

Dialogus creaturarum.

Contributors

Nicolaus, Pergaminus.

Publication/Creation

Antwerp : G. Leeu, 1491.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/qtrzjbvt>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

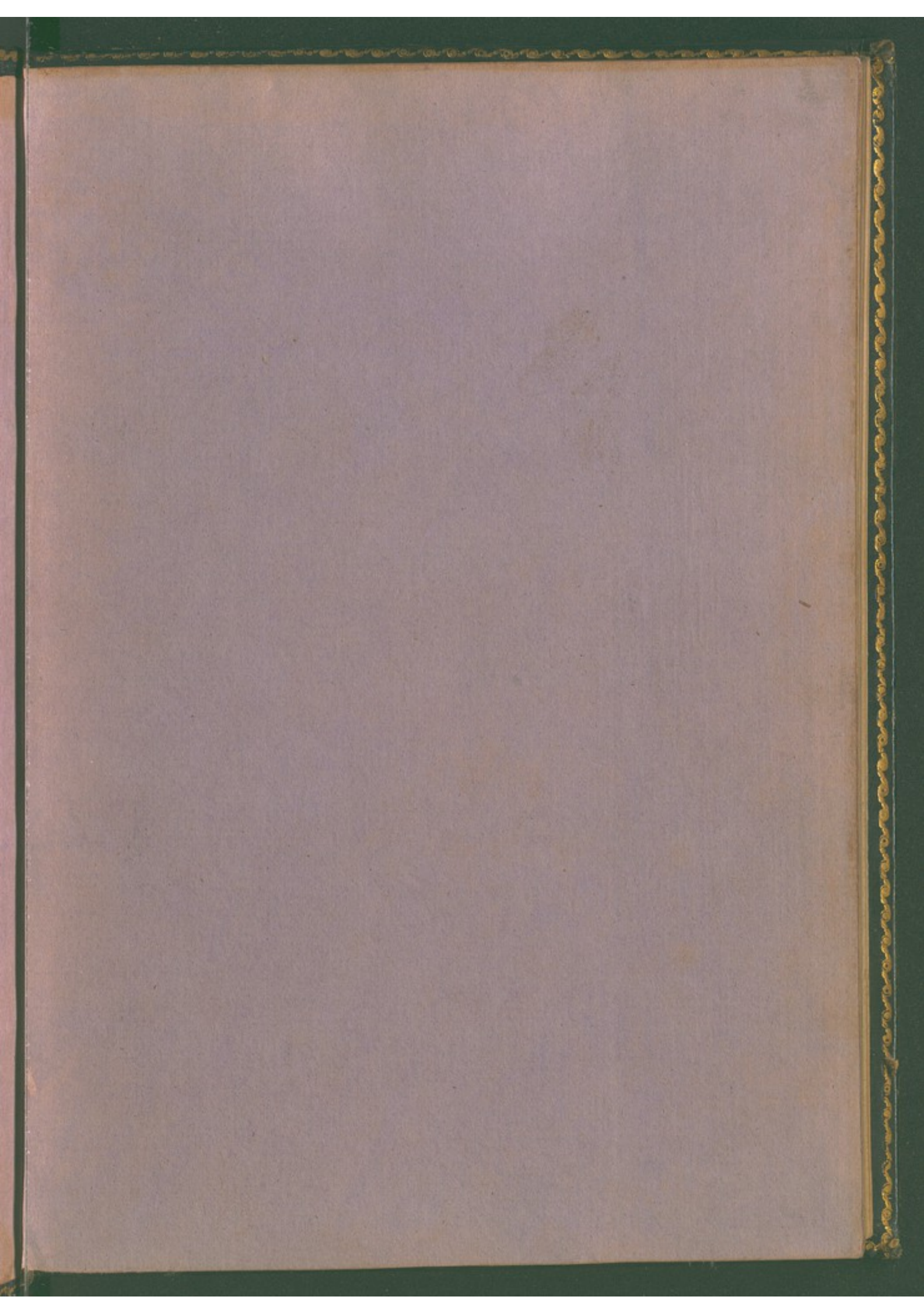
B

Case 3-a-13

Amf

e

91

Hain-Cop. 6130
Proctor 9396
Campbell 564
Wimber
Berlin

Dialogus. Antwerpen, Ger. Leen, 1491

DIALOGUS CREATURARUM moralisatus jucundis fabulis plenus. Antverpiae, Gerardus Leeu, 1491. 4. Got. char., c. sign., 2 col., 37—38 ll., 90 ff. n. n. Mit 121 interessanten Holzschnitten, ornamentalen Holzschnittinitialen und der blattgrossen Druckermarke Leeus, das Antwerpen der Schloss darstellend. Ausser einigen geringfügigen Gebrauchsspuren tadellos erhaltenes Exemplar. Blauer Maroquinbd. mit vergoldetem Rücken, dreifacher vergoldeter Filete, blindgepresster Bordüre und Eckstücken, Steh- und Innenkantenvergoldung, Goldschnitt (XIX. Jahrh.) (Antwerpen 1491)

Hain (ohne es gesehen zu haben) - Copinger 6130; Proctor 9396, Type 5, 8; Campbell 1564; Conway, The Woodcutters of the Netherlands p. 217 I, 222, 1 und 333. Kein Exemplar in den Berliner und den französischen Bibliotheken. No copy in U. S. A. (according to Winship).

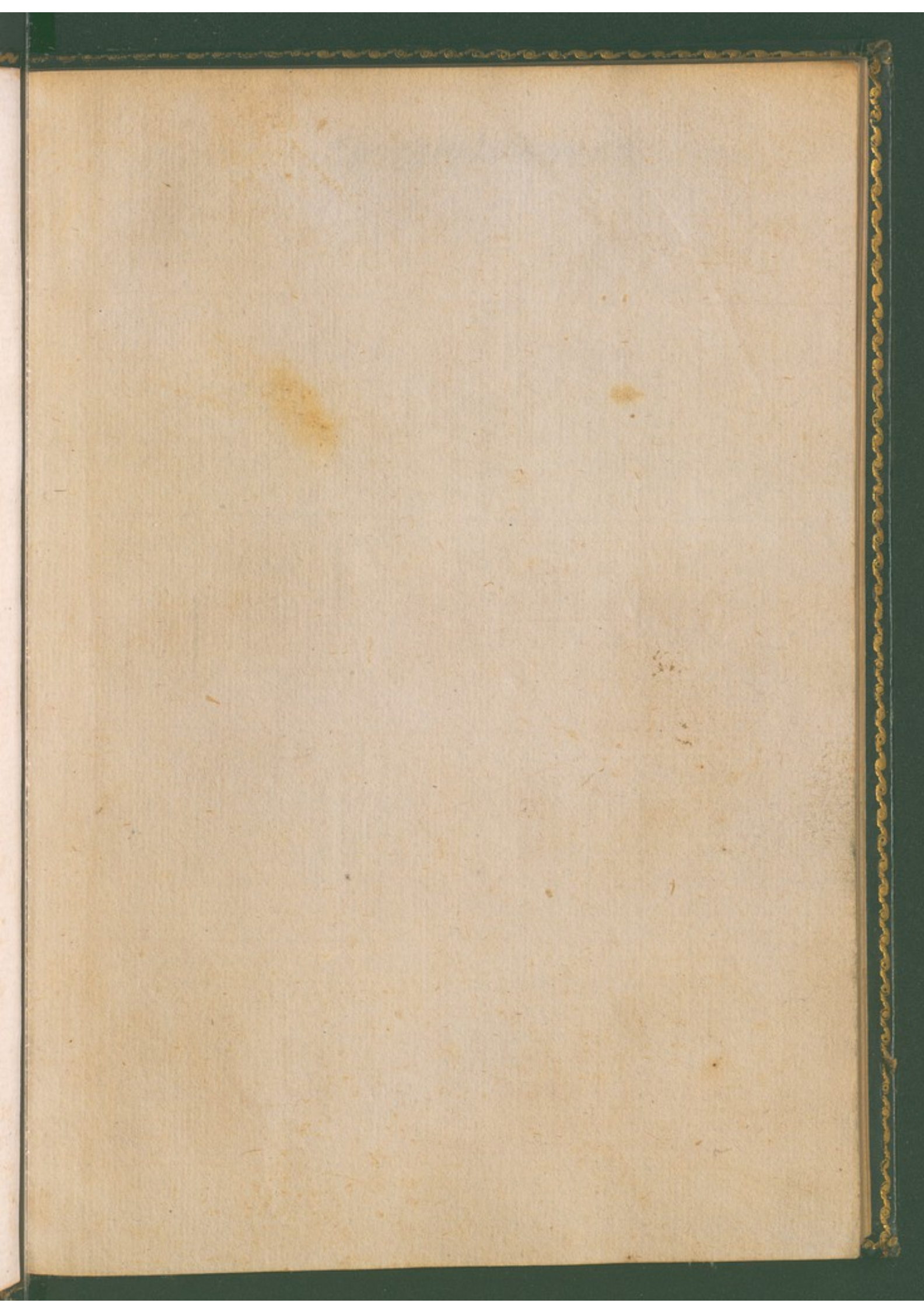
Ganz vollständige Exemplare in solch tadellosem Zustand sind von grösster Seltenheit.

Eines der originellsten und seltensten holländischen Holzschnittbücher. Eines der frühesten illustrierten naturwissenschaftlichen Bücher.

Über den Inhalt dieser Fabelsammlungen und ihren mutmasslichen Ursprung vgl. Graesse II, p. 379 (nach Robert, Fables inéd. du XIIe etc. siècle, I p. 106): *Cet ouvrage mystique en prose rempli de 122 différents apologues, servant à démontrer une question morale quelconque et confondu par erreur avec la traduction des fables de Bidpai, est attribué dans un ms. du 14e siècle à un certain Nicolaus Pergamenus personnage entièrement inconnu. Les fabulistes postérieurs en ont tiré souvent profit.* Keidel, Aesopic Fable Literature, Nr. 58 nennt diesen Nicolaus Pergamenus, jedoch war nach neueren Forschungen (Groeber, Grundriss der romanischen Philologie. II. Strassburg 1893, S. 322) der richtige Verfasser der Mailänder Arzt Maino de Mayneri (gestorben um 1364).

Über die reiche Holzschnittausstattung, umfassend Tiere, Menschen, Himmelskörper, alles im reinen Linienschnitt u. von köstlicher Naivität, wie sie nur der primitiven Darstellung eigen ist, vgl. Conway, Woodcutters of the Netherlands S. 32—41 u. S. 217 ff. Ganz unkoloriertes Exemplar, was die Reize des primitiven Linienschnittes prachtvoll hervortreten lässt.

Bl. 15 die erste Abbildung von Edelsteinen und Ringen, Bl. 32v u. 35v des Fischfangs, Bl. 58: des Vogelfangs, Bl. 61v: der Imkerei; ferner vielfache Abbildgn. exotischer Tiere, die auch hier zum ersten Male abgebildet werden (Elefant, Dromedar, Einhorn u. a.); auf Bl. 88v ein Holzschnitt: Der Tod u. der Jüngling. Auch Menschendarstellungen sind nicht selten, ein „apothecarius“ ein „cirurgus“ etc. werden wiedergegeben, auf Bl. 27 versucht sich der Künstler sogar an der Darstellung eines nackten Frauenkörpers.

Dialogus creaturarum

Prefatio in librū qui dicitur
dyalogus creaturarū.
moralisat⁹ omni materie
moralī iocūdo z edificati
uo modo applicabilis

Noniam sicut testatur ysidor⁹ in libro de summo bono libro primo ca. iiii. dicens q^d ex pulchritudine circūscrip⁹te nature oñdit nob⁹ de⁹ pulchritudinis sue pte aliquā qui circūscribi nequit z intelligi: vt ipsis eis de⁹z vestigijs homo reuertat⁹ ad deum q^d auersus est a deo. Et q^d p aōre pulchritudinis creature: a creatoris forma se abstulit: rursus p creature decorē ad creatoris sui plchritudinē reuertat⁹ que quidē creature: z si nob⁹ sicut liber iste fingit voce formata nō loquant⁹. Inclinatione tñ z natural⁹ institutionis pp⁹etate: nos docere nrōs mores corrigere si bñ pēsam⁹: non desinunt. Q^d illud glōsum lumē docto⁹z sctus augustin⁹ optime intelligebat cū dicebat O dñe de⁹ oēs creature tue quas fecisti ad me clamāt z clamare n̄ desinūt vt te solū deū creatorē meū sup oīa t̄ iligā. Et iō auctor libri isti⁹ hec rite cōsiderās quos dā dialogos creaturarū ad sanā et moralē doctrinā applicuit cōfinxit z imposuit: vt creaturarū quasi nob⁹ loquentiū pprietates sū in mo

ribus erudiamur z tediū audiētiū euitem⁹. z ipso⁹z audientiū meōriā adiuuem⁹ q^d maxime p rex similitudines pcurat. Saluator enim noster oīm pdicato⁹z pscā forma pabolis poetaz more vñsest: vt rex fili tudine ad viā veritatis hoīes pduceret. Autor ergo libri pntis iocūdo modo morales doctrinas in extremiū vicio⁹z z virtutū promotionē introducit. q^d vtiq³ licet z expediens est vt dicit doctor scūs iij. scde q. clxviij. in solutioē vltimi argumenti. Et hoc si fictio exteriori teriori deuotioni z dispōni bñ cōueniat. Atilis est ergo pns liber pdicatorib⁹ z alijs quibuscq³ intelligentib⁹ cōtra fatigationē aniālē. vt p delcātionem iucūde materie aliter qualiter intermissa intētionē ad insistendū rōnis studio: simpliciū aī ad altiora trahant⁹. Sic enim in collatiōib⁹ pñm legit⁹ q^d brūs iohēs euāgelista dū qdā scādalizat⁹ in eo esset q^d eū cū suis discipul⁹ ludentez inuenit: dicit illi mādasse vt arcuz que gerebat tēderet sagittāq³ imponeret. q^d cū pluries ille fecisset q^d sūit ab eo vtrū hec continue facere posset. q^d respōdit q^d si hec continue faceret aut arc⁹ frangeret⁹ aut remissiustelū pijceret. Ex quibus brūs iohēs intulit q^d sile anim⁹ hominis frāgeret⁹ si nunq³ a sua intentione relaxaret⁹. Et hoc idē dicit phūs iij. ethico⁹z q^d in hui⁹ vite cōseruatione quedā anime requies

cū ludo seu incūditate habet: q̄ vti
q; virtuosa est: si vt dicit Ambrosi
us in priō de officijs / hoc in talib⁹
incūdis actionib⁹ leu verbis cauea
mus ne dū relaxare aīn volum⁹: o
nē armoniā bonoz operū p cōtēp
tum quēdam soluiam⁹ ¶ Iste g⁹ li
ber dialogus creaturarū appella
tus sic materias iocūdas fingit vt
moz grauitas et aptitudo doctrine
ex his accepta p scōrum auctorita
tes doctoz exornetur hñs duas ta
bular pnotatas Quarū prima ex
primit de quib⁹ creaturis tractant
singuli dialogi quo lector cicius in
ueniat ea circa q̄ sua versat intētio
Secunda tabula alphabetico or
dine gñaliter singlas materias vir
tutū et vicioz ad mores cōponen
dos et corrigēdos p̄dicatore et inq̄
rentē docet quo sint queq; loco re
periende. que scilz cuilibet narzari
oni sibi in p̄cessu s̄mo p̄uenire p̄nt.

¶ Priā tabula insinuās naturas et
efficacias singlar creaturaz scōm
modū p̄suasiuū incipit feliciter.

De sole et luna dyalogo p̄mo
De saturno et nube dyal. scōo:
De stella trāsmontana. dial. iij
De vespero et lucifero: dial. iij
De arcu celi et cācro. dial. v.
De celo et terra dial. vi:

De aere et v̄eto dialo. viij
De litore et mari dial. viij
De igne et aqua dial. nono
De aqua et igne dial. x.
De fluuio et mari dial. xi.
De mōte et valle dial. xij
De gēmis et lapidib⁹ p̄cios: di. xiiij
De smaragdo et anulo dial. xiiij
De saphiro et aurifice dial. xv.
De topazio p̄cioso dial. xvi.
De carbūculo et speculo. dial. xvij.
De achate et sersaste dial. xvij
De auro et plumbo dial. xix.
De auro et argento dial. xx
De argento et ferro dial. xxi
De stāno et cre. dial. xxij
De sera et clane dial. xxiiij
De cacabo et cathena dial. xxiiij
De herbis et arborib⁹ dial. xxv.
De ruta et aiālib⁹ venenof: di. xxvi.
De hyssopo et mercurio. dial. xxvij
De abrotano et lepore: dial. xxvij
De plātagine et simia dial. xxix
De verbena et lupo dial. xxx
De mādragoza et venere: di. xxxi
De rosario et perdice: dial. xxxij.
De rāno et dāmula dial. xxxiiij
De mirro et muliere dial. xxxiiij
De cedro libani dial. xxxv
De duab⁹ arborib⁹ dial. xxxvi
De delphino et āguilla: dial. xxxvij
De syrene et lubrico dial. xxxvij
De vento marino guloso valde. dial
logo xxxix
De q̄nz dētalib⁹ et piscatore di. xl
De lucio et basilisco dial. xli

De sturione q̄ ad mare p̄xit dy.
alogo xliij.
De murenula z crocodilo. dy. xliij.
De lucio z trinchā dya. xliij.
De regina z hydro. dya. xlv.
De carpione z trimallo. dy. xlv.
De rana z cancro dya. xlvij.
De piscatore z pisciculo. dya. xlvij.
De aquila z auibus z leone z alijs
bestijs: dialogo xlix.
De aq̄la que citauit oēs volucres
dialogo quinquagesimo
De herodio z miluo: dialogo lj.
De grue q̄ volebat volare ad solē:
dialogo lij.
De sterla q̄ cepit leporē: dia. liij.
De strutione z cirugico: dialo. liij.
De falcone z gallo: dialogo lv.
De asture q̄ misit ad caridriū: dia
logo lvi.
De osine illo z accipitre. dia. lvij.
De carflācho q̄ voluit se regulari
dialogo lvij.
De vpupa z papago dia. lix
De gallina z colūba: dialo. lx
De gallo z capone: dialo. lxi
De fasiano z pavone dia. lxij
De corno z ficedula: dia. lxij.
De nicticorace z alanda dia. lxiiij
De caudetremula z fasiano di. lxx.
De philomena z coruo inter cete
ras aues: dialogo lxxi
De ciconia z jrūdine. dia. lxxij
De pigardo z alieto: dia. lxxij
De onocrotalo z asino. dia. lxx.
De cigno z coruo. dialogo. lxx
De ornice z gallina: dia. lxxi

De qualia z alanda dia. lxxij
De pylone rapace: dialogo. lxxij
De niergulo negligēte: dia. lxxij
De carduello in cauea. dia. lxxv
De ibice immūda z apothecario:
dialogo lxxvi
De pellicano solitario: dia. lxxvij
De turture casta/ dia. lxxvij
De perdice fure: dia. lxxix
De pica z agazijs: dia. lxxx
De miluo q̄ decepit pullos cuius
dam ornice: dialogo lxxxi
De bubone q̄ voluit h̄re dñiū a
litui: dialogo lxxxiij
De auib' irenis z aquosis di. lxxxiij
De rustico z apib': dialo. lxxxiij
De leone q̄ pugnavit cū aq̄la. dia
logo lxxxv
De leone qui vxorauit duos catu
los suos dialogo lxxxvi
De grise tirāno dia. lxxxvij.
De leopardo z vnicorne q̄ pugna
bāt cū dracone: dialogo lxxxvij.
De elephāte q̄ genua non flectit:
dialogo lxxxix:
De satiro q̄ vxorē accepit dia. xc
De dromedario z ei' cursu. di. xci
De leone q̄ edificauit cenobiū: dia
logo nonagesimosēcūdo
De onocentauro q̄ fecit palatium
dialogo xciiij
De rinocerōte qui despiciebat se
nem dialogo xciiij
De orice vel orige q̄ nūq̄ infirma
batur: dialogo xcvi
De saginario dia. xcvi
De sumia q̄ scribebat libros di. xcviij

De cameleopdulo dial. xcviii
 De lauro nauta dia. cxix
 De leone venatore dia. c.
 De tragelapho architectore. dy. cij
 De bubalo caligario dya. cij
 De iuueno coco dy. ciij
 De capreolo ioculatore dy. ciij
 De lepore iurista dya. cv
 De cane z lupis dia. cvi.
 De lupo z asino dyal. cvij
 De vrsio z lupo dya. cvij
 De dānula z lupo dyal. cix.
 De vario z squillato dial. cx
 De equo z asino dia. cxi
 De asino z boue dyal. cxij
 De hirco z veruece dial. cxij
 De pāthera z porco dya. cxiiij.
 De onagro z apro dyal. cxv
 De salamādra z hydro dy. cxvi
 De simia z taxo dia. cxvij.
 De mure z murilego dy. cxvij.
 De quinq; agnis z lupo dy. cxix.
 De reptilib⁹ multis dia. cxx
 De homine z muliere. dia. cxxi
 De vita z morte dial. cxxij

Tabula prima explicit feliciter
Scōda tabula huius libri demon-
 strans ordine alphabeticos singulas
 materias circa quas quilibet dialo-
 goz versatur: incipit feliciter

Incipit tabula secūda

Abstinētia longā z sanā vitā do-
 nat dya. ciij.
Accusare nō debet aliū eodē crimi-
 ne dephensus dyalo. lxxix
Actores maloz z cōsentientes eis

pari pena puniunt dya. xviii
Adulatores nō sunt audiendi dy-
 alogo quadagesimo nono
Adulatores multos decipiūt. dya-
 logo cētesimo sexto
Adulatores discordias z iurgia se-
 minant dia. cxvij
Affectus potentū debet esse sp ad
 paupes inclinat⁹ dya. lxxvij
Agere nemo debet qđ naturaliter
 non potest dya. lv
Alter alteri⁹ onera portare debe-
 mus in charitate dial. xxij
Amarū cōsiliū cū quiete z securi-
 tate meli⁹ est qđ delectabile cū picu-
 lo dyalogo cxij
Amicus est quis tēpe p̄speritatis
 tantum dial. lvi
Amic⁹ p̄bād⁹ est in picul⁹ dy. cvij
Auarus nulli aliqd dare cōsentit:
 dialogo xxxix.
Auarus sua nō vult cōmunicare:
 dialogo lxxxvij
Auar⁹ aut qđ ē paup ad digitates/
 z reginā nō debet p̄fici di. lxxxvij
Auar⁹ nūq̄ saturabit dy. lxxxvij
Audi vidi tace dial. xxi.
Aurum z possessiones dū romani
 acquisierūt: ampli⁹ bellare non va-
 luerūt dia. centesimo decimo

Benefacit nemo inuit⁹ dyalo-
 go nonagesimo sexto.

Beneficij accepti memor esto: di-
 alogo cxi⁹

Bñficia prestāda sunt z inimicis.
 dyalogo nonagesimo octauo

Bñficioꝝ esse non debem⁹ imme-
mores dya. xxij
Bonū pro malo reddē dēm⁹ dy. ix
Bona malis frequenter affligūt
dialogo viij.
Bona malis supportāt: ⁊ sepe p
malo bonū reddūt dia. nono
Boni debēt malis resistere fortē:
ne possent nocere dya. xxvi
Bonos multi diaboli tentant.
dialogo decimosextimo
Bonis suis vti quilibet debet cuz
silentio dialogo liij
Omnes similes debent esse rec-
tores dialogo octauo
Orare debem⁹ ⁊ psallere dño vo-
ce ⁊ corde dialogo xcvij
Caritatiue seruire inuicē debem⁹
dialogo nonagesimosexto
Castus fugere debet loca luxurio-
soꝝ dialogo septuagesimo octauo
Castus debet fugere cōsortia mu-
lierū dial. xxxj.
Certa p incertis dimittere fatuū
est dialogo centesimo
Certare nō des cū aliq⁹ de ea re q̄
ad te n̄ ptinet dial. lxxxvij
Cauendū est ab ypocritis. di. xli.
Cauendū est a falsis ⁊ dolos. di. lxi
Coacta bñicia dō n̄ placēt di. xcvi
Cōmorātes in siml' rixari n̄ debēt
dialogo vicesimotercio
Cōicare n̄ dēt pu⁹ cū mag⁹. di. xx.
Cōcordia pue rez magnēfiūt. di. v
Cōcordia int' frēs bñada ē. di. xcij
Cōfessionē que impediāt di. cxvi.
Confessor dēt esse secret⁹ ⁊ caut⁹:

dialogo vicesimono
Cōsiliarij falsi sūt deuitādi di. xlix
Cōsiliū malū sepe dantes ipsum
inuoluit dialogo c j.
Cōsiliū amay meli⁹ est cuz quiete
q̄ qd est delcābile cū piculo di. xij
Cōsiliū senū frequentē est sanum
dialogo cxix
Cōsiliū parentū spernere non
est bonū dialogo lxxxvi
Cōsuetudo mala nocebit in fine:
dialogo septuagesimotercio
Cōsuetudo est altera natura: di-
alogo cētesimodecimo quarto
Contenti esse debem⁹ his q̄ nobis
largitur deus dialogo lxxxij
Continētia magna fuit in senibus
imporib⁹ ac alijs principib⁹ nec
non ⁊ in philosophis dya. cxxi.
Contrario suo null⁹ debet se con-
iungere dya. decimo
Cōuersionem peccatoris tres dia-
boli impediūt dial. cxvi
Cōuerti n̄ audent multi cā austeri-
tatis regule dial. lvij
Cōuicia pariet' sē tolerāda di. cxv
Cōuicia ⁊ obprobria illata sustine-
re debe⁹ exēplo paganoy: di. lxxxi
Corpus suū dēt hō libent' in mor-
tē exponere pro xpō sicut ipse pro
nobis suū dedit dial. xlv
Correptores amare debe⁹ di. vij.
Credere dēt iuuenes senioribus
dialogo quadagesimo
Credere debem⁹ semp sano p̄silio
dialogo cētesimo decimonono
Credere non debem⁹ omni verbo

dialogo octuagesimo

Christi imitatione vindictā proxi-
mo libenter remittere debem⁹ dia-
logo nono

Cui des id est accommodes vide
to dialogo cxvij

Dans alteri aliquid vide cui des
dialogo centesimosexto

Dare debem⁹ deo ⁊ paupibus de
optimis dialogo lxxv

Decipitur homo sepe qui mulieri
credit dialogo xxxvij

Detractor frequenter male perit:
dialogo cētesimodeciōoctauo

Diabolū non debet audire christi-
anus dialogo xvij

Diabol⁹ sibi resistētib⁹ fugit ⁊ de-
bilis efficitur dialogo xlv:

Dicere ea noli que p certo nō sci-
ueris dialogo tricesimo

Discretio omnia opa facit bona ⁊
mala que sine ea fiūt dial. xcj

Discordia magnere dilabunt⁹: ⁊
parue fiūt dialogo quinto.

Discordantes pacificare debem⁹
dialogo lxxviiij

Ditari non festinent nimis negoci-
atores dialogo xcix

Divicie mundi fallaces sunt ⁊ ido
contemnēde dialogo xxxij

Dominari volētes iniuste frequē-
ter pereūt dialogo lxxxij

Dormientes sepe a diabolo ludifi-
cant⁹ ⁊ maculant dial lxx

Dura sustinere debet qui dlcia cu-
pit habere dialogo lxxxiiij

Elemosinā dare nō volunt avari

dialogo xxxix.

Exaltans seipsum humiliabit
dialogo qnquagesimosecūdo

Helix quem faciunt aliena pericu-
la cautum dialogo xliiij

Festucā videns in oculo alteri⁹ tra-
bem non videt in suo dia. xxi.

Festucā frequēter in oculo suo su-
perbus non cōsiderat dya. xxv.

Fides mērita ab ingratīs sepe red-
ditur dialogo cxvij

Fidem dare nō debem⁹ verbis so-
phisticis ⁊ igeniosis: di. lxxx ⁊ cvij

Filij ⁊ filie a parentib⁹ in virtutib⁹
sunt exercitandi ⁊ ad opa mechani-
ca disponendi exēplo antiquorum
dialogo. lxij

Finis in omib⁹ reb⁹ pponendus est
⁊ pfigendus dialogo xciiij

Foveā qui fodit incidet in illā: di-
álogo centesimodeciōoctauo

Fraus summe vitāda est in nego-
ciationib⁹ dialogo xcix

Gaudere non possum⁹ hic cū sclo
⁊ gaudere postea cum xpō dia-
logo lxxxiiij

Gaudere cum gaudētib⁹ dia. lx

Gaudiū mundi breue dia. lx

Grati esse debemus p bñficijs bñ
factoribus dialogo cxj

Gula multos occidit dia. ciiij

Gule appetitū multi corruēt dy.

Gule p̄inētia ⁊ sobrietas (xliiij
fuit in antiq̄s gentilibus ⁊ philoso-
phis dialogo octuagesimōtercio

Homo debet iratū proximū paci-
ficare dialogo sexto

Non est tunc non debet cū turpib⁹
uersari dialogo xxxi
Incipiūt plures qui male finiunt
dialogo xxxiiij
Infirmis debem⁹ seruire libēter.
dialogo xcv⁹
Infirmas dat hōi ad salutē dia
logo nonagesimo quinto
Ingratitudo qd pmereat dya. j⁹
ingratus quō punitur dialogo
quadragesimo octauo
Inferior non debet se equare supi
ori dialogo vicesimo
Inimico humili credendū est. dia
logo tricesimo septimo.
Iniuriam faciens recipiet dialo
go sexagesimo septimo:
Inuidia bonos diffamat dialogo
vicesimo secūdo
Inuidus sepe male perit cadēs in
foueā quā alteri fecit dia. cxx
Ira sedari debet quātoci⁹ dia. vi.
Iustus putat pl⁹ se posse q̄ possit
dialogo quadragesimo tercio
Ippocrite sub bona specie hōies de
cipiunt dialogo xli.
Immūdi mūdari nolunt dy. cxiiij
Inobedientes puniunt dial l⁹
Inimicū humiliatū spernere non
debem⁹ dialogo cxix
Iudex debet cām discutere anq̄
iudicet dial. xxxvi
Iudex nō debet aliū iudicare dū
ipse de eodem crimine culpa⁹ dy
alogo septuagesimo
Iudiciū cum ira fieri nō debet: di
alogo septimo:

Iudiciū iustū fiet dia. lxxxix
Iusticia nemini p̄cit dia. lxxxix
Iusticia etiā in p̄prios filios ma
los seruanda est dia. xxvi:
Iuua te ipsum ⁊ iuuabit te deus:
dialogo quinquagesimo octauo
Iuuenū consilia non sp̄ sunt sana
dialogo quadragesimo
Laborare debemus ⁊ ociū fugere
dialogo decimo tercio
Laborare debe⁹ in inuētute vt i se
nectute inuenia⁹ dial. lxxiiij ⁊ lxxiiij
Laborare refugiēs in egestate erit
dialogo lxxiiij
Laudis propria sordet dialogo xli.
Leticia immoderata nocet dial lxx
Lenare nō se debet q̄s sup̄ statū su
um dialogo lv
Libertas ōnib⁹ p̄ualet dia. lix
Litigare noli cū mlere mala di. xxx
Litigantes cū potētiorib⁹ pdunt:
Locutū esse quosdā penitet tacuiss
se nūq̄ dialogo xxi.
Loqui nemo debet vbi nō est audi
tus dialogo lxvi
Luxuria assuet⁹ resipiscit raro: dia
alogo septuagesimo sexto:
Ingratus malus est d. cccv
Magno non debet se p̄u⁹ coequa
re dialogo lxxij
Maiores nō debēt contēnere mi
nores dialogo xxiiij
Maledicta sustinere debemus pa
tienter dialogo cxv.
Mali sanati ab infirmitatib⁹ sem
per sunt peiores dialogo vicesi
mo septimo

Adalo debem⁹ cōtraire z nō con-
sentire. dialogo xvij.
Ad alū min⁹ est eligendū dialogo
quingagesimosexto z lxxij
Ad anere domi religiosus melius
est q̄ vagari dia. cxij
Ad dicū amīarum citius querere
debemus: dialogo xxix
Adediū remuere beati. dia. xci
Adisereri debem⁹ sup afflictis: di-
alogo sexagesimotercio
Adori eligerūt antiqui poti⁹ q̄ si-
dem frāgere dia. lvij
Adortis timor fecte quosdā humi-
liat dialogo xxvij
Adorti nos debem⁹ exponere pro
re publica vel qñ vitare nō possū⁹.
dialogo xlvij
Adorte oēs pereūt dia. vij.
Adortem euadere null⁹ potest: et
multa alia de morte: dialo. c. xxij
Adulier bona ppetuale refugium
mala vero phemmaletormētum. di-
alogo nonagesimo
Adulieres decet cōseruare castita-
tē si nstat⁹ dialogo lxxvij
Adulieris van⁹ quomō sit ornat⁹:
dialogo liiij
Adulieris colloquiū vitare debe-
mus dialogo xxxi.
Adulieris spēm non concupiscas:
dialogis xxviiij z c. xxi
Adulicis mala lingua grauior est
sup omnia: dialogo xc.
Adurmurare contra potētes peri-
culosum est dialogo. lj
Adutuū reddere iustū est di. cxi.

Obedire deñt serui dñis suis: di-
alogo xij
Obiurgari nō debes calamitosuz
dia. lxxij
Ociū fugere debem⁹ dia. xiiij
Oculoz amillio deflcri non debet
dialogo xj
Orabim⁹ ipū z mente: dia. xcviij
Oratione vicit moyses amalech:
dialogo xxxiiij
Onat⁹ hōim non debet q̄i vicio-
se: dialogo liiij.

Parcialitatē amātes pibūt. dialo-
go lxxxv
Parētes deñt minores ples ad la-
borē incitare: dialogo xiiij
Parētes senesz paupes ac i nccī-
tate positos sustetare deñt proles
dialogo xciiij
Parentū cōsiliū bonū seruāduz ē
dialogo lxxxviij
Paupez huiles sunt a maiorib⁹
ptegendi dialogo lxxvij
Paupib⁹ auari nihil dāt di. xxxix
Paruū quid possidere meli⁹ est q̄
nil habere dialogo cv.
Passio ch̄risti designatur in rege
cosdre: dialogo xlvij
Pastores vigilare deñt sup gregē
dialogo octauo
Pñie timore multi nō audent se
ad conuersionem dare dia. lvii
Pñiam ragere in senectute diffici-
le est ei q̄ in iuuetute ñ didicit. dia-
logo lxxvij
Perseuerātia in bono fige q̄ritur

dialogo tricesimo tercio

¶ Potentes inordinate et iniuste repelluntur dial. iij.

¶ Potentes exhibere afficiunt deum circa inferiores dial. lxxij

¶ Potens non debet inferiore calcare tempore prosperitatis dial. lxx: primatum neque cupere debet dial. lxxij

¶ Princeps illitteratus uti debet consilijs doctorum virorum dia. cv

¶ Princeps debet esse doctus in divinis et humanis legibus dia. cv

¶ Principes qui antiquitus fuerunt habuerunt magistros et doctores dial. logo centesimo quarto

¶ Probandi sunt amici et socii an sint fideles dial. logo centesimo octavo

¶ Promittere nemo debet quod non vult aut possit facere dial. lxxij.

¶ Prudens sit et sensatus atque bene doctus qui cupit fieri apud principes sublimatus dial. cv

¶ Dulce nichil haberi potest sine labore dial. xxxij

¶ Dulce iudicium mulieris ne inspicias dial. xxxvij

¶ Dugnare non debent inter se partes discordes dial. lxxxvi

¶ Dugnare debemus cum hostibus infernalibus per contraria quam nobis ingerunt dia. c. xvij

¶ Dugnare non debet debilis contra fortem dial. logo cxx

¶ Questionem sine causa mouentes sepe confundunt dial. logo v:

¶ Quum tibi quid datur cur deus aspice: dial. logo centesimo sexto

¶ Rector populi eligatur qui bonis et ornatus moribus dia. xxv

¶ Rectore bono non contenti merito malo vexantur dial. iij

¶ Rectores non debent timere malos et perversos dial. viij

¶ Rectores canibus siles esse debent dial. logo octavo

¶ Rectorum bonitate multi bene valent dial. logo xxv.

¶ Religiosus debet in claustro et in cella assidue persistere. dial. cvj

¶ Religiosus cauere debet ad vomitum id est ad seculum redire dia. xvi

¶ Religioni male quidam detrahunt dial. logo lvij.

¶ Relinquant in morte omnia terrena nisi sola vestis linea in qua sepultura hominis fit dial. logo lxxxvi.

¶ Rem perditam et irrecompensabilem anxie deplorare et querere non debemus. dial. logo centesimo

¶ Resistite diabolo et fugiet a vobis dial. logo quadragesimo

¶ Sagitta et laqueos superbus incurrit dial. logo centesimo quinto

¶ Sanctus cum seculo erit dia. x

¶ Senes honorare debemus et non despicere dial. xciiij

¶ Seniam ex veritate non aliqua corruptela iudex iustus debet proferre dial. lxxxix

Serviciū qđ alijs impendit eē de
bet gratū z vtile dia. xxiiij

Scientib⁹ z expertis credi debet
dialogo xci.

Sociatus cū alijs meli⁹ est q̄z eē se
queststratus dial. cxiiij.

Solitaris sedebit seru⁹ dei dialo
go lxxvij.

Statu suo quo quisq; vocat⁹ est ma
neat dialogo cij

Studere debet diligenter cleric⁹
vt sublimari possit dial. cv.

Subiecti humiliter suis supioribus
deñt subijci dialogo xij

Succurrere deñt maiores minori
bus dialogo lxxvij

Supbia quō hūiliat dia. primo

Supbia quō punit dia. scđo

Supbi soli videri volūt. dia. xxxv

Superbi puos z humiles despici
unt dial. xliij

Supbi quomō z quare peunt. dy
alogo xliij.

Susurro pacem turbat dia. cxviiij

Tacere melius est q̄z male rñde
re dialogo ciiij

Tacere debet iuuenis quoadusq;
interrogetur dialogo ciiij

Tempore omnia agi debēt: dialo
go centesimo quarto

Tempalia ista cōtemni deñt: dia
logo lxxxiij

Tempni mutatio dial. lxxij

Temulent⁹ iudex aut irat⁹ nō de
bet sententiā pferre dia. xxxvj

Testis falsus ē qui ex inuidia tes
tatur dialogo xxij.

Testes examinabit iudex anteq̄
fñiam proferat dialogo lxxxix

Timore austeritatis regule multi
ad meliorē vitā z monasticā nō cō
uertunt dialogo lviiij⁹:

Tribulationes pñtis tempis pati
enter sustinende sunt ppter pmiū
eternę vite dialogo xi

Uagari per scđm monacho nō cō
petit dialogo xv.

Uana loquentes peunt z veritas
permanet dialogo xix

Uane glōziantes bona sua pōunt
dialogo liij.

Ue soli dial. c. xiiij

Ueniam petēti tribuere debem⁹
dialogo lxxxi

Uerbis mellitis et blandis multi
sepe decipiunt dial. cxvij

Uerū sp dicere debe⁹: dia. c. xviiij

Uicia propria p̄siderare debem⁹;
dialogo sexagesimo septimo

Uicijs deseruiens eoz seruus est
dialogo decimo quarto

Uidua prudens non debet facile
maritari exemplo trium bonaz vi
duarum dialogo nonagesimo

Uigilātes a demone non tentant
dialogo septuagesimo

Uincere debemus nos metipsos
dialogo nono

Uindicta non debet fieri sine de
liberatione: dialogo xcviij.

Vilia et abiecta quidam dant pauperibus. dialogo lo. lxxxix

Vindictam remittere debemus exemplo christi ihesu. dialogo ix.

Vindictam libenter debemus dimittere. dialogo xcix

Virtutes qui habet ab omnibus honorantur dialogo xliii

Virtutes homines non debent se leviter in publicum ostendere. dialogo xv

Vita brevis omnis violenti. di. lxxxij.

Viventes deo debent temporalibus subsidiis fulciri. dialogo xxxiiij

Visus altera natura est. di. cxliij.

Vocatione sua omnes debent permanere. dialogo cij.

Vxor debet obedire viro suo dialogo xc.

Vxori cuidam a viro suo tria facienda proposita sunt. dialogo xc.

ExPLICIT tabula secunda que valde moralis est et bona

Dyalogus creaturarū optime moralisatus. omni mate-
rie morali incūdo modo applicabilis: ad laudem dei ⁊ edi-
ficationem hominū Incipit feliciter

De sole ⁊ luna dyalogus primus

¶ Ol scōm philoso-
phum oculus mū-
di/incūditas diei
pulchritudo celi:
mensura tempm/
virt⁹ ⁊ origo om-

niū nascētinm. dñs planetarū/di-
ctor ⁊ perfector oīm stellaz Luna
vero vt dicit ambrosi⁹ in examerō
est decor noctis: mater totius hu-
moris ⁊ ministra: mensura tēpm.
dñatrix maris: immutatrix aeris ⁊

emulatrix solis Et propter quod emu-
latrix est solis: soli incepit detrahe-
re ac eum diffamare Sol autem id sen-
tiens locutus est lune dicens: Quare
mihi detrahis et blasphemias? E-
go spiritus te illustravi et precessi tu autem semper
me odis et impugnas Cui luna re-
cede a me quia te non diligo: cum prop-
ter tuum magnam splendorem ego nihil
appetior in mundo: si tu non esses scilicet
ego superlata essem Cui sol Ingra-
ta sufficiat tibi magnificentia tua: si
ego in die tu vero in nocte plustras
Obediam ergo creatori nostro et no-
li superbiere super me: sed permitte me lu-
cere in die ac bona domini munire Lu-
na vero magis aërata recessit cum fu-
rore et stellas ad se clamavit: Al-
legregavitque magnam exercitum et cum so-
le preliari cepit Sagittas enim mit-
tebat aduersus solem et eum iaculis per-
cutere nitebatur Sol autem cum esset su-
perius descendit et lunam cum mucrone
percutit est et stellas deiecit dicens Sic
spiritus cum eris rotunda faciam tibi Hac
enim causa ut fabule dicunt luna nun-
quam rotunda permanet: et stelle casu
habent Luna ergo confusa in vere-
recundia mansit dicens

Turgida melius partiri erat quam to-
tam perire

Sic
enim multi superbi et elati volunt soli
dominari nec superiores vel simile cupiunt
habere Unde glosa. Supbia est
elatio incensa quam inferiores despici-
ens: superioribus et paribus satagit domina-

ri Nam velle quidem esse super om-
nes: vituperabiliter malum est. sus-
tinere alterum sibi similem gloriosum est
ut ait crisostomus. De talibus enim di-
cit poeta Tolluntur in altum ut lap-
su grauiori cadant Et nota quod qua-
to est maior ascensus: tanto maior et
periculosior est casus Qui enim de
plano et infimo loco cadit: cito re-
surgit. qui autem de alto: cito sur-
gere nequit. Rami enim arboris
ut dicit crisostomus qui stant in sumi-
tate cito a magno vento franguntur
qui autem sunt ad radicem conseruantur
Unde etiam ait quintus curtius quedam
dixisse alexandro quod licet arbor ma-
gna crescat in altum tamen vento citius
extirpat Et licet leo tam sit super-
bus tamen prauam animam efficitur cibum. Quidam
philosophus veniens ad sepulturam alexan-
dri ait Veri non sufficebat isti to-
tus mundus/hodie sepultura quinque
pedum est contentus

De saturno et nube Dialogus secundus

Septe sunt planete 6^m dca
phoy scz saturn⁹ jupiter
mars sol ven⁹ mercuri⁹
z luna Sz distātia mag
na distātia est int^r planetā z plane
rā: qz refert magister moyses maxi⁹
phus vt habet in aurea legēda / q
qlibz circul⁹ cuiuslibz planete habz
in spissitudine viā qngētoz ānōz
.j. tū spaciū qz tū posset aliqis ire in
qngētis ānis de viā plana ita tū q
iter cui⁹ libet diei sit xl. miliaria: et
qolibet miliare sit duoz miliū pas
suū Quadā aut⁹ vice quedā nubes
magna z spissa se eleuare cepit di
cēs Magna est excellētia mea qā
ppter meā magnitudinē planete i
mūdo appere n̄ valēt dū in aere me
pono Sz cū sim sub ipsis z eos sic
obnubilo: q̄tomag⁹ si ascēdero su
peri⁹: obfuscarem eos: Et b̄ dicēs
fursum tēdere cepit Lūqz vsqz ad
saturnū ascēderet z supscādere vel
let. ait saturn⁹ Quis es tu qui ascē
dere cupis vbi null⁹ vnqz ascēdit:

Lui nubes. Ego sup ascēdam te
z precipitabo Hoc audiens saturn
nus pturbat⁹ ad arma cucurrit / et
viam ei clausit: insup z nubē deie
cit z ad nihilū redegit dicens
Conuenit eū recidiuare q̄ vult su
per oēs stare.

Hoc enī accidit nabugodonosor
q̄ sup omnes reges z pncipes ter
re scādere satagebat vt esset rex re
gū z dñs dñoz. nesciens p̄ supbia
q̄ dñare^r excelsus sup regnū hoīm
de quo d̄r daniel iij. qñ cor nabu
godonosor elenatū est z spūse i⁹ ob
firmat⁹ est ad supbiā: deposi⁹ est
de solio suo Un̄ dcm̄ est ei Eijciet
te deus ab hōibus z cuz bestiis at
qz feris erit habitatio tua. senū vt
bos comedes / septemqz tempora
mutabunt^r super te Sicut dicitur
in hystoria scolastica Nō est fact⁹
bestia scdm̄ mutationem corporis
sed scdm̄ mentis alienationē z ab
lat⁹ ē ei sensus z vsus lingue. et vid
bat sibi q̄ esset bos siue taur⁹ in ā

terioribus/in posteriorib⁹ leo Da
niel quoz toto tpe alienationis ei⁹
orabat p eo Ita q^d septē tpa id est
septē anni ad pces suas in septē mē
ses mutati sunt In q^d b⁹ septē men
sib⁹ insaniā patiebat p quadragita
dies: palios vero quadraginta ad
cor reuersus flebat z orabat deum
ita q^d ex magnis fletib⁹ oculi ei⁹ vt
caro facti sunt. Multi aut ad eum

exibāt z eū videbāt. Completis er
go septē mensib⁹ reuocatus est ad
pristinū statū. Non tamen statim
regnavit: s³ statuti sunt p eo iudi
ces septē z vsq³ ad finem septē an
noz pñiam egit: panē z carnes nō
comedens z vinū non bibens

De stella transmontana
Dialogus tercius

Stella q^d transmontana
nuncupat in vmbilico ce
li est. Non enī ad occasū
tendit ne celū circuit vt
cetera. S³ in meditullio sedens o
nia sidera regit z voluit. Est enim
limes vel semita marī ad quā semp
prospiciunt naute. Ad hāc stellam
oēs alie vnanimīter cōuenerūt di
centes. En debes tu semp sedere z
quiescere nos quotidie celū circui
mus tibi q³ incessanter seruim⁹: da

locū maiori z reced aliq³ tulū. Qui
bus ait. Nescitis quid petatis. E
go aut plurimū me fatigo vos regē
do: z si vos nō retinere in custodijs
vestris z morib⁹ plurimū deuias
tis. vñ cōsulo pacē habeatis. Stel
le autem propter hec verba nō sūt
placate: ymmo reciprocate vnanī
mīter dicentes. Te obsecram⁹ vt p
mittas nobis alium rcōrem elige
re. Transmontana vero pturbata/
recessit z dñō nūciauit. Stelle aut

gloriebantur et quod plurimum exultabant
et de rectore electionem fecerunt Sed
quia in unitate non sunt inuicem attri-
cari simul ac preliari ceperunt Qua
de causa sicut oues non habentes pastorem
errabant in silicibus suis non permanen-
tes Nouissime autem errorem suum ag-
noscentes penituerunt et ad rectorem
priorem reuerse sunt et ipsam hono-
rabiliter confirmauerunt dicentes:
Qui bonum rectorem habet non eli-
gat peiorem.

Ita et nos agere conuenit Cum enim
habemus rectorem qui nos recte regat
ipsum honorare ac diligere debe-
mus non ipsum mutare sed per uiribus
fouere propter laborem quem sustinet
nos regendo Bradus regiminis dei
grandis honor sed graue pondus est:
In bernardus Quid est honor ni-
si onus? quid est potentia nisi calami-
rae? quid sublimitas nisi naufragi-
osa tempestas? Quis potest esse in ho-
nore sine dolore? quis est in platio

ne sine tribulatione? quis in digni-
tate sine vanitate? prout refert va-
lerius in libro vii. de illo rege sub-
tilis ingenij et consilij cui cum esset tra-
ditum diadema priusquam capiti impo-
neret retinuit diu ipsum et conside-
rans ait O nobile sortum quod felix que-
ris sollicitudinibus et periculis plenum
es tu propter quod dicit augustinus Ni-
hil laboriosius nihil difficilius et nihil
periculosius quam pestis Ideoque narrat
valerius libro vii. de cornelio scipione
Qui cum hispania sorte uenisset Rati-
onem se nolle illuc ire adiecta causa cum
quod recte faceret nesciret Non enim
reputauit se uix luculentum et suffici-
entem tanto honori et periculo

De uespere et lucifero
Dialogus quartus.

Uesperus est stella nocturna. et lucifer est matutina que apparet de mane. he due stelle accumulaverunt omnes alias ad se et cum his omnibus precellerunt ad creatorem stellarum dicentes. domine qui creator bonus es optime nos collocasti: sed in hoc supplantate sumus quoniam splendor et pulchritudo nostra non ipsorum chorulcat: Idcirco te pie oramus ut sole obscurare velis ac luce privare. ut possit etiam in die plustrare Quibus creator hoc non licet quoniam sol est diei orator horarumque distributor et origo omnium nascentium et sine ipso nihil pullulare potest Ideoque preces vestras in hoc non exaudiam Demum stelle a creatore perierunt dicentes. o conditor omnium creaturarum ad minus in se exaudi nos Exsicca ergo et dele nebulas de aere que impediunt lumen nostrum: Non enim propter nebulas conspici et videri valemus multoties Adhuc creator ait: Obmutescite et iniusta non petatis: Scriptum est in cathoe Quod iustum est petito vel quod videatur honestum Nebule enim inundatione sua mundum irrigant. Si non plueret terra minime germinare et pullulare valeret Et sic dicens stellas propulsavit et dixit Qui non petunt ordinata neque grata propulsentur In hoc patet quod qui vult exaudiri debet petere ea que sunt iusta et honesta ad

faciendum et que sunt secundum rationem et voluntatem Propter quod dicit augustinus Cum ea que deus laudat et promittit petitis: ab illo secute petite: illa enim petitio a deo procedit Verum ergo est quod ysidorus dicit. Multi orantes non exaudiunt petendo quia illis meliora quam petunt deus confert Refert enim seneca li. ij. de beneficiis quod alexander cuidam petenti denarium dedit respondens Et cum ille diceret tantum donum sibi non convenire: respondit: non quero quid te deceat accipere: sed quid me dare Sic enim agit deus quod sepe petita non concedit ut meliora et ampliora donet Et ut dicit ysidorus Sepe deus multos non exaudit ad voluntatem ut exaudiat ad salutem.

De arcu celi et cancro Dialogus quintus

Arcus dñi post diluviū
primū apparuit in nubi
b⁹ duos hñs colores scz
aquosum z igneū propi
venturū iudiciū q̄ appebat p xl. a.
nos añ edificationē arche iā incep
te vt dñr in scolasticis historijs *Lan*
cer vero est quoddam signū celi de
quo extāt versus *Est cācer aiāl si*
gnū viciūz malignū Lāceris ē mor
bus cācri stella quoz piscis Lācer
āt ad arcū celi processit aiō irato et
ait Magna est audacia tua qz ce
lum capis. z viā meā z cursum cete
rarū stellaz impedire satagis Li
to remouearis aut a nob fustigatus
eris vehementer Qui arcus. Nō
bñ locutus es frater. non enim viā
tuā impedire procuro propter qd
in die me ostendo: tu vero semp in
nocte pcurris: si mecū plari cupis
male meditatus es ob hoc qz mag

na societas stellarū tecuz moratur
mecum autem nubes z tonitrua sē
contra te pugnatura *Sed consulo*
vt eamus ad iudicem iustum vt ter
minare per sententiam valeat que
stionem tuam Lūqz simul iudicē
adirent z hec omnia referrent: ait
iudex Lancer inique contra ius ē
quod petis Si tu tantum in nocte
pergis. et arcus in die. quomodo ē
crebendum qz viam tuam impedi
re possit Idcirco contra te senten
tiam profero qz nunq̄ in die appa
reas et qz in expensis sis condem
natus Lancer hec audiens erubu
it z dixit

Qui querit questionem sibi dat 2
fusionem

Sic enim multi cōtra ius aliquā
do cupiūt altricari z sine occasione
litigaretz cū alijs questionari. qua

propter pueri et mali diiudicari sibi
 ieiuntur. **U**n proverb. xvi. Non per
 uersus suscitatur lites et verbosus su
 perat principes. **S**emp iurgia qrit
 malus. **A**l angelus et crudel mit
 titur contra eum. **P**ropter questio
 nes enim et contetioes multi ad ni
 hilum sunt redacti. **U**n ysid. Sicut
 concordia construere solet: ita pectio
 et discordia destruit. **B**eda. Discor
 dia res maxime dilabunt. **Q**uidam
 patfamilias habuit tres filios. qui
 moriens vocauit eos dicens. **T**radi
 te mihi virgultas multas similis colli
 gatas. dum autem apportate fuisset
 dixit eis. plicate eas et frangite: qui

non valuerunt eo quod similis connece erant.
Quibus pat. extrahite unam et ali
 as pfringatis: qui plicare potuerunt
 sed minime interrumpere. **I**terum pat in
 quit: unam tantum modo solam probetis
 que statim disrupta est et confracta.
Idcirco dixit filijs. Sic erit de vo
 bis si similis in concordia manseritis
 nullus terrere neque frangere vos pote
 rit. **S**i autem per discordiam separati fu
 eritis quilibet vos dilaniare ac sup
 peditare valebit.

De celo et terra dialogus sextus

Terra secundum philosophum est meditullius
 mundi et fructuum custos opculum infer
 ni. nutrix viuentium. mater nascentium: vo
 ratrix omnium et vite conseruatiua. **Q**ua
 da autem vice celum misit super terram hanc
 plurimas tempestates fulgura et ro
 nitrua ita quod plurimum eam aggraua

uit. **I**psa vero irata aerem ad se vo
 cauit dicens: noli fratrem te intrumitte
 re inter me et celum quia ipsum omnino precipi
 tabo: talem enim iniuriam intulit
 mihi quam modis omnibus vindicare per
 opto. **E**ui aer. **N**on facias soror: sed
 da locum ire. et ei si celum te modo aggraua

dit alias cū eo iocūdaberis. Terra autē victa ab ira cūdia minime cessare voluit sed ad arma cucurrit. z cum celo p̄liari cepit. Intuens autē hoc aer caliginem z turpitudinem eduxit ita q̄ celū terranō discerneret. Caligo vero in tantū inter celū z terram morata ē donec terra irā deposuit z furore: postea quoz aer ventos emisit z caliginē effugauit dicens

Omnes debēt extinguere ignē z non inflammare

Hoc quilibet agere debet cū p̄spicit amicos suos iratos. Quia iuxta cathonis s̄niam ira impedit aīn ne possit cernere verū. Homo enī est extra mentē suam q̄n irascit. et ideo tūc ab amicis temperādus ē: ac retinēdus donec a furore remoueat̄ z possit finem ire dare. Dicit enim seneca. Inīitium sapientie est iram moderari. Nam iracūdi-

am qui vicerit maximū vincit hostem prout refert valerius q̄ cum archita tarentinus contra seruū iratus esset ait. O infelix iā de te supplicium sumerem si iratus nō esse propter q̄d paret q̄ abijcienda est ira ab animo. Quia sicut dicitur p uerbioꝝ vicesimo septimo. Ira nō habet miām. Nunq̄ enim iudex aliquā sententiā in ira proferre dēt. An̄ legitur in hystorijs romanoꝝ q̄ cū theodosius impator ad iussa seuera nimis esset promptus. q̄dā sapiens eum amonuit vt cū se irasci sentiret priusq̄ aliquā sententiā proferat xxiiij. Irās alphabeti intra se moraliter diceret vt sic refrigeratus q̄d statuendū esset aut iudicandū maturius videre z scire posset..

**¶ De aere z vento Dialo-
gus septimus**

A Er scdm phm est spiracu-
culū omniū uiuentiū sine
quo statim suffocātur et
moriunt cuncta que sub
ipso cōsistunt. Lent^o vero est siccitas
terre mobilitas aquarū et aeris
pturbatio. Et qz pturbatio aeris
est: aer ipsum añ inuicē et creatorē
rerum citauit dicēs O creator cūc
torum respice in me et miserere mei
Satis me amplifice collocasti pp
ter quod grās tibi ago: qz vitā oīm
uiuentium me cōstituiisti: s; in hoc
deceptus sum qz ventus hic me sp
infrigidat et intempatum me red
dit: idcirco illi dico q; si vltorius in
me sufflare psumat ipsum totū suf
focabo Cui creator? Vale dicis a
er. vent^o itaq; si te infrigidat et ver
berat tñ te purgatū et temperatum
reddit Si ergo vent^o in te non suf
flaret. infirm^o et tediosus et corrup
tus existeres et omnibus odiosus/
quapropter eum diligere dēs qui
in pfectione et rectitudine te cōser
uat Aer autem a iudice deo sedat^{us}
ait

Correptores amare et portare de
bemus

Ita quilibet correptores audiat et
diligat ppterea qd viam veritatis
illi demonstrāt Infirm^o enim qd o
dit a medico amarā portionem reci
pere non patit se curari et sic nō li
berabit. et qui odit correctorē non
diriget Tūc vero medicū homo o

dit qñ correctorē suū odit et nō sub
tinet Sed verū est quod ait crisos
tomus Incurrit odiū qd arguit cri
minosos Et seneca: qui arguit ini
quū ipse sibi maculā querit Tales
enim non sunt sapiētes / immo stul
ti facti sunt: prout dicit eccliaſtes:
qui amat corripī sapiens est: stult^o
autem si corripit / irascitur Ergo
corripe sapientem et diliget te. pro
uerbioz ix. ¶ Legitur in vita am
broſij qz cū theodosius imperator
quosdam ciues sine iudicio et deli
beratioē puniſſz. ābroſi^o archiepī
copus mediolanenē ab ecclā eū ex
pulit licet eſſz catholicus impator
Cumq; impator se sic expelli vide
ret. ait Nā et dauid adulteriū com
miſit et homicidium. Ad hec Am
broſius: Si secut^o es erratē seque
re et penitentem: Impator Baudi
ens cōpūct^o corde pñiam egit et ait
Inueni hoīem virū veritatis am
broſium epm Et statuit vt nullus
hō iudicaretur ad mortem ante xl.
dies: vt sedata ira mel^o mente ſere
nata equitas videret in iudicādo.

De littore et mari
Dialogus octauus

Mare scdm phm est mun-
di amplex⁹: fons ymbri-
um & hospitium flumio-
rum. Quia sicut dicit eccl^{as}
tici pri^o Omnia flumina intrat ma-
re & mare non reducat & ad locum
unde exeunt flumina reuertunt flumina
ut iter fluant: hoc mare mag-
num & spaciosum est ut dicit ps^l ciiij.
vñ p suam magnificentiam ad litt⁹ pre-
xit dices. Adiroz qz plurimu d tua
duricia. tu sp⁹ mihi contradicis & co-
trari⁹ extitisti. ppter te terram inua-
dere no possu peto ut remouearis
de loco tuo ut terram suppeditare
valeam. alioquin plari non desinam.
Eni litt⁹. Adale dicitis frat. Lodi-
tor oim reru sic me collocavit. & e-
go popt obedientiam suam magnu su-
stineo laborem te infrenado: tu mi-
tociens audaci sup me ascendis &
me qplurimu aggrauas/ego te ve-
ro patient⁹ ppt deū porto idcirco

Si me verbosari n poteris qz locu n
mutabo. Adare autem audiens fu-
ribunde respondit. Si tu sustinere
poteris sustine quia te nuqz in pa-
ce dimittam sed pro viribuste ver-
berabo. Vltus vero patienter col-
lum sub iugo posuit dicens.
Bonos conuenit pugnare & ini-
quos castigare.
Sic enim prelatus & quilibet rec-
tor pugnare debet & viriliter age-
re ut mali pualere non possint. Tñ
dicit gregori⁹: sicut mare sp⁹ rebel-
lat littori quo tenetur et coarctetur
sic in religione quidam semper re-
bellant prelatis qui eos coarcere
non possunt. Sed boni pastores ti-
mere non debent minas prauoru.
immo velut vigil pastor qui cōtra
bestias onus custodire solet. ita bo-
ni pastores sup gregē suū solliciti
esse debet. Ideo dicit ysidor⁹: pra-
ui pastores nō hnt curā de ouibus

Sed sicut legitur in euangelio de mercennarijs vident lupū venientem et fugiunt. Tūc enim fugiūt qñ coram potentib⁹ tacēt et mal⁹ resistere metuūt. Ergo nos cōfortat iheronim⁹ dicens Deo placere curem⁹ minas hōim nō penitus timeam⁹. Refert petr⁹ manducator qd dum philipp⁹ rex macedonū insisteret et obsideret athenas dixit eis Date mihi decē oratores quos ex vobis eligā et confederat⁹ recedā. Rñdit demostenes p̄tissim⁹ orator. Lupi dixerūt pastoribus: rota cā discorde inter nos et vos sunt canes. S;

date nob⁹ canes et erim⁹ amici. qd cum fecissent lupi in gregem ad libitum desenerūt. Ex quo patz qd magnū periculū est qñ canes id est predicatorēs et rectores gregē deserunt vel latrare negligūt. Sicut ei mansuetudo in hōie est laudabilis et ira vituperabilis: sic e contrario in cane. mansuetus at canis bonus non est: qz feritas canis laudat in cane. sic etiam feritas discreta laudatur in rectore.

De igne et aqua Dialogus nonus

Ignis est levis: pur⁹ subtilis/mobil⁹/lucid⁹ et calidus. et qz est tā p̄ciosus ne in se sublimari cepit dicens Ego in terra omib⁹ p̄ualeo et cūcta consumo: s; si in aquis p̄ualerē suplat⁹ omib⁹ existerē p̄ tanto ad se clamauit aquā dicens So-

roz charissima elemētum dei es tu vt ego. Quapropter si tibi cōmoratus fuero et tecū connexus nō solū magnus sed magnificēti⁹ et excellentior apparebo. Vñ obsecro te p̄mitte me tecū morari et in te glari. Aqua vero simulare se ingeniose cepit dicens Desiderio desidera-

ni hoc pascha tecū manducare Ac
 cede ad me secure ⁊ te p virib⁹ me
 liorabo Ignis quoz b audiens in/
 cūdari cepit ⁊ amicabile ad aquā
 intravit Aqua vero duz ignē in se
 hret assistentib⁹ sibi dixit iste inimi
 cus ⁊ cōtrari⁹ est gn̄is mei: hic me
 sepe cōsumpsit ⁊ ad nihilū redegit
 mō me vindicare possum ⁊ ipsū ex
 tinguerē si volo Sz iuxta verbum
 apli nolo reddere malū p malo ne
 scim priueſ tanto bono tñ volo ip
 sum aliquātulū humiliare Et hec
 dicēs parū collegit se ⁊ in ignē min
 gere cepit Et ob b orare aquā ig
 nis cepit ne ipsum extingueret A
 qua vero miserta est ei nec eū ex ro
 to extinxit sed ad terram ipsum de
 duxit dicens

Deo damus dulce sonū reddēdo
 pro malo bonum

Sed multi hodie per contrarium
 reddūt p malo malū cū volūt vin
 dictā assumere nolētes offensas di

mittere. ppter qd̄ jheronim⁹ dicit
 Quō de⁹ donauit in chrō pctā no
 stra sic ⁊ dimittamus his q̄ in nos
 peccant. ⁊ dei imitatio iniuriā nob̄
 scām frangit ⁊ reuocat Sicut legi
 tur in historijs Alexandri q̄ cū q̄
 dam eum grauitē offendisset no
 lebat ei dimittere. Aristoteles at
 hoc agnoscēs prexit ad eum ⁊ ait.
 Volo dñe q̄ hodie sis victoriosus
 vltra q̄ fuisti. quo rñdente ait. bñ
 volo Qui ille Tu rex supasti om̄ia
 regna mūdi. sz hodie tu supat⁹ es.
 quia si te pmittis supari vict⁹ es: si
 tu quoz vincis temetipm victorio
 sus eris. qz q̄ semetipm vincit ñ o
 nia fortis est vt dicit ph̄s Ad hec
 verba vindcām remisit alexand. et
 placatus est Propt̄ qd̄ d̄z puerb.
 xvi. Adeli⁹ est patiens viro forti ⁊
 dñat anio suo expugnatore vrbū

De aqua ⁊ igne
 dyalogus decimus

b i

Aqua ad se ignem clama-
uit dicens: quare frater sp
contrarij sum? et inimici
Bonū est pceptum dñi
custodire qd dicit. diliges pxi^m tu
um sicut teipsum. Matthei xxi.
Quia plenitudo legis est dilectio
vt dicit apłus ad roānos xiiij. Qui
ignis Placet qd dicitis qd dilectio
proximi malū nō opat vt idē dicit
eodē capło. propter beam? et man
sionē siml faciam? Cūq; sil mane
rent nūq; pacē insimul hebāt. prop
tera qd aqua ignis sepissime calefa
ciebat et ad nihilū redigebat: aqua
vero sepe ignē extinguebat. vndeli
tes et cōtentioēs inter eos nō desī
nebāt Qua de cā ab inuicē sunt di
uisi dicētes

Null? debet se binare cum contra
rio neq; stare

Ita nec bonus sociare se debet nec
habitare cū malo et puerſo qd est su
us cōtrari? qd leuiter pdit iusticiā

et famā suam et omnem opationem
bonā propter societatem puerſam
Un quidā phīs Eligas bonos et
humiles cū quib? viuas et bon? eris
Dicit psalmista psalmo xvij. Cū
scō sanctus eris et cū puerſo puer
teris Apłs hoc esse periculosū cō
siderans vitam cū mal? ducere scri
bebat prima ad tessal. iij. Denūci
amus at vob frēs in nomine domī
nostri ihū xpī: vt subtrahatis vos
ab omī trē ambulāte inordinate. qd
ysid. dicit. Periculū est vitam cū
malis ducere: pñciosum est his q
pauē voluntatis sūt sociari. vñ ce
lū cū aqua suā quā in terrā emittit
ablucēs mīdit portitori carbonū cū
hospitatus fuisset cū eo. frater non
possumus cōuenire sil. quicqd enī
qd abluere potero p diē: vna hora
poteris denigrādo maculare: Sic
etiā totū qd sapiēs vel bon? acqrit
multo tpe: stultus vñ mal? destruit
vna hora

De fluuio ⁊ mari dyalogus xj.

Lunius est scdm phum
cursus indeficiens: refe
ctio sol' ⁊ irrigatio terre
qui pcessit ad mare di
cens Recte vocaberis mare id est
amarum q' in amaritudinē sp' viuīs
Nonne est magna amaritudo ⁊ in
gratitudo tua cum cōtinue de dul
cedine mea bibis. ⁊ tu sp' amaritu
dinem in me largiris **D**are rñdit
Argentum ⁊ aurum non est mecū
quod āt habeo hoc tibi do de inte
riorib' corpis mei tribuo tibi tāq'
amico fideli. idcirco pacifice susti
nere dēs amaritudinē meā q' si bñ
prospexeris inde derinat' dulcedo
maxima ⁊ ineffabil' bonitas tua. **B**
audiēs fluui' rot' pacificat' ē dicēs
Amara debet portare qui dulcia
vult gustare.

Ita quemlibet oportet amaritudi
nem tribulationū portare: si dulce
dinem puorū cupit gustare **Q**uia
grego. dicit Tribulatio est porta re
gui celoz **U**nde in ps. c. xvij **N**ec
porta dñi iusti intrabūt p eā **S**icut
d' actūū xiiij. **P**er multas tribu
lationes oportet nos intrare in re
gnū dei **S**ed quidā sūt siles simie
q' ascēdens in arborem ⁊ inueniēs
nucis amaritudinē in cortice fruc
tus proiecit: ⁊ ideo nō gustauit de

dulcedine nucis **S**ic multi insipie
tes tribulationes piciūt cū earū
amaritudinem sentiunt ⁊ ideo de
dulcedine fmij vite eterne: q' dul
cedo dabit' his q' tribulationes pa
tienter sustinent: nō gustabūt. pro
ut quidam abbas excecatus dice
bat **G**ras ago deo meo qui vindi
cauit me de inimicis meis/ qui tot
mala mihi facere solebāt p istos du
os proditores ⁊ raptos. scilicet p
oculos quos destruxit **A**lius qui
dam religiosus cū amisisset oculū:
cepit gaudere **U**niq' alij dolerēt/
quesiuit ab eis pro quo oculo tris
tabant'. **E**t rñderunt pro amisso.
quib' ille: qui haberet duos inimi
cos nō pro eo qui perit sed pro illo
qui remanet dolere debet **U**n' ihe
ronim' ad quēdā. non ooleas si nō
habeas qd mulce ⁊ serpentes hñt.
quosdā phōs vidim' vt meli' cogi
tationes interi' clauderēt sibi oculos
eruissē.

De monte ⁊ valle dyalogus xij

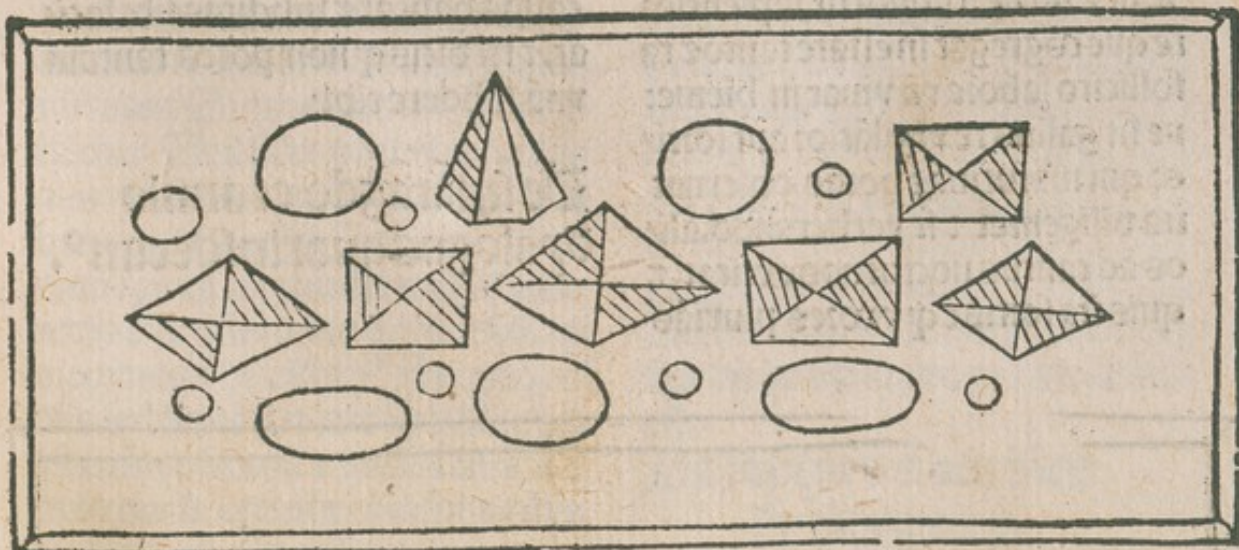

Uallis quedā in imo iace-
bat hñs supra se mōtem
excelsū q̄a iugo subie-
ctionis deuicta impatiē-
ter/cōtra montē verbosari cepit di-
cens Impie ⁊ nephāde quare me
tādū grauare non desinis. Cessa
nephāde a tanto grauamine. mu-
ta locū tuū q̄ me suppeditaſti. ali-
oq̄n me de te vindicabo Cui mōs
Id qđ dicis fieri non potest. qm̄
creator me ab initio erexit. te vero
in imo collocauit. ergo porta pati-
enter vsq̄ in diem nouissimū in q̄
montes ⁊ colles humiliabūt. vt d̄r
ysa. xl. Vallis at̄ ppter hec verba
magis aiāta cū arborib⁹ ⁊ herbis q̄
montē preliari cepit qui cū sagittis
⁊ iaculis ipsum vulnerabāt. Ad̄s
aut̄ hoc intueus: furibūduseffcūs
est dicens de ope tuo te iudico ser-
ue nequā q̄ contra dñm tuū certa-
men assumere nō es verita Et hec
dices de se magnū saxū piccit ⁊ o-

ra vall' obserauit eāq̄ totā collisit:
Vallis at̄ humiliata a verberibus
dixit

Serui dēnt dominis obedire ⁊ nō
contraire

Sic enī multi impatiētes agūt cō-
tra supiores: vñ sunt sub iugo reti-
nēdi. Quia d̄r eccl̄as. xxiij Liba-
ria ⁊ virga ⁊ on⁹ asino. panis ⁊ dis-
ciplina ⁊ opus seruo Opat̄ in dis-
ciplina ⁊ q̄rit quiescere. laxa illi ma-
nus ⁊ q̄rit libertatē Seruo malino
lo tortura ⁊ p̄pedes Ad̄itte illum
in opationē ne vacet. in opera p̄sti-
tue illū sic enī p̄decet illi Quidam
dñs hēbat seruū. preruū ⁊ cōtuma-
cē. qui dū vacabat cōtra dñm ver-
bo resistebat. dñs at̄ ipsū fortiter
verberauit subtrahēs delicatā: et
eū laborib⁹ submisit. qui fessus a la-
borib⁹ se correxit ⁊ lingue frenū po-
suit An̄ prouer. xxix. qui delicate
a puericia nutrit seruū suū postea
illū sentiet cōtumacem

De gemis et lapidibus preciosis. dialogus xij

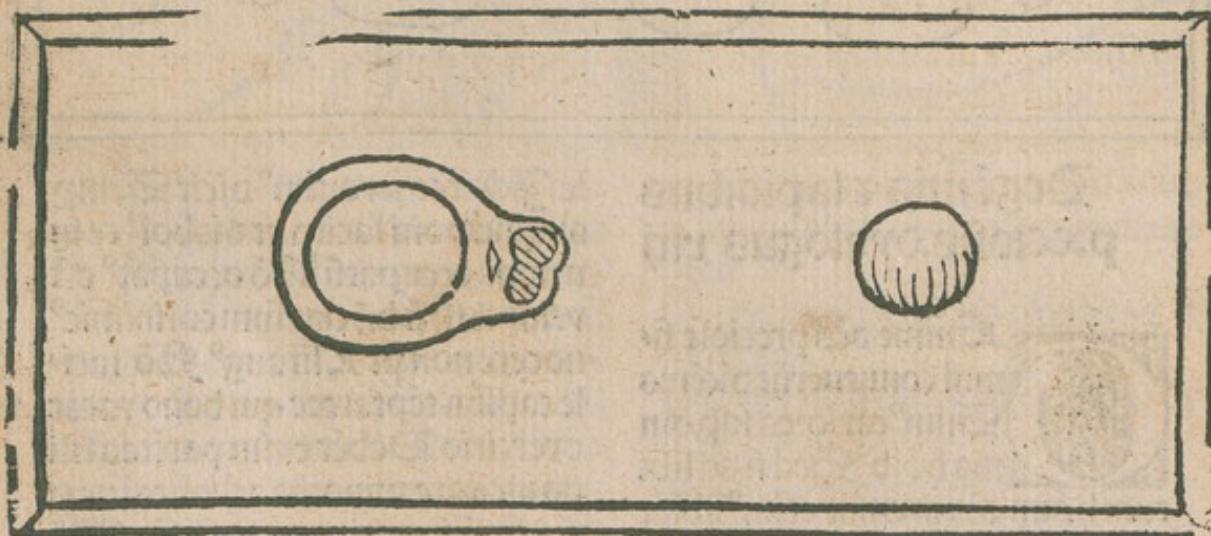
Quoniam omnes preciosae si-
mul conuenerunt dicentes
Sumus cariores super om-
nia hominibus. Sed si ad libi-
tum hominum compareremur erimus abie-
cte. Ob id in remotioribus locis latite-
mus ut non inueniamur absque magno
labore et expensis. Hoc est enim quod
a possessoribus suis care retinetur et non
sine magno pretio comparatur: propter
quod non omnibus ostendemur dicentes
Qui volunt preciosa captare non im-
merito se debent fatigare.
Sic et seruus christi si cupit preciosas
virtutes apprehendere debet labori-
bus et virtutibus insudare ut per vi-
ribus ociosus non maneat. quia ociosi-
tas inimica est anime. Unde in vitis
patrum legitur: monachum operantem
vultus demon temptat. ociosum mil-

le. Idcirco ieronimus dicit Semp-
aliquid boni facito ut diabolus te in-
ueniat occupatum. Non occupatus est
velut castrum bene clausum cui inimicus
nocere non potest. Unde augustinus. Non faci-
le capit a temptatore qui bono vacat
exercitio. Debet enim pariter filii
os incitare minores ad laborem ne per
pigritiam in paupertate deficiat. Unde
quidam sapiens rusticus plantauit vine-
am quam cum moreretur dixit filiis suis se
abscondisse thesaurum in vinea: locum
autem ubi esset non assignauit. Ador-
tuo patres ceperunt fodere vineam ut in-
uenirent thesaurum. Unde factus
est ut vinea fertilis efficere et red-
deret largissimum fructum. Nec
videntes filii perceperunt quod pater
propter hoc dixerat thesaurum es-
se absconditum in vinea ut studio
suis excolerent vineam: et labora-
rent remoto tempore. Quidam phi-
losophus docuit filium suum dicens

Uide fili ne formica sit sapientior
 se que cōgregat in estate tantoꝝ tã
 sollicito labore vñ uiuat in hieme:
 ne sit gallus te vigilatior aut forti-
 or qui matutinas horas obseruat
 ita diligenter z se verberando. ali-
 os ad cantus nocturnos excitat. z
 quis ita fortis ē qꝫ vxores pluriās

castas habeat z subditas sibi faci-
 at. z tu dicis qꝫ non potes tantum
 vnā subdere tibi:

De smaragdo et anulo Dialogus quartusdecim⁹.

Smaragd⁹ est gemma/
 vt dicit britocui nil viri-
 dius cōpatur. Nā her-
 bas virentes frondesqꝫ
 solo eius intuitu appere facit. implet
 oculos z non satiat vt dicit papias
 Quidā autem anul⁹ aure⁹ p̄ciosus
 quēdam smaragdū gestabat ppter
 qđ omnes auide eum intuebantur
 Quadā āt vice ingratis est annulus
 locut⁹ dicens Quidū in statioē mea
 morat⁹ es. nec vnqꝫ p̄ciū mihi de-
 disti vñ solue p̄ciū māisionis mee

z recede. aut te spoliatū expellam
 Cui smaragd⁹ si tecū morat⁹ sū p
 me sp̄ honorat⁹ extitisti aut in digi-
 to regis baiulat⁹. z si expellere me
 vis me mō vende. z de p̄cio valoris
 mei solue stationē tuam qꝫ nō defi-
 ciet mihi māsiō Anul⁹ āt cū de do-
 mo sua expelleret cū ac sine ipō ma-
 neret abiectus z nichil reputatus
 fuit ab omnibus z ad extremū liqꝫ
 factus dixit

Qui cū p̄cioso sedit sit abiectus
 si p̄ciosus recedit

Sic enim seruus christi est vene-
randus donec in se retinet p̄ciosas
virtutes Si autem abijcit sit abij-
ciendus Sed sicut dicit seneca Bo-
nus vir si bonus est suis actib⁹ pro-
batur: et sic probat⁹ reus. Quo-
dam tpe cū alexander magn⁹ dice-
ret se esse dñatorem orbis: rñdit ei
diogenes philosoph⁹ Nequaquā es
dñs sed seruoꝝ meoꝝ seru⁹. supbia
est enim dñā tua et ancilla mea Te
enim ducit: ego autē eam suppedita-
ui Carnal' cōcupiscētia gula et ira
sunt dñe tue et ancille mee. qz te du-

cunt et tibi dñantur. ego atē eas sup-
peditavi et vici. et iō tu vere es ser-
uoꝝ meoꝝ seruus. et cū serui alexā-
dri vellent ipsum ruere: ait alexan-
der videte ne eum tāgatis: qz vere
bonus est et veritatem dicit Unde
gregorius Homo magne dignita-
tis est: si reperit se modo quo debz
sine vicijs signuz magne virilitatis
est.

De saphiro et aurifce dyalogus xv.

Saphirus dicit ysid⁹ ethiō
logiaz xvi. similis est se-
reno celo qui p̄cussus ra-
dijs solis ardētem emit-
tit fulgorem Quidam autem auri-
fex hunc saphirum p̄ciosuz in di-
ademate impatoris collocare dis-

ponebat. quod intuens saphirus
ait. magister bone noli me include-
re qz liber sum et inuenis et seculari
Idcirco nolo a seclō separi sed cu-
pio gaudere et p̄ totuz mūdum spa-
ciari Cui aurifex Inclusio tua e-
rit sanctitas tua: qm te collocabo

intuto loco vbi sine pauore de cete
ro viuas **C**ōsidero enim p̄ciosita-
tem ⁊ valorem tuuz ⁊ timeo q̄ si p
mūdū vagatus fueris p̄dicuseris
quia dicit primo iohannis quinto
Locus mūdus in maligno positus
est **T**ot sunt pericula. h̄ mundi q̄
neccor illa cogitare p̄t nec lingua ex-
primere **U**nde gregorius **S**emp
timere debem⁹ q̄ in piculo semper
sum⁹. p̄pter huiusmodi fili charis-
sime te dimittere nolo nec p mūdū
vagari relinquere s̄ in salua custo-
dia custodire **E**t hoc dicens saphi-
ruz in sero ⁊ diademate magister
inclusit vbi p̄petue gloriabat̄ dicēs
Est in tuto loco stare meli⁹ q̄ eua-
gari.

Sic enim tutum est viro religioso
in claustro ⁊ cella sua manere: quia
dicitur in vitis patrū **V**ade in cel-
lam tuam ⁊ ipsa te docebit vniuer-

sa. q̄a pax est in cella: foris aut̄ nisi
bella **E**t vt dicit iheronim⁹ / q̄ chris-
tum desiderat nil aliud querat in
secularib⁹: sed sit ei cella pro parad-
iso varietate scripturarū discurren-
tium plena. his vtať delicijs. harū
fruatur amplexib⁹ **A**bbas euaga-
rius dixit ad quēdam in vitis patz
sibi dicentem **N**on possum ieiuna-
re nec laborare nec infirmis seruire
vade māduca bibe ⁊ dormi tantū
de cella tua non ex eas: quia p̄seuer-
rantia celle ducit monachū ad ordi-
nem. ⁊ sic paulatim reuersus est ad
opus sue p̄fectionis

De topasio p̄cioso **D**ialogus xvj⁹

Quasi ut dicit papias
est gēma q̄ omniū lapidū
in se habet colores. ysid.
ethi. li. xvi. dicit q̄ est gē
ma quedam ex virenti gēne oīq̄ co
lore splendens inuenta primū in a
rabie insula: que dicitur topazi vñ topa
zius dicitur est ab insula Quidā autē
topazius de arabia ductus est romā
et in ecclā beati petri sup cruce col
locatus est et consecratus est. in q̄
loco ab omnibus auidē videbatur
Hic a persuasionē in ima ductus ait
Quid est semp in ecclā manere et
nunq̄ recedere nec aliquid de mū
do sentire. volo enim cito ad secu
lū redire ut aliquātulū cum secula
ribus recreari possum in sclo et reg
nare cum xp̄o Quinq̄ ad seclū re
uersus fuisset ac de sacrosca eccle
sia recederet ab illicitis cōcupiscē
tijs mūdi captus exposuit se omni
bus flagitijs: ad extremū autem a
barbaris repertus et ab ip̄is incogni
tus collisus est et dispersus ita q̄
nunq̄ cōparuit. tandē p̄fractus ait
Qui de loco sacro pergit: iustum
est si se dispergit

Orgo caueant religiosi ad seculū
redire ne similiter pereant Cōcupis
cētie enī sūt naufragia religiosorum
Et ideo dicit augustinus Sicut di
lectio dei est omniū virtutū fons
ita dilectio mūdi est fons omniū vi
ciorū. vñ qui vult deū possidere mū
do renūciat et ut sit illi deus beata

possessio Dicit bernardus. p̄fectus
seruus xp̄i nihil habet nisi xp̄m. et
si aliquid preter xp̄m habet p̄fectus
non est Vñ idem Qui spūalibus
bonis sunt donati terrenis negoci
is nō debent implicari.

¶ Regitur in vita patrū q̄ quidā
frater interrogauit senem dicens:
quid faciam q̄ cogitatio mea non
dimittit me nec vna hora sedere in
cella mea Et dicit ei senex Fili re
uertere et sede in cella tua et labora
manibus tuis et ora deum incessan
ter et iacta cogitatum tuū in dño et
caue ne te quis seducat ut ex eas:
et dicebat Quidam secularis erat
adolescēs habens p̄m et desidera
bat fieri monachus Et dum mul
tum supplicaret p̄i suo ut dimitte
ret eum cōverti non acquiescebat
pater. postmodū autem rogatus a
fidelib⁹ amicis. vix acquieuit. Et
egressus frater ille adolescens in
troiuit monasterium et factus mona
chus cepit omne op⁹ monasterij p̄
fecte perficere et ieiunare quotidie
Leuit at et biuanas et triduanas
abstinere. sicut autem et semel t̄m in
ebdomada refici Videbat eū ab
bas su⁹ et mirabatur et bñdicebat dñs
in abstinentia et labore ipsi⁹ Con
tingit at post aliq̄d temp⁹ cepit frat̄
supplicari abbati suo dicens. rogo
te abba ut dimittas me et vada in
heremū Dicit ei abbas Fili noli
cogitare. non enim potes sustinere

talē laborem p̄tereo tēptatioēs di-
aboli ⁊ versutias e⁹. Et si cōtigerit
tibi tēptatio: non inuenies ibi q̄
te cōsoleā a turbatione iūmici q̄ tibi
illata fuerit. Ille āt cepit āpli⁹ roga-
re vt eū pmitteret abire. Quidēs āt
abbas ei⁹ qz eū retinere n̄ poterat/
scā orōe dimisit eū. Postmodū di-
xit abbati suo. rogo te abba vt pce-
das mihi q̄ oñdat iter quō ego pge-
re debeā. Et ordinauit cū eo duos
monachos moāsterij ⁊ abierūt cuz
eo. Ambulātibusz eis p heremū v-
nā diē ⁊ alteram defecerūt p̄ estu ⁊
p̄iicientes se in trā iacebāt. Et so-
porati modice sōno / ecce aqla veit
pcuriensz eos alis suis p̄cessit pro-
cul ⁊ sedit in terra. ⁊ euigilātes aq̄
lā viderūt: ⁊ dixerūt ei. ecce āgel⁹
tuus / surge seq̄re eū. Et surgēs va-
ledicēsqz frīb⁹ seq̄bat eā ⁊ venit vs-
qz vbi stabat aqla ipsa. Que mox
surgēs volauit vsz ad vnū stadiū et
iterū sedit. Silr seq̄bat eā frāt ille.
Et itex volauit ⁊ sedit non longe.
Scī est vero p̄ horas tres. p̄ mo-
dū āt dū seq̄t eā diuertit ipā aqla
in dexterā p̄te sequentis se ⁊ nō cō-
paruit. Frater vero ille nihilomin⁹
sequebat eā. ⁊ respiciēs vidit tres
arbores palmarū ⁊ fōtē aq̄ ⁊ spelū
cā. ⁊ dixit. Ecce loc⁹ quē mihi dñs
pauit: ⁊ ingress⁹ sedit in ea sumēs
cibū dactiloz ⁊ de fōtē aq̄ bibēs: ⁊
fecit ibidē ānos sex nemine videns.
Et ecce vna die venit ad eū diabo-

lus in similitudine cuiusdā abbatis se-
nioris hñs vultū terribilē. Quidēs
āt eū frater ille timuit ⁊ p̄cides in
orōne surrexit: ⁊ dicit ei diabol⁹. O-
rem⁹ itex frāt. ⁊ cū surrexisset dix-
it diabol⁹. Q̄tū t̄pis habes hic. Et
rñdit habeo sex ānos. Dicit ei de-
mon. Ecce te vicinū habui ⁊ n̄ po-
tui cognoscere nisi añ dies quatu-
or qz hic habitares. ⁊ ego n̄ lōge ha-
beo a te moāsteriū / ⁊ ecce añi sūt xj
qz de monasterio n̄ exiui nisi hodie
qz cognoui qz hic in vicino habita-
res. ⁊ cogitavi mecū dices. vadā ad
hoiēm dei istū ⁊ cū eo p̄ferā qd̄ pōt
p̄desse aīē mee. ⁊ h⁹ dico frater qz
nihil p̄ficim⁹ sedētes in cellis istis qz
corp⁹ ⁊ sanguinē xp̄i nō p̄cipim⁹ et
timeo ne efficiamur exteri ab eo si
nos ab h̄ misterio elōgaueri⁹. s̄z di-
co tibi frater. ecce hīc trib⁹ milib⁹
est monasteriū hñs p̄sbrīm. eam⁹ g⁹
dñica die aut p⁹ duas ebdoādas et
accipia⁹ corp⁹ ⁊ sāguinē xp̄i ⁊ reuer-
tamur ad cellas nr̄as. placuit fr̄i il-
li suasio diabolica. et veniente die
dñico ecce diabol⁹ venit ⁊ dicit ei.
veniam⁹ qz hora est. Et exeūtes p̄-
rexerūt ad p̄dictūz monasteriū vbi
p̄sbriter ille erat. ⁊ ingressi in ecclāz
miserūt se in orōez. Et exurgēs ab
orōne frater ille respiciēs nō inueit
qui adduxerāt eū ibi ⁊ dixit vbi pu-
tas p̄rexit: nū ad cōe nccariū ābula-
uit. ⁊ cū diu sustineret n̄ venit. post-
modū āt exiēs foras req̄rebat eū. ⁊

cū nō repperisset dixit ad frēs loci
illi⁹ interrogās eos vbi est abbas il
le senex qui mecum ingressus est in
eccliam Et dicūt ei Nos neminē a
liū vidim⁹ nisi te tantū Tunc cogno
uit frater ille qz demon fuisse z di
xit. vide cū qua arguria diabol⁹ me
eiecit de cella mea: s; tū nō me peni
tet qz ad op⁹ bonū veni. p̄cipio cor
p⁹ z sanguinē xpī: z sic in cellā meā
reuertat. Et post missas volētem
reverti tenuit euz abbas moāsterij
ipsi⁹ dicēs: nili refeceris n̄ dimitte
mus te: Et cū cibum p̄cepiss; z re
gredi vellet in cellā suā: ecce diabo
lus iterū venit in similitudine cuiusdā
iuuenis sc̄laris z cepit eū respicere
a summo capitis vsq; ad pedes z di
cere: ipse est iste. non est hic At ille
ait. puto me cognoscis: Tū p⁹ tantū
temp⁹ quō me hēs cognoscere E
go vicin⁹ pris tui fili⁹ illi⁹ Quō: nō
ē dcūs pater tu⁹ sic. z mater tua ta
le nomē nō habuit. z tu sic n̄ vocari
z mācipia illa z illa sic nō sunt dcā
Pater tua z soror tua aū tres an
nos mortue sūt: pater at tu⁹ mō de
fūct⁹ est z te fecit heredē dicēs Qui
habeo dimittere substātiā meā ni
si filio meo viro scō q̄ reliqt sc̄lin et
abiit post deū ipsi dimitto oia boā
mea Adō aut qui timet dñm z scit
vbi est dicat. vt veniēs distrahat z
eroget ea paupib⁹ p̄ aiā mea z sua
Et prexerūt multi req̄rentes te z
minime inuenerūt Ego at veniēs

ex occasioē p̄pter quoddā op⁹ hic
cognoui te esse Tū nō facias mo
ras s; veni z vende ōnia z fac h^m vo
lūtatē patris tui Rñs frater ille
dixit. non necesse habeo reuerti ad
sc̄lin Dicit ei diabol⁹ Si nō vene
ris z deperierit substātia illa. in
sp̄cū dei tu exiñ reddes rōnē: quid
enim mali tibi dico vt venias z ero
ges paupib⁹ z egenis quō bon⁹ dis
pensator vt nō a me retrahib⁹ z ma
le viuētib⁹ extricet qd paupib⁹ di
missum est. Aut qd onerosum est
vt venias z facias elemosinas scōz
volūtatē patris tui p̄ aiā ei⁹ z re
uertaris in cellā tuam. quid mltat
Suadēs frēm deposuit in sc̄lin z
veniēs cū eo vsq; ad ciuitatē reliqt
eū Voluit at frāt ille ingredi in do
mū pris tanq; iā defūcto eo z ecce
ipse pater eius viu⁹ egrediebatur.
et vidēs n̄ cognouit eū. z ad eū ait:
quis es tu? Ip̄e vero turbat⁹ nihil
poterat rñdere. et cepit eū iteratis
verbis pater ei⁹ interrogare vñ eēt
Tūc cōfusus dixit ei. ego sū fili⁹ tu
us. z ait illi Vt quid reuersus es?
qui erubescēs dicere qd verū erat
ait. caritas tua me fecit reuerti qz
desiderabā te vide Et remāsit ibi
Et p⁹ aliquātū tēp⁹ incurrat forni
cationē z multis supplicijs afflic⁹
a prē suo infelix ille p̄niam n̄ egit s;
remāsit in sc̄lo: Ideoq; dico frēs.
qz monach⁹ nūq̄ debet q̄uis sua
sus ab aliquo egredi de cella sua.

De carbūculo ⁊ speculo dyalogus xvi

Carbūculus dicit brito.
est quidam lapis precio-
sus sic dictus eo qd sit ig-
nitus vt carbo cuius eti-
am fulgor nec nocte vincitur. Lu-
cet enim in tenebris adeo vt flam-
mas ad oculos vibrat. Ad hunc ac-
cessit quoddam speculū vitreū di-
cens frater inter splēdidas ⁊ preci-
osas gemmas splēdidas ⁊ lucid⁹
es egoq; etiam clare resplēdeo/ ita
qd clare in me cūcta prospiciunt: si
ergo innicem binati fuerim⁹ magis
excellētiōres ⁊ appreciati erim⁹
in septuplo: Cui carbūculus Et
qd dicis consentire nolo ppter qd
considero qd ex debili materia cre-
atus es scz de vitro. egoq; de natu-
ra p̄ciosarum gemmarū Idcirco
non est conueniens qm̄ yfio dicit.

Similis enim esse fili⁹ matri solet
ergo qz tu non es similis mei recede
⁊ adiecit

Nunq̄ nobilis cum viliori descē-
dat/ nec cum eo contendat

Sicut enim xpianus qui est dō no-
biliori genere scilicet de christo/ qd
a christo dicitur christianus nō dēt
attendere nec audire diabolū qz
est vilior omnib⁹. In libro cle-
mentis qui diaboli voluntatib⁹ se-
sponte subdiderit pacem erga de-
um ⁊ hoiēm non hēbit. Et augus-
tinus Non pōt diabol⁹ decipere
aliquem nisi quis voluerit ei pbe-
re sue voluntatis assensum. ppter
quod iheronim⁹ dicit. Potestas
quidem diaboli non timetur nec ti-
meri debet quia timor illi⁹ atz iac-
tātia semp̄ i tua voluntate est. Nō
enim potest caro facere nisi quod
voluerit animus

Legitur in viris patrū qd quidam

dam heremita ductus est ab ange-
lo ad quēdam locum ubi erat agre-
gatio scōꝝ monachoz: z vidit con-
finia plena ac loca circūstantia ma-
xima multitudine demonū volan-
tiū ad modū muscarū. Leniētes āt
ad quādam ciuitatē ubi fiebat ma-
gnū foꝝ. vdit ibi vnū demonē solū
satisociosum stantē sup portas. ita
vt quereretur vñ Besset. Rñdit ange-

lus dñi q in ciuitate omēs qd vole-
bat faciebāt ad voluntatem diabo-
li. z pro tāto ibi vn⁹ demon suffice-
bat. In abbazia vero oēs erāt sibi
rebelles z ideo per multos eos im-
pugnabat.

De achate z seraste dyalogus xviij

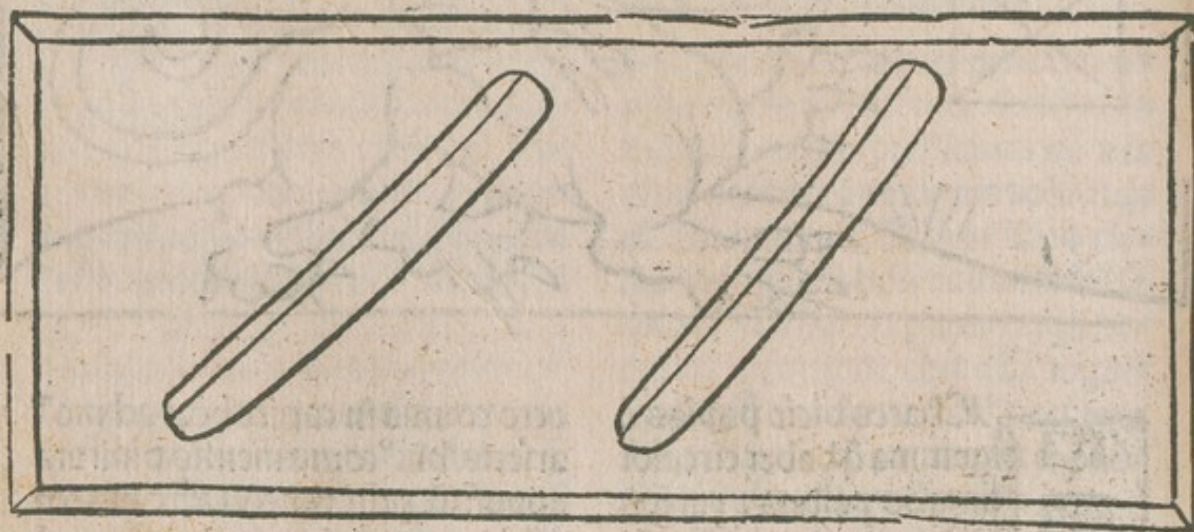
Achates dicit papias ē
gemma q̄ habet circulos
nigros z albos z varios
Brito autem z jsid⁹ ethi-
mologiaz. xvi. dicūt q̄ est gemma
primo repta in sicilia iuxta flumen
eiusdē nominis postea plurib⁹ in ē-
ris vt hugutio dicit z reddit hoīez
graciosum. Leraestes serpes est sic
ocūs vt dicit jsid⁹ ethi. xij. eo q̄

octo cornua in capite hēat ad mo-
arieris/hui⁹ cornu mensis diuinum
appositū p̄dit venenū. Ex his cor-
nibus manubria cultelloꝝ fiunt. q̄
cultelli impatorib⁹ añ oēm cibū po-
nebantur vt illa sudore manifesta-
rent si quis cibus fuisset appositus
veneno infectus. Sic cum esset om-
nibus odiosus z a cūctis deuīt⁹
p̄cessit ad achatem dicens: o gem-

ma p̄ciosa descende ad me ⁊ collo-
ca te inter cornua mea: qm̄ egregie
te baiulabo ppter qd̄ hēs virtutē
portitorē tuū reddere gratiosuz. In
super tibi promitto q̄ si me gracio
sum reddideris: magnates inferio-
res ⁊ innocētes spoliabo. ⁊ de p̄da
medietatē tibi cōcedam. **L**ui achā-
tes **I**d qd̄ dicis mihi nō placet qz
dicit apls. non solū facientes sz eti-
am cōsentientes digni sunt ppetua
morte **E**t vulgariter d̄r **T**ātū va-
let q̄ tenet pedē quātū qui exco-
riat **I**dcirco recede a me qm̄ societas
tua me nō decet **E**t h̄ dicēs pces-
sit ⁊ ait **N**os debem⁹ cōtraire ma-
lo ⁊ non cōsentire.

Hoc enim faciebat dauid ps̄. c. cū
dicebat: priuaricationes odini siue
es sz pater me⁹ siue mat̄ siue soror si-
ue frater **I**d est siue erat amic⁹ siue
ep̄s siue p̄sbyter siue cōstitut⁹ in a-
liqua dignitate qui puer-tebat vias
suas **S**ic eū fugiebā vt penit⁹ non
facere ei⁹ meōriam **U**n̄ in policra-
to libro. ix. fertur bt̄m jero^m tres a-
mensa clicos exclusisse qz ipsos in-
cōpositos vidit: dicens honesto et
gravi viro in ei⁹ cōsortio aliquē in-
compositū inueniri turpe est

De auro ⁊ plumbo dyalogus xix.

Ad aurū plumbum aiātū
pcessit dicens: **Q**uare
supbis contra me **N**on
ne ego de materia metal-
loꝝ sum sicut ⁊ tu: **Q**ua de cā me
sp̄nis ⁊ non vis vt sum in mundo

app̄ciatū vt tu **A**ccede ad me ⁊ p-
ba me tecum in igne ⁊ videbis vir-
tutem que in me manet **L**ui aurū
Scio frater q̄ metallum sis sicut e-
go sum **C**reator ita te creauit sicut
⁊ me ⁊ sic maneo **N**on enim tibi in

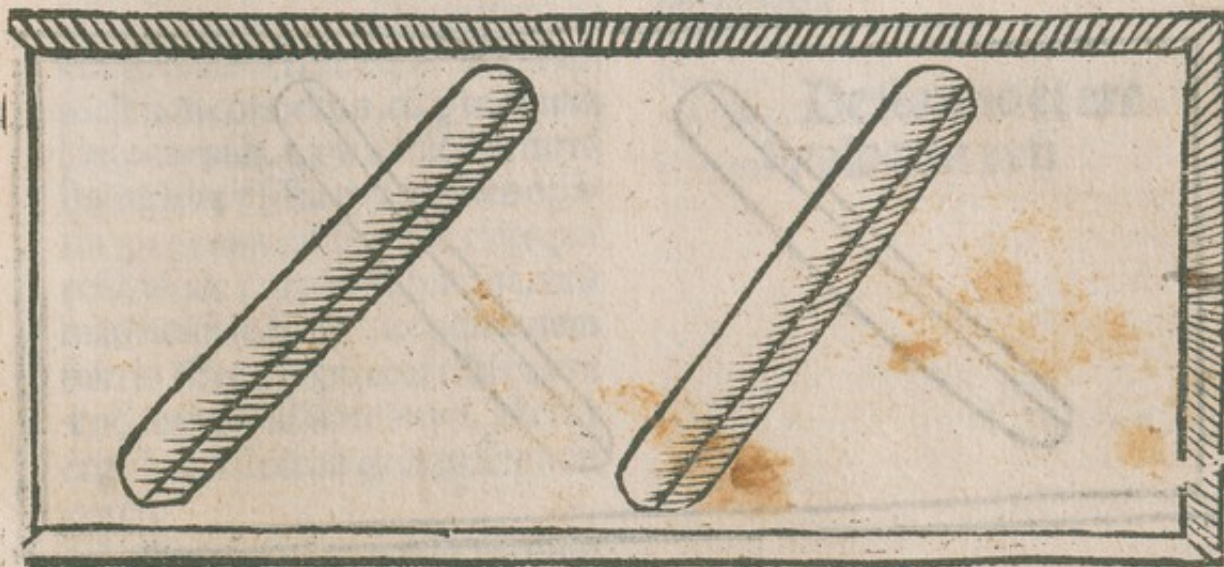
iuriam facio Tolle qđ tuū est ⁊ va
de ⁊ noli mecū contendere qz in o
nibus probari nos oportet Juxta
verbū apostoli prima ad thessal v.
omnia aut p̄bare quod bonū est te
nere Accede ad ignem ⁊ tūc appa
rebit virtus tua ⁊ victoria Quqz in
igne simul cōuenirent plūbū lique
factū est ⁊ euauit Aurū vero pu
rificatū exijt dicēs.

Sunt sine virtute verba supba et
vana.

Sic enim multi supbi vani ⁊ elati
putant in se habere virtutes quas
non hñt Et ideo si temptant ad ni
hilum redigūtur veluti plumbum
in igne. Ergo si vis preciosus esse
ante oculos dñi stude in oculis tuis
vilior apparere. Quapropter y
sidorus dicit Esto puul⁹ in ocul⁹ tu
is vt sis magn⁹ in oculis dñi Tan
to eris añ deū p̄ciosior quāto fuerit
añ oculos tuos despectior Quia qđ
sibi ipsi vilis est apud deū magn⁹ ē.

Et vt dicit greg⁹. Qđto corā ocu
lis tuis eris glorioz rāto corā dō
⁊ angelis eius vilior eris. Quedā
dñā fuit rome tante humilitatis et
reuerētie qđ ad altare indignā se re
putabat accedere. ⁊ corp⁹ xp̄i cū le
nabat indignā se reputabat vide
re Quā accidit qđ cū semel cōmunio
fieret in pp̄lo ipsa p̄ nimia humili
tatem ⁊ reuerētiā ad recipiendū
non accedebat Quā diuino miracu
lo scūm est vt p̄ colūbā accipientem
hostiam de altari vidēte pp̄lo com
municata esset

De auro ⁊ argento Dialogus xx.

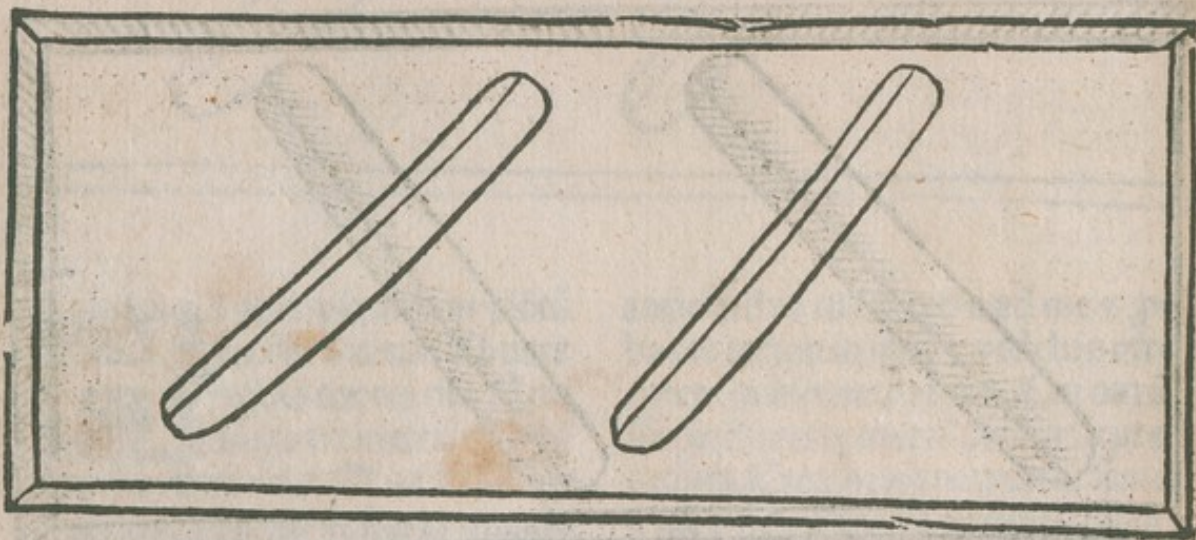
Aurū ad argentum pcessit z ait:
Gaude frater qm̄ inter metalla p̄-
cipatū tenem⁹. idcirco si cōnexa si-
mul fuerim⁹ magis sublimia erim⁹
Ad hoc argētū r̄sum dedit dicēs
id qd̄ dicis frat̄ caritative dicis. tñ
cōsidero q̄ rubeū hēs colorē egōq̄
albū. necnō cogito q̄ magni p̄cij et
valoris es tu. quaprop̄ ego puto
q̄ sicut diuisa z d̄ia sum⁹ in valore
z p̄cio: sicerim⁹ in volūtate **U**nde
meli⁹ est n̄ incipe q̄ ab incepto nos
retrahere. **E**t adiunxit.

Nunq̄ nos equiparem⁹ cum mag-
natib⁹ nec stemus.

Quia d̄r eccl̄as. xiiij. **P**ondus su-
per se tollit q̄ honestiori se cōiūgit
Un̄ etiā ibidē d̄r **D**itiori te ne fue-
ris socius **P**ropter qd̄ dicit ph̄s
vbi paup̄ d̄ diuitem inimicari cepe-
rit perit **P**rout refert esop⁹ q̄ ca-
pra ouis z azina fedus z societatez
cū leone siml̄ fecerūt vt irent vena-
tum pari forma **E**t siml̄ oēs cepe-

runt ceruū: **I**n diuisione vero leo
dixit **E**go ero heres p̄me pris. nā
p̄mus honor est mihi. z p̄ia vox
defendit mihi p̄tem secūda. z ma-
ior labor dat mihi terciā. z quarta
pars nisi mea sit rumpā initū fed⁹.
z hec dicēs cepit pcutere terrā cau-
da z fremere dētibus. **T**imētes at
omēs dimiserūt ceruū totū leoni:
Un̄ patz q̄ homo debet sibi p̄caue-
re ne statuat societate cū potēiori-
bus se. q̄ sp̄ habebit p̄iorē partē.
vt cōi puerbio dicit **L**erula cum
dñis non consulo mandere seruis:
Tollūt matura sz dimittūt tibi du-
ra **E**t ideo esopus dicit **P**resens
pagina vult ne fragil̄ societ̄: **N**am
fragili potens nesciet esse fidus

De argento z ferro dyalogus xxj

Argentū quadā vice im
providē ac indiscrete ad
errū locutum est dicens.
Dnephāde. **Maledicta**
genitura tua qm̄ per te mala infini
ta p̄ mundū fabricant. Nā de te si
unt mucrones tela igcula thoraces
galee z gladij ad iusticiandū homi
nes z puniendū per te prelia z sedi
tiones cadunt in sclo. Si non esses
creatū mūd⁹ in pace quiesceret. Ser
rū autē bñ audies rōnabiliter se ex
cusavit dicens. **Deus** frater qd est
quod locut⁹ es non tibi iniuriam fa
cio. sed si sum vt dicis malefactor:
cōsidera veritatem z p̄spicies q si
ne me nil operis fieri potest. p me
quoqz artes fabricant. z terra ger
minat. **Dum** hoīes p me opantur:
homines me distēdūt z quicqd de
me volūt faciūt. **Ego** autem nō cō
tradico sed obedio illis vt creator
me ordinavit. si aut de me male fa
ciunt non est culpa mea. facio enim
qd debeo: tu autē vides festucā in
oculis meis sz trabē que in ocul tu
is est non cōsideras. cū p te omnia
mala eneniāt. nam adulteria furta
homicidia z filia p te homines opā
tur: p te enim iusticia z veritas pe
reūt. vsure z rapine fabricant. ani
mas hoīm seducis z in pditionem
mittis. **Ergo** bonū erat tibi tacere
z nō tam inordinate loqui. Nescit
ergo loqui stultus quia tacere non
potest.

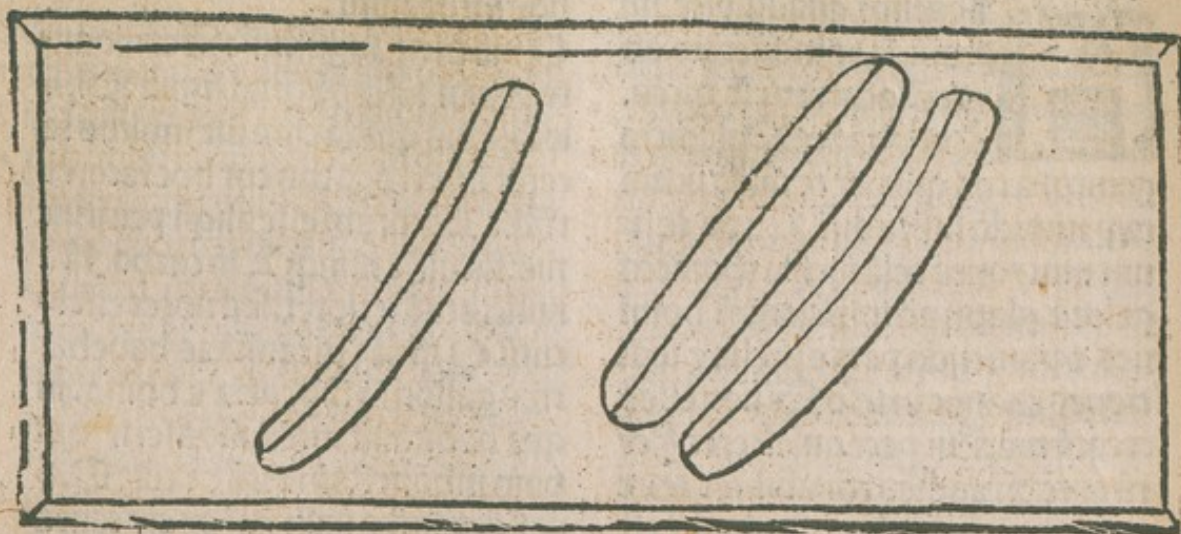
Semp̄ ante q loquamur verbum

c iij.

nos intueamur.

Quia dicit augustin⁹: Sermo ante
te veniat ad limā q̄ ad lignā. **Phi**
losophus quidā cum int̄ multos ta
ceret interrogatus cur hoc faceret
r̄ndit. Locutum esse aliqñ penituit
me: tacuisse nunqz. **Un** catho. Nā
nulli tacuisse noter. sed nocet esse lo
cutū. **Quidāz** p̄familias habebat
tres gallos in sua curia z domo. in
qua habitavit inter alios seru⁹ qui
dam inhonestam vitā ducēs. **Qd**
cōsiderantes galli vn⁹ ex eis canta
vit dicens. **Tale** op⁹ opatur in b qd
non placebit dño nrō. hoc aut au
diens inhonest⁹ dixit. hic gall⁹ non
debet vivere z fecit eū occidi. **Alte**
ra autem die ali⁹ levavit vocē suam
z cātavit dicens. p dicendo veritatē
frater noster est iugulatus. p̄tinus
malefcor ipsum occidit. **Terci⁹** au
tem sapiens fuit ideoqz cepit canta
re z dicere. **Audi** vide tace si tu vis
vivere pace. **Propter** quod in vita
servabatur.

**De stanno et ere
dyalogus xxij**

Sannū et es simile mu-
lata sunt aurū vñ vīceolū
lum cupri pulchrū et pre-
clarū fabricati sunt et fo-
ro venali ipsum vēdiderūt dicentē
eum esse aux. Emptor quidā ipsū
soluit ad domūq; suam reportauit
gaudens. Dū autem vellet pfectio-
nē auri p̄bare/ inuenit eum cuprū.
pro quo indignat⁹ aux. añ iudicē ci-
tauit dicēs se esse ab ipso deceptū.
Aurū quoz veraciē se excusabat in-
quiens q; vīceolū non vendiderat:
neq; ipsum fabricat⁹ fuerat. nec eti-
am de genere suo vñq; processerat.
Iudex autem venditores añ se ci-
tauit eosq; in eculeo leuauit. et tor-
quendo veritatem extorsit ab eis.
fessiq; sunt q; ppter inuidiam fece-
rūt vt aux diffamarent ne tantum
appciaret in mūdo. Iudex vero ip-
sos puniuit et aux collaudauit dicēs

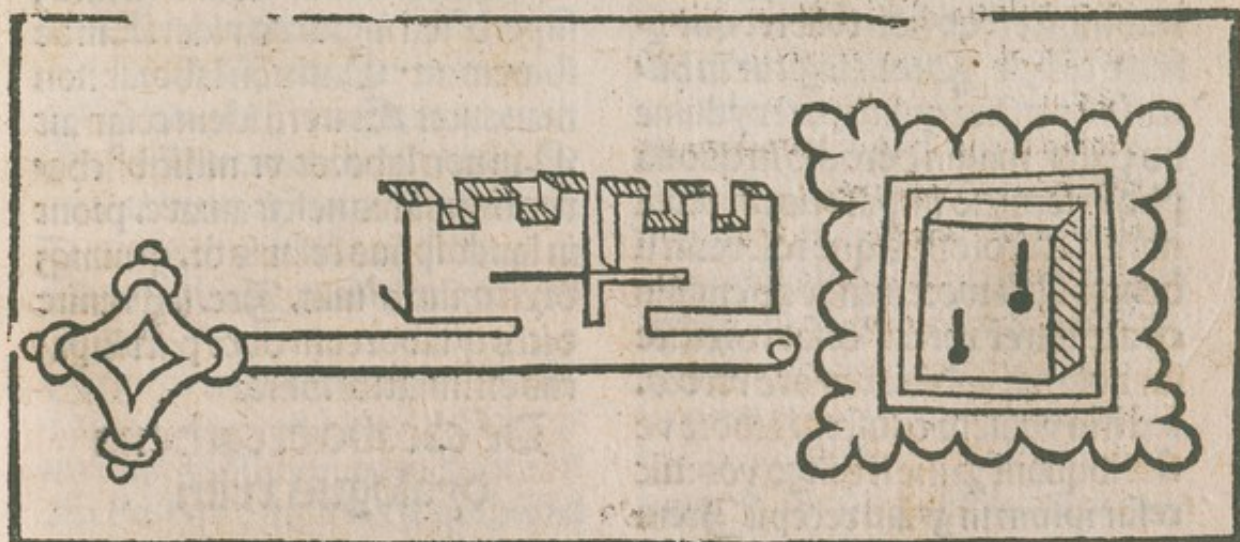
Est qui bon⁹ atq; pur⁹ semp do-
miat securus.

Sic enim multi propter inuidiam
diffamare meliores cupiūt false te-
stificādo. talis vero loquens fallā nō
erit impunitus. iuxta illud puerb.
xix. Testis falsus non erit impuni-
tus et q; mendacia loquit nō effugi-
et scilz dei iudiciū. Et ibidē Tes-
tis falsus peribit: vt legit in collati-
onib⁹ patrū. Abbas pafnuci⁹ cū ad
huc inuenis graciosus sederet in
cella/ quidam frater motus ad inui-
diam librum suū abscondit in lecto
pafnuci. Et accedens ad locū vbi
frēs conuenerāt missa celebrata as-
seruit librum suū sibi furto fuisse sub-
latum. Adisti autem tres ad scrutā-
dum per cellas inuenerūt librum in
lecto pafnuci. Qui accusat⁹ apud
fratres cum in nullo esset conscius
suscipere ac p̄ficere cepit p̄niam de

furto **L**unqz hoc faceret ille a deo
 nio vexatus clamans manifestauit
 dolum quem fecerat libru occultā
 do. et qz propter infamationem san
 cti viri eum occultauerat: petijtqz
 se adduci ad eum vt orōnib⁹ eius li
 beraret a demone. **L**unqz adduct⁹
 fuisse eius p̄cib⁹ liberat⁹ est a deōne
**De falso testimonio ait gregori
 us** Qui falsum testimoniū profert

tribus personis obnoxius est. pri
 mū deo cuius p̄niam contēnit **S**er
 cūdo iudici quem mentiēdo fallit
Tercio innocenti quem falso testi
 monio ledit **E**t ideo in iure tenet
 testis ad restitutionem oīm q̄ p̄ suū
 falsuz testimoniū p̄xim⁹ su⁹ amisit

**De sera et clauē
 dyalogus xxiij**

Clavis quedam optima
 seram placide apiebat et
 claudēbat ita qz patron⁹
 in hoc multuz letabatur
Quadam autem vice sera ingrata
 murmurare cepit aduersum clauē
 dicens **O** nephāda quare me sem
 per persequeris / quotidie intrans
 in viscera et interiora mea voluis et
 revoluis **L**essa ab hoc grauamine
 alioquin te p̄iciā et curuabo **C**ui
 clavis: **A**le dicis soror qm̄ p̄ me

custodita es et protecta **S**i vis me
 p̄icere abiecta eris et fracta **S**era
 autem ppter hec v̄ba minime pla
 cata est **Q**uinymo totum obsera
 uit foramen et clauem non permi
 sit venire in se vt ostium patronus
 aperire non valeret **P**atron⁹ ve
 ro hoc cernens indignat⁹ seram il
 lam extirpauit ac fregit eo qz aperi
 re nequa q̄ valebat **C**lavis autem
 ipsam seram postmodum deride
 bat dicens

Quin quo stabis sustentata eris
semper concordata

Que igitur homo aduersari et ri
ta cum quo familiariter vixeris.
quia dicit seneca. Turpi⁹ nihil est
q̄ cum eo gerere bellum cū quo fa
miliariter vixeris. Attē qui pacifi
ce cupiūt commorari onera sua in
uicem portare debent. Iuxta illō
apostoli ad galathas vi. Alter alte
rius onera portate. Dicit enim tul
lius nihil est qd non tolleretur qui p
fecte diligit. Prout legitur in his
toria scolastica q̄ antipater ydume
us pater magni herodis in quodā
plio in seruicio impatoris multū vul
nerib⁹ est cōfossus que tolerauit li
benter illi⁹ amore. tandē ab emulis
cū accusaret reiect⁹ cesari dixit: ce
sar nolo me vobis excusare verbis.
sed ista vulnera q̄ suscepi amore ve
stri loquant⁹ p me si diligo vos: tūc
cesar ipsum in grām recepit. Item
legitur de iulio cesare li. j. de iugis

phōz q̄ cum in lire qdam veterā⁹
quādā die periclitaret⁹ et corā iudi
cib⁹ iuisset: rogauit cesarem vt ad
esset in publico ad iuuādū eū. Qui
cesar dedit vnū aduocatū. Qui ille
ait. O cesar te preliante in bello ali
arico non vicarium quesiui: sed p
te ego pugnaui detexitqz cicatrices
vulney scilicet que ibi susceperat:
Erubuitqz cesar et venit in aduo
cationem: verebat⁹ enim non tātūz
superb⁹ sed ingratus videri. Unde
ibidem ait: Qui non laborat non
manducet. Et iterū idem cesar ait
Qui non laborat vt militib⁹ cha
rus sit. milites nescit amare. prout
in laude ipsius cesaris dicit⁹. q̄ nunqz
dixit militib⁹ suis. Ite. sed venite
dicēs q̄ labor cum duce participa
tus est: militib⁹ minor

De cacabo et cathena
dyalogus xxiij

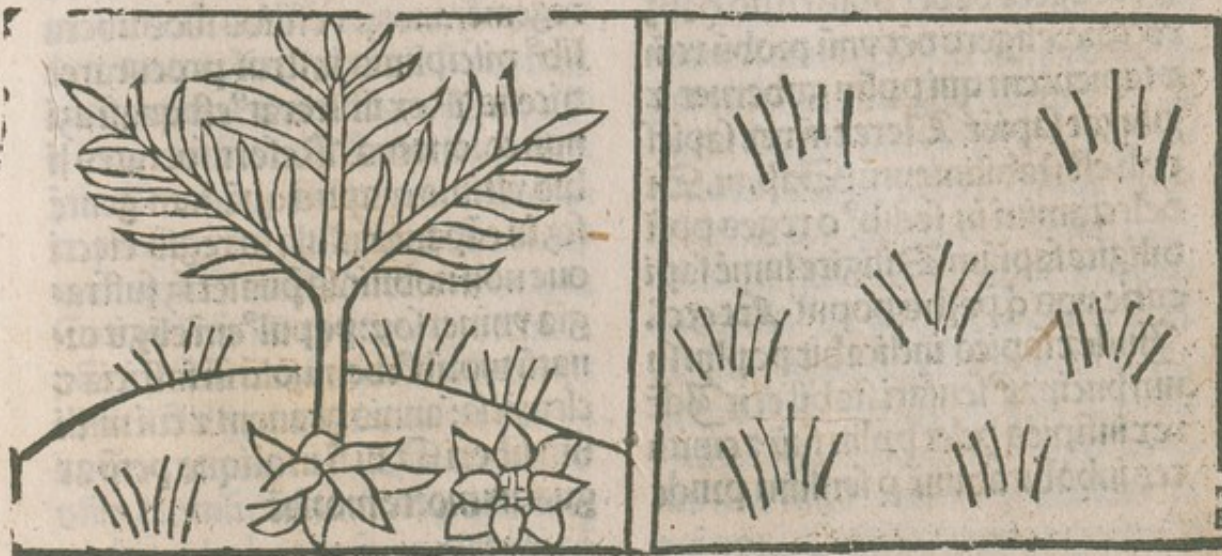
Qathena quadā vice locuta est cacabo dicens: nimum es ingrat⁹ qz te ad ignem baiulo Tu quidem quotidie tercula coqs delicata. et nūqz mihi porrigis ad edēdū. magna est gulositas tua z totū cōsumere vis meqz famelicā relinquis Ad hec cacab⁹ malo meo seruire nosti ob hoc non es digna remuneratio: ne sz potius punitioe qz appētum me tenes ad ignem z ardere z cōsumi me facis **E**apropter si es sz mihi possibilitas te libenter mactarem: Sz si vis mihi seruire ad libitū pcura mihi vtilia z neccāria non nocua nec contraria **E**t addidit.

Quum vtilitate grata sunt seruicia parata

Ergo cū tu seruire cupis alijs seruias ad bñplacitū eoz vt tibi grates referāt Alioqn pdes bñficiū **E**t **B**est qd dicit seneca. qui bñficiū dare nescit iniuste petit id ē qui

dare nescit bñficiū cū vtilitate. iniuste remunerari petit **A**d reddēdū docent nos minima aniālia z vilia **P**rouit legi q mus ascendit sup leonē dormiente quē capiens leo voluit eū comedere **C**ui mus **P**atientiā habe in me z miserere mei nā reddā tibi cū potero **L**eo at ridere cepit cogitās quā vicē possz ei reddere **E**t dū illū sic derideret accidit vt leo capet in laqueis sibi positus qd vt mus cognouit corrodit fustes quib⁹ leo captus erat **S**z natura mala nō mutat in dñis p bñficiā ymmo peiorat: z in sua natura pmanet **U**n dñs q quidam iuuenis serpētem frigore torpētē misertus eius posuit illū in sinu suo **S**z cum serpes calefactus est momordit eū z occidit **E**apropter dicit seneca. serpens in hieme nō tute palpatur qz n̄ desinit venena diffūdere lz torpeat **D**e rosinarino z agro.

Dialogus xxv.

Rosmarin⁹ vt legir⁹ de vir-
tutib⁹ herbaruz inter ce-
teras virtutes hac possi-
det q^d si in vinea tua vel i
agro tuo plantaueris ipsum z mu-
de ac honorabil^r custodieris vinee
gaudebunt z messes producet incre-
meta: quapropter quida^m ager diuer-
say herbar⁹ infructuosus z sterilis
pmanes vt fruct⁹ reddere possz ad
rosmarinu^m huiliter ac deuote pro-
cessit z ait O pastor egregie z bone
custos descende ad me z protege me
q^d te munde ac honorabil^r colloca-
bo tibi q^d seruiat tantum^o sede z q^d
esce in me vt p te fructu^m boni gene-
ris producere valea^m Rosmarin⁹ at
mor⁹ pietate ac vict⁹ p^rcib⁹ ipsi⁹ cum
eo iuit ac in medio se posuit agro.
Quo regere ac procurare ager co-
fortat⁹ z viridis scus frum sexagesi-
mu^m atz cetesimu^m attulit in patientia
dicens

Propter vnu^m bonu^m multi sunt pro-
tecti z consulti

Noc agere debet ppls cu^m noⁿ habz
rectore^m eligere det vnu^m probu^m rcm
z sapientem qui pplm gubernet z
pregat sapiet^r Vere eni rex sapiet^r
ppli est stabilimentu^m: Sap. vi. Si
delectamini in sedib⁹ o reges ppli
diligite sapiam Diligite lume^m sapi-
entie vos q^d pestis popul⁹ Et eccl.
Iudex sapiet^r iudicabit pplm su-
um pncipat⁹ sensati stabilerit Ide
rex insipiet^r pder pplm suu^m z ciuita-
tes inhabitabunt p sensum prude

tium: Un salomon petijt a do cor
docile vt posset iudicare pplm dei
z discernere inter bonu^m z malu^m: vt
enim ait vegeti⁹ de remilitari. nul-
lus est que oporteat plura vel meli-
ora scire q^d principem cui⁹ doctrina
debet omib⁹ suis prodesse subiectis
Non enim inuenies quis eligit du-
ces non enim oportet eo q^d noⁿ con-
stat esse eos prudetes vt dz iij. ethi-
coz Ait plato Tunc b^rum orb^e ter-
raz fore cu^m vel sapietes regnare vl
reges sape cepissent Sicut ait va-
lerius z boeti⁹ de consolatione li. p.
Un z aureu^m scilicet dicebat q^d sapi-
entium regnu^m erat Ait seneca z dz
in poli. li. iij. Romaos impatores
aut duces du^m eoz respublica vigu-
it non memini extitisse illitteratos
Et nescio quo contingit ex quo in
pncipib⁹ languit virtus l^ray. Nec
miru^m cu^m sine sapientia non valet sta-
re principat⁹ Ait enim diuina sapi-
entia prouer^b viij. p me reges reg-
nant Un z rex romanor⁹ hortat⁹ e
regem francoz vt filios suos libera-
lib⁹ disciplinis instrui procuraret
dicens Rex illitterat⁹ est quasi azi-
nus coronatus Refert socrates li-
bro vltimo q^d apud quada^m gente^m
scz in capanie insula in regis electi-
one non nobilitas pualet sz suffra-
gia vniuersor⁹: popul⁹ eni eligit or-
natu^m morib⁹: beniuolu^m in iusticia z
clemetia: annis grauem z cui nulli
sint liberi Qui si in aliquo pcto ar-
guatur morte moriat^r

De ruta z animalibus venenosis dyalogus xxvi

Ruta vt legit de virtutib⁹
herbarū inter ceteras v⁹
tutes quas habet hanc
in se retinet: qz bibita vl⁹
comesta mirabilr p̄dicat veneno et
omnib⁹ morib⁹ venenosis cū fue
rit cōrrita cū alio z sale z nucibus
Propter hanc virtutem quā habz
p̄ venenū cūcta aīalia venenosa cō
uenerūt simul ad ipsam dicētes tol
le te de medio obsecram⁹ z non in
tromittas te inter nos z gen⁹ huā
nū: qz modis omib⁹ venena nrā cu
pim⁹ seminare inē hoīes eosqz dele
re propter qd nos psequūt z mac
rant. quib⁹ ruta Verba vrā iniqua
sūt z dolosa De vob nāqz dicitur.
ps xiiij. Venenū aspidū sub labijs
coz Aaligni quare nitimi delere
hoīem quē de⁹ in pncipio creauit z
dnm omniū cōstituit Ex quo enīz
dicitis qz habeo grām z virtutē cō

tra vos vestraqz venena: de cetero
gratia dei in me vacua non erit. sz
semp in me manebit quoniā cōtra
ria sp vobis ero nec hoc facin⁹ con
sumetis z addidit

Boni debent preualere malis ne
nocere possint

Ita agere debent rcōres z prouis
de semp obuiare malis z cōtradice
re ac eos punire. quia seneca dicit:
Bonis nocet qui mal⁹ p̄cit. Nō ei
pcere dēt iudex malefactorib⁹. qā
iudex n̄ corrigēs peccātē peccare i/
pat vt seneca ait. Unābrosi⁹. Cū
vni indulget indigno. plimi ad p
ditiōis pctūz puocat. prout vale
ri⁹ refert li. v. de bruto roānoꝝ p̄iō
cōsule. qz filios suos cōphensos pro
tribunali sedēs virgis cesos. z post
ad palū ligatos pcuti securi iussit:
qz dnationē tarquinij a se expulsā
reducē volebāt Adaluit enī orba
tus sine filiis manere qz publice vi
dcē deē Cui sile refert augustin⁹ d

civitate dei quinto. **Q**uā cū quidam
impator roānoꝝ mandasset sub pe
na mortis ne aliquis contra aciem
inimicoꝝ pugnaret: filius eius ab
hostibꝰ puocatus multotiens eū
contra eos pugnasset et patris mā

data fregisset. Quis patriam defen
disset et hostes vicisset. tamē pater
ut iusticiam servaret ipsum interfi
ci mandavit

**De hyssopo et mercurio
dyalogus xxvij**

Hysopum ut dicit brito
est herba pulmonibꝰ ap
ta purgandis Alius qꝰ
dam auctor dicit: hyssopum
cū oximelle flegma viscosum
evacuat: pro qua virtute mercuriꝰ
quem gentiles deum esse denūciāt
qui fuit vir cupidus et avarus: ma
gus et versipellis ac sermonū inter
pres. multa qꝰ vicia fuerunt in ipso
dum sanus exiit scōm iudicia dei
pulmonosus et reumaticus factus
est vñ mala consueta non valens p
petrare ad hyssopum prexit et ait:
Virtus dei est in te ad sanādū in
firmos: qꝰ in herbis verbis et lapi

bis sunt virtutes. idcirco oñde
virtutē tuam in me et cura pulmo
nem et flegma qd in me est et ego p
mitto deo et tibi qꝰ de rapinis et fur
tis meis ptem tibi dabo Qui hyss
opus: manifestū est qꝰ in sanitare
mala infinita cōmisti. Et vere si
sanaberis deteriora facturꝰ eris: sꝰ
virtus dei que in me est ut asseris
nescit patrocīa dare criminibꝰ. Er
go recede a me quia p me nūqꝰ cu
raberis. et sic eum cū cōfusione rep
pultit dicens

**Semp mali si sunt sani
sunt peiores**

Quādo deꝰ impios flagellat passi

onib⁹ diuersar⁹ infirmitatū vt pec-
care nequeant nec tñ emendant p
certo magnū iudiciū est eterne per-
cussionis In pñti vita om̃is diuī
pcussio aut purgatio vite pñtis est
ant inītiū pene sequentis Nā quo-
rūdam flagella in hac vita inchoāt
vt in eterna pcussione pdurēt A q̃
busdam enim dici solet Non iudi-
cat deus bis in idipm Tñ nō atten-
dit illud qđ scriptū est. dñs poplū
de terra egypti liberās eos q̃ sibi n̄
crediderūt pdidit. q̃uis enim ple-
rūq; vna culpa bis n̄ pcutit si tamē
bis pcutit vna pcussio intelligitur
q̃ hic incepta illic pficiūt vt in his q̃
se in pñti nō corrigūt. pcedentiū p-
cussio flagelloz sequentiū sit inītiū
tormentoz. Dñc est qđ dī ps̃ cxiij.
opiant sicut diploide pfusione sua
Diplois enim duplex est vestimē-
rum quo singulariter induūt qui z
tpali pena z cēna dñant. Refert
esop⁹ qđ quidā milu⁹ fuit ira rapid⁹

qđ rapiebat vbicūq; poterat etiam
secus ecclās ita qđ odiosus om̃ibus
erat qđ multa mala fecerat Tandē
infirmatus vsq; ad mortem cōpun-
ctus est z se humilians pro m̃re mi-
sit dicens Dulcissima mater ego in-
firmus sum z valde debil. timeo ei
mortē qđ multos offendi Glade er-
go a d̃ templū deoz offerēs sacrifi-
cium eis p euasioē infirmitatis h⁹
qđ parus sum cōverti ad vitā melio-
rem Cui mater In vita tua turba-
sti deos z numina sacra deoz. iusti-
cia deoz reddit vnicuiq; s^m opa sua
in sanitate mala multa fecisti si eu-
ades de⁹ scit qđ peior eris: z hoc qđ
dixis timor mortis facit tibi dicere
pmmo peior eris si euades. z sic cō-
tristatus obiit

De abrotano z lepore Dialogus xxviij

D I

Abrotanū dicit orati^o lignū z cete
ra infixa extrahit sua pprietate cū
āxūgia **U**n qdā lep^o claudicās hu
militer venit ad eū hēbat enī spinā
infixā in pede dicēs: o medice aiā
rū z corpū miserere mei z sana me
B dicēs pedē dexterū illi ondebāt:
Abrotanū at pietate cōmotus sup
vuln^o ei^o se posuit z spinā inēduxit
eūz curauit **L**ep^o vero n̄ in memor
bñficij quotidie lagenā aq̄ sup huē
ros suos portabat z abrotanūz ad
radicē balneabat z porrigebat a
quā vt abrotanū viride z friscū per
maneret dicens

Semp ad bñfactores sim^o boni bñ
uitores

Non enim sic faciūt maligni z in
grati p̄mo q̄ cito bñficia recepta
obliuioni tradūt **U**n salomō inter
rogatus quid inter homines facili
us obliuisci nesciret **R**ndit bñfici
um. **E**t propterea dicit catho. bñ
ficij accepti memor esto **I**dē **E**xi
guū mun^o cū dat tibi pauper amic^o
Accipito placide / z plene laudare
memento **R**eddere ergo dēs bñfi

cium amico cū vsuris si potes **A**li
oquin in memoriā frequenē habes
bis bñficiū tibi collatū ab amicis:
vt bñfactorē in d̄ collaudes. **Q**uia
dicit seneca **S**atis magna est vsu
ra p̄ bñficio memoria **I**dem **I**n
gratus est qui bñficiū reddit sine v
sura **L**egitur in ecclāstica histo
ria q̄ quēdam leena hñs spelūcā in
xta cellā macharij inuenit catulos
suos cecos quos añ pedes ei^o por
tauit **E**t intelligēs vir scūs q̄ p ca
tulis benigne supplicaret ipse oran
do illuminauit eos que nō ingratā
se reputari voluit qz pelles oīm bes
tiarū quas capiebat sepe quasi pro
mercede ad ostiū celle ei^o deporta
bat **I**tem qdā alia bestia ad cel
lam beati macharij cum filio suo ce
conato nutu sanitatē orās accessit.
qd̄ intelligens scūs orauit p̄ filio z
statim vidit. z illa cū grāz actioē re
cessit z post paululū redijt cū oīb^o
filijs suis onustis ex pellib^o ouium
offerēs dei viro quasi p̄ munere z
inciūato capite recessit ei grās agēs

De plantagine z simea dyalogus xxix

Plantago est herba quar-
tanis vtilissima sanādis
Un qdā simea extirrit q
filiū habebat quartanā
hntem que nullo mō sanitatē filij i-
ueniebat cum in medicis z medici-
nis plurima expendisset. Idcirco
tediata expēsis ad macrū venit di-
cens/circuui celū z terram z pam-
bulauit eam: nec inueni requiē filio
meo: nūc te tandem reppi. ex quo
ergo iueni te magnū medicū. idcir-
co presta consilium z auxiliū mihi
vt natū meum a morbo quartana-
rio liberare possim. Racer autem
vt sua cāvera inueniretur ait Qua-
tuor radices plantaginis insumite
certe quartanacito curabit. Simia
āt hoc audiens cito medicinam cō-
didit z filiū suū liberavit dicens
Doctum medicū queram? si salu-
tem popamus

Sic z nos si salutē aiāz nostrarū
desideram? sacerdotem z cōfesso-
rem doctū repire curem? qui nos
sciat ligare atqz soluere. Hoc enim
agere dēs vt salutem aniē inuenire
possis. Quia ihs dicit Omnis pec-
cator p pñiam recipit vulneris sani-
tatem. Sz scdm morbū adhibēda
est medicina: z iuxta vulneris qua-
litate adhibēda sunt remedia. p

ut legit q quidā pirate in tēpesta-
te positi vouerūt si euaderent con-
fiteri. Et euadentes confessi sunt
cuidam heremite, quoz magister
cū cōfiteret z ob flagitia heremita
sibi iniūgeret vt iret ad papā here-
mitam occidit. Et ad secūdū cōfes-
sozem vadens hunc etiam occidit.
Tercius autem cui cōfessus est tra-
ctauit eū blande z cum non posset
emolliri nec euelli a malicia: velut
optim? medicus animay ei iniūxit
vt saltem cū aliquis moreret pone-
ret eū in sepultura. Qui cogitans
qual? futurus esset z q cito fieret si
bi simile. hec sepe faciens de morte
cogitans in meli? ordinauit statum
suū: z in heremo artificissimā pñiam
fecit. Un glosa: Nihil tm valet ad
domanda carnis desideria qz pen-
sare qualiter sit mors tua.

De verbena z lupo dyalogus xxx.

Macer dicit q si qñ visitas infir-
mū portaueris verbenāz quesieris
ab eo quō est sibi Si ipse rñdet bñ
est mihi Bene euadet Et si dixe-
rit male. non est spes liberationis.
Un fuit quidā lup⁹ medic⁹ nomiā-
tissimus qui quēdam egrotū medi-
cabat dans ei spem euadendi cito:
Vulpes autem agnoscens virtutē
verbene vt lupum deciperet ad visi-
tandum languidū processit secum
portans ramusculū verbene z ipm
interrogauit qualiter se hñt. Qui
infirmus male est mihi Vulpes at
secura effecta de morte egroti ad
lupū medicū perrexit dices Quid
dicis medice de languido illo Qui
lup⁹ cito liberabitur Est enim qñ
in cōualescētia scōm motū pullus z
vrinam: vulpes at subridēs ait. sal-
leris medice nesciens artē medicī-
ne Non enim euadere pōt villo mō

qz snia mortis data est ei Lup⁹ autē
contra dicebat Altricātes fil itaqz
pignus in pñtia multoz miserunt.
Interea post dies octo infirm⁹ ille
migravit de sclo z lupus confusus
spoliatus mansit dicens
Pignus mittere de incertis non ē
sensus sed amentio
Ergo caue z tu noli te obligāe ne
qz dicere ea que p certo nesciueris
ne decipiaris. Prout dicit socra-
tes inquirēti cuiādam quō optime
verum dicere posset: rñdit Si ni-
hil dixeris nisi qd bñ scieris Et vt
dicit phūs Si dicere metuas vñd
peniteas semp tacere melius est: s;
multi ea que dicunt siue bona siue
mala defedē cupiūt ac p virib⁹ alē
cando litigare Un cum quēdā mu-
lier assueta litigare cuz viro suo trā-
siret p pratum dicebat vir q esset
falcatus. z illa q erat tonsus Ex

his sumpta occasioe pcessit vir de
verbis ad verbera et ei lingua apu-
tauit. Cum autem non posset loqui digi-
tis quasi forficibus ostendebat pratum su-
isse tonsum. Consile dicit de alia qua-
dam muliere que litigans cum viro suo
eum vocauit pediculosum. Ille autem com-
motus eam correxit et verberauit: sed
cum nollet se emendare venit postea
coram vicinis ut eum confunderet et pro-

iecit eam in aquam conculcans et suf-
focans eam. Cum autem loqui non pos-
set eleuatis manibus pediculorum attri-
tione cum pollicibus repuntabat. Quas
propter ecclesiasticus xxviii dicit. Multi ce-
derunt in ore gladii sed non sic. qua-
si qui interierunt per linguam suam.
**De mandragora et venere
dialogus xxxi**

Mandragora dicit augus-
tinus supra genesim est ge-
nus pomi et de hoc genere
pomi opinari quosdam di-
cit scilicet quod acceptum in escam sterilibus
fecunditatem parit: propter hanc vir-
tutem quam possidet venere dea ad-
ultera que mechiam exercuit cum
mare et anchise et adonide ad man-
dragoram prexit et eam suppliciter ex-
orauit dicens. O optima et fructife-
ra aspice in me et ne despicias preces

meas. concede mihi paululum esse de
te ut de amatoribus liberos recipere
valeam. Sterilis enim sum et sine
te minime agere possum. Tatum mo-
me exaudi et pete quod vis. Cui man-
dragora: o omnium impudica. aer et
terra polluta est a fetore luxurie tue.
quanto magis si filios luxuriosos ger-
minaueris te delectabilius viderent
magna et multiplicatam. Recede a
me quod cicerone poteris quia tanta a fetore im-
pudicie tue olfacior: sic eam cum con-

fusionem expulit dicens

Meretrices ppulserunt nec cum ip-
sis fabuletur Quia dicitur ecclesiastici ix.
Colloquium mulieris immunde qua-
si ignis exardescit Hoc enim vir casti-
tus agere debet si cupit integritatem
suam custodire Non enim cum muli-
eribus loqui nec aures accommoda-
re verbis suis debemus sed eas ppul-
sare ac reprimere: Prout refert ie-
ronimus de quodam martire: qui cum
vicisset multa tormenta positus esset
in lecto stratis floribus ubi erat me-
retrix speciosa que carnes eius attri-
cebat. qui conspiciens sibi linguam
expulit cum sanguine in faciem eius
zelo mundicie et castitatis. Quedam

regina francie cum vidisset quendam
domini magistrum peratum nomine pru-
dentem et hunc pulcherrimas ma-
nus vocavit eum ad se et ait Quod digi-
ni sunt digiti isti tangere ac attri-
cere licet regi regi Ad hec manus re-
traxit porrectas et ait Non domina fi-
ant hec que dicitis quia si digiti mei
tangerent licet vestra cum quibus
de cetero esse voluissem sic immundi
essent digiti mei a tactu vestro quod
de cetero abhominarer ipsos ad os
convertere.

De rosario et perdice dialogus xxxij

Rosarium pulcherrimum
in quodam viridario pul-
lulabat plenum rosis odo-
riferis Accidit autem quod
dixit inde transitum habuit et hoc ro-
sarium intuens de rosis illius pos-

tulavit dicens. O decus flos florum
concede mihi de rosis tuis quoniam
me recreare paululum populo in his
odoribus Cui rosarium Accede ad
me soror amantissima: et accipe ad
libitum de pulchrioribus Cumque per-

dix ad rosarium predictum aduo-
laret et de rosis colligeret spine pe-
des eius et tibiae pupugerunt ita quod
libenter absque rosis rediit dicens.
Rose pulchre sunt et chare. spine
quoque aniare.

Rosarium est mundus rose inter spi-
nas sunt diuicie mundane: quas sal-
uator commemorat luca testante:
Sermo est verbum dei etc. Et ibi
dicit gregori. quis mihi enim vnquam cre-
deret si spinas diuicias interpreta-
rer maxime cum spine pungant et diui-
cie delectent: et tamen spine sunt quod cor-
rotationum suarum punctationibus mentem
lacerant Et cum usque ad peccatum per-
trahant quasi inflicto vulnere crue-
rant Et ut dicit bernardus Diuicie
vestre vane sunt dominum spondent
et seruum faciunt: securitatem promit-
tunt et timorem impingunt. In pri-
ma ad thimo. vi. qui volunt diuites

fieri incidunt in temptationem et in
laqueum diaboli et desideria multa in-
utilia et nociva que mergunt hominem
in interitum et in perditionem. Sic re-
fert jeronimus de crate thebano phi-
losopho. qui electo magno auri po-
dere a se capro in mare proiecit il-
lud dicens Abite male cupiditates
in profundum ego vos mergam ne ipse
mergar a vobis Cui simile exemplum
ponit gregorius de quodam philosopho qui
magnum pondus auri secum detulit per-
viam secum autem deliberans et con-
siderans se non posse simul virtu-
tes et diuicias possidere proiecit a se
aurum et dixit: o diuicie abite et sis-
tis procul a nobis.

De ramno et dammula.
Dialogus xxxiij

Ramnus dicit papias est
spina alba vel lignū spi-
nosum Ramnus vt au-
gustin⁹ in glosa sup psal-
terium est gen⁹ spinarū densissimū
que in herba mollis est ⁊ pulcher.
vbi tñ spine sunt postea pcessure
Ad ramnū autem iuit dāma .j. ca-
pra siluestris dum esset herba mol-
lis ⁊ ex eo se pavit dulciter cum sa-
pore: Post vero aliquos dies re-
cordata dāma saporis rāni reuersa
est ad ipsum volens comedere vt p-
us Sed iam indurate spine pluri-
me manebant in ea: quas cū dāma
morderet in gutture ⁊ palato ipsi⁹
infixe sunt eaqz totam cruciauerūt
Damma aut pre āgustia ⁊ dolore
propter tormēta q̄ patiebat male
dixit illi dices

Bene miser incepisti sed nūc ma-
le profecisti

Ita multi faciūt q̄ bonū inchoant
in principio sz in fine male pficiūt:
pp qd maledictionē sup se inducūt
Sicut dicit jeronim⁹ Non q̄ritur
in christiano initiū sed finis: paul⁹
male incepit sed bñ finiuit Inter-
dum laudant exordia sed finis pre-
varicationis damnat Un⁹ yfidor⁹
Finis semp in vita hōis querēdus
est. qz de⁹ non respicit quales añ fu-
erim⁹: sed quales in fine vite exti-
terim⁹ Et ciprianus: Ex fine suo
vnusquisqz aut iustificabit⁹ aut con-
demnabitur Quidam miles volēs
intrare religionem ⁊ attēdens cri-

mina ⁊ picula q̄ faciebat cū lingua
misit quēdam vasallū suū ad abba-
tem vt diceret ei propositū suū ⁊ q̄
erat mut⁹/parat⁹ ad omnia obedi-
re: qui recept⁹ credebāt mutus: et
cū multum profecisset duxit eū se-
cum abbas ad quēdam alium mili-
tē in extremis laborātē/quē vidēs
in exitu miserabiliter p̄trahi fleuit
multū At illis recedentib⁹ occur-
rit eis quidam miles pmittens ab-
bati q̄ expeditis factis suis q̄ citi⁹
religionē intraret. Et p̄cedēs eos
de quodā ponte cecidit in aquā. et
submersus est/cui⁹ aiām vidit dcūs
miles in specie monachi in celū ab
āgelis deferri ppter qd gaudebat
vehementer ridens Et adiunxit
euz abbas in virtute obedientie q̄
si posset loqui diceret quare risissz.
Qui ait Male fecisti contra me-
um propositū faciens me loqz ⁊ nar-
rauit ei q̄ viderat. cum autē abbas
se corā eo prostrauisset ille eum eri-
gens rogauit se includi vt suū pro-
positum seruaret

De mīrto ⁊ muliere dyalogus xxxiij

Artus dicit ysid ethim.
xvij. arbor quedā est a
mari deā eo q̄ magis lit
tozea arbor sit. Dinc est
q̄d a medicis mirene d̄r in medico
rū libris. hāc arborē aptam scribūt
mulierib⁹ in plurimis necessitatib⁹
Un quedā mulier infirma extitit
q̄ in medicis et medicinis sua cūcta
bona cōsumpsit. nec remediū repi
re valuit. Ultimo vero ad mare p
rexit et in littoze mirtuz reppit: cui
supplicās dixit: o arbor inclita mi
serere mei et cōcede mihi infelici ra
musculū ex te vt mea vulnera curē
Cui mirtus Si de meo tibi dede
ro quale p̄ciū a te habebō Ad quā
mulier Aux et argentū nō est mihi
q̄ cūcta mea bona cōsumpsi in in
firmitate Sed deo p̄mitto et tibi q̄
semp in orōnib⁹ meis meōziam tui
faciam ac d̄ bonis que de⁹ mihi de
derit prem tribuam tibi Cui mir

tus. optimū p̄ciū mihi dabis si p
ces et orōnes ad deum p me effun
dere curabis. Idcirco ascēde sup
me et accipe quicquid vis. tātūmō
pro missa custodias et addidit
Illi nos tenemur dare q̄ pro nobis
vult orare
Ira et nos bñfacere debem⁹ suito
ribus ch̄risti vt pro nobis orōes et
preces ad dñm effundant q̄ orōes
scē impetrant quod volunt vt dicit
glosa Orō velut quoddā scutuz ab
ira dei protegit. Un origenes. pl⁹
valet vn⁹ sanct⁹ orādo q̄ multi pec
catores preliando. Prout legitur
in exodo xviij. Adoyse eo tempo
re quo erat in deserto cū filiis isrl.
quidam rex dict⁹ amalech pugna
uit cū eo et cūz videret se supari ab
inimico suo/ recurrit ad orōnem su
am et eleuatis ocul⁹ in celuz orabat.
et sic vincebat pplis suis Et cū de
poneret man⁹ vincebat inimic⁹ su⁹

Adan autē moysi erāt graues z n̄ poterat eas diu in altū tenere: vn̄ de d̄r q̄ duo viri sc̄z aarō z hur iuerunt vn̄ ad brachium dextrū aliū ad sinistrū moysi tenentes man̄ e⁹ in altum donec ei⁹ inimic⁹ in fugā cōuerteret. Vñ quidē oratio etiāz in bello corpali triumphat. Legitur in historijs transmarinis q̄ cuz go- defridus de bulone z sui dñi fuisset in obsidione āthiochie. z carbara princeps milicie regis persarū cū multitudine turchorū z saracenorū eos circūdassent. ita afflicti sunt fa-

me z siti q̄ non habebant qd̄ comederent. equi āt eorū comedebāt cor- tices arborū. Vñ autem cū orassent z exiussent centra saracenos qua- si morituri misit deus sup̄ eos z e- quos eorū rorem celestē cui⁹ dulce- dine ipsi z equi eorū ita refecti sunt p̄ triduum z fortificati q̄ inuentos saracenos supauerūt z effugaue- runt eos z bona eorū diripuerūt.

De cedro libani Dialogus xxxv

Cedr⁹ quedā in libano plā- tata eminēs z excelsa su- per omēs apparebat/ita q̄ multi descendebant in montem videre eam. de qua visioē letificati cedrum multipliciter comendabāt. eapropē cedr⁹ sublima- ri cepit dicens intra se. A cunctis ni-

miū laudata suz propter qd̄ laudā- da sum. Sed puto q̄ si virgulta et arbustula ista que circa me sunt z virescūt z crescūt precisa z eradica- ta fuerint maxima apparebo/ idcir- co tutius est ea humiliare ac muti- lare añq̄ eleuent ne gl̄iam meā et honorem meū auferant. Et hoc di-

cens cuncta virgulta et arbutula que
circa se pullulabant precipit et eradi-
cauit pro quo denudata apparebat
Non post multos dies chor^{us} de li-
bano flauit et cedrus superba euul-
sa et extirpata et curuata est dicens
Nihil sunt superiores si non possi-
dent minores

Sed multi hoc credere negligunt
ymmo soli magni cupiunt apparere
ac minores extirpare Prout per si-
militudinem dicitur quod oliua et cana liti-
gabant simul Et dixit oliua cane.
tu misera es et inutilis. ego vero o-
leum ministro seruituti hominum Qui
cana. cito videbis cuius utilitatis
sum Et repente magno agitata ve-
to in utraque partem flectebatur et nihil
mali passa est Tunc cana dixit oliue.
Plus valet debilis cum humilitate quam
fortis cum superbia. Puer enim cum
nascitur exemplum nobis dat humilitatis

quia more bestiarum ceruus et quasi
cum quatuor pedibus nascitur ad vi-
uendum: qui comparatus est bestiis et
similis secundus est illis Nascitur enim
flendo et non ridendo ut dicit sapientia. vii.
Primam vocem omnium emisit plorans
Augustinus de ciuitate dei. Puer
qui nascitur a ploratu incipit nesci-
ens quid mali sit passurus Sol^{us} zo-
roastes risisse fertur et tamen iste ri-
sus parum sibi profuit. fuit enim in-
uentor artium magicarum: et cum esset
rex bactrianorum a rege assyrio-
rum interfectus est Iohannes eti-
am dicit quod dominus fleuit quando lazarum sus-
citauit ex eo quod amicum charissimum
propter alios saluandos ad hostile vitam
renocare cogebat: unde etiam apud mul-
tos est consuetudo ut dicit solinus quod quando
puer nascitur a parentibus et propinquis de-
fleat: quando vero quis moritur ad tumulum
cum tripudio deportatur De duabus
arboribus. dyalogus. xxxvi.

Arbores due in cacumie
vno simul pullulabāt: tñ
vna pulcherrima in situ
z folijs z fructibus. alia
vero in omnib⁹ deformis erat Ad
arbores istas multi cōuenerunt. q̄
videntes tāā dissimilitudinem in
arboribus illis dixerūt Iustū ē il
lam turpissimā arborē precipere q̄
tantū deturpat decorē alteri⁹ Lūz
precipere voluissent arbor illa locu
ta est dicens O prudētes viri scrip
tum est in lege leuitici xix. iuste iu
dica p̄ximo tuo Cum enim dñs p
geret contra zodomam vt impios
iudicaret. ait abrahe genesis xviij.
Clamor zodomoꝝ multiplicat⁹ ē.
descendā z videbo vtrū clamorem
qui venit ad me ope cōplenerunt:
Quasi dicat: mala hōim non sem
per credite anteq̄ probetis: inde ē
q̄ iudex solū pctm notū punire n̄ p̄t
An dictū est jo. viij. Nemo te cō
demnauit mulier: nemo dñe. nec e
go te cōdēnabo. ergo nolite me p̄dē
nare añ p̄bationē fructuū meoꝝ
Quia ait saluator matthei vij. A
fructib⁹ eoꝝ cognoscetis eos. Illi
āt steterūt Baudientes z de sapo
re fructuū ei⁹ tentauerūt Lūqz de
pulchriorib⁹ gustassent z sapore in
eis minime repirent: maledixerūt
eis ac de turpiorib⁹ edebāt Lūāt
saporem delicatum inuenirēt z pa
catū odorē deū z fruct⁹ collaudaue
runt dicentes

Est scētia p̄bare anteq̄ senten
tiare

Quia vt dicit y sīdo. Nullū cōdē
nes ante iudiciū: ante p̄ba z sic iu
dica Ante ergo p̄bare dēs q̄z sen
tentiare Et grego. qui iustū dam
nat non morientē mortificat Et q̄
reum supplicio conat exsoluere nō
victurū n̄rit viuificare Nunq̄ iu
dex aliquā sniam in ira z sine exa
minatione ferre debet Quia dñs p
uerbioꝝ xxvij. ira non habz mīam/
An refert valeri⁹ lib⁹ vi. cap⁹ ij: q̄
cum philippus rex vino temulētus
esset sinistrā sniam cōtra quādam
viduam protulit: que ad ipsum ac
cedens dixit se appellare a philip
po ebrio ad philippū sobrium: qui
cū vinū digelisset sniaz reuocauit.
Sile fertur de peccatrice muliere
que iudicata a crudelitate p̄tholo
mei regē egīpti ipanida appellauit
ad benignitatē dñi regī qd̄ postea
cōsiderans reuocauit sententiam
dicendo q̄ eius benignitas z man
suetudo pietatis ex ipso iure debe
at p̄cedere crudelitatem

De delphīno z anguilla
dyalogus xxxvij

Delphinus piscis est. de quo psalms dicit li. ethi. xij
 Delphines certū hñt q
 voces hōim sequant vel
 ad simphoniā gregatim cōueniant
 Nihil in mari istis velocius Nam
 plerūq; salientes naues trānuolāt.
 Qñ at plūdūt in fluctib⁹ z vnday
 se motib⁹ saltu p̄cipiti ferunt: tēpē
 rates significare vident. Nō prope
 simones nomināt Est etiā delphi
 nū gen⁹ in nilo dorso ferrato q̄ cro
 codilos tenera ventriū ipsoꝝ secan
 tes interimūt Delphinus autē qui
 dam cū in marinis fluctib⁹ inueni
 ret anguillā eā occupauit vñ ipsam
 psequi inchoauit Sepe enim eam
 apphēdebat s; propter lubricita
 tem anguille retinere non valebat.
 de quo plurimū tristabat. anguilla
 autem volens sibi illudere ab ipso

q; euadere callide locuta ē ei dicēs.
 O delphine mirabilis. doleo vald
 de te q nīmīū fatigaris z tristaris:
 post me sic natando Sed tu hñ vae
 num laboras Non enim in profun
 do aquarum me imperpetuū capi
 es: sed perge mecum in paludem z
 in sicco z ad libitum me habebis.
 Delphinus autem insipiens prop
 ter suriam et gulositatē suam post
 illam natare cepit volens eam oī
 nino delere. Anguilla vero dum
 ad paludes eum duxisset in siccum
 ascendit dicens Ascende ad me qz
 a radicibus herbarum retinebor z
 tu de me faciaberis Delphin⁹ au
 tem saltum dedit vt anguillam ras
 peret. Sed ipsa sub terra latuit et
 delphinus in sicco pmanfit Inter
 hec quidam piscator aduenit z del
 phinum transiubrauit dicens

Qui cū inimico vadit nō est mirū
si cadit

Ergo caue ne contempnas tuū ini-
micū humilē. noli credere ei sed ab
ipso caueas ne te deci piat. At enī
seneca. Inimicū humilem doctus
est metuere. Narrat enim in mora-
li dogmate phōz q̄ xerxes rex me-
dorū instituit bellū contra grecos
collegitq; innumerabilē exercitum.
Propter qd̄ dicebat illi vn⁹ de su-
is. greci nō expectabūt tuū magnū
exercitū: sed ad primā famā tui ad-
uentus terga mōstrabūt. Ali⁹ dice-
bat. timendū esse ne vrbes desertas
z vacuas inueniat rex. z ideo virtu-
tem exercit⁹ sui non possit oñdere.
Ali⁹ dicebat: angusta classib⁹ esse

maria. militib⁹ castra/peditib⁹ cam-
pestria. celūq; sagittis medoz. Dū
in hūc modū regem cōcitarent ni-
mīa sui estimatiōe z inimicos sper-
nerent. dicit damacus phūs. Adul-
tudo ista q̄ tibi placet tibi metuē-
da est. Verum est enim multitudi-
nem maximā populi nūq̄ posse regi.
nec diu p̄t durare qd̄ regi nō p̄t:
nihil tam magnū qd̄ perire nō pos-
sit. Contigit autem q̄ predixit da-
macus: qz ille tam grādis exercit⁹
propter sui securitatē z defectū p̄-
uidentie z regiminis fuit deuict⁹ a
paucis sapiēter ordinatis z cautis

De syrene z lubrico dyalogus xxxviii

Syzren est monstrū maris/
quia ab vmbilico desu-
p est vt pulcherrima v-
go. inferius autē piscis
tota. Nec syren tam dulciter cātat
q̄ prop̄t dulcedinē cāt⁹ ei⁹ naute gu-

bernacula relinquūt z obdormiūt
eapropter multi periclitātur. Qui-
dam autē impudic⁹ z luxuriosus na-
uigans per mare intuius est syre-
nem pulcherrimā: q̄ statim ipām
cupiscens ad luxuriā p̄clamauit

Syren autem magis dulciſ clama-
bat ⁊ cantabat: ſe quoz parabat vt
hūc lubricum decipet ⁊ ait **U**t in-
tueor me diligis: ſi ſi vis mecū ꝑcū-
bere deſcende in fluctib⁹ ⁊ ad libi-
tum corpe meo ꝑfrueris **E**rat autē
ita a luxuria inflāmat⁹. qꝫ quaſi nil
de ſe ſentiebat: idcirco miſit ſe i vi-
dis piclitare: per mareqꝫ natauit.
vt ſolebat dicens

Uir qui mulieri credit laqueū ſi-
bi tendit. **C**aveant ergo impudici-
ne ꝑpter ſpēm mulicz ſilr pereant
quia ꝑpter ſpēm muliez multipe-
rierūt ecclāſ. ix **U**n conſulēs ibidē
ipſe dicit **V**irginē ne concupiſces
nē forte ſcandalizeris in decore illi-
uſſ **N**oc enim piculū cōſiderās iob
xxi. dicebat. **D**e pegi ſedus cum
oculis meis vt ne cogitarem de vir-
gine **P**ropter qd dicit bernard⁹.
Multus mulieris ſagitta venena-
ta eſt: vulnerat aiām ⁊ mittit vene-

nū. **U**nde cum paris helenā duxiſ-
ſet vxorem: philoſophi qdā ad eā
videndam ꝑgentes ⁊ ei⁹ pulchritu-
dinem videntes operuerūt oculos
dicentes. fugiamus fugiam⁹. **S**ic
enim naturaliter magis nocet ani-
me reſpicere mulierem pulchram:
qꝫ ſedā. **P**ropterea refert quidā qꝫ de-
mocritus phūſ ſibi oculos eruit. ⁊
hui⁹ cauſa triplex ab alijs philoſo-
phis aſſignat⁹ **P**rima qꝫ viſus ip-
ſum a meditationib⁹ interiorib⁹ im-
pediebat **S**ecūda qꝫ malos flores
re nimis impatienter videbat **T**er-
cia: qꝫ mulieres ſine cōcupiſcentia
videre non poterat

De vento marino guloso
valde: dyalogus xxxix

Uentus marinus est belus
 maris q̄ in aq̄s z in terri
 cibū sibi querit / et in vn
 dis mergit vt piscis . in
 littoze quoq; pgit vt fera. Quidā
 autem ex his cū inueniebat cibum
 aquosum in tris eū edebat ne a be
 luis marinis raperet sibi Dū vero ci
 bū terrenū capiebat t: in aq̄s eū mā
 ducabat ne a feris sibi raperet . Sic
 enim sp̄ faciens nulli petēti largie
 bat ppter qd̄ omib⁹ odiosus erat i
 terra Temp⁹ afflictionis id est se
 neclutis aduenit . z ipse senex z im
 potēs effcūse ita q̄ nec multū nata
 re p mare nec ire p terram valebat
 Quapropt̄ egen⁹ z famelic⁹ fcūs e
 lemosinā petebat . sz qz de suo nūq̄
 vlli dederat null⁹ de suo ei aliquid
 porrigebat dicens:

Querere debet amare q̄ de suo n̄
 vult dare

Sic enim multi ppter auariciam
 z gulositatē de suo petētib⁹ largiri

nolūt timētes sibi neccāria defectu
 ra Sz sicut dicit gregorius. Terrene
 substantie p̄bq; paupib⁹ distribuūt
 multiplicatur Et idē Qui elemo
 sinā tribuit pl⁹ accipit q̄ impēdit.
 puerb. xxviii. qui dat paupib⁹ non
 indigebit. qui despiciat p̄canti susti
 nebit penuriā Lū quidā euāgelii
 p̄dicaret apud sc̄m victorē q̄sierunt
 monachi ex eo quare essent paupio
 res z magis grauati debitis q̄z
 suenerāt Lū m̄ prius viueret z ma
 iores pcipent reddit⁹ . quib⁹ ille r̄n
 dit q̄ vnū procuratorē hēbāt in do
 mo q̄ eis oia neccāria pcurauerat:
 sz qz cū quodā suo socio de abbacia
 iniuste expulso exierat de cetero n̄
 reditur⁹ eēt nisi ille renocaret Idic
 aut erat t abis vob⁹ q̄ recesserat ex
 pulso socio suo z auctore date. Sz
 si seruaret hospitalitatē solitā pri
 us rediret z redderet habundantiā
 dicēte dño . date z dabit vobis Lu
 ce sexto

Dentales quinq; iuvenes
pinguesz virtuosii in ma-
rinis fluctib; fluctuabāt
sed quidam piscator ind-
transiensz ipsos cernēs rethia sua
tetendit z pavit vt ipsos capet. De-
tales hoc intuentes dixerūt. Bo-
nū est simul p viribus natāre ac re-
thia illa disrūpe vt nūq; pisces de-
cipiant. fortes enim sum; z Bagere
valenter possum; Quidā rīb; an-
tiquus z sapiens in pfundo quies-
cebat; z hec audiens surrexit. z ad
eos perrexit dicēs: filioli stulticia ē
id qd cogitatis. Consulo vobis si
salutem cupitis rethia euitate: alio
quin vos in rethib; z laqueis pstri-
cti dolebitis. Dentales vero q iu-
venes erant de se confidēs consi-
lium senioris spreuerūt: z insimul p
virib; natauerūt ac in rethib; fere-
bant cupientes rethia disrūpe. Re-
thia at se mollificātia ictum eoz mi-
nime receperūt. Ipsi postmodū ca-
pti plangentes lamentabant dicē-
tes: Bonū credere est maiori z
sapientiori

Argo consiliū do cuilibet q atten-
dat ad sapientū z seniorū consilium
nō ad stultoꝝ z iuvenū. Stulti enī
stulta diligunt z sua cōsilia ad stul-
ticiam trahūt. Iuvenes enim ma-
turū sensum nō hnt z iuuenilia di-
ligunt z eis inherēt. Sicut dicit
job xij°. In antiquis est sapientia
z in longo tempe prudētia. Unde

e iij

precipiūt ecclās. Nō te p̄treat nar-
ratio seniorū: ipsi enim didicerūt a
patribus suis. At enim ait tullius de
senectute. Non virib; aut velocita-
tibus aut ferocitate corpis res ma-
gne gerunt; s; consilio z maturita-
te z scientia: Dantes enim cōsilia
plus agūt q; alij: nam siles sunt gu-
bernantib; in navi. In phi pl; va-
luerūt consilio in bellis q; principes
armis vt d; puerb; xxiii. Cum dis-
positione initur bellū z erit sal; ibi
multa cōsilia. Eapropter alexand-
victoriam obtinuit q; p̄silio guber-
navit exercitum. At ait pōpei; tro-
gus li. iij. Alexander cū ad piculo-
sum bellū eligeret exercitū nō iue-
nes robustos: sed veteranos qui cū
patre patruoq; militauerāt elegit.
vt non tam milites q; magrōs mili-
tie se eligere putaret. milites quoq;
non nisi sexagenarios duxit. Eon-
trario fuit de exercitu darij: ideo
ille victor darius vero victus

De lucio z basilisco
Dialogus xlvij

Ipus marin⁹ id est luci
us habet in maxilla dex
tera spinā ad modū cru
cis. et si diligenter perscr
tatus fueris inuenies eā Tolle ip
sam et in pāno lineo inuolue et por
ta tecū et non captiuaberis et si cap
tus fueris non teneberis hoc enim
dicit sepe exptum Basiliscus grece
latine dicitur regul⁹ eo quod sit ut dicit ysidorus
rex serpentum Ipsum enim vidē
tes fugiunt et timent etiā ipsi spen
tes. olfactu enim suo ipōs necat fla
tu etiā et a pēu interimit ōne viuū.
Al ei⁹ etiā si qdē aspēu nulla auis
illefa transit et quāvis pcul fuerit ei⁹
ore combusta deuorat: Mustel
tū vincit: quas hoīes ad cauernas
deferūt in qb⁹ reguli dilitescūt. Ni
hil enim sine remedio ille parens ō
niū dereliquit. Nā visa mustela basi
liscus fugit quē ipsa psequit^r et occi
dit Est aut in lōgitudine semipeda
lis albis maculis lineat⁹. reguli enī

sunt scorpiones arētia queq³ sectā
tes. et postq³ ad aquam pueniūt y
drophodos et limpharicos faciūt.
intoxicāt enim ipsas aquas et mor
tiferas eas reddūt. Vocat^r quoq³
regul⁹ a multis sibilis nam sibilo oc
cidit anteq³ mordeat siue pungat.
Huc vsq³ ysidorus li. xij. ca. iij. Plin. at
li. viij. ca. xxij dicit sic apud inquit
hesperios ethiopes fons est qui a
multis estimatur caput nili. iuxta
quē est quedam fera que cacoble
phas appellat^r. corpe quidem mo
dica omib⁹ mēbris iners pregra
ue caput gerens qdē semp habz de
iectum in terrā: alias interfectio ef
set humani generis. qz oēs qui vi
derent ei⁹ oculos expirarēt. Eadē
basilisci serpentis vis est quē coro
nea puincia gignit: hic corp⁹ hūis i
lōgitudine xij. digitorū candida in
capite macula venit diademate in
signit^r. sibilo oēs fugat spentes nec
flexu mltiplici reliquū corp⁹ impel

lit: sed celsus et erectus in medio gradus et incedit. delibet frutices et herbas exurit non solum tactu verum etiam sibilo et flatu circumiacentia omnia destruit et corrumpit. Tante etiam est venenositatis et pernicietis quod tangentes se cum hasta longissima sine mora interficit et consumit. Nunc mustela domat et convincit quod deo nihil placuit esse sine pari. mors itaque basilisci mors est mustele et tamen mors mustele dicitur esse fetor basilisci: Et hoc quidem verum est nisi mustela pastus frictione rure herbe contra tale mortiferum balicum prius muniat ut dicit aristoteles et etiam auicenna: Proinde igitur mustela rutam herbam quamvis amarā cōedit. et sic virtute succi herbe amare hostem intrepida aggreditur et devincit. Et quis basiliscus irremediabiliter sit venenosus quod diu vivit in cinere tamen combustus veneni maliciā perdit cuius cinis operationibus alchimie utilis creditur et maxime in transmutationibus metallorum. Hic basiliscus prexit ad ripam maris in habitu monachorum quasi religiosus et vocavit ad se hunc lupum marinum dicens O frater ex quo tu es signatus signo crucis perfectus christianus es: idcirco accede ad me quia a te cupio doceri fidem christi et baptizari ut eternum iudicium evadere possim. et eternis gaudiis frui merear. Lucius autem intus eum et agnoscens ait O ypocrita cuculla non facit monachum. verba tua iniqua sunt et dolosa. non vis tu a me baptizari sed cu-

pis me decipere et intoxicare: ideo non audio te. Et hoc dicens submersit se in undis et natavit etiam cum perfusione reliquit dicens. Falsus et ingeniosus est ypocrita pomposus. A talibus enim precipit saluator nos precavere dicens Mat. vii. Cave te ab his qui ad vos veniunt in vestimentis ovium: intrinsecus autem sunt lupi rapaces: de quibus ait ysaia Ypocrite vero in occulto mali sunt et palam se bonos ostendunt. Quibus bene divina voce dicit mathei xxiij. De vobis ypocrite quod similes facti estis sepulchris dealbatis quod foris quod de apparent hominibus speciosa intus vero sunt plena ossibus mortuorum. Ita et vos foris appetitis hominibus iusti. intus vero plei estis avaricia et iniquitate. Legitur quod cum beatus hilarius iuisset ad disputandum contra hereticos diabolus in specie huius portabat ei cappam et alias in multis obseques exiens ei quasi patienter rogavit ut minus limpharet vinum propter vie laborem: quod cum fecisset suavit ei ut puer biberet. deinde ut carnes cōderet: et sic immutata prava cum venisset ad quandam villam dixit ibi esse quandam religiosam affectantem ei loqui. Et habitu ad invicem colloquio illeceus est ab ea vir icus et querebat lapsum. Sed reuelante deo et beato martino hoc esse opus diabolicum ad ipsum venit. et subito demonem effugavit detegens eum. Sic de hilarium per beatum martinum liberavit. De sturione qui ad mare prexit. Dialogus xliij.

Surio quidā magn⁹ et
famosus in flumine pa-
di q̄ est in lōbardia mo-
rabať quē propť excellē-
tiam suā z fortitudinē cūcti pīscēs
padi verebant. Ipse vero erectus
ait intra se: Quid mihi est ad pī-
scēs tam viles sociari z ab ipsis lau-
dem z honorem recipe/meli⁹ est vt
pgamini mare magnū z spaciosum
vbi sunt reptilia quoz nō est vume-
rus z belue magne marine atq; di-
uerse quia ab ipsis ppter magnifi-
centiam ero sublimatus z famosus
inter magnos. Et hoc dicens de flu-
mine exiuit z in mare natavit. Dū
autē in mari nataret z beluas max-
imas z ferocissimas intueret peni-
tuit eū facti sui q̄z plurimuz ppter
aspectū earū. Cupiebat enim redi-
re nesciens quid ageret ppter furo-
rem bestiarū: Interea felchus qd̄

aniāl est marinū vitul⁹ appellat⁹ se-
rocissim⁹ intuens eum dixit. Qua-
re non verecūdatus es p̄gredi in
magnos sine eoz licētia. Terte nō
eris impunitus. Et b̄ dicens sup̄ eū
ascendit z ipsum suffocauit dicens
Omnes p̄ hūc se castigent ne leua-
re se satagent.

¶ Ergo cū aliq̄s est in loco satis ho-
noratus z magn⁹ nō studeat appa-
rere int̄ maiores z potentiores nec
se cum ipsis sociare studeat. Quia
ait seneca. Nō pōt pua res cū mag-
na stare. Et idē. Nauis que in flu-
mine magna est: ī mari paruula est.
Subernaculum quod alteri vāni
magnū est alteri exigūū est. Fabu-
la est q̄ cum rana videret bonē ma-
gnū et pinguem iacentem in pasca-
is desiderauit fieri magna vt ipē z
inflauit se dicens filijs suis sūne ego
maḡ vt bos illi q̄ dixerūt/nō. rana

vero magis se pl^o inflauit vt fieret
magna vt bos: et fracta est pellis e^o
et expirauit. **U**n null^o exemplo ra-
ne se erigat pl^o q^o deceat ne siml^r pe-
at. q^o dicit ysid^o Dis supbia rantuz
in imo iacet quatum se erigit in al-
tum. **N**ā ppter supbiā angel^o scūs

est diabol^o. **R**ex autem saul factus
est demoniacus. **N**abugodonozor
factus est quasi vitulus.

De murenula et crocodi- lo dyalogus xliij

Murenula dicit brit^o pis-
cis est filius āguille. **D**ec-
uz inueniret filios cro-
codili que est bestia flui-
ualis filis lacerte eos ingulauit et
abiit. **C**rocodil^o at dū rediret et fili-
os pstratos cerneret vltra q^o cre-
di poss^z amaricat^o doluit ac modis
ōnib^o filios vindicare poprat. **U**n
loricat^o incedebat vt murenulā de-
uoraret. **Q**uadā vero vice inuenit
serpētem crudelē ac venenosū. quē
credēs esse murenulā i pūm aggres-
sus ē dicēs. **D**odo maledcā euade-
re n^o potes. filios meos sine cā pdi-
disti. **N**unc te vero perimā et con-

sumam. **C**ui anguis. **C**ave tibi q^o
murenula n^o sum sed vipera sum to-
xica. si tu ausus es ingredi ad me
te cito veneno inficiā. **E**t crocodi-
lus. **N**unc latere me n^o potes: nō es
tu anguis sed murenula quia fact^o
es vt illa ideo te mactabo. **D**um at
ad illam procederet vt eum vita p-
uaret: serpens se fortificauit et ipm
moro dicit et innoxiauit dicēs

Qum ignoto nullus p^oliari debet/
nec rixari.

Sic enim nullus cum ignoto sine
despecto certamen assumat. quia
in persona virtus non semper est:

sed in corde ac ingenio bellatoris:
 Boliad despexit dauid sz ab eo in
 terfectus est. primo regū xvij. La
 ue etiam ppter iram et cupiditatē
 vindicte prelium inire. qz iratus sp
 se putat pl^o posse q̄ omnes. idō mi
 noratur Unde seneca. Semp ira
 tus plus putat se posse q̄ possit. et
 idem. Regem solet obliuisci iracū
 dia In philosoph^o Rex videt ira
 tum iratus non videt illā Sapio
 pter abscindēda est ab aniō Quia
 sicut dicitur puerbioꝝ xxvij Ira
 non habet misericordiam. propter
 hoc nunq̄ iudex aliquam sententi
 am iratus proferre debet

¶ Legitur in cronicis impatorum
 q̄ otto primus cum in paschali so
 lemnitate principibus suis cōuiu
 um prepasset anteq̄ federet fili^o cu
 iusdam principis more puerili de
 mensa ferculū accepit: quem dapi

fer iratus fuste pstravit. quod cer
 nens pedagogus pueri turbat^o ip
 sum dapiferum mox pemit. Quē
 cum sine audientia cesar motus cō
 demnare vellet/ille cesarem ad ter
 ram deiecit z suffocare cepit Qui
 dum de manib^o eius vixeret^o fusa
 set ipsum reservari iussit: se culpa
 bitem clamans q̄ festo debitum ho
 nozem non detulisset: vnde ipsum
 libere abire permisit.

De lucio z trinchā dyalogus xliij.

Discator quidā piscabat
vñ escam inhamatā pis-
cibus ostendebat. Luci⁹
autē & trinchā intueres es-
cam ipsam plurimū peroptabant.
Sed lucius ingeniosus dixit trin-
che: esca hec delicata & optima ap-
paret: tñ puto q̄ ad pisces decipiē-
dū sit posita. igit̄ eam dimittam⁹:
ne propter appetitum gule corru-
mus Trincha quoq; ait. Non est
bonū morsellū tam optimūz propē
vanū timorem dimittere prius ip-
sum ego temptabo & cum dulcedi-
ne epulabor. tu vero prestolare euē-
tum rei Dum autem escā deglutir-
et sensit insidias hami & cupiebat
redire sed piscator eam ad se traxit
Lucius autem fugiens inquit

Nos de malo corrigamur socij/
ne pereamus

Ita & nos corrigere debemus cuz
alieno malo Sicut ait catho Adā

lum vicini tui te castiget. Et sene-
ca Bonū est fugienda aspicere in
alieno malo Idem Ex vicio alte-
rius sapiens emendat suūz. vñ ille
sapiens est qui bñ scit negocia sua
disponere & p aliorū exemplum si-
bi precauere a malis / prout refert
cīopus q̄ quidā leo industrie de-
bilitatus erat recumbens in cauea
sua ad quem veniebant bestie vt vi-
sitarant eum. & dum appropinqua-
rent ad eūz rapiebat eas & edebat.
Venit autem ad vltimū vulpis cau-
sa visitationis stans foris ad portā
cauee. timebat enim appropinqua-
re leoni Cui leo. veni huc soror me-
a vt grata possim tecū miscere col-
loquia. Cui vulpis. video quidem
vestigia intrantium: s; redeūtiū
nulla possum videre.

De regina & ydro
dyalogus xlv.

Regina est piscis squa-
mosus q̄ in fluminib⁹ ca-
pitur Et dicit a rego re-
gis. quia valdē se bene re-
git Ad hāc reginā processit ydrus
qui est serpens aquaticus hñs plu-
ra capita et ait O regina pulcherri-
ma mihi pre oīb⁹ dilecta idcir-
co volo me tecum sociari ac in con-
iugio matrimoniari ideoq; amica-
biliter venio ad te: Cui regina. B-
fieri nō potest qz n̄ cōuenit Scrip-
tum est enim ecclās. xiiij Omne ani-
mal diligit sibi sile: sic et omnis hō
proximū sibi Dis caro ad silem si-
bi cōiungetur et omnis homo simili
sibi sociabit⁹ Ergo qz tu nō es de
genere meo nunq̄ tu mecū sociabe-
ris Ydrus autem derisus atq; de-
ceptus reuertitur dicens

Sum cōfusus et reiectus propter
qđ nunq̄ ero letus.

Sic quilibet christiani⁹ rñdere de-
bet diabolo qui est serpens āriq⁹
callidior cūctis animātib⁹ que sub
celo sūt. gen. iij. Recede a me quo-
niam nō es tu de genere meo id est
de genere electorū Quia sicut dicit ja-
cobi iij. Resiste diabolo et fugi-
et a vobis Et apłus. Estote ergo
fortes in bello et pugnate cum anti-
quo serpente. Pugnare ergo de-
bemus cōtra eum qz debilis est re-
sistentibus Prout ysidorus dicit
In oculis carnalium diabol⁹ ter-
ribilis est in oculis vero electorum
terror ei⁹ vilis est: Prout legitur

in vitis patruz qđ quidam frater re-
uersus ad seculum omnibus flagi-
tijs et luxurijs se exposuit Et tan-
dem penitens in quodā sepulchro
se maceravit. quem demones rep-
tantes promittebant ei diuicias et
scozra: ad vltimū vero verberaue-
runt eum vsq; ad mortem Tuncq;
immobilis et in fletu permaueret:
clamauerunt demones. vicisti mo-
nache vicisti et fugierūt. Ille autē
cogitans eorū maliciam et iniquita-
tem: proposuit poti⁹ velle mori q̄
demonibus obedire Et tūc quasi
angelus dei mutatus est ad exem-
plum multorum.

De carpone et timallo dyalogus xlvj.

Diveses flumiales in qua-
dam solemnitate post
uinu simul spaciabatur
in magna tranquillitate et
pace. sed carpo inchoavit festu per
turbare se erigendo et dicendo Sup
omnes dignus ego sum laudari quia
caro mea ultra quod dici potest est aroma
tizata et delicata Non ego in fossis
et paludibus nutrior siue stagnis sed
in lacu magne garde educatus sum
propter quod debeo inter vos princi
pari Timallus est piscis nomen ha
bens ex flore. timus enim flos ap
pellatur. et hic piscis marinus est ut di
cit ysidorus li. ethi. xij. et cum sit spe gra
tus et sapore iocundus. tamen sicut flos
fragrat et corpe odorem spirat. hic
piscis haudie indignatur psiliens
ait Non est ita ut dicis quod ego ultra
te rutilo in odore et sapore. Quis
mihi assimilari potest qui me invene
rit thesaurum habet Sit tu in lacu gar

f

de tantummodo moraris: ego in spa
ciosis fluminibus Sic inter eos li
tes et contentiones erant: quapropter
festum in turbationem versum est
quoniam quidam sonebant partem unam
quidam partem alteram: ita quod volebant se
simul dilaniare. interea trutta piscis
est quidam semper moratur ad trudedum
Dec ergo trutta quod doctrix antiqua
locuta est dicens: frater non est bonus
preliari propter vanos laudatores
Non enim me laudo cum sim laudanda
Quoniam scriptum est. os alienum te
commendet et non proprium. quod omnis
lans in proprio ore sordescit. idcirco
melius est ut isti qui se laudant vadant
ad iudicem marinum id est ad delphi
num qui est iustus iudex et rectus times
deum quod hoc recte terminabit Placuit
hinc in omnes Et isti duo ad del
phinum una prexerunt hec omnia intima
tes ac pro posse se collaudantes Qui
bus delphinus Siliolinusque vos vi

di ppter qd in fluminib⁹ latitatis.
ego autem in marinis fluctib⁹ ver-
tor. **U**n recte b⁹ minime terminare
possum si de vob⁹ prius nō tempta-
vero: **E**t b⁹ dicēs saltū dedit z eos
deglutiuit inquiens.

Nullus debet se laudare sup om-
nes nec saluare.

Sic nōnulli seipso laudāt z op⁹
suū cōmendāt: cupientes se ppter
vanitatē z supbiam sup oēs erige-
re. i. iusti z humiles se vilipēdunt.

Et vt dicit grego. **T**ūc opa nrā p
merita crescūt cu apud nolimetipos
p humilitatem decrescūt: **U**n iob
xxx. **S**i osculat⁹ sum manū meam
ore meo q̄ est iniquitas maxiā: ma-
nū suā osculat⁹ q̄ laudat qd opatur

Ideoq³ veritas nos instruit dicēs
Uncc xvij. **C**ū feceritis omnia q̄ pce-
pta sunt vobis dicite serui inutiles
sum⁹ qd debuim⁹ facere fecim⁹. **F**a-
bulatur eī q³ volucres inuenerūt
nidum ex rolis z florib⁹ ornatū **E**t

dixit aquila rex aniū q³ nid⁹ ille da-
retur aui nobilissime. **E**t fecit vo-
cari volucres celi z querebat ab o-
nibus audientibus que esset auis
pulcherrima. **R**ndit cucul⁹ **L**ucu-
lus **E**t iterū querebat aquila que
esset auis fortissīma. **E**t rndit cu-
culus **E**go **E**t aqla indignata ait
Lucule infelix semp teipsum lau-
das z nunq³ alium cōmendas. z tñ
nec es pulcherrim⁹ nec velocissim⁹
nec fortissim⁹ nec bñ cātas sed sem-
per idem clamas **E**t ideo sententi-
am dānationis do cōtra te q³ nec is-
tum nidū nec alium vnq³ habebis.
Sic pleriq³ semp seipso laudant:
sempq³ cum cuculo cātant

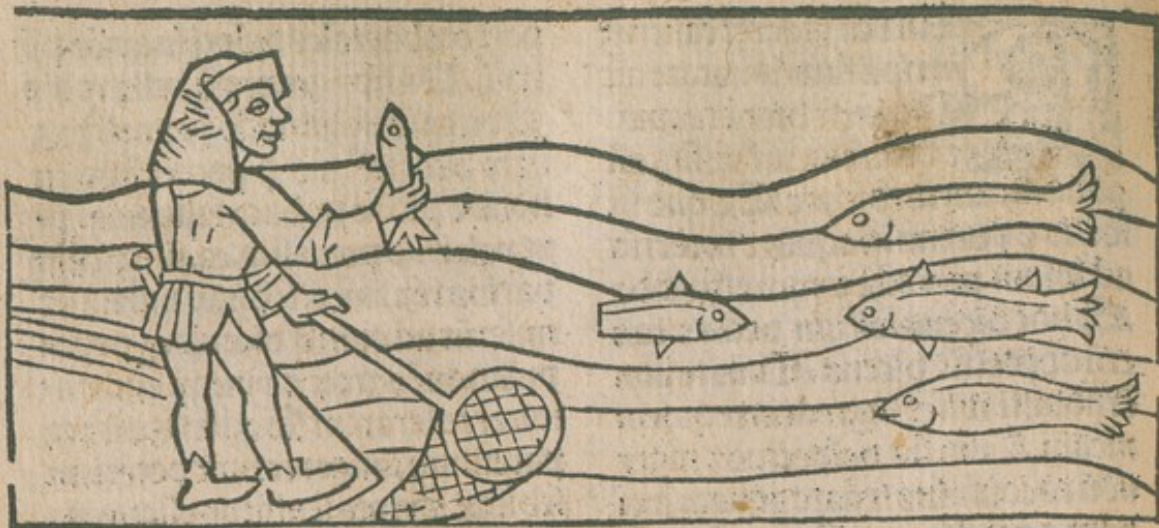
De rana et cancro dyalogus xlvij

Rana cū videret cancrus
in ripa flumis natare ait
Quis est hic tā turpis
et dōformis qui ausus est
aquā meam turbidare Ex quo sū
fortis et potens in aquis et in terris
ad ipsum procedā et eum effugabo
Et hoc dicens saltum dedit et can-
crū oppressit dicens. Quare non
erubuisti miser ingredi in requiem
meam Cum sis despectus et niger
non es confusus sedare aquam luci-
dam et preclaram Cancer at ut fa-
cit retro trahere cepit dicens. noli
soror talia dicere. qz pacē et amorē
tecū cupio habere. noli ergo ingre-
di sup me Rana quoqz intuens eū
retroire. credidit qz propter timorē
illius hoc ageret. Tūc magis cepit
eū verbis et actibz molestare dicens
noli retrahere te turpissime qz eva-
dere nō potes. hodie carnes tuas
piscibus dabo. et hoc dicens saltum
dedit volēs ipsum mactare Cancer
vero videns qz evadere non possz:
se convertit et ranā cum grillis mo-
rordit ac dilaniavit dicens
Debet fortiter bellare qui nō po-
test enitare.
Ita quilibet proposse suo debz fu-
gere bellum et questionē Sz si om-
nino vitare nō potest anqz pmittat
se interfici vel mori: pro viribz pug-
net contra impugnatores A talibz
enim petebat psalmista eripi et libe-
rari dicens psalmo lvij. Ab insur-
gentibz in me libera me domine Et

post orabat tales delerī in quibz pō-
lxvij. Dissipa gentes q bella volūt
Non enim solūmodo pro nobz pug-
nare debemz: sed p parentū defen-
sione et pro re publica salvanda. p-
ut valerius ponit li. v. ca. iiii q cum
darius rex fines schitayz invasisset
miserūt ad eum q dicerēt qz depo-
pulationē agroꝝ et vineayz equani-
miter tolerarent Sed si sepulchra
parentum tangeret tunc potētiā
schitayz et vires sensurus esset/ quia
p eoꝝ defensione mori sunt pati et
pro republica salvāda In tātū pa-
rentes et patriā zelare debemus q
mori nos exponere decet Tūc re-
fert valerius li. v. ca. vij. q cum codr-
rex atheniensiu ab hostibz vgeret
cepit ab appolline rñsum q exerci-
tus suus victoriā obtineret si ab
hostibz suis se occidi pmitteret/ qd
responsū cū etiam hostibz inno-
tuisset preceperūt ne qd codrū tan-
geret Tunc ille mutato habitu ad
hostes processit et quēdam ibi mili-
tem falce pcussit qui pcussus mox i
eum irruit et cōtinuo occidit Cog-
nito vero corpe codri continuo ho-
stes oraculi memores fugerūt om-
nia relinquentes

De piscatore et pisciculo Dialogus xlvij

Piscator quidam dū piscabat cepit pisciculū quēdam et cū ipsū vellet iugulare vociferatus est dicens. O piscator miserere mei puū d me habebis lucrū si me interficis. **S**ed si me abire pmittis pmitto deo et tibi q̄ q̄plimū te faciā lucrari. qm̄ ad te quotidie reuertar cū magna societate pisciū ac in retibus tuis multos introducam. **E**ui piscator: quō te cognoscere potero inter tot pisces. **A**t ille. parū prescide mihi de cauda vt me int̄ alios agnoscas. **C**redidit ergo piscator et pscidit illi caudam et dimisit. **P**iscicul⁹ vero ingratus sp̄ cum hō piscabat eū impediēbat: et pisces propulsabat ab eo dicens: patres caute a seductore illo qui me seduxit et caudā meā prescidit. sic enim vob̄ faciet si non caueatis: et si mihi non creditis vel operib⁹ credite. **N**ec autem dices caudam ostendebat prescisam. pis

ces vero ipsum abhorrebant. et ab ipso q̄ cicius fugiebant. **P**iscator autē nunq̄ amplius piscabat propter quod in magna paup̄rate degebat. **A**ccidit quoq; q̄ piscator longius post hec pisciculū illū cū alijs piscibus cepit: ipsumq; agnoscens crudeliter eum trucidauit dices. **I**lle q̄ manet ingratus: iustum est si sit mortificatus.

Sic enim multi ingrati reddūt sp̄ mala pro bonis. **Q**uib⁹ loquit̄ pro verb⁹. xviij. qui reddit mala pro bonis / non recedet malicia de domo eius. **N**ec est enim magna ingratitudo indigna meritorū. **D**e qua dicit bernard⁹. **I**ngratitudo inimica est anime exterminatio meritorū. **I**ngratitudo inimica est anime v̄tus vrens siccans fontem pietatis / rorem miscōiet fluentia gratie. **C**ōtra ingratos potest referri illud exemplum illius villani qui quotidie

ibat ad siluā cū suo azello. quiqz eti-
am inuenit quēdam draconem op-
p̄ssima quadam arboze quē ip̄e li-
berauit. Draco vero postea voluit
comedere azellū dicēs q̄ om̄ia ma-
xima seruitia pdunt. Sed villanus
habuit p̄siliū cū vulpe que reduxit
draconem ad pristinū locū z libera-
uit villanū z azinū. Itē exemplum
gerardi teneosi qui erat quasi stul-
tus z nihil habebat nisi vnū filium
q̄ videns oēs eūtes ad impatorem
dona ferentes ait intra se: vadam z
ego ad impatorem ei dona ferendo
vt decet dñm meum. Et inuenit p̄-
mo centaurū. Centaur⁹ est aiāl infe-

rius equus sup̄ius homo velox in
cursu vt equ⁹. deīn vrsū sup̄ quē
sedit z donauit ipsos impatori ex
pte dñi sui. Qui impator transmi-
sit multa dona ipsumqz valde dila-
uit. deīn filius finxit se esse mortuū
z p̄bauit p̄rem suū inuenitqz eum
non curantē de se pro quo plurimū
eum vitupauit. In grego. Nō est
dignus dandis / qui non agit grās
de daris. Et ang⁹. Qd̄ deus dede-
rat gratis tulit ingratis.
De aquila z auib⁹ z leone
z alijs bestijs. dyalog⁹ xlii

Aquila cum auib⁹ vallata
z castrametata in cāpel-
tribus cum leone ac bes-
tijs p̄liabatur: quotidie
enim simul conueniebant ad certa-
men z ex vtraqz p̄te concurrebant
multi. Interea vulpes clam voca-
uit yūdinem dicēs. modo est tem-
f iij

pus nosip̄os redimendi: possum⁹
enim de principibus nostris vide-
re vindictam qui nobis dominant̄.
Agamus sagaciter q̄ ipsi simul p̄-
liantur seqz perimant. Hoc yūdō
facere consensit z ad aquilam con-
uolauit eamqz plurimū magnifica-
uit dicens. Tu es regina auū z im-

peratrix si attēdere vis cōsilijs me
 is etiā eris princeps ⁊ dux ferarū
 Consensit a q̄la ⁊ promisit cōsulta
 tenere Yrundo at̄ ad vulpē rediēs
 cū ipsa ⁊ cum alijs ordinauit q̄ a q̄
 la simul cū leone dimicaret: ⁊ q̄ eo
 rum victor existeret p̄nceps ⁊ dux
 esset auū ⁊ ferarū Cū autē in ago
 ne p̄tenderēt ait a q̄la O nobilitas
 leonina si bñ prospereris seducti su
 m⁹ a falsis consiliarijs. ipsi pop̄rāt
 a nrō dñio liberari. propterea nos
 ad certamē incitauerūt Certe me
 lius est vt domineat quilibet generi
 suo q̄z q̄ nos per eorū fallacias alter
 alterū p̄mam⁹ Hoc at̄ credidit leo
 ⁊ pacificati sunt siml' dicentes
 Sunt iniqui seductores falsi consili
 arores Caneant ergo p̄ncipes a ra
 libus. ne cito se moueant ad verba
 cōposita q̄z multi seductores rep̄
 unt Ait enim seneca Ad rem mo

uearis ⁊ non ad verba composita
 Seruare enim debet se quilibz ac
 precauere ne a falsis consiliarijs de
 cipiat propter qd̄ precipit puerb.
 xxvij. A consiliario malo serua ani
 mam tuā Debz enim princeps ha
 bere intelligentiam periculorū cir
 cūstantiū ⁊ specialiter ex seductione
 ne ipsorū adulantū Sunt enim ad
 ulatores sicut syrenes blādis voci
 bus seducentes. ysa. xiiij. ⁊ syrene i
 delubris voluptatis A q̄b⁹ ⁊ sume
 me oportet cauere ac eorū fallacias
 intelligere Cū senecippus phūs ne
 pos platonis adlanti legi dixisse
 adulator desine vñq̄ proficis: cum
 te intelligam.

De aquila que citauit om
 nes volucres. dyalog⁹. l⁹

Aquila citavit capitulū ali
tuum ⁊ dūz simul mane
rent ⁊ errata corrigeret:
ecce venatores apparue
runt tendētes rethia ⁊ laqueos: vt
de quib⁹ capent. Nec intuens aquila
⁊ piculū agnoscens p pcones suos
cōclamari fecit vt omnes alites se
querent⁹ vexillū aquile ⁊ siml cum
ea conuolarent si euadere cupent il
le vero que obedientes fuerūt ⁊ cū
ipsa volauerūt euaserūt. S; fuerūt
quedā gulose ⁊ inobedientes q̄ es
cas intuite sunt ⁊ eas cōcupiscetes
in laqueos cōuolarūt: vñ irrehite
⁊ illaqueate miserabiliter clamaue
runt dicentes

Qui non vult obedire debet neq̄
ter perire.

Argo cauendū est viciū inobediē
tie: qz inobedientia p̄fert mortē ⁊
maledictionem in p̄nti ⁊ penā in fu
turo. Nō fuit dictū ade gen. iij: q̄a
comedisti de ligno qd tibi p̄ceperā

ne comederes: maledicta terra in
opere tuo: spinas ⁊ tribulos germi
nabit tibi. Dictū etiā fuit saul regi
primo regū xv. p eo q̄ abiecisti ser
monē dñi: abiecit te dñs ne sis rex.
ppter qd etiā dicit bern. Magnū
est viciū inobedientie qz angel⁹ ce
lum adam paradysum: saul regnū: sa
lomon p̄didit amorē diuinū. Pro
ut ait valerius li. ij. ponens exēplū
qualiter p̄s puniebāt filios mili
tarē disciplinā non obseruātes. Au
relius enim filiū suū qz non tenet p̄
ceptum suū inter pedites compūgi
cogit/ qd fuit maxime humiliatio
nis. Legit in cronicis romanorū q̄
cū iulius cesar in p̄domādis hosti
b⁹ quinq; annoz spaciū sibi p̄missū
p̄trāsiret licet glōse triumphasset:
honor tñ debitus sibi denegatus ē
nec urbem ingredi p̄missus est: eo
q̄ vltra triennū sibi p̄fixū morā cō
traxisset. De herodio ⁊ miluo
dyalogus quinquagesim⁹ prim⁹

Herodi⁹ rapacissima a-
uis est omniū volatiliū
maior⁹ qui z aquilā vin-
cit vt dicit glosa: sup il-
lud psalmiste. Herodij dom⁹ z ce.
Herodius per aerem spaciabatur
volans Sed milu⁹ post ipsum sibi
lare cepit eūq; depompare dicens
Expecta me nephande quia te to-
tum decaluabo. tu vis sup omēs vo-
lucres dominari sed oēs de te ego
vindicare Herodi⁹ aut in aere vo-
lans nec de verbis fabulosis cura-
bat Sed milu⁹ verba reciprocare
inchoauit: propter qd herodi⁹ ira
inflammat⁹ sup ipsum descendit
z ungulis totū euiscerauit dicens.
Qui vult infestare fortem perit at
q; querit mortem
Ergo cernere possum⁹ qd pericu-
lum non est modicū contra poten-
tes verbosari ipsos q; infestare pro-
ut dicit eccl⁹as. viij. Non litiges cum

homine potēte: ne forte incidās in
manus illius Un⁹ refert esop⁹ qd
dam lup⁹ bibebat in flumine z ag-
nus quidā subtrus eum bibebat cū
eo simul: leuauitq; lupus post euz
vocem dicens Turbas tu aquā po-
tus mei Cui agnus Dñe non tibi
iniuriam facio neq; turbo Et lup⁹
Adhi⁹ damna minaris. nescis qd
feci patri tuo nondū sunt sex mēses
Cui agnus Tanto nō vixi tempe
Tūc clamanit lupus An loqueris
furcifer id est villane ac irruit in eū
z deuorauit Sic faciūt potētes se-
culi minorib⁹. q; sine occasione de-
uorant eos z disperdunt. Propte-
rea dicit Dñs non deficit occasio

De grue que ad solem vo-
lare volebat dyalogus liij.

Orus erecta videns aq-
lam volare vsqz ad solem:
ipsumqz clare pspicere/
ait intra se. Pulchra su-
ego z magna vt aquila. volo euola-
re vsqz ad solem z irreuerberatis o-
culis ipsum pspicere vt aqila poste-
aqz magnificata ero vt ipsa: Lūqz
se i astra erigeret cepit ultra vires
fatigari nec ad solem attingebat. nec
etiam propē arrogantiam descen-
dere cupiebat sz ultra suū posse sur-
sum tendere cepit Quapropter mi-
niū aggrauata nō valēs se guber-
nare z ad solem volare irremedia-
biliter corruit dicens.
Qui ultra posse sursum tendit cō-
tra velle post descēdit
Sic enim multi superbi z elati su-
pra omnes cōuolare cupiūt Et qz
supbia semp casum habet cōtra lu-
um velle humiliabūtur. qm̄ qui se
exaltat humiliabit Luce xiiij An-
bern. qui se exaltat quantū potest:

deiciet q̄tū de⁹ pōt Et aug⁹. si ex-
tollis te. deus deiciet te Si tu dei-
cies te deus eleuabit te Sñia dei ē
cui nec detrahi potest vel addi. qui
se exaltat humiliabit zcē. Dicit ip-
sa veritas prout dicit leo papa Vi-
dete frēs magnū miraculū Alt⁹ est
deus. si erigis te fugit a te/si humi-
lias te descēdit ad te: Refert orosi-
us li. v. q. valerius impator octau⁹
post neronē propē supbiā z infide-
litate suā excitauit psecutionē i cul-
torib⁹ xpī p totū orbē cupiens dele-
re nomen xpī z conculcare Un̄ in-
terfici faciebat om̄s qui inuocabāt
nomē xpī Cum at pugnaret cū sa-
pore rege psarū victus est z captus
cum toto exercitu suo z tradidit il-
lum deus in manū saporis propter
supbiam suā z scūs est ei seru⁹ om̄i-
b⁹ dieb⁹ quib⁹ vixit. quotiēscūqz ve-
ro ipse sapor ascēdebat eū prostra-
tum primo pedib⁹ cōculcabat z e-
quū postea ascēdebat

De sterla que cepit leporē.
Dyalogus liij

Sterla avis est filis grui
magnū enī habet rostrū
et piculosum. hec cū ros-
tro cepit leporē. Sed cum
et tamelica noluit p̄dam comede-
re dicens: volo p̄dam tā excellētis-
simā alijs et monstrare ut a viden-
tibus sim magnificata. Cumq; ad
uentū alitū p̄dā duxisset volucres
fortiores p̄dā hāc cōcupiscentes
rapuerūt nec p̄tem aliquā ei reliq-
runt. Sterla vero cū meroze fame-
lica manens ait.

Qui vult rem suam pandere cupit
illā perdere.

Sic etiam nōnulli vane gloriosi o-
nia q̄ possident alijs volūt ostēdere.
ut p̄ hoc magis sint collaudati. Sed
ut grego. dicit: predari desiderat q̄
thezanx publice portat in via. Sūt
etiam multi q̄ cūcta bona q̄ agunt:
alijs innotescere cupiūt. Quibus

augustin⁹ loq̄tur dicens. Occulta qd̄
agis inquantū potes. q̄ si ex toto nō
potes sit in animo volūtas occulta
di. Et grego. Bonū op⁹ sic fiat in
publico ut tñ intentio sit in occulto.
Item. sub bestia quā occidit mori-
tur qui de victoria quā facit glatur.
Refert esopus q̄ lup⁹ cepit heduz
de capris tenerrimū. Cui dixit he-
dus. Letare et gaude gaudio mag-
no q̄ talē hedum habes in tua po-
testate. Sed anteq̄ comedas me:
p̄cor te ut cantes. et dū cātabis ego
saltabo. Ad hoc lup⁹ cepit cantare
et hedus saltare. qd̄ audiētes canes
imperū fecerūt in lupum quem inse-
cuti ad hoc cōpulerūt ut hedum re-
linqueret et hedus fugit: exemplū
est q̄ quilibet bonis suis utatur si-
lentio.

De strutione et chirurgico
Dyalogus liij:

Strutio est avis magna
et potens pēnata et alata
tū in astra se eleuare nō
potest propter imbecil/
litate alarū suarū. Erat autē qdā stru-
tio satis pulcher et decorus. q̄ alas
habebat fortissimas et venustas. tū
in alis pēnas duas baiulabat retor-
tas. de quibus plurimū tristabat:
Quapropter ad chirurgicūz prexit
dicens. satis egregius sum et venu-
stus. sed pēnas istas retortas volo
q̄ amputes mihi. qm̄ aliquātulum
me deturpant. Chirurgic⁹ autē pēnas
retortas illi amputauit et cū tali vn-
guento ei alas vnxit q̄ alie pēne ala-
rum ceciderūt. prop̄t qd̄ impotens
sp̄ fuit ad volandū. Strutio vero a-
maricat⁹ dolensq̄ vsq̄ ad mortem
plorauit dicens:

Sicut nos plasmavit deus stem⁹
nec vnq̄ nos imitem⁹

Sic enim nonnulli curiosi et vani
duz a conditore suo satis sunt bene
formati nō referūt grās conditori.
ymmo si aliquā maculam haberent
in corpe student modis omnib⁹ eā
mederi. de macula vero anime nihil
mederi procurāt. Sicut aug⁹ di-
cit. Non exteriorē pulchritudinem
requirit inuisibilis sponfus. Idō dī
prouerb xxxj. Fallax grā et vana ē
pulchritudo. De talib⁹ ait aug⁹. ec-
ce omnia pulchra sunt cū hōib⁹ et
et ipsi sunt turpes. An qdā rex fe-
cit cōuiuuiū principib⁹ suis. et cū nō
esset aliq̄s angulus in domo ei⁹ qm̄

esset cooptus purpura et alijs p̄cio-
sis vestibus. affuit quidā ph̄s qui
cum vellet expuere / expuit in faciē
regis. Et cū ministri prop̄t h̄ vellet
eum ducere ad suspēdendū nō p̄mī-
sit rex sed quesivit a ph̄o quare h̄
fecisset. Cui ille r̄ndit. Vidi alia lo-
ca plena argento et auro et gēmis et
purpuris p̄ciosis et ideo in barbam
regis incrassatam et ex pinguedine
et cibo inmundam expui. non enī vi-
di locum min⁹ nitidum. Qd̄ audi-
ens rex compūct⁹ est et humiliatus.
Illi vero qui se decorāt et exornāt
ex auro vel alio ornamento cito ex-
poliant. Prout esopus refert q̄ qdā
dam cornix valde d̄formis et nigra
perrexit ad nuptias. Sed anteq̄
ad nuptias intraret a qualibet aue
accepit plumam vnā et ornauit se:
erat itaq̄ pulchra valde non natu-
ra sed arte. Et dum intraret domū
nuptiarū mirabant ceterae aues q̄
illuc conueuerā pulchritudinē eius.
Venerūt autem aues ille quarum
plumas furata erat. et acceperunt
singule plumas suas. et sic cornix re-
māsit nigra et d̄formis vt p̄us. Ac-
cidit parisi⁹ in gñali p̄cellioē q̄ qdā
sumia cuiusdam dñe treccias alienis
crimb⁹ quas deferebat corā ōni po-
pulo abstraxit et turpis ac decapil-
lata ad modū cornicis depositis a-
lienīs plumis remāsit. et iudicio dī
hoc accidit.

De falcone et gallo

Dyalogus quinquagesim⁹ q̄nt⁹

Falconem quidā miles habebat cum quo plurimū letabat / quem semper sup cyrothecam gestans splendide nutrebat. Quadā vice miles falconem in aera direxit cupiens ipsum ad manū clamare. et post eum sibilabat vt rediret. falco autem descēdere nō volebat in terram. gallus hoc videns se sublimare cepit dicens. Adiser ego qd facio semper turpiter i humo et luto pico. Nōne sum pulcher et magn⁹ vt falco: certe sup cyrothecā volabo et de cibo dñi mei epulabor. Cumq; ad cyrothecā volasset: miles sollicitus de falcone gavisus est et gallus cepit et q̄cici⁹ iugulauit et carnē ei⁹ falconi ostēdens ad manū reclamabat. Et falco hoc videns tam delicatam carnē cupiens ad ipsam gaudenter se declinauit dicens. Non est sensus se leuare in statu suo sed pausare.

Sic enim homo agere debet humiliter scilicet residere in statu suo non oculos ad id qd non decet tendere. Propter qd et icit eccl̄ast. iij. prudentie tue pone modum. Altiora te ne q̄sieris et fortiora te ne scrutatus fueris. Et seneca. Id quere quod inuenire potes: Id discere quod potes scire. Refert esopus q̄ quidam nobilis homo habebat vnum caniculum letum puū et vnū azinū. Azinū mittebat ad molendinū vt grauiora opera faceret: Canicul⁹ vero cum dñō suo ludebat. quē domin⁹ de propria scutella pascebat. Videns autem azin⁹ se fatigari et canem blandicijs foueri cepit intra se cogitare. Hste catulus nihil facit nisi q̄ pedib⁹ calcit dñm suū et lingua lambit et sic diligitur. volo et ego sic agere. Et eleuans pedes anteriores misit eos sup humeros et omini et sua voce tonabat. Dñs aut timens eū amare cepit. et seruitores

nerūt cū baculis ⁊ fustib⁹ ⁊ verberauerunt eū vsq; ad mortem At ille cogitans dixit Delit⁹ erat mihi quiescere q̄ sic agere quia nihī lucratus sum nisi verbera. Unde in hoc docemur q̄ homo nō agere debet quod naturaliter non potest facere Un quidam Nemo audet se

lieiter quod negat natura Imprudens displicet vñ placere studet.

De asture qui misit ad caridriū Dialogus lvi

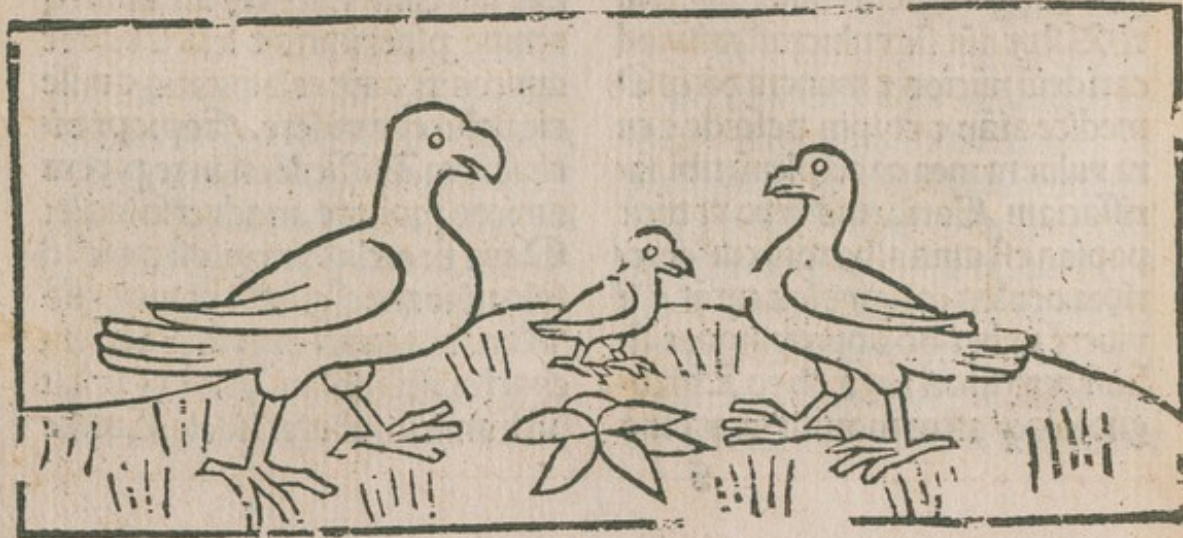
Astur in aere p̄sequēbat gruem ⁊ ad extremū deiecit tñ grus cū rostro vsq; ad mortem vulneravit asturē Astur aut sic vulnerat⁹ misit ad caridriū nūcios ⁊ munera dicēs O medice aiā ⁊ corp⁹ descēde ⁊ cura vulnera mea q; ad plenū tibi satisfaciam Caridrius vero vt dicit papias est avis alba tota cui⁹ interiora oculos caliginosos curāt. ⁊ si viuere debet hō appropinquat sibi. si vero mori fugit ab eo Un cognoscēs q; astur moritur⁹ erat ei no

8

luit appropinquare dicēs Perituros visitare nolo. sed cū letis stare Aulti enim tales repiūt. amici q̄ tempe p̄speritatis ⁊ leticie visitāt amicos. tpe aut calamitatis ⁊ miserie nolūt eos videre. Eaprop̄ dicit seneca Difficile est in re p̄spera amicos probare. in aduersa facile: Quia d; eccl̄as. xxxvi. est amic⁹ q̄ solo nōie amic⁹ est Et vt dicit ysid⁹ Rari sunt amici qui vsq; ad finem chari existāt. Quidā interrogauit si uñ si amicū haberet fidelē Qui ille

respondit se habere tres. Et pater
Frater et amicus in agustijs compro-
bant. Uade ergo et proba. Quic il-
le et talit porcum ac decollauit et apu-
tauit caput et pedes misitque in sac-
culum dicens singulis suorum trium ami-
corum. Ecce hominem quem occidi peto
ut illum caute sepelies ne in culpa de-
prehendar. quia a nullo amicorum illo-
rum receptus est. Quod cum pater fecit
cum amicis probare. et aliud sibi ex-
plum narrauit de duobus sociis quo-
rum unus alteri concessit sponsam
suam uxorem deinde prexit visitare parentes
suos et in mari omnia perdidit. Et re-
uersus ad socium suum non est ausus se
manifestare. sed desperatus cum hominis
occisi cadaver repletum esset et que-
reretur homicida dixit ipse se fecisse
homicidium quod non fecit ut moreretur
pre desperatione et confusione. Et illo
cognito a socio suo per signum dixit ip-
se socius se hominem illum occidisse ut so-
cium liberaret. Tandem homicida homo
videns se manifestauit ne morerentur

isti inculpabiles. Narrat valerius lib.
iiij. ca. vij. de vera amicitia de duo-
bus amicis scilicet damone et phitira quo-
rum unum cum vellet dionysius ty-
rannus interficere: et homo ille impe-
trasset tempus ab eo ut iret domum ad
res suas ordinandas. Alter per redi-
tu ipsius fideiussorem se fecit nichil du-
bitans de amico. Appropinquante
autem die diffinita nec illo redeunte un-
quisque illum tanquam temerarium sponso-
rem damnavat. Ille vero de amicitia
stans se non metueret predicabat. Ho-
ra autem constituta ille venit. Admiras-
ant tyrannus eorum animam et amicitiam fi-
dei supplicium remisit et rogauit eos
ut se in tercium gradum sodalicii secum
reciperent. Si homo sic facit pro homine quod
facere deberet pro deo qui se promissit
occidi pro homine. Ubi ecclesiasticus xix. Bram
fideiussoris tui non obliuiscaris de-
dit enim pro te animam suam.
De osmerillo et accipitre
dialogus lviij

Quoniam illi et accipiter for-
ciati sunt et perdam similes di-
uidebant cum venabantur.
Quodam autem vice qua-
lian rapuerunt extra nidum Qualia
est avis quedam et dicitur qualis. vel
dicitur qualia a voce quam facit scilicet
quaquerra. huic dixerunt Elige tibi
vnum aut vis quod te solam adducemus.
aut vis nos perducere ad nidum ut
te cum filiis epulemur Quibus qua-
lia ait. Augustie mihi sunt vndique
et quid eligam ignoro Sed mihi me-
lius est solam incidere in manum vel
tras quam cum filiis interire Et antequam
eam ingularent locuta est dicens
Melius est sustinere malum quam pe-
ius habere

Ira et nos exemplo qualis cum picu-
la evadere non possumus semper minus
eligamus Juxta dictum sapientis de
duobus malis minus est eligendum Eli-
gere enim debemus potius mori pro re-
publica quam pro propria vivere utile

tate Alii refert augustinus de ci. dei
li. primo. quod cum marcus regulus cap-
turus a cartaginensibus detineretur: et
romani multos de cartagine deti-
nerent iuvenes: missus est dicitur re-
gulus per commutationem fidei Jurat
quod rediret si commutatio fieri non posset
qui cum roma venisset: supradicta
fieri dissuasit eo quod senex esset et pa-
rum vivere posset. illi autem iuvenes mul-
ta plura romanis adhuc possent mo-
vere Et cum rogaretur ut saltem rema-
neret nullatenus acquieuit Rediens
ergo crudeli morte interijt Utile quod
idem remanere sibi fuisset sed propter
insurrendum non fuisset honestum: et
propter utilitatem romanorum non fu-
isset utile

De carflancho qui voluit
se regulari Dialogus lviij.

Ars flanchus est auis si-
milis falconi potes et p-
tuosus. hic in iuuentute
se voluit regulari du vir-
tutibus pfulgeret. Sed timore auste-
ritatis regule distulit dicēs: credo
q non potero ieiunare: surgere ad
matutinū: castitatem tenere et vo-
luntatem propriam abnegare: Et
q bonū non inchoauit timore pnie
nō bene mediavit ymmo male fini-
uit dicens

Qui non bonū pre timore facit pe-
rit cum merore.

Sic enim multi conuolare cupiūt
ad grām dei sed timent carere deli-
cijs mūdi. Proouocat quidē amor
xpi eos: sed renocat cupiditas secu-
li. Tales enim solent dicere seruire
libenter deo libenter religionē in-
trarem. sed timeo q nō possem au-
steritatem regule sustinere. Ystinō
attendunt illud apostoli ad philip-
penses quarto. Omnia possum in
eo qui me cōfortat: id est in christo
Ut dicit bern. in se sperantib⁹ de⁹
est thesaurus in pauprate. solaciū
in solitudine. gloria in ambitione.
honor in contemptu: umbraculum
in ptectione a pluuia et ab estu. Fa-
bulator enim quidā ait. q falco ce-
pit miluū et sub pedib⁹ suis deiecit.
et cū vno pede ipsum osculabatur di-
cens Infelix magn⁹ et fortis es tu
vt ego quare te non defendis q te
cōculco et euiscerare volo. Cui ille:
verū dicis: q magnus et fortis sum

etiam vltra te. Rostrū enim habeo
et pedes fortiores: sed mihi deficit
cor: Sic enim multi multa bona a-
gere pnt sed deficit eis cor et volun-
tas faciendi. Quidā cecidit in flu-
mine nesciens natare vñ cepit cla-
mare. scē georgi adiua me. Scūs
autem georgi⁹ affuit ei q dixit. repi-
de adiua temeripsum: moue man⁹
et pedes et liberaberis. quia q se iu-
uat. iuuat a deo. Sic enim facere
debet q in petm cecidit. Non enim
debet a deo veniā postulare tantū
ore sed opari quē potest vt a pecca-
tis resurgat. Reuert augustin⁹ in e-
pistola ad hieronimū q cū quidam
in puteū cecidisset et alius supueni-
ens quomō ille ceciderat interro-
garet. ait. ne qso qras qualiter huc
cecider. in sed inquire qualiter libe-
rare me possis

De vpupa et papago dyalogus lix

Dupa quedam avis est
 ut dicit ysid ethi. xij. **A**
 pupa greci appellant eo
 qd stercoza huana cōside
 ret z fetenti pascat fimo avis spur
 cissima cristis exstantib⁹ galeata sep
 in sepulchris z humano stercore
 morans. cui⁹ sanguine qui se vnxe
 rit dormitum pergens demones se
 suffocantes videbit. **N**ec prop⁹ qd
 est pulchra z placide cristata penit
 qz variata sublimare se cepit inu
 ens papagū penes regē morari i ca
 uea deaurata qui z splendide pas
 cebatur d cibo regis: aitqz placida
 sum vt papagus. tñ magno labore
 cibum quero. iste autē papagus si
 ne sudore honorifice manet z ad li
 bitum saturat. **C**erte volo ad regē
 ire z in cauea canere et vt papagus
 cpulari z gaudere cum dño. **D**um
 autem ad regem adnolaret z rex

claudēs eam in cauea collocare ce
 pit plurimū amaricari vidēs se cap
 tam z in libertate alias esse. **U**nde
 pre labore parum vixit z durauit
 dicens.

Libertati cōparari potest nil nec
 estimari.

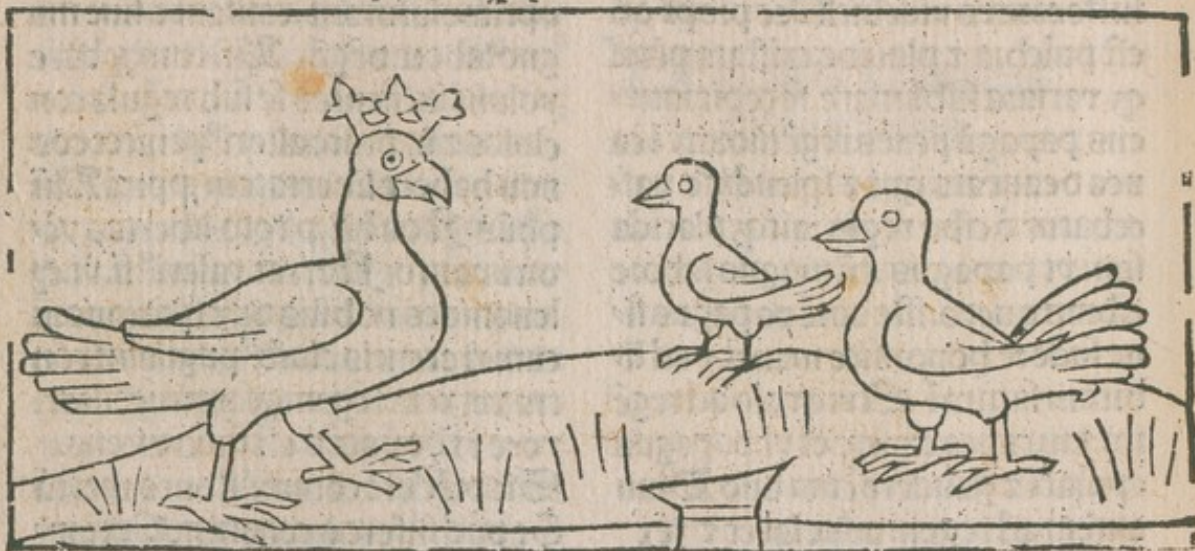
Sic enim multi loquūtur de reli
 giosis dicētes. **I**sti fratres bñ hñt
 optime saturant. cantant z sine ma
 gno labore degūt. **U**n cum pbare
 volunt intuentes se sub regula con
 clusos: in prāte alteri⁹ penitet eos
 non habere libertatem ppriā. **U**n
 phīs. **N**on bñ p toto libertas vē
 ditur auro. **N**arrat valer⁹ li. vi. qd
 lenomides nobilis dux spartanorū
 cum trecentis cinib⁹ pugnauit con
 tra xerxem regem psarum: z alacri
 roce exhortatus est suos dicens.
Sic prādetē commilitones mei tā
 q apud inferos cenaturi. **L**ui om

nes intrepidi paruerunt. Et cum non
esset spes euadendi ita eos animauit
quod omnia patienter sustinerent po-
tius quam seruirent persis et libertatem
propriam amitteret. Item refert
ozosius libro vi. quod deometrius rex
ponti et armenie cum obsideret eum fi-
lius suus nec desistere uellet ab ob-
sidione tristat ad inferiora domus
sue descendit et omnibus uxoribus suis
et filiabus et meretricibus uenenum de-
dit. quod et ipse postea per desperationem
sumpsit. sed cum nec statim moreretur
cuiusdam de hostibus per murum intranti
iugulandum se exhibuit: antequam hos-
tibus subiaceret et proprium arbitrium
amitteret. Item refert ozosius quod cum
quidam obsessi fuissent a scipione
africano et romanis. et uidissent se
non posse resistere romanis cum ca-
perentur. ne de bonis eorum gaude-
rent romani clauserunt portas ciui-
tatis sue et se ac omnia sua et urbem
incendio cremauerunt. potius quam ho-

stibus super se libertatem traderet.
Legit in ecclesiastica historia quod tempore
abrahe quidam rex babilonie nomine
belus inuasit assiriam in aliqua pre-
et statim mortuus est. Sed uxor eius
semiramis cupiditate regnandi ut
posset regnare. proprio filio nomine ni-
no nupsit qui post totam syriam cepit.
et fecit ciuitatem magnam iterum tri-
um dierum: et a suo nomine nino appel-
lata est ninue: qui habuit etiam fi-
lium ex propria matre nomine babilio
qui et babiloniam amplauit.

De gallina et columba

Dialogus lx

Gallina et colūba siml'ni-
dum fecerūt et morabāt
sed multotiens rixaban-
tur ppterā q' vna nimis
canebat. altera vero nimium vlula-
bat Gallina at' pspicibat filios co-
lumbe iugulari plurimū letabat et
cātabat. ideoq' colūba se turbabat
dicens Tu gallina nō vis mecū con-
dolere cū pspicis filios meos iugu-
lari Gallina vero cōtradicebat: tu
magis non vis cātare mecū cuz de
viscerib' educo ouū: et a tali piculo
liberor. Mac enim de cā sil' questio
nabant vñ ad aquilā prexerūt dice-
tes Iudica inter nos o regina si sil'
nos habitare et cōmorari ppetit. A-
quila vero sniam publice exarauit
dicens

Ueri stent cū liberatis tristesq' cū
tribularis.

Non enim cōueniens est hilares et
iucundos cū his q' in tristitia positi
sunt spaciari. nec amaricātes et tris-
tes cū letabūdis locari. Sz sicut ait
apls ad ro. xij. Gaudete cū gaudē-
tib' et flete cū flētib'. Sz nota q' ni-
mia leticia aliqu' subito occidit qā
cor tūc dilatat et calor ad exteriora
transit et cor deficit et mors interue-
nit. Tñ valeri' refert q' cū quidam
mulieri mors filij absentis ex erro-
re fuisset nunciata dū illa merēs se-
deret subito fili' aduenit. Quē illa
videns in āplex' ei' irruit et mox ex
animata corruit. Tristitia at' nō ci-
to occidit q' in tristitia priō retrahit

calor natural' ad interiora et tal' agi-
tatio caloris pber nutrimentū in mē-
bris et opat' psumptionē in ill': et iō
p' pcessum t'p'is seqt' ethica. puer.
xx. Sp's tristis exsiccat ossa. vñ p-
bat q' leticia mūdi est sicut vinū pu-
rū qd cito deficit nisi salubri esticia
tēpet. Juxta illd' eccl. vij. Adeli' ē
ire ad domū luct' q' ad domū pui-
uij. Refert tull' q' qñ aliqui con-
sules romā redibāt victores. tripl'x
honor fiebat eis. Prim' omnis po-
popul' sibi cū leticia obuiabat. Se-
cūdus q' omnes captiui quos cepe-
rat ei' currū vinctis manib' seqbāt.
Tercius q' ipse victor induit' tūni-
ca iouis in curru sedbat quē quatu-
or equi albi vsq' ad capitolū dedu-
cebāt. Ne vero supra se nimis ele-
uaret istū honorem tripliciter tem-
pabāt. Primo q' vñ hō seruū cō-
ditionis secū in curru ponebat. vt
cuilibet spes daret pueniēdi ad ta-
lem honore si probitas ei' mereret.
Secūdo q' ille seru' cū colaphis euz
cedebat dicens. Cognosce teipm. 3°
q' licebat illa die cuilibet in ipsum
inferre omnia opprobria q' volebat.
Si igit' pagani sic suas vanas leti-
cias tempabāt: multo forti' nos xpī-
ani eas repmēre debem'. q' vt di-
cit grego' pntia gaudia sequūtur p-
petua lamēta. Et aug' Leticia scēli
vanitas est. cū magna expectatioē
sperat vt veniat et cū venerit nō pōt
retineri.

De gallo et capone
Dialogus sexagesimus primus

Quallus et capō in curti-
no vno morabant sed gall⁹
dominabat gallinis: ca-
pō autem humiliter cum
iſtis picabat. Accidit quoq; vul-
peſ cepit gallū ipſumq; comedit: ſc-
riſtam ſine coronā capitis nō teti-
git immo ille ſam ſeruauit et ad ca-
ponem ipſam deduxit dicens. O ca-
pō frater ſocius tu⁹ migrauit de ſe-
culo ſed p nūciā charitatē quā cir-
ca te habere cupio coronā pulcher-
rimā capitis ei⁹ tibi porrabo. Deſ-
cende ad me et coronabo te et eris
poſtea princeps gallinarū vt erat ip-
ſe. Capō hoc audiens cupiens do-
minari gallinas de pullario exiit:
et ad vulpem acceſſit. Vulpes ve-
ro gaudens q̄ cito venit enim cepit
ac ſagulanit dicens

Non eſt omnib⁹ credendum ſed a-
ſaliſ eſt canendū
A ſalibus enim pcepit ſaluator ca-
uere dicens. mathei vii. Cauete

ab his qui veniunt ad vos in veſti-
mentis ouium: intrinſecus at ſunt lu-
pi rapaces. Prout eſopus refert
de coruo qui tenebat petiā carnis
in ore et ſtabat ſup arbozem. Quē
vidēs vulpeſ cogitauit: o ſi poſſem
eum decipere habereq; carnem quā
tenet in ore: pro q⁹ dixit Ecce fra-
ter corue. omnium auium pulchritudi-
nem excedit tua pulchritudo et for-
titudō tua ceterarū auium fortitudi-
nem ſed doleo q̄ nō habes vocem
nece pores cantare. Ador coru⁹ ce-
pit cantare et cecidit caro de ore ei⁹
quā vulpeſ accipiens comedit et
abiit. Sic enim multotiens accidit
hōicū audit ſe laudari. Vñ iherem.
ix. Tranſquiſq; a pximo ſuo ſe cu-
ſtodiat et in omi frē tuo nō habeas
fiduciam. Et pl⁹ alijs de te q̄ tu ti-
bi credere noli.

De faſiano et pauone
dyalogus lxiij

Uolucres in diuisione fecerunt electionem et elegerunt fasianum et pavonem. ipsi vero per electionem simul questionabant et sua bona dispdebant. Propter aues ad aquilam concurrerunt dicentes. fecimus nos electionem sed ut iudex da confirmationem ut electi comprobentur. Aquila vero electos citauit volens examinare electionem. Sed fasianus est quedam auis e grecia primum asportatus. cuius caro suavis est ad comedendum. hic quod plurimum se magnificabat dicens. o iuste iudex ut cernis nimis sum delicatus pulcher et variatus Caro mea aromatizata super omnia sapit et redolet per quo mihi conuenit principari. Pavonem autem per uirum se defendebat dicens. Non omnia est ita ut fasianus asserit quam pulchrior eo sum magnus et cristatus. Lauda mea mihi sublimatum reddit honorem. Et sic dicens candam sursum erexit sicque gloriabatur. Aquila

la vero hec omnia intelligens ait pavoni. Turpauo te virupasti dum candam sursum erexisti quia turpes pedes nobis ostendisti ob id non es dignus principari. Demum ad fasianum inquit. Tu autem lachrimosus es ac debilis nec cantare scis. idcirco propter defectum oculorum tuorum te priuo principatu. Sicque utriusque priuati permanserunt dicentes.

Non est dignus principari qui querit questionari.

Hoc enim ut cernimus sepius accidit in electis quod propter questionem electionis uicia sua homines rimantur propter quod sepe spoliatur et diffamantur. Unde non est bonum questionem agere propter primum honorem. Quia dicit gregorius. Desiderium primum ex iactantia cordis nascitur. Et quicumque primum desiderauerit in terris inueniet confusionem in celis. Hoc enim piculum presidendi vitandum est pro uis

ribus. Quia ut ait grego. Optum in
 supiori loco pastor est: tñ in pericu
 lo maiori versat: quapropter atiq
 principes non patiebant filios su
 os pñfici nisi proficere possent. Ut
 narrat helinandus historiographus d
 helio adriano qui cū de senatore ef
 set creatus impator et obsecrante sena
 tu ut filiū suū augustū cesarē secuz
 nominaret. sufficere enim debet in
 q̄t ut ego inuitus regnauerim. cum
 nō meruerim. principat⁹ enim non
 sanguini debet sed meritis. Et se
 pe inutilis regno est qui rex nascit⁹
 pculdubio parentū affectū nescit
 qui puulos suos importabili mole
 supiecta extinguit. Hoc enim ē suf
 focare filios nō pro meritis promo
 uere. Alendi sunt enim et virtutib⁹
 exercēdi ut cū in eis profecerint p
 bent illos virtutib⁹ antecedere quos
 debet honore añ ire. Implebāt em̄
 ope illud pceptum in ecclā. vij. Noli

querere fieri iudex nisi valeas vir
 tute irrūpe iniquitatem. An in poli
 craticō li. vi. dicit⁹ q octavian⁹ cum
 filij sui sufficere possent ad magnā
 glām promerendam noluit eos ho
 norib⁹ extollere nisi sufficienter su
 am et alienam curā possent p virtu
 tem protegere. vñ eos ad gradū mi
 litarem ad cursum ad saltū ad vsuz
 natandi et iaciēdi lapides manu vl
 funda exercitari pcepit. Filias ve
 ro suas in lanificio instituit ut si p
 ter spem in extremā paupratē eas
 fortuna piecisset vitam p artē pos
 sent sustentare. Nam nerdi et texē
 di vestes fingendi et cōponendi nō
 modo artē sed vsū habebāt. Sic
 pcepit ecclā. vij. Si tibi sint filij e
 rudi illos. Et seq̄t. Si tibi filie sūt
 serua corp⁹ illarū.

De cornice et ficedula
 dyalogus lxxij

Cornix dicitur papias est a
uis q̄ dicitur viuere vsq̄
ad millenarium. Nec at
quadā vice nidum facie
bat propter qd̄ depilata ⁊ macilen
ta fiebat oua sua nutrienda. Tunc fi
cedula id est papasigo ad eam acce
dens plurimū vituperabat eā nec
in pace ipsam dimittebat. Cornix
at̄ non valens relinquere oua sua mi
mū se perturbabat. tñ in corde hec o
nia conseruabat: cū autem filij edu
cti fuissent cornix se repare ⁊ pualet
cere cepit: s̄ ficedula reūsa cepit v̄
ba contumeliosa reciprocare/ eāq̄
vt prius deuenustare. De quo cor
nix indignata cupiens se vindicare
ficedulā totā decalauit ac crudeli
ter eniscerauit dices

Qui vult cū alijs rixari cupit dire
laniari.

Sic enim multi cū vident aliquē
depressum ⁊ in calamitate positū nō
cessant eos obiurgare ac eis iniuri
ari. Tu autem qñ cernis hoiēm in
calamitate: tūc cessare debes ab ob
iurgatione. Est enim phūs Obiur
gare in calamitate grau⁹ est q̄ ipsa
calamitas. Calamitoso nō cōpati
etiam iniuria est. Antiqui enim p̄
cipes compatiēbant miseris ⁊ ca
lamitosi in suis calamitatib⁹. Vñ
narrat valeri⁹ li. v. q̄ cū cesar absci
sum caput pōpeij aspexiss̄ pias la
chrimas dedit. Item narrat ibidē
q̄ marcus marcell⁹ captis ab se sy
racusanis cū esset in arce opulētissi

me vrbis cōstitut⁹ afflicte ciuitatis
fortunam intuens a fletu se cohibe
re non potuit. Ibidem etiā narrat
de clementia pompeij erga regē ar
menie qui cōtra pplm romanū ma
gna bella gesserat victum in cōspe
ctu suo supplicē dūti⁹ iacere non ē
passus. Sed benignis verbis recre
atum diadema qd̄ abiecerat capiti
reponere iussit ⁊ in pristinū gradū
restituit. eque pulchrū esse iudicās
⁊ vincere reges ⁊ facere. Consile
narrat de quodā consule paulo no
mine q̄ cū quēdam regem captiua
tum adduci ad se audisset occurrit
ei. et illum volentem ad veniā pro
cūbere dextera sua eleuauit ⁊ ad
spem exhortatus est. eumq̄ in con
silio sibi p̄ximū sedere fecit: Nec
honore mēse indignū iudicauit: nā
si egregiū est hostem deuincere nō
minus laudabile est infelicib⁹ scire
misereri

De nicticozace ⁊ alauda.
Dialogus lūij

Nicticorax dicitur a nictos quod est
nox et corax quod est coru^s
quasi coru^s noctis. quia de
nocte volat vel quia de no
cte vigilat. Dicitur brito et ysidoro ethi.
xii. Nicticorax ipsa est noctua quia
noctem amat. Ad hanc prexit alaun
da dicens. Soror carissima obnix
te deprecor quia die crastino mihi socie
ris quam amator meus ad solem me cu
pit videre. Si ego tecum ero sociata
pulchrior apparebo. promittit Nicti
corax per omnia adimplere: verecun
dabat enim hoc ei abnegare. Cumque
dies adesset et sol clarifice plustrat
ret alauda expectabat promissa. Sed
nicticorax ad solem exire non audens. pro
pterea quia nihil in die prospicit (non
venit) de qua alauda perturbata ipsam
sepe abhorruit et persecuta est. Quia de
ca non audens noctua de die volare
timore alaudae de nocte volat et ci
bus sibi quaerit dicens.
Nullus debet affirmare quod non
potest perpetrare.

Idcircoque cavendum est ne quid pro
mittam^{us} quod sit impossibile ne men
taces repiamur. Si tibi forte non
placet amico petita promittere non
promittas propter verecundiam ne
negandi. Quia dicit philosophus. Verecundia
negandi cave ne tibi inferat necessita
tem mercedi. Alioquin minus decipit
cui celeriter negat. Tamen multi prop
ter liberalitatem animi verecundant^{ur}
petita abnegare. prout de liberali
tate titi imperatoris scribitur in gestis
romanorum quia ipse sibi constituerat ne
accederem ad se postulandi gratia sine
spe habendi dimitteret. Et interrogan
tibus amicis suis cur pla polliceretur
quod prestare posset. Respondit quia id quod non
oportet quicquam a summo principis trist
em discedere. Itaque legitur de traiano in
gestis romanorum quia cum arguerent eum a
mici quia in omnes ultra quam imperator de
ceret esset ceteris deprecando om
nibus. Respondit traianus se velle esse ad
omnes tale quale quisque optasset
eum inveniri.

De caudetremula ⁊ fasia ⁊
no dyalogus lxx

Caudetremula dicit ab effectu. qz candā in tremore sp̄s habet: hec ad fasia nū p̄xit dices. Quare miser non tergis oculos tuos sꝫ lachrimosos ipsos oñdis fetor oculorū tuorum te reddit abhōiabile. Fasia uis at indignat⁹ rñdit. nō verecundaris demens qz minima es ⁊ abiecta. Habet enim caudā paliticā: ⁊ tremebūdā. ⁊ vis tu distinguere vicia mea. vade prius ⁊ corrige vicia tua. ⁊ tunc eris mea curatura.

Caudetremula hoc audiens: erubuit ⁊ cū pfusione reuerſa est dices. Prius debet se purgare qui alium vult damnare.

Sic etiā nonnulli nō attēdētes vicia pp̄ia: aliena redarguere cupiunt. Et vt dicit bern. Multi milita sciūt alienos inspicūt seipsos deserunt: Talibus loquit⁹ saluator luce

vi. Mathei vij. Quid tu vides festucā in oculo fratris tui trabē at q̄ in oculo tuo est non cōsideras. Aut quomō potes dicere fr̄i tuo: frater sine eijciam festucā de oculo tuo/ trabem in oculo tuo nō vides. ypoerista ejce primū trabē de oculo tuo ⁊ tūc prospicies vt educas festucam de oculo fratris tui. Legit in vitis patrū q̄ sacro p̄uēru in sichia loquebat⁹ frater d̄ quodā fr̄e culpabili vt detrahebat Abbas at senior tacebat. Et cū portaret sacculū retro se plenū arena: ⁊ de eadē arena modicū an se poneret. Interrogat⁹ qd ē essz dixit multā arenā esse pctā sua quib⁹ retropositis nō curabat d̄ ipsis. Modicā at arenā an faciē positā dixit esse pctā fr̄is quē iudicabat. Et addidit. n̄ oportet ita fieri fr̄es sꝫ pctā mea an esse deñt ac de ipsis cogitare. Audientes aut patres dixerūt: vere hec est via salutis.

De philomena z coru in
ter ceteras aues dya. lxxvi

Quodā festo magno aq̃
la cū auib⁹ prandebat et
propter pradiū aq̃la ad
se philomenaz clamauit
dicēs. vade filia z frāge vocē z can
ta vt docta es vt in corda nrā cōso
lentur: Philomena obediens ca
nere cepit ita placide q̃ omnes vo
lucres cū leticia auide auscultabāt.
Interea coru⁹ inde trāsīens z hoc
p̃siderans ait intra se. Volo z ego
cū philomena cātare. vocē magnā
habeo z audit⁹ ero a longe: Et ce
pit turpiter crocitare: Philomena
aut obmutuit nō valens eū turpiter
audire cantantē. Aues q̃dē omēs
p̃turbate coruū illū abhorrebāt q̃
festū suū vitupabat. iō aq̃la ei mā
dauit vt recederet vel taceret: ipse
vero rīdit q̃ volebat z ip̃e cū auib⁹
festiuare nec pp̃t ip̃am intendebat
se remouere d loco Aq̃la vero mā
dauit ei vt discederet q̃ n̄ libet au

diebat Coru⁹ aut aq̃lā audire no
lens magis garrīre cepit: quaprop
ter aq̃la ip̃m occidit mādanit dicēs.
Stultū est esse cantores nisi sint q̃
velint esse auditores.

Sic enim stultū est loq̃ vbi audito
res fastidiunt audire Ideo nos a
monet ecclās. xxxiii. Vbi audit⁹ n̄
es ne effundas sermonē Et postea
in medio magnatorū nō p̃sumas lo
qui z vbi sunt senes n̄ multū loqua
ris Sic ei vt coru⁹ male cātauit sic
quidā legat⁹ athenaz corā rege phi
lippo: male rīdit. de q̃ narrat sene
ca. li. iij. de ira: ad quē cū venissent
legati atheniēsīū eoz audita legati
one benigne ait philipp⁹. dicite q̃d
facere possum q̃d sit gratū atheniē
sibus Cui democrit⁹ vn⁹ de legatī:
te inq̃t suspēdere Et cū circūstātes
essent indignati z vellēt in eū irru
re. iussit rex eū impunitum dimitti
dicēs ceteris legatis/nūciare athe
niensib⁹ multo sup̃biores esse q̃ ista
dicūt q̃ qui patienter audiūt

De ciconia et irundine dyalogus lxxij

Ciconia nidum in quadam turri
faciebat soris in cacumini
ne irundo vero intus. Sz
irundo sepiissime clama
bat et de natis pullis letabatur. Li
ciconia vero in hoc tristabat. Lū enī
volebat quiescere cum filiis nō va
lebat propter garrum irundinis.
Ideo absente irundine ciconia ni
dum illius dissipavit et pullos illi
interemit. Lūq; ad nidum reuer
sa fuisset irundo ultra q̄ credi pōt
tristabat de interitu filiorū: sed q̄a
ignorabat q̄s h̄ ei fecisset nō se vni
dicebat. Paulopost iterū se repa
vit irundo et nidum construxit ac fi
lios precevit de quibus letabat et
plurimū garricbat: ciconia vero vt
prius perturbata cepit vociferari di
cens. Eerte sicut tibi feci adhuc fa
ciā pullos tuos cū nido precipitabo.

propterea q̄ garriendo non pmitto
me cū filiis condescere. Hoc audi
ens irundo et agnoscēs q̄ ciconia fili
os suos pemit: toto studio se popu
tabat vindicare idcirco quadā vice
dormiens ciconia cū filiis suis irū
do in nido illi ignē posuit. et ipām
cū pullis suis inflāavit dicens
Qui se videt vindicatum prospicit
se consolatum.

In hoc apparet q̄ non licet inferio
res infestare nec iniuriari eis ne ce
culre nobis mala inferāt. Sepe enī
recipit homo ab alio quod alijs fe
cit. Lū seneca. Ab alio expecta qd
alijs feceris. Et ad colocenses. iij.
Qui iniuriā facit: recipiat qd iniq̄
gessit. Prouerbiū esopus refert
q̄ aquila volauit ad altum mōtem
et inuenit filios vulpis quos de so
uea rapuit et secum ad nidum suū
duxit vt eos comederet cum filiis
suis. Leniens autem vulpes ad ni
dū suū non inuenit filios suos et ce

pit descendere ad nem⁹ & clamare:
 & audiuit eos eiulari in nido aquile
 Vulpes vero humiliter ac dulcit^r
 aquile dixit vt sibi redderet filios.
 Aquila vero penit⁹ eā audire nolu
 it Vulpes autem irata inuenit sti
 pulas & vitis surculos siccos & cir
 cuiuit arborē & ore suo duxit faculā
 & copia fumi occidit pullos aquile.
 Bvidens aquila descēdit humiliā
 se eligens ex duob⁹ malis min⁹ ma
 lū: reddiditq; coacte filios vulpis

In hoc homo docetur: vt licet sit
 maior timeat offendere mino^rē se:
 & semp inter duo magna mala eli
 gat minus. An auctor. Non sit ali
 quis qui studeat obesse mino^ri cū
 bene mino^r possit obesse maiori

De pigardo & alieto
 dyalogus lxviij

Pigardus dicit hugutio
 est avis quedā. Et dicit^r
 a pige qd est dep^rssio. qā
 forte pua est. et inter ani
 malia comestibilia numerat: deu
 tron. xiiij. Nāc autem dū in aere a
 uis rapax psequeretur: ipsa vt eua
 deret ad alietuz declinavit dicens
 Magn⁹ es tu potens & misericors
 ideo ad te confugio cum sim pua
 & impotēs. nec refugium aliqd ha

beo. nec defensio est in me: protege
 me sub vmbra alarum tuarum & de
 fende me a furore raptoris. Alie^r
 autem qui vt dicit papias est avis
 similis aqle sed maior: pietate mo
 tus respondit. Ex q^o tu humilima
 avis es & impotens sede & quiesce
 apud me nihilq; timeas donec iue
 ris mecum & dixit

Humiles sunt ptegendī. & nunq
 expellendi

In hoc apparet qd impotentes et
 paupes et humiles sunt ptegendia
 potentiorib⁹ et in necessitatib⁹ suis
 adiuvandi: qd hoc misericordia et humili-
 tas est. Et ut dicit bern⁹. virt⁹ humi-
 litatis maior est in maioribus. et in-
 clariorib⁹ clarior comprobatur. Se-
 neca quoqz ait Qui succurrere pe-
 perituro et nō succurrit occidit. ha-
 bebāt quidē et antiqui principes af-
 fectum hūc pietatis erga inferiores
 sicut luculenter exprimit in eorū ge-
 stis. An helinadus in gestis roma-
 norū narrat de traiano qd cū ascēdis-
 set equū ad bellū festinanter qdam
 vidua flebiliter occurrit ei dicens.
 Obsecro ut sanguinē filij mei inno-
 centis pempti vindicare digneris.
 Cūqz traianus si san⁹ reverteret
 vindicaturū se eū testaret. Vidua
 dixit. Et qd mihi b⁹ pstatib⁹ si tu in
 plio interibis. Respondit. qui post
 me impabit. Cui vidua. et tibi qd

b 3

proderit si alter michi iusticiā fece-
 rit. Et traianus. Atqz nihil. Cui
 vidua nomine inquit tibi meli⁹ est ut
 tu michi iusticiam facias et per hoc
 mercedem accipias. qd alteri hanc
 transmittas. Tūc traian⁹ pietate et
 motus de equo descendit et inno-
 centis sanguinē vindicavit. Item dūz
 quidam filius traiani per urbem e-
 quitando nimis lascive discurret
 filium cuiusdam vidue interemit.
 Qd cū traiano vidua lachrimabi-
 liter exponeret ipsum suū filium qd
 hoc fecerat vidue loco filij sui defu-
 ncti tradidit et magnifice ipam do-
 tavit.

De onocratulo et asino Dialogus lxx

Onocrotalus vel onocrotalon di-
cit brito quedā avis est. Et dicitur ab o-
nos quod est asinus quia faciem asini gerit.
et est filius cigno. **D**ecavis in deser-
to ova perturavit nidum construxit et fi-
lios precreavit. Sed cum in deserto
cibus sibi et filiis non repiret: ad civi-
tatem pervenit et asinum ad se amicabi-
liter clamavit dicens. O frat filius tui
sum ut cernis quia faciem asinina gesto
ut tu, ergo debes tu confidere de me
veni igitur mecum et noli pavere. **A**si-
nus innocens intuens vultum asininum cum
ea simpliciter prexit. **O**nocrotalus autem ad
focum deduxit azellum et cibum et escas
sibi et filiis amplissime emit et asinus
per posse oneravit dicens. Pergame
cum frater deservam escas et cibum filiis no-
stris: ad libitum tibi satisfaciā. **A**sinus
autem cum onocrotalone per desertum diu pa-
gravit. Sed ad extremum cum magis la-
bore ad nidum pervenit quam onocrotalus
proposuit et precium accipiens redditum suum inchoavit.
Sed quia in deserto erat in inuio et in
aqualo nesciens redire in deserto perijt
dicens. Nullus debet longe ire inde
si non scit redire. **U**nus propter quod nullus
ad remota loca pergere debet si redi-
tum ignorat et viam nescit: et hoc propter di-
versam pericula quam per mundum repuntur.
Quia sicut dicitur pericula iohannis 17. **T**otus
mundus positus est in maligno, quasi di-
cat ubicumque est homo semper in periculo est.
Idem 17. cor. xi. De multis periculis
in terra et mari et per desertum in falsis fri-
bus quaerit apostolus paulus. **E**rgo sicut gre-
gorius dicit. Spiritum timere debet quia in pe-
riculo spiritus sumus per legem in collatione

bus primum quod quedam solitarii perfectissimi
deo vivebant et diabolus subtiliter ei per-
ditionem quaerebat. **U**nus transfigura-
vit se in formam equi mercatoris ha-
bentis sarcinas plenas auro argen-
to et lapidibus preciosis et intravit cellam
solitarii stabat. **A**t ille videns equum
mirabatur quod esset. **D**enique videns
quod nullus veniret ad quaerendum eum: cepit
tragere ac dissolvere sarcinam: in qua in-
venit omnia bona temporalia scilicet vestes
calciamenta et infinitam pecuniam. **T**en-
tatione autem devictus vestivit se splendide
et ascendens equum devenit cum uni-
versa pecunia ad civitatem et hospici-
um intravit optime bibens et comedens.
Hospes vero videns eius pecuniam de-
dit ei filiam suam in uxorem et morabatur
cum eo in domo. **D**iabolus autem appropinquavit
hospiti in forma hominis dicens. Quid
fecisti, cui dedisti filiam? **C**lericus est et
apostata de iure non potest esse eius uxor. **H**ospes
autem videns subtiliter perscrutatus est caput eius
et occulte occidit eum. **C**um vellet dis-
solvere sarcinam nihil invenit nisi aquam
et fimum. **P**ropterea dicitur eccles. ix. nescit
homo finem suum: sicut piscis hamo capi-
tur et avis propheta laqueo: sic capitur
homo per totos vitios in peccatis ac per hoc in
multis periculis. **I**n magno mari mar-
tilie vix evadit una de multis. **D**e-
bet autem mundi pericula transire pauci
evadunt. **U**nus in vitis primum dixit the-
odorici abbas cuidam fratri dicenti sibi: quod
dum frater reversus est ad seculum in hoc non ad-
mireris sed si audieris quod periculis quod es
fugere de manu inimici hoc admirare.
De cigno et corvo dialogus lxx.

Cignus est avis tota alba. Coru⁹ p^o contrariu⁹ est niger. ideo emulabat⁹ cignu⁹ propter albedine⁹ et mundiciam ei⁹. Adcirco toto studio conabat⁹ signu⁹ polluere ac denigrare: et q^z vigilando minime valebat dormiendo sagaciter h⁹ agere cupiebat. Un⁹ quadam nocte dormiente cigno coru⁹ malign⁹ ad nidu⁹ ipsi⁹ cla⁹ subintravit et cu⁹ colore nigerrimo cignu⁹ totu⁹ polluit et dnigravit. Lu⁹ at⁹ dies adesset et cign⁹ excitat⁹ esset a sono insectu⁹ se videns lavit donec ablat⁹ et purificat⁹ exiit dicens. Qui vult fieri beatus sp⁹ sit immaculat⁹. Coru⁹ est diabol⁹ q⁹ no⁹ pot⁹ intrare mundiciam et puritate⁹ suoz dei. Unde toto conamine nitit⁹ eos polluere. Sed q^z h⁹ vigilando agere neq⁹ dormiendo satagit perpetrare. vñ vigiladu⁹ est. Dicit aug⁹. Hostis vigilat et tu dormis. Et propterea dicitur pri⁹ petri ultimo Charissimi

sobrii estote et vigilate in oronib⁹: q^z adversarius v⁹ diabol⁹ ta⁹q⁹ leo rugiens circuit q⁹rens que⁹ devoret cui resistite fortes in fide. Propt⁹ q⁹ dicit ysi. quos vigilantes immundi sp⁹s vident nec supant acriter eos dormientes impugnat. Un⁹ in vitis pat⁹ demones quemda⁹ premisic deludebat q⁹ quando fr⁹s communicare debebat du⁹ dormiret apparebat ei similitudines mulier⁹ et pollueb⁹ cu⁹. et du⁹ consuleret pres⁹ q⁹d sup⁹ h⁹ agendu⁹ esset inquiretes de statu ei⁹ et inveniētes q⁹ h⁹ n⁹ accidebat ex cibi et pot⁹ sup⁹fluitate: diabolica illusione iudicaveru⁹ h⁹ fieri. Et consulueru⁹ ei ne propter h⁹ communionem dimitteret. Diabol⁹ at⁹ postea no⁹ illusi⁹ ei manifestas q⁹ h⁹ faciebat vt a tato bono eu⁹ retraheret.

De ornice et gallina
Dialogus lxxi

Ornix id est gallina silue-
stris videns ona panois
niduz fecit apud quedā
omnicem Dum at pulli e-
ducari essent niniū dñō erant dīle-
cti. ppter qđ omnicem excellē pas-
cebat vñ pullos meli⁹ enutrit. Sꝫ
ornix tunc erat acerba gallinis ppter
audaciam dñi z amicitiam pul-
lorū qꝫ ipsas esse neqꝫ picari pmitte-
bat y nimo ppulsabat z vberabat
Balline autem amaricate tacebāt
expectantes temp⁹ vindicte Cum
qꝫ pulli creuissent omnicē reliquerūt
z ad naturā pauoninā reuerli sunt
Dñs at omnicē non ira fulciebat. sz
cū alijs picari pmittebat. Balline
vero n̄ immemores psecutionis or-
nicis se p posse vindicabāt nō per-
mittētes eā secū picare. Tūc ornix
se cognoscēs plorabat dicēs. Ne
filios enutriti z exaltaui. ipsi autē
spreuerūt me Balline at a verberi
bus non cessabāt dicentes

Nullus in p̄speritate viuat in cru-
delitate. Hoc intēdat q̄libet cū
est in officio vel in p̄speritate. Nō
calcer inferiores vel subditos qꝫ tē-
pus p̄ tpa mutat Ecclās. iij. Omnia
temp⁹ hñt z suis spacijs trāseunt vñ
niuersa sub celo Est temp⁹ p̄spera-
tis z temp⁹ aduersitatis zce. Tēp⁹
autem voluitur ad modum rote in
quo alij ascēdunt alij vero descen-
dunt: Sed ascendentes non sper-
nant descendentes Quia sicut di-
citur ecclesiast. septimo Non irri-
deas hominem in amaritudine ani-
me sue. est enim qui humiliat z ex-
altat circumspēctor deus. Sed si-
cut dicit idem vñdecimo capitulo.
In die bonorum ne immemor sis
malorum: z hoc propter mutatio-
nem tempis z officiorū Quia sicut
dicit ysidorus. Caduca z fragilis
est potētia temporalis. Dic vbi sunt
reges z principes: aut vbi sunt im-

peratores vbi locupletes rerū. vbi
 potentes seculi Xerxes rex persarū
 & medox supbissim⁹ & potētissim⁹ /
 qui subuertit montes & strauit ma
 ria cū de sublimi loco infinitam ho
 minū multitudinē & innumerabilē
 vidisset exercitū fleuisse dicit eo q
 post centum annos null⁹ eorū quos
 tūc cernebat futur⁹ esset. Itq; cum
 pgeret cōtra grecos cum mille mili
 b⁹ armatorū & cū mille ducentis na
 uibus & trib⁹ milib⁹ nauū onerari
 arū vidēs cor ā se tam immēsum ex
 ercitū & cogitās de mutatiōe & bre

uitate tpm & vite ad quid veni
 ret tot⁹ ille exercit⁹. humiliat⁹ serē
 dixisse Regem me vocāt hoīem tā
 fortem & magnū. ego āt me fateor
 puluerē & cinerē eē. Dux lorhorin
 gie cū esset in extremis respiciens
 domos & castra sua dixit. O deus
 quō cōtemnēda sunt ista tempalia
 q; ego qui tot habui castra & pala
 cia & tot hōib⁹ hospicia dare potui
 nescio quo ire vel hospitari debeā

**De qualia & alauda
 dyalogus lxxij**

Qualia intra se cogitare
 cepit. Est accipit vena
 tor pessim⁹ generis mei
 s; si pacē & amiciciā illi⁹
 habere potuissē q; plurimū secu
 ra pmanerē: ideoq; ad se vocauit a
 laudam rogans & dicens Tu es di
 gna laudari q; ppter probitatē tu
 am alauda nūcuparis. idcirco a te

deposco q; mea causa vadas ad ac
 cipitrem & salutare pcura. inquit
 Qualia subiecta tibi & obediens
 cupit se tecum cū amicicia colliga
 ri pacemq; tecum firmare. qua de
 causa misit ad te vt responsū ei red
 dam probatū a curialitate tua. A
 lauda autem simpliciter processit:
 & hec verba recapitulauit accipitri

Accipiter vero perturbatus alaude
 rñdit dices Durus est hic sermo ⁊
 grauis ad audiendum. attñ volo q̃
 veniat tecū corā me ac p̃ seipām lo-
 quat̃. Alauda quoq; ad qualiā re-
 uersa cum gaudio verba accipitris
 promulgauit. Hoc audiens qualia
 gauisa ⁊ ipsa cū alauda p̃gressa est
 ad accipitrem vt pacem ⁊ amicitia
 confirmarent. Accipiter at̃ cū eas
 videret ⁊ cōcupisceret q̃ cito app̃-
 hendit ⁊ māducauit dicens
 Nullus debet se coequare cū ma-
 gno sed pausare
 Sicut enim qui habet inimicos capi-
 tales potentes ⁊ fortiores se nō de-
 bet eos ad amicitia prouocare ne i
 laqueos eorūdem incidat. Vñ eccl̃
 .xiiij. A viro hñte prātem occidēdi
 longe esto: scito enim qm̃ in medio
 laqueoz eius ingredieris. Prout
 fert̃ q̃ azell⁹ quidā cā solacij in ne-
 more obuiā hñs aprū ausus est sa-
 lutare cū dicens Que mi frater: h⁹

audiens aper ira cōmor⁹ cogitabat
 eum laniare dētib⁹ tñ se retinuit di-
 cens Ego te laniarem nisi me⁹ dēs
 nobilis sperneret vilem escam sicut
 est caro tua tu iuxta tua desideria
 tutus es. In hoc docet̃ q̃ homo q̃
 est stultus nō debz ire ad sapiētem
 vel humilis ⁊ paup̃ ad potentē ⁊ di-
 uite iocis ⁊ derisionib⁹. Humiles e-
 nim ⁊ paupes timere deñt ⁊ p̃caue-
 re vtiq; qz puniunt̃. Diuites enim
 ⁊ potentes nō timent sed audaces
 sunt qz non puniunt̃. Propterea
 rñdit gallus accipitri dicēti sibi qd
 est q̃ tantum timetis hoīes cū qb⁹
 educati ⁊ nutriti estis: ⁊ nos man-
 sueti sum⁹ ⁊ ad eoz manus reuer-
 timur sponte. Dic nob̃ si vnq̃ vidisti
 xx. accipitres in vna domo sicut de
 nobis. Ideo fugimus ab eis: quia
 nos male puniunt

De y sone dyalogus lxxiij.

Non dicitur bruto est avis de genere
vulturis alba et minor quam vultur: sed
rapacissima. Nec avis in iuventu-
te multa mala perpetravit rapiens
pullos alienos homines et volucres
perturbans. Tandem in senectute prop-
ter peccata penituit volens ablata restituere.
penitentiam agere et operibus misericordie in-
sistere et iusticie insudare. Sed quia in
iuventute non assueverat in senectute non
poterat perpetrare. quapropter redargu-
ebat seipsum. sed quia non habuit bo-
num principium in iuventute. habere non
potuit bonum exitum in senectute di-
cens. Qui non prius bona capit
nec in senectute sapit.

Ergo patet quod bonum est in iuventu-
te bona congregare ut in senectute in-
veniant. Hoc enim est quod dicitur ecclesiasticus.
xxv. In iuventute bona non congregasti
et quando invenes ea in senectute tua.
Sili in iuventute tua tentatam tuam
et si fuerit nequa non des ei preteritum.
Dicit quidam versificator. Qui non
assuescit virtutibus dum iuvenescit. Al-
terius nescit desuescere quam senescit/
propter consuetudinem quia consuetu-
do est altera natura ut dicit philosophus.
Tanta enim est vis consuetudinis ut
quod homo consuevit facere vigilans quam-
vis faciat dormiens: et quod consuevit
facere videns faciat non videns.

Non refertur id quodam medico cui
debebantur xiiij. libree ad tres annos
soluende. qui cum laboraret in ex-
tremis et admoneretur ad confessionem
ut eucharistiam sumeret nichil aliud

poterant ab eo extrahere qui me-
nebant nisi xiiij. libree ad tres annos
et sic loquens expiravit. Propter
consuetudinem enim mala solent a-
gere mali iudices et advocati in suis
negociis insipienter: etiam circa
mortem dum precipue sapientia opus
est. Unde quidam cum offerret ei
eucharistia in extremis ait. Iudi-
cetur prius utrum rectum sit quod accipiam
an non. Cuius causa circumstantes di-
xerunt: nos quidem rectum et iustum iu-
dicamus. Quibus ille non est hoc rec-
tum iudicium: non enim satis iusti-
cie potestatem habetis me recte iu-
stetque iudicare. Alius vero cum in ex-
tremis admoneretur ad suscipien-
dam eucharistiam petijt dilationem
quam cum nollit ei sui amici dare
propter mortem quam videbant:
ille pro consuetudine appellationum
quibus fuerat usus appellavit a ma-
nifesto gravamine.

De mergulo negligente.
Dialogus lxxiiij

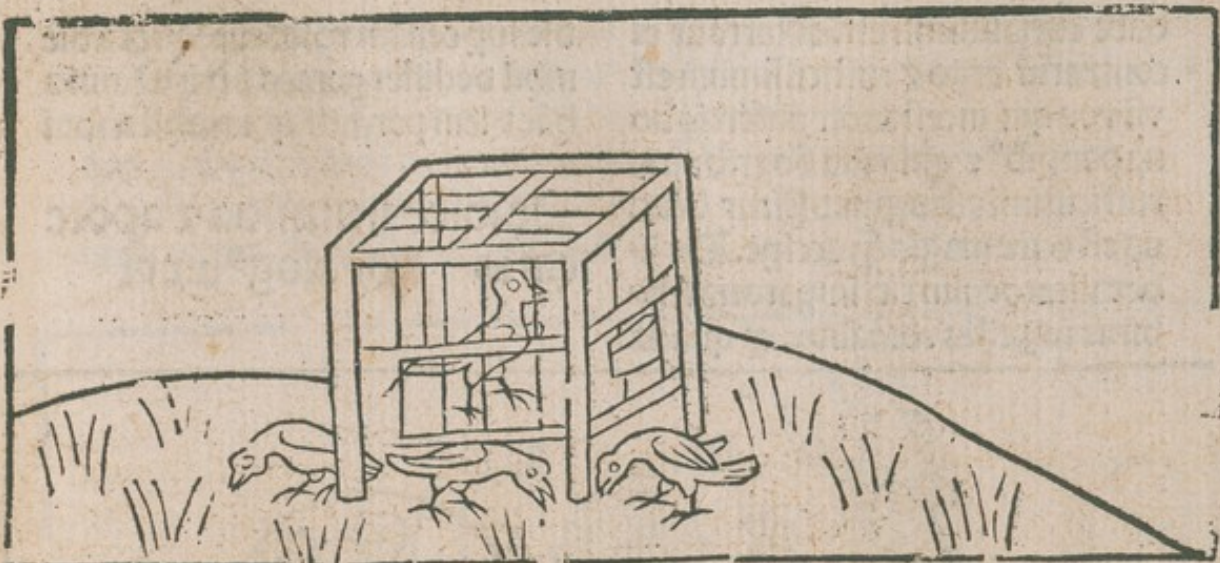
Ergo ut dicit bruto: a
mergendo. dicitur. avis quidam
est que mergendo cibum
querit. Dic mergens negli-
gens effectus ait intra se. Miser ego
quid facio. Nulla inter volucres cum
tanto labore cibum sibi querit. quia
tota die gurgitibus et undis me mer-
go ut cibum inveniatur forte una die
piscabor in fluctibus. Adelius est ut
ad socias alias aves pergam et cibum
cum alijs acquiram. nec manducabo pa-
nem laboris et doloris: et sic sine mag-
no labore melius epulabor. Dum autem
ad arnum ascendisset et cum volatilibus
cibum sibi acquireret non inueniens
quod sibi sapet famelicus et macilentus
effectus est. nec pro tanta penuria re-
uersus est ad se mergendum: sed ma-
gna inedia deficiens ait.

Nunc debet manducare qui non
vult se fatigare.

Sic enim multi negligentes nolunt

assumere laborem: sed in egestate ma-
gna cupiunt morari. Propter quod
dicitur job v. Homo ad laborem natus est.
Et si laborare renuit non facit id
ad quod factus est. Et ideo non peruenit
ad id quod creatus est scilicet ad summum
bonum. Prima ad chor. ix. Qui la-
borat manducet. Tu autem putas isidorus
dicit: quere tibi opus utile per quod anima
impleatur. Adoderatum laborem ha-
bere est iucunditas et sanitas tam anime
quam corporis. Quedam vidua recusa-
bat sepeliri in camisia sibi data di-
cens. Sepeliar quidem in labora-
ta manibus proprijs et non alienis.
Abbas arlenus ut legit in vitas
patrum primo in palatio impatoris
magnifice stetit. propterea heremita ma-
ximus a querentibus se in quo confi-
deret. respondit. in hoc quod homines fugiet
et tacui: sed in hoc potissime gaudeo
quod manibus proprijs laboravi.

De carduello in cauea.
Dialogus lxxv

Carduellus quidā in ca-
uea cuiusdā diuitis splē-
dide epulabat : propter
reā qđ diues ipm libentē
audiebat dū cātabat. ipse quoq; de
famelicis parū curabat. Tpe vero
quodā in edie z necessitatis aues
multe paupes z famelice d̄ bruma
z frigore ad carduellū pcedebant
elemosinā perentes Sed carduel-
lus illis nō porrigebat nisi de cor-
tib; ac de residuo mense sue Lunc-
ta q̄ abhorrebat paupib; largiebat
Volucres at pacifice ōnia que sibi
dabantur recipiebāt dicentes
Vilia sunt delicata propter famē
z optata Hoc enim agūt nonnulli
qui vilia z abiecta dāt paupib; p̄dō
dñs abhorruit munera chayn. qđ
de viliorib; obtulit ei : z ad munera
abel respexit qz de optimis obtulit
Quapropt dicebat iacob filiis su-
is de optimis terre ferte munera
deo An̄ puerb. iiii. Honora dñm

de tua substātia z de primitiis fru-
gum tuar; da paupib; Idē noli of-
ferre munera pua nō enim suscipit
illa de; Magna enīz rusticitas est
cum homini des meliora viliora of-
ferre dco

Legebat magister alan⁹ apud mō-
tem pessulanū z audierunt milites
vicini q̄ tant⁹ cleric⁹ esset. z q̄ ad ō-
nia interrogata respōderet Accē-
serūt ergo ad eum de cōmuni con-
sensu z quesierūt ab eo que essz ma-
xima curialitas Quib; ille. Dare
curialissimū est. Quo audito con-
senserunt responsioni eius. Ipse
vero dixit eis vt habito consilio ad-
inuicem dicerent ei que inter alias
rusticitates maior esset Qui habu-
erunt consilium adinuicem : z non
potuerūt concordare Quo audito
increpauit eos dicens Ego posue-
ram vos in via. per quam possetis
solutionem questionis vobis pro-
posite recognoscere. Sicut enim

dare curialissimū est, auferre autē ei contrariū. ergo et rusticissimum est vñ vos qui incessanter aufertis bona paupib⁹ et qui vilia dō tribuitis rusticissimi estis pur dicitur beatus est dare magis q̄ accipe. De liberalitate enim titi impatoris scribitur in gestis romanoꝝ q̄ quadā

die sup cenam recordat⁹ q̄ tota die nihil dedisset gemēs dixit O amici hāc diem perdidi quia nihil tribui

De ibice immūda et apothecario dyalog⁹ lxxvi

Ibis avis egipciaca est dicit papias scdm legem immūda p̄ omnib⁹ volatilib⁹ qm morticinis cadauerib⁹ sp̄ vescit iuxta litora maris vel fluminū. semetipsam purgat rostro et onis serpentū vescit. Quidā apothecarius hāc auē immūdā cepit volensq̄ eā purificare vt scdm legē vsceret / eā posuit in apothecaria sua vta speciebus redoleret et a medicinis purgaret Sed hec sibi nō sapiebant dum de his esset immo cadauera ferida cupiebat Quapropter fugitiva recessit non valens mūdis vti. sed in immūdicis suis resi-

duum vite sue consummauit dicēs Id quod sapit mihi volo. quod nō sapit vnq̄ nolo

Ira faciunt immūdi et impudici et in fetore luxurie sunt et concupiscētie consueti. quia aliud nec volunt nec sapiunt Et si paulisper abstrahantur ab his citius quantum possunt reuertunt vt canis ad vomitū Ideo super hoc dicit beatus iheronimus Ne illi qui in luxuria vitam finierit. vt illi qui tunc habuerit terminū luxurie

Sabulatur enim q̄ sarcho semel d fimo exiuit et per flores amigdalor

rum liliorum et rosarum tota die ad
uolauit Ad vesper autem ad voluta-
brum reuersus est et inuenit concu-
binam suam Unde cum magno gau-
dij affectu et desiderio se intus iac-
tauit dicens Nichil sunt odores et

preciositates florum respectu loci istius
Sicque in luxuria et putredine
vitam finivit

De pellicano solitario Dialogus lxxi

Pellicanus dicit papias
est avis parua que in so-
litudine delectatur Qua-
dam autem vice anas et
anser fecerunt cenam magnam ad-
quam inuitauerunt omnes dome-
sticas alites: verumtamen vt cena
nobilior existeret: peragrauerunt
in solitudinem et pellicanum secum per-
duxerunt Cena autem facta cum
volucres obsecrauerunt pellicanum
vt inter gentes secum commorari vel-
let nec in tam vasta solitudine pere-
grinari vellet et penuriam tam maxi-

mam sustinere Pellicanus quidem
victus precibus alitum aliquan-
tulum cum alitibus commoratus est.
cum quibus splendide epulabatur
Dum autem orare legere et deum
contemplari cuperet non valebat
propter garrulum et rumores alitu-
um Nec sobrie vt solebat propter
affluentiam cibi et potus viuere va-
lebat Idcirco ad eos rediens quon-
tum et mode potuit in solitudinem
reuersus est vbi bonum certamen ce-
rauit cursum consumauit fidem et deu-
otionem quiete fruauit dicens

Qui vult deum contemplari. sol⁹
debet commorari

Sic et tu serue dei semp cū expe-
dit maneas solitarius vt queta mē-
te in diuinis lectionib⁹ z meditati-
onib⁹ orōnib⁹ z contemplationib⁹
tuus spūs exerceat z in colloquijs
altissimi iugiter delectet. Audi ber-
nardum dicentem O scā anima so-
la esto vt soli dño omniū serues te
ipsam quē ex omib⁹ elegisti. Fuge
creaturas si creatorē habere desī-
ras Fuge mūdum si vis esse mūd⁹
Quia dicit aug⁹ Si tu es mūdus
iam te mūdus non delectet. ¶ In
vita patrū dicit abbas arseni⁹ orās
Dñe dirige me ad salutem Et ve-
nit ei vox dicens Fuge tace z qesce
z saluus eris. Qui enim sedet in
solitudine z quiescit. a trib⁹ pericu-
lis eripit. i. auditus visus locutio-
nis Quidam solitari⁹ exiuit in he-
remū vestitus lineo sacco tm Lūz
ambularet tres dies ascēdit supra

petram z inuenit sub ipsa viridem
herbā z hoiēm pascentem tāqz be-
stiam Descendēs at occulte terrū
it eum Ille vero cū esset nud⁹ non
poterat ferre odorē hōim angusti-
atus z vix euasit e manib⁹ eius fu-
giens Ille vero currebat post ipm
clamans expecta me. te propter de-
um sequar Cui ille: z ego propter
deū te fugio Tūc proiecit vestimē-
tum quo erat indutus z sequebat^r
eum Qui cū hoc videret expecta-
uit eū dicens qñ proiecisti materiā
mūdi abs te. te expcāuit: cui ille: pa-
ter dic mihi verbū quo salu⁹ effici-
ar At ille Fuge homines z tace z
salu⁹ eris ¶ Dec enim sunt principa-
lia salutis iūtia qz vbi turba ibi tur-
batio Un seneca. quotiens in tur-
ba fui turbat⁹ redij Jōqz dicit tre-
noy tercio Beat⁹ vir q sedebit so-
litar⁹ z tacebit qz leuabit se sup se
De turture casta Dialog⁹ lxxviii.

Turtur ē castissima inter ceteras
aues q̄ donec cū viro morat̄ nunq̄
aliū diligit z si vir eius obierit virū
aliū aut sociū nequaq̄ plus reci-
pir. Aquā turbidā semp b. bit: in
ramusculo viridi nunq̄ quiescit: q̄
dam āt turtur vidua extitit p̄ quo
anxiata nunq̄ consolari nec spacia-
ri cupiens: in meroze tñ castissimā
vitam ducebat. Ceterē āt aues cō-
patiebant̄ ei intuētes eam in mero-
re deficere. **U**n ad ipam cōsolauē-
runt dicētes. Soror q̄re tabescere
vis a dolore: veni nobiscū z aliquā
tulum p̄solaberis qm̄ libentissime
fulcire te cupim⁹ et hospitare. **T**ur-
tur āt hoc audiens aliquantulū res-
pirata cū eis caritative p̄cessit. **V**o-
lucres quidē oēs amicabilem eam
recipiebant et ad nidos suos eam
portātes escas suā cū ea diuidebāt.
Turtur vero zelo castitatis arma-
ta cū fornicari alias sentiebat n̄ va-
lens fetorē scorti sustinere q̄cito fu-
giebat nec in loco plus intrare cu-
piebat. **U**nq̄ hoc sepe faceret ad
extremū consortiū lubricas reliq̄t
et ad puritatē castitat̄ redijt dicēs.
Hic pudica mūdaq̄ volo nunq̄
lubricunda.

Hoc em̄ agere deñt qui tenent ca-
stitatem obseruare quia non soluz
scortū effugere debent s̄ loca scor-
torū p̄pter abhominatiōē et feto-
rem luxurie. **N**ihil em̄ fetidius et
abhominabilius q̄ fetor pollutio-
nis z libidinis. **U**n quidā scolaris

scorti ī domo sua fetorē faciebat et
q̄dā archidiacon⁹ sciebat: cui tñ ad-
hesit q̄ et ip̄e fornicat⁹ fuit. **I**deo
bern. dicit Luxurie appetit⁹ plen⁹
est anxietate: actus abhōiatiōis z
immūdicie: exit⁹ penitudinis z re-
recundie. **N**arrat ābrosius li. iij.
de v̄ginitate de m̄re et filiabz q̄ am-
plexantes se et quasi choros ducē-
tes piecēt se ī alueū fluij ne ap̄o-
ciues dedec⁹ violatē castitatis pa-
terent. **U**n sic narrat aug⁹ de
ciuitate dei de lucrecia q̄ cū opp̄ssa
esset a filio tarquinij regis induxit
suos ad vindictā: deim̄ p̄pter delic-
tum cōmissum egra atz impatiens
se pemit q̄uis hoc n̄ esset faciendū
vt dicit aug⁹. **N**ō em̄ dēt q̄s se inte-
rimere ad vitandū alienā libidinē
nō em̄ polluet se si ē aliena libido ī
pposito castitat̄ p̄manēte eo p̄ q̄d
corpus scificari bono meruit. **I**pi
corpi n̄ aufert sc̄itatē violētia libidi-
nis aliene quā fuit p̄seuerātia p̄ti-
nētie sue. tñ detestatio dedecōis a-
mor hoēstat̄ p̄seuerātia fortitudis
in talibz s̄ p̄mēdanda. **D**e p̄tine-
tia etiā caste mulieris narrat li. iij.
de nugis phōz q̄ cū viro suo danie-
linōie eēt exprobratū q̄ oris vicio
fedatus eēt siue q̄ hēret malū āhe-
litum et ip̄e p̄queret vxorē q̄ n̄ mo-
nuerat eū de hoc q̄rere medicinā.
At illa. **N**oc fecissem in q̄t nisi cre-
derem ōia ora viroz sic olere. **V**e-
risimile em̄ fuit q̄ os suū ad os alte-
rius viri nunq̄ applicuerat.

De perdice fure
Dyalogus. lxxix.

DErdix de voce nomen
habet unde dicunt ysid
z ambro. q. auis ado do
losa et fraudulenta ē vt
alterius oua deripiens foueat sed
fraus euentū non habet. Nam cū
pulli pprie genitricis vocem audi
unt naturali quodā instinctu hanc
que fouit relinquūt z ad eā q̄ genu
it reuertunt. Nidū suū inter con
dēsa spinay loca p̄stituit: ouis stra
gulū puluis est. Cū quis appro
pinquauerit eoz nidis egressē ma
tres se sponte offerunt venientibz
et simulata quadā debilitate pedū
vel alarū quasi statim capi possint:
gressus fingūt tardiores. Hoc mē
dacio solitant obuios quoadusqz a
nidis longius auocent. Una autē
p̄dix furata est oua cuiusdā anis al

terius ea ablente. Sed dū spoliata
ad nidū suū rediret oua sua non
inueniens doluit et q̄ plurimū āxi
ata oua requirit. tādē cum magno
studio oua et latronē repperit. que
cum festinatione iudici hoc indica
uit. Iudex vero citauit furē et sub
tilit de negocio examinauit. latro
vero non p̄tebat sed predicta pro
viribus negabat. Et quia testes in
dex nō habebat latronē de iure nō
iudicabat. Accusatrix vero ad iu
dicem dicebat: debes ipm tormen
tare et veritatē extorquere. Cui in
dex debes et tu q̄ dicis probare vt
iudicium meū rectū videatur alio
quin te cū ipa martirisabo. Ea autē
non probante qd accusabat iudex
suspiciari cepit prop̄ qd ambas in
eculeo leuauit ac de furto p̄cūctari
cepit. Latro vero cuncta propala
uit. Et ea quidē multa furta quoz
accusabat z occulta que cōmiserat
manifestauit. Quapropter iudex

eam suspendi fecit dicens.

Qui furatur et accusat se fallaciter excusat.

Ergo req̃re a teip̃o in animo tuo quies qui accusare velis: vtrū de simili dicto vel facto valeas reprehendi. Quia d̃r ad roma. ij. Inexcusabilis es o hō ōnis qui iudicas: in q̃ enim iudicas alterū teip̃m in cōdemnas: eadē eī agis q̃ iudicas. Qui ergo alium doces nō teip̃m doces. Qui predicas non furandū furari. Qui dicis non mechandū mechari. In catho. Que culpāre soles ea tu ne feceris ipe. Turpe ē doctorem culpa redarguit ip̃m. Cum quidā tyrannus iudicaret quendā latronē suspendi: quidā ph̃s qui aderat hoc videns risit. Qui cum interrogaret a tyrāno: cur rideret. Respondit: quia magni latrones iudicant minores. Aug⁹. de civitate dei li. p̃mo. ca. iiii. introducitur exemplū de alexandro et dionide pira

ta: q̃ cū esset p̃prehensus inq̃situs ab alexandro q̃d cause haberet cur mare infestaret. R̃ndit Libera cōtumacia: q̃d tu vt orbe terrarū Sz q̃ id facio exiguo navigio: latro vocor. q̃ tu facis magna classe ip̃ator diceris. Si solus capt⁹ fuisset alexander latro eēt. Si ad nutū dionidis ppli famulē erit dionides ip̃ator: me fortune iniq̃tas: fastus intolerabil' et inexplēbilis auaritia te furē facit: si fortuna mutaret fierē forte melior: ac tu q̃ fortunacior ne quior eris. Adirat⁹ alexand⁹ de pirata p̃stantia dixit. Experiar an futurus sis melior. Fortunā tuā ego tibi mutabo vt nō tibi āmodo q̃ deliqueris s̃ tuis poti⁹ moribz ascribatur. et eū ascribi fecit milicie: vt posset exiñ saluis legibz militare.

De pica et agazis
Dialogus octuagesimus.

Ita ē anis calidissima
vt dicit plinius alba ⁊ ni
gra varietate distincta.
Decapud quēdā venato
rem et humane et latine loq̄bat̄
propt̄ qđ venator ip̄az plenarie ful
ciebat. Dica at̄ nō inemor bñficij
volens remunerare eū: volauit ad
agazias et cū eis familiariter sede
bat et hūane smocinabat. Agazie
quoq; in hoc plurimū letabant̄ cu
pientes ⁊ ip̄e garrire humaneq; lo
qui. An̄ vñanimit̄ clamauer̄ pi
cam ad se ei; dixerūt. Nolumus
⁊ te obuixe pcamur vt doceas nos
loqui vt tu loq̄ris et precū tibi ad
libitū cōstituemus. Quibus pica.
Non possum vobis rñdere plena
rie nisi locuta fuero cū doctore me
o qđ me docuit. Nēxtñ si cōuolare
mecū cupitis vos recipiet ip̄e curi
aliter et docebit vt docta sum ego.
Agazie at̄ credule facte cū pica cō
uolauerūt. Dū at̄ pica ad domū re
patriaret hec omnia reserauit dño
suo et ait: vade ac ppara rethia tua
et cū agazijs in rethia volabo ego.
Agazie vō audiebāt vba nec intel
ligebant ea propter nihil titubātes
alacriter pgebāt. Interea venator
rethia sua retēdit et pica ad agazi
as reuerſa ē dicens. Nihil sorores
dubitet̄ si mecū secure cōuolate qz
pacifice locuta sū cū doctore meo qđ
nos gaudēter recipiet. Et cū in re
thia oēs se misisset: venator rethia
sup̄ ip̄as reuoluit easq; cepit vendi
dit seq; ditauit dicens.

Quoz dicta nō capramus fidē ill
nunq̄ damus.

Ita ⁊ nos cauere debemus fidem
dare v̄bis illoz qđ nobiscū sophisti
ce et ingeniose loquūt̄. Quia dñ
puer. xxix. Homo qđ blādis fictis
qz smonibz loq̄t amico suo: rethe
expādit pedibz eius. Idēq; Sal
lus hō qui blande loquit̄ innocēti
laquens est. An̄ quidā leccator vi
dens rusticū portantē agnū ad for
venalē dixit socijs suis. Vultis hrē
agnū quē portat rusticus ille. Et il
li. Volum⁹. Et ip̄e disposuit focios
p diuersa loca ad qđ rusticus erat vē
turus: dicēs qđ quilibet illoz quere
ret a rustico si vellet canem illū ven
dere. Et cū primus querer̄ rñdit
rusticus qđ nō erat canis sed agnus.
Sed cū quesissent alij similiter ad
vltimū credidit rustic⁹ de agno qđ
eēt canis. Sic nōnulli credūt ōnia
que sibi dñr qđ est maximū pericu
lum. Propt̄ qđ dñe eccli. xix. Non
credas ōni v̄bo s; i ōni facto metuē
dū ē de possibilitate ⁊ de fine put
i fabula quadā refertur qđ mures
fecerunt consiliū vt facerēt cāpanā
et ponerent eā ad cattī collū: vt qñ
īret cattus: audirent campanā mu
res et absconderent se. Affuit aut̄
inter eos vnus alijs sapientior qui
dixit. Esto qđ cāpana sit facta quis
vestrū ponet eā ad collū eius. Et
cum nō inueniret̄ qui vellet eā po
nere ad collū cattī destiterūt ab in
ceptis:

De miluo qui decepit pul-
los cui⁹ dā ornīcis dy. lxxxii

Milu⁹ dicit ysid. est avis
propemagnitudine aqle
ungues pedes et rostruz
hēt ad modū accipitris:
sz curuas et n̄ rectas: alas habet vt
acipiter mollis tñ viribus et volatu
Rapacissime pullis domesticis in-
sidiat. Circa macella excubat et ca-
dauera Plini⁹: Adilu⁹ audax est
in puis tumid⁹ in magnis. a niso fu-
gat quāuis in duplo maior sit. hic
qz rapax est cepit pullos ornīcis et
comedit De quo ornix plurimū in-
flāmata nunq̄ ei peccit sz emulata
est eū p virib⁹ / Lōgi⁹ at post milu⁹
compūct⁹ veniā perijt rogās p se et
nūcios multos sibi indulgeri qd fe-
cerat Sz ornix indurata noluit mi-
sereri nec veniā illi dare dicens
Nunq̄ viua tibi pēā neqz mortua
in archam.

Sic enim mlti indurati nunq̄ ve-
mam petenti tribuūt Cōtra quos
dicit saluator mathei vi. Si nō di-
miseritis hōib⁹ peccata eoz nec pa-
ter vester dimittet vobis pēā ves-
tra Augustin⁹ Unusquisqz talem
indulgetiam accepturus est a deo:
quale et ipse dederit pximo suo. vñ
ecclās. xxviii Relique pximo tuo
nocenti tibi et tūc de pēā tibi pec-
cata soluent Ait enim augustinus
q non solum obliuiscit sapiens in-
iuriarū immo negat se iniurias sus-
cepisse Prout ait seneca li. de qua-
tuor vritib⁹ de pstatia sapientis in-
quirens Sapiēs pculsus colaphis
quid faciet Rñdit Quid fecit ca-
t ho cū illi os pculsum esset non ex-
audiuit nō vindicauit iniuriā non
remisit tantū: sed scñ fuisse sibi ne-
gauit Hoc enim visum fuit sibi ho-
nestius inter alia ¶ Itē seneca eo-
dē libro de ira loquens dicit de so-

erate narrās q̄ cū iret p̄ ciuitatem
et esset colapho p̄cussus nihil ampli
us dixisse fertur q̄ q̄ molestū esset
q̄ nescirent hōies q̄n cū galea vel si
ne galea p̄dire deberent

Item eodē libro narrat de dioge
ne philosopho q̄ cum questionare
tur de causa cū lentulo et lentul^o cō
motus ira contracta pingui salina
inspuissz in frontem Absterxit ille
mediam quantū potuit faciē dicēs
Affirmabo omnib⁹ olentule falli e
os qui te negant os habere

Refert seneca q̄ socrates habuit
duas vxores nimis zelotipas et cō
tentiosas. adeo q̄ quadā die in ipm
imperuz facientes ad terram eum
deiecerunt Alia autem vice cum
illarum vna in eum multa intulissz
tonitrua cōminationū ille dissimu
lans abiit et iuxta muꝝ dom⁹ sede
re cepit Illa vero vrinam et immū
diciam super caput eius sudit. Sz
socrates nihil exasperatus cepit

tergere caput dicēs: sciebā q̄ post
tonitrua pluuia sequeretur Cum at
amici sui ei cōsulerent vt eas expel
leret respondit. disco qualis sim in
foro. hoc est disco in domo patien
tiam vt ipsam in foro exhibeā Luz
qdā q̄reret a reodosio pijsimo ipe
ratorē qui o sic proprias iniurias su
stineret et se ledentes audiebat nec
occidebat. ait **N**oc facim⁹ vt ad vi
ram possimus mortuos renocare.
id est impios ad virtutes. q̄ nō est
magnum occidere viuentes **N**oce
nim agere p̄nt immūda etiam mini
me animalia vt serpentes araneæ et
similia Sed magnuz est et soli deo
possibile mortuos resuscitare

**De bubone qui voluit ha
bere dominiū alituū
dyalogus lxxij**

Bubo a sono vocis nom
habet vt dicit ysid. Est
autem auis feralis onu
sta plumis sed graui de
tenta pigricia: debilis ad volanduz.
Ait etiam quidam Bubo bibit o
ua columbe: mures venatur: in ec
clesijs habitans oleum de lampadi
bus bibit z tamen defecat ca ster
coribus: Quando ab alijs auibus
impugnatur que in luce habitant re
supina pedu vnguibus se defedit. de
nocte euagatur z circumuolat. de
die vero in muroz rinulis se absco
dit. Hac aue capiuntur cetera aues
que circumuolantes eu deplumant/
eo q omnes sibi inimicantur. Et
propter hoc aucupes cu eo prehen
dunt alias aues. Plini⁹ dicit q a
cauda de ouo exit qm pōdere capi
tis prem corpm mater fouēdam ap
plicat. Est igit auis nocturna z tur
pissima inter ceteras aues despec
ta. vñ extat versus Turpis auis bu
bo turpissia bestia bufo. Cu aues
omnes conuentu celebraret z post
cenam omnes pacifice conquiesce
rent nihil titubantes: ecce bubo se
exaltauit dices Sum ego q pluri
mu inter volucres suppeditat⁹ nec
magnificat⁹ vt nobilitas mea req
rit. sz me modo nuc volo sublimare
Volo enim cum amicis meis z co
sanguineis inter aues salire omnes
q magnas trucidare. vt post prin
ceps z dux alitum existā Quapro
pter ad se vocauit porphirione z ni

cticoraceum vespertilionem z zuerā
necnon z omnes nocturnales aues
et cu ipsis inter alites magnas ma
nu armata ingreditur volens mag
nas pinnere z dñium ciuitatis vsur
pare Aues autem ex somno exci
tate intuentes proditores ad arma
cucurrerunt eosq ceperunt z ad a
quilam victos perduxerunt vt iudi
cium de ipsis ppalaret Aquila ve
ro hoc audiens sententiam contra
proditores protulit q statim per ci
uitatem traherentur z in patibulo
post suspenderentur. nec non z om
ne genus bubonis sic in perpetuu
persecutioni datum z infestum est
ceteris auibus z ab eis sp est deu
tatum. Nec est enim causa scdm fa
bular pro qua bubonem aues ples
quuntur z sibilant vñ in die non au
det inter volucres apparere. sz de
nocte volans cibū sibi querit dices
Male leuat se qui cadit perit z q
falsē tradit

Sic in nonnullis ciuitatib⁹ p ma
los z superbos pcurat. peroptat
enim magnates extinguere vt do
miniū ciuitatis possideant. L aue
ant ergo tales ne simili pene subij
ciantur Dicitur enim ecclesiastici
septimo Noli facere mala z nō te
apprehendent. ne pecces in multi
tudine ciuitatis nec inmittaste in
populum. Et in prouerb. xliij.
Qui cogitat mala facere stult⁹ vo
cabitur: sed qui ambulat simplicit
ambulat confidenter Magni enī

debent contenti esse de magnitudi-
ne sua nō usurpare dñiū violent. qz
omnis potētatus brevis vita vt di-
citur ecclās. x. Et qui nō intelligit
hanc breuitatem postea intelliget
penalitatē Sap. v. Quid nobis
p̄fuit supbia aut diuiciāz iactātia
quid contulit nob. transierūt omnia
sicut vmbra. Narrat valeri⁹ li. viij
qz cum alexand⁹ audisset ab anaxar-
cho comite suo ex auctoritate de-
mocriti sui p̄ceptoris p̄cipui innu-
merabiles esse mūdōs Deu me in-
quit miser qz nec vno potit⁹ adhuc
sum Et tñ post modicūz sepulchz
eius fuit quinqz pedū Egregie eni
ait versificator ille Vir bone quid
curas res viles res pituras Nil p̄
futuras sed vermibus esca futuras
Nemo diu mansit in culmine sz ci-
to transit. Est brevis atqz levis in
mundo gloria queuis.

Ideo refert quintus curcius qz q-
dam ait alexandro vide ne dum ad
cacumē perueneris: quo tendis in
ipsis ramis quos apprehēderis de-
cidas Soldanus quidam inter o-
nes nobilissim⁹ rex agarenorū post
qz rescivit se moriturūz accipi fecit
pannū sudarij z sup lanceam pomi
quasi vexillū ac p urbem p̄conizari
qz de toto regno suo z de vniuersis
diuicijs z thesauris nisi pānū istūz
sudarij secū in morte asportaret

De auib⁹ terrenis z aquo-
sis **Dialogus lxxiij.**

Aves terrene intuētes vo-
lucres q̄ sunt aquariles.
in aquis et terris come-
dere p̄turbate simul cō-
venerunt dicentes Supplantate
sumus et spoliare quia alites iste
aquose saturant in aquis. et postq̄
ingurgitate sunt ascendūt ad solū
et partes nostras deuorāt et tollūt
Et citauerūt eas corā se dicentes
Denudate q̄ plurimū sumus avo-
bis: vos ad libitū in aquis comedi-
tis nec sufficit vobis. Sed postq̄
implete estis in terrā ascenditis et
escas nr̄as deglutire poptratis La-
nete vobis deinceps ne talia p̄cu-
rentur: alioquin vos oēs p̄forabi-
mus Quibz ille. **A**dale loquimi-
ni sorores. sed obnixē obsecramus
vt dignemini de escis nostris epu-
lari nobiscū quoniā corda nostra le-
tificabūtur Alites autē terrene p̄p-
ter gulositatē escas aquarū concu-
piscētes hoc audientes cū ip̄is in
aquas cōuolarūt Sed quia nata-
re ignorabāt a fluctibz et vndis pe-
riclitabāt. vnde clamabāt sibi mi-
sereri Aquariles vero pietate cō-
mote nō reddentes malū p̄ malo
natando eas ad solū p̄duxerūt. q̄
propter licentiatē ab ip̄is in aquis
et in terris ad libitū pascūt dicētes
Sobrii plus durant q̄ gulosi: pii
q̄ inuidiosi.

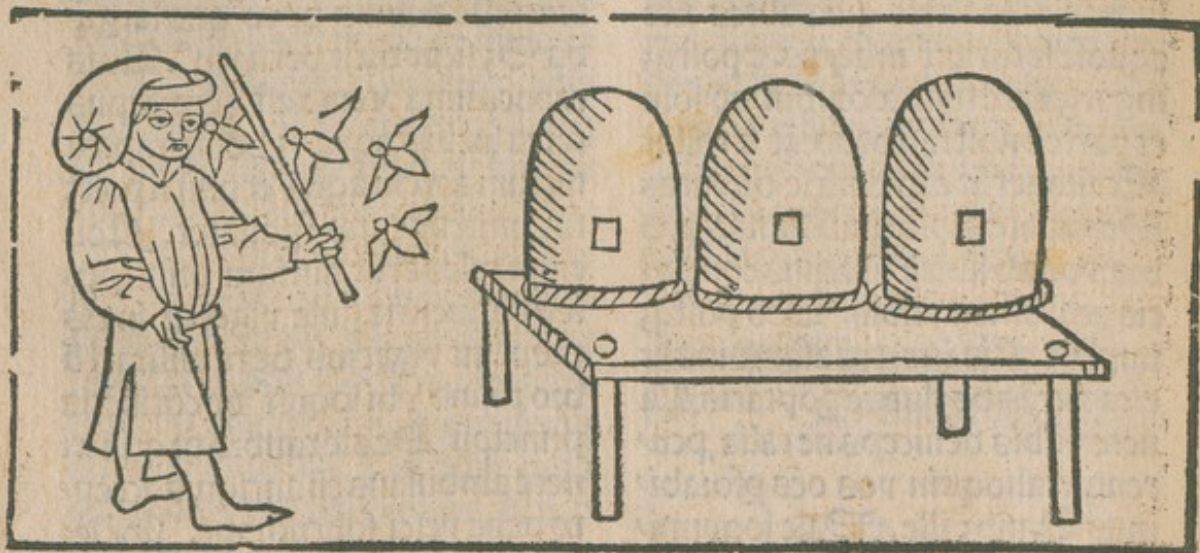
Sic enī multi gulose intuentes a-
lios comedere cōtristant putātes
sibi necessaria deficere. s̄ deus se-

cit hunc mundū et oīa q̄ in eo sunt
Dicit act. xvij. q̄ ip̄e est q̄ d̄z oibz
vitā et inspirationē et oīa et p̄ rāto-
dicit crisostom⁹ Carnalia bñficia
p̄stat deus dignis et indignis: q̄ cō-
tenti esse dēmus de eo quo largit⁹
d̄s S; sicut dicit bernard⁹. Auis
rapacissima p̄tenta est aere: lupus
terra lucius aqua s; homo raptor
terram aerem aquā et celū si poss;
suis nutrimentis spoliaret. Non
enim tales erāt antiqui principes
sed cōtinentia gule vigeat in eis
p̄out ait vigecius de re militari li-
bro primo vbi loquit⁹ de cōtinentia
principū De alexandro d̄z q̄ in iti-
nere ambulans cū antiquis accep-
to pane vesci solitus erat. Idē le-
gitur de scipione emiliano. Vñ et
catho legit⁹ fuisse cōtēntus vino q̄
remiges siue serui nauigantes po-
tabant Et de hanibale legit⁹ q̄ añ-
noctem n̄ requiescebat et de nocte
surgere solitus erat et in crepuscu-
lo ad cenam vacabat ¶ Ibidē etiā
narratur de cōtinentia admirabil⁹
exercit⁹ sub marco satirio. q̄ cum
esset arbor pomifera vicina castris
ip̄a visa etiam postera die intactis
fructibus esse relicta ¶ Legitur in
gestis romanorū q̄ augustus cesar
minimi cibierat panē et pisciculos
minutos et caseū bubilanū manu
pressum et ficus virides appetebat
vescebaturq; quocūq; loco et tem-
pore quo stomachus cibū deside-
rasset Et non solū cōtinentia gu-

le vigebat in vris sed etiā in femi-
nis solita fuit ne in aliqđ dedecus
plaberent: quia vicina sunt sibi vē-
ter et genitalia Dicit iheronimus
Lenter mero estuans cito despu-

mat inlibidinem.

De rustico et apibus.
Dialogus. lxxiiij.

Rusticus quidā multas
apes in alueario nutrie-
bat de quibus multa lu-
crabatur: tamen quādo
qz de aculeis apū accipiebat: cū fa-
nos mellis exportabat Quadam
autē vice aculeatus doluit propter
quod indignatus apibz minari ce-
pit dicens: pmitto deo et vobis q
si me plus pupugeritis p̄cipitabo
vos et ppulsabo Qui apes Tu bñ
vis colligere rustice de dulcore sed
sentire non vis de dolore. ser in pa-
ce amariora si cupis dulciora. alio-
quin te relinquemus nec de nobis
lucra recipies Rusticus at venies
dum sanū mellis colligeret quedā
apis ipm aculeauit p quo furibun-
dus effectus cūcra aluearia apum

deiecit et deuastauit. Apes vero
scandalizate q̄cito ipm relinquen-
tes ab eo loco recesserūt Rusticus
autem in panperrate collisus q̄ in
delicijs vinere solebat vtilitate a-
pum cognoscens statum pristinu
lugebat dicens.

Debet dura sustinere qui de dul-
ci vult habere.

Sed multi sunt hodie tales q̄ pie
volunt viuere. gaudere cū seculo et
regnare cū xp̄o. multi enim in de-
licijs querūt xp̄m. Sed vt d̄z job.
xxviii. Non inuenit in terra suauiter
viuentiū Eapropter dicit ihe-
ronimus Qui voluerit viuere sm̄
enāgeliū tota suauita erit martiriū
Dñs em̄ nō eiecit hoīez de paradiso
vt hic sibi aliū p̄stituat paradisu vt

Dicit bernar. Vñ in vitaspatri legi-
tur q̄ quidā frater interrogauit ab-
batem achillā dicens Cur sedens
ī cella patior accidiā? Cui ille: q̄a
nunq̄ vidisti requiē quā speram⁹
et tormēta q̄ timemus Si em̄ ea in-
spīceres diligēter: etiā si vñmibz eēt
plena cella tua vsq̄ ad collū in ip̄is
pmaneres volūtariē sine accidia.

¶ Itē in vitaspatri legit q̄ frēs ro-
gabant senem sc̄m vt quiesceret a
labore graui. q̄bz rñdit. credite m̄

o filioli q̄a abrahā penitebit cū vi-
debit magna et p̄clara dei dona q̄
āplius nō decertauerit ¶ Itē q̄dā
dixerūt ad quendā magnū quō cō-
tentus es hic et sustines tm̄ laborē
Qui rñdit. totū tēpus mei labori
quē hic sustineo nō ē idoneū p̄pari
ad vnā diem tormētoz q̄ pctōribz
in futuro sunt preparata.

De leone qui pugnauit cū
aquila **D**yalogus. xcv.

Leo rex ferarum acriter
cum aquila rege auū di-
micabat habens secum
cuncta animalia: superq̄ humo
castrametatus stabat. Aquila

la vero cum auibus super arbori-
bus cum iaculis et sagittis cum be-
stijs preliabatur Grifesanis inde
transiens et videns hoc sibi displi-
cuit mirabilē vñ collocauit se sup
collem nec in eis conuolauit.

Leo autē timens ait intra se: si hic
erit contra me victus ero. Aquila
similiter cogitans ait. Dic caudā
et pedes habet vt animal: credo q̃
si cum bestiis steterit contra me: n̄
dnrabo. **E**apropter nūcio sei dire
xit vterq; vt quis esset et quare il
lic sederet dilucidaret. Quibz gri
fes auis sum et animal sed non. **N**
neq; **I**tem. Sic autē sedeo propi pa
cem et amorē et non partialitatem
amo nec rumorē. Cū autē hec dix
isset graciosē ab omnibus receptus
est. Brises autē spaciabatur ad libi
tum cū bestiis et auibz propter qd̃
nullus de eo suspicabatur. Inter
hoc grises de pace tractare cepit et
quia suspectus nō erat partes libe
re in ipm̄ compromiserūt. ipe vero
sententiā dictauit q̃ oēs de campo
q̃cūq; se mouerent et amplius n̄
in pugna sed in pace manerent di
cens.

Qui vult pacem possidere debet
partem non tenere.

Sic quilibet ppetrare debet in
discordātes vt sit filius illius. De
quo dicit mathei. v. Beati pacifi
ci id est pacē patrātes inter discor
dantes quo nīā filii dei vocabūtur
Et ysa. lii. q̃ speciosi pedes annū
ciantes pacem. Sic et pedes por
tantium discordiā et scandalū ma
ledicunt. Dicente ecclias. xxviii.
Susurro et bilinguis maledictus
est: multos enim turbauit pacē ha
bentes. Legitur in viris patrū q̃ cū

lis esset inter vnū gentilem et vnū
christianū et venirent simul arma
ti cum parentibz et amicis parati
ad pugnam. Beatus appollonius
rogauit eos de pace. Vnus tamē
qui discordie et dissensionis caput
erat vir truculētus et malignus im
pediebat pacem dicens q̃ vsq; ad
ad mortē suam non fieret pax. Tūc
dixit vir sanctus: fiat vt dicis. Nul
lus enim preter te hodie perime
tur sed congruū honori tuo tibi sepul
chrum fiet in ventrem bestiarū et
voluerū. Quod ita factū est: nam
statim fuit in pugna necatus qui sa
bulo cōculcatus pmanfit. **A**dane
vero parentes venientes vt tolle
rent corpus ac sepelirent inuenerūt
eū a vulturibz deuoratū et bestiis
effossum.

De leone qui vxorauit du
os catulos **D**yalo. lxxxvi.

Eo duos vxorauit catu-
los filios suos et cuilibz
dedit siluā magnā in do-
tē s; anq̃ diuideret eos
a se de tribus ipos monuit dicens
Silioli hec tria custodite z bn̄ erit
vobis. p̄mo pacē cū v̄ris habeatis
Sc̄do siluā quā vobis do custodi-
atis vt aīalia multiplicent̄ Tercio
cū hōie nunq̃ pugnetis Nec ma-
ior custodiens in bonis crescebat:
minor at̄ suos pturbare cepit: nec
in domo pacē hēbat p̄pt̄ qd̄ in sil-
uam cū furore itrabat cūctaq̃ ani-
malia pimebat Un̄ breuiter siluā
spoliāuit Quadam vero die frēm
suū visitauit et intuens eū in bonis
succrescere ait Infelix ego i penu-
ria viuo et pturbatione: tu v̄o exul-
tas in deliciis et pace Qui maior.
Iussa patris nō custodisti: idcir-
co hec mala sup̄ te venerūt: sed ve-
ni mecū in silua z vide qualiter bo-
na paterna conseruauī Cū autē si-
mul pgerēt ecce quidā venator ap-

paruit qui laqueos tēdebat vt ibi
de animalibz caperet. Qui minor
Non ternis tu homunculū illū q̄
destruere te poprat Et maior Ne
scis q̄ preceptū habemus a genito-
re vt cū homine nō pugnem? Qui
minor Adiser vis tu p̄pter verba
fabulosa nobilitatē p̄dere leoninā
Ego ipsum dilacerabo. Cū autē
ad hominē cucurrisset laqueos nō
aduertens cecidit in rethia et illa-
queatus ē. Maior at̄ redijt dices
Iussa patris qui cōseruat tutū sp̄
se reseruat.

Iocirco patet manifeste q̄ tutum
est iussa parentū custodire et fm̄ q̄
iustum est obedire. Ad colocēses
sexto. Silioli obedite parentibus
vestris in domino. hoc enim iustū
est Fabulatur enim q̄ quidam leo
pre senio iacebat in cubili sed catu-
lus eius fortissimus venit ad eum.
Qui pater. Sande fili quia cūcta
animalia te timent. vnū tantū tibi
dico ne pugnes cū homine q̄a for-

tissimus est omnium Temptatus ca-
 culus querebat hominem. In rep-
 perit boues duos binatos sub iugo
 eosque interrogauit dicens. Estis
 homines Qui dixerunt non: sed su-
 mus ab homine subiugari. Latu-
 lus vero magis temptatus inuenit
 somipedem ferratum cum ferro et sella
 ei que dixit Es tu homo quem quero
 Qui respondit Non: sed ab ipso
 sum faleratus. Admirans autem leo
 processit et inuenit rusticum scindentem
 lignum. Cui dixit. Prepara te cito
 quia tecum preliari volo. cui homo.
 Scindamus hoc lignum prius: post
 ea preliaturi erimus. Et hoc dicens
 cum securi scissuram magnam fecit in
 ligno et docuit leonem ponere grises

in scissura ut celerius scinderetur.
 Qui cum posuisset extraxit rusti-
 cus securim de ligno et grises leo-
 nis inclusit clamans auxilium vicini-
 rum. Ad clamorem cuius omnes de
 villa exierunt cum gladiis et fustibus
 ut leonem interficerent. Leo autem vi-
 dens se in arcto positum grises in
 scissura relinquens vix euasit et cru-
 entantibus pedibus cum confusione
 reuersus est ad preem confirmans
 eius consilium per experientiam.

De grise tyranno Dialogus. lxxxvij.

Grise ut dicit ysidorus
 ethi. xxiij. est ales penna-
 tus et quadrupes. Hoc
 genus ferarum ortum habet
 in hyperboreis montibus id est scythia
 asiatica: capite et alis aquile simile

et reliquo corpore similis leoni: e-
 quis et hominibus maxime est in-
 festus. in nido suo ponit lapidem
 smaragdum contra venenosam anima-
 lia montis. Item viuos homines dis-
 cerpit. Sic accepit quandam puincia

ad regendū s̄ ppter suā tyrannidē
et auariciā tria pcepit. pmo q̄ nul-
lus ad vendendū vel p̄pandū reci-
peret. Sc̄do q̄ nullus ab alijs p̄ti-
bus ad suas veniret. Tercio q̄ nul-
lus de suis ad alias transfiret. Nec
tria custodiens in delicijs vivebat
ppter q̄ milia colligebat et ex his
nulli aliquid mittebat. S; indicio
di quodā tpe fulgura et tēpestates
totam provinciā illā deuastauerūt.
Lives at̄ ad gr̄sem cucurrerūt vo-
ciferantes: exeamus ne fame pe-
amus. ip̄e vero legatos trāsmisit ad
vicinas nationes. vt de bonis suis
vendant et p̄ciū ad libitū accipiant.
Quib; r̄nderunt. Tu nunq̄ de bo-
nis tuis nobis vendidisti nec mō ē
aliquid vedemus. Iterū aut̄ alios
nūcios direxit vt secure ad vendē-
dum transfirent. cui illi. Tu nunq̄
nos recipere voluisti nec mō nos re-
cipies. Denuo misit eis vt se cū su-
is recipere vellent nec eos in cala-
mitate relinquere. Et illi. Tu nūq̄
venisti ad nos: idcirco te nō recipi-
emus: et si veneris te proijciemus.
Sicq; derelictus ab om̄ibus mise-
rabiliter cū suis interiit dicens.
Qui non seruit ei nō seruit. nec in
malis subuenit.
Ergo bonū est esse curialis et reci-
pere forenses et hospites et cū alijs
negociari de suoq; alijs tribuere et
etiam cōicare. Hic enim saluator
mathei. vii. Omnia quecūq; vultis
vt faciant vobis hoīes et vos facite

illis. Nec est enim lex et prophete
Et basilius. talis esto alijs qualis
et populus circa te esse alios. ¶ Re-
gitur q̄ dū alexāder p̄ quandā viā
pgeret et ip̄e cum suo exercitu fere-
siti deficerent: quidā pro magno
munere ciphū aque sibi dedit quē
ille protinus effundi mādauit. No-
luit enim illud solus bibere postq̄
suis militibus illud cōmunicare nō
poterat. Contra dicit auarus ecc-
lesiastici decimo. inueni requiem
mihi et manducabo de bonis meis
solus. Tales enim avari non sunt
p̄ficiendi. Tū antiquitus sectā-
tes auariciā nō p̄ficiebātur reipub-
lice. Prout narrat valerius libro
vi. q̄ duo p̄sules dū in hispania mit-
ti deberent et de ip̄is consiliū habe-
retur scipio dixit. Veni mihi plac-
cet. q̄ alter nil habet. alteri nihil sa-
tis est. cq; malā in malignatib; iu-
dicans inopiā et auariciā. ¶ Vñ re-
fert quidā valerius q̄ tiberi⁹ cesar
iudices provinciarū raro mutabat.
ex eo q̄ noni qui ibant intenti erāt
ad recipiendū. Exemplū de quo-
dam vulnerato quem cū muscarū
multitudo operuisset et quidā eas
abegisset. Hyt. male fecisti. Plene-
erant iste: nūc famelice venient alie
et amplius me affligent. Iudices
enim semp quando sunt pauperes
vel avari ad rapiendū sunt auidi.
¶ Legitur enim in fabulis poeta-
rum q̄ quidam rex petijt ab appol-
line vt quicquid tangeret aurū fie-

ret et cōcessum ē ei. Cū g cibū vel potū manibz vel labijs tageret vt in os mitteret vtebat in aurū Sic etiā habūdātia diuitiay facit avarum famelicū et ipm trahit ad interitū ¶ Legit in cronicis q taris regina cū cepisset regē psay caput e⁹ aputari fecit et in vtre plenū sanguine immergit dicens. sanguine si tisti sanguine bibe. Sic auaris tyrannis in futuro ptinget q sanguinem pauperū sitierunt id est lucrū

eorum et labores Auarii infernū bibent aurū liquefactū Un refert quidā phūs q nero impator visus est in auro liqfacto se apd inferos balneare et cū vidisset cuneū aduocatorū. dixit eis Venite venale genus hōim et mecū hic balneamini qz vobis optimā pte referuauī.

De leopardo et unicorni qui pugnabāt cū dracone.
Dialogus. lxxviii.

Lepardus vt solin⁹ dicit est animal quoddam generatum ex leone et pardo: horum femine sunt audaciores et fortiores maribus Plinius Aliquis volens resistere leopardis furentibus fricat alia inter manus nec morā leopardus resiliet nec resistet quia odorē alii sustinere nō potest Leopardus subrufum habet colorem maculas p totū nigras Adalto minores sunt q leones: leopardus

quando comedit aliquod venenū: stercus hominis qrit quod comedit et sanatur Ambrosius ¶ De bestie sunt crudelissime naturaliter ita q sic domesticari non possunt vt obliuiscantur crudelitatis sue. Domesticatur tamē ad venandū igitur dum ad predā in venatione ducuntur relaxatur quam si quarto aut quinto saltu nō potest capere leopardus quisqz subsistit irat⁹ fortiter et nisi statim venator furēti bestie aliquā bestiā offerat cui⁹

sanguine placetur irruit in venato
rem vel quoscūq; obuios. q; ipossi
bile est placari eū nisi in sanguine.
Hic pugnabat cū dracone s; nō p
ualebat ppter qd ad vnicornem p
rexit. z humiliē ipm obsecrauit di
cens **E**minēs es ac virtuosus z do
ctus belli: peto obnixē q me defen
das a furore draconis **U**nicornis
autem se sublimari cepit: z audiēs
de se talia ait **V**erū dicis q doct
sum prelij propterea optime defen
sabo te: noli pauere. cū apierit dra
co os suū in gutture ipm cornu per
forabo **C**ū at ad draconē piter ve
nissent leopardus incitauit bellū spe
rās de auxilio vnicornis **D**racone ve
ro certauit aduersus eos / z ignē et
ferozem ex ore mittebat. s; cū os a
periret vnicornis q; cicius cucurrit
volens ipsum in gutture trāsui bra
re **D**racone vero agitauit caput: z v
nicornis cornu in terrā fixit dicens
moriendo.

Qui pro alio vult pugnare: cupit

se trucidare.

Sic enim stultū est de se cōfidere
ac p eo qui ad se non p̄tinet agoni
zare **I**n eccl̄as. xi. De ea re q te nō
molestat ne certaueris **E**rgo re q
re in animo tuo a teipso quies. qd
facere vis. vtrū factūz illud ad te p
tineat an non **A**d min⁹ ad alium te
immiscere non debes **N**oli p alio
pugnare nec inter discordiātes dis
cordias augere: **S**ed fac vt seneca
dicit. semp dissensio ab alio incipi
at/a te aut reconsiliatio. **Q**uidam
bellantes aggressi sunt inimicū/sed
ali⁹ qdam cucurrit volēs ipsum de
fendere z armavit se versus inimic
cos illius **I**lli at dixerūt **A**mice ti
bi non facim⁹ iniuriā. tolle qd tuuz
est z vade qm de inimico nrō vindi
ctam querim⁹ **Q**ui non acq̄escens
sermonib⁹ eorū ad bellū ptra eos se
pauit. **I**lli aut indignati ipm cum
inimico mutilauerūt

De elephāto qui genua non fle
ctit **D**yalogus lxxxix.

Elephas ut dicit Brito
ab elephio grece quod
mons est latine dicitur propter
magnitudinem corporis.
Hoc genus animantis in rebus bel
licis aptum est. In his animalibus
ipse et medi ligneis turribus colloca
tus tanquam de muro iaculis dimicat
Intellectu et memoria multum vi
gent gregatim incedunt. motu quo
valent. mure fugiunt. Biennio por
tat fetus nec amplius quam semel gignit
nec plures sed tamen unum gignit
vivunt ad trecentos annos ut dicit
ysidorus ethiopicum. xij. ¶ Narrat scrip
tura quod continet veterum hystorias quod ele
phas hoc modo capitur. Due pu
elle virgines verberibus et superiori
parte corporis nudate pergunt ubi ha
bitant elephantes una earum unam
altera gladium ferens: quibus alta
voce cantantibus audit elephas: ac
currit prope Qui mox naturali in
stinctu virginum carnis innocentiam
recognoscens in eis castimoniam
veneratur: lambensque earum pectus
et verbera et delectatus mirifice re
soluit in soporem nec mora puella
rum una cum gladio tenerum perfodit
ventrem elephantis sanguinem ruc
tis fundit Excipitque in una puel
la altera sanguinem quo regalis pur
pura tingitur ¶ Sic cum sit inter fe
ras nominatissimus et famosus ta
men non geniculare potest quia ge
nua non habet Quadam autem vi
ce leo iens per siluam inter feras tra

sibat et omnes ei genua flectebant
velut regi ferarum Elephas non ge
nuflexit quia non potuit Unde fe
re quedam inuidiose ad leonem conue
nerunt et elephantem infamauerunt
Leo autem ad elephantem accessit di
cens Quare tu ita durus et super
bus es quod genua ante me non flectis
ut cetera. Cui elephas. Domine pro
posse meo te honoro si flectere me
non possum quia genua non habeo
Et leo. si tu corde non refutas excel
lenter me salutas Satis dominum ho
norat posse suo qui laborat Unde
accusatores condemnauit et elephan
tem sublimauit dicens.

Nullus iudicatus erit antequam per
batus.

Sic enim attendere debent iudi
ces nec iudicare debent secundum dis
famationes sed secundum rei veritatem:
quoniam non qui accusatur sed qui
conuincitur reus est ut dicit ysidorus
Unde et ipse Ante perbatus et sic iudi
ca Unde refert valerius de naulio
torquato cuius cum esset filius suus
accusatus et conuictus protulit sen
tentiam de eo dicens Cum filium
meum consularem pecuniam a sociis
accepisse perbatum mihi sit eum reum
puniendum et domo mea indignum
iudico Ideoque sic adiudicat gladi
o punitus est. Hoc enim debet
agere iudex: non enim debet puer
tere iusticiam propter amorem vel
odium Quia dicit beruar. Amor
et odium veritatis iudicium nescit.

Propter narrat Valerius libro
 sexto q̄ cum calericus in vrbe a se
 condita que saluberrimis legibus
 erat munita rempublicam guber-
 naret: interq; alias leges iuserat
 cōstitutū q̄ deprehensus in crimī-
 ne adulterij vtroq; oculo priuaret.
 Cum in tali crimine filius eius de-
 prehensus esset cum tota ciuitas ro-
 garet pro eo vt illi pena remittere-
 tur aliq̄dīū spūgnanit: ad vltimū
 est victus precibus populi. suo ta-
 men prius: demū filij oculo eruto
 vsum videndi vtriq; reliquit. debi-
 tum supplicij tenuit. reddidit equi-
 rati admirabile temperamentū: se
 inter misericordem patrē et legisla-
 torem iustum partitus est. ¶ Itē
 narrat valerius de carundio tirio
 qui legem dederat vt si quis conti-
 onem intraret cum ferro continuo
 interficeretur. Et interiecto tem-
 pore cum ipse idem de longinquo
 rure repetens domū gladio cinct⁹

processit. Et cum esset monitus de
 legis solutione a quodā qui prope
 eum stabat protinus ferro distrac-
 to quod habebat incubuit. Nolu-
 it culpam dissimulare vel errorē de-
 fendere. maluit penā sustinere q̄
 legem frangere. ¶ Item narrat va-
 lerius libro. vi. cū quidā index ma-
 le iudicasset rex cābizes pellem ei⁹
 corpi detractā selle iudicarie ap-
 posuit et in ea suū filiū iudicaturū
 post eum sedere fecit. Noua enim
 pena prouidit ne q̄s index postea
 corrūpi possit. Sic em̄ p̄cipit lex di-
 uina de utro. xvi. Iudices et ma-
 gistratus constitue in om̄ibus po-
 rtis tuis vt iudicēt populū iusto iu-
 dicio nec in alterā ptem declinet.

De satiro qui sibi vxorē ac-
 cepit. Dialogus. xc.

Satirus ut in catholicon
habet dicit a satur satu
ri penultiā correpta Sa
tiri sunt homū tiones di
cti ab vncis naribus hñtes cornua
in frontibus z caprarū pedib⁹ siles
qualem in solitudine scūs anthoni
us vidit: qui etiam interrogat⁹ a di
seruo respōdisse fert⁹ dicēs. Ador
talis ego sum vnus ex accolis here
mi quos vario delusa errore genti
litas faunos satirosqz colit. Et est
aniāl monstruosum supra imaginē
hominis deorsum vero formam ca
pre hñs qui scdm errorem gentiliū
deus siluarum esse denūciat. Dic
accepit vxorem filiā hyppocētauri
qui est homo mixtus potens z vir
tuosus. Cum autē cum vxore cuba
re deberet prius de trib⁹ eam mo
nere cepit dicens. Nunqz mentie
ris z nequaqz impreceris nec thoz
meū violare presumas. Nec tria cū
seruaueris pacifice mecū pernocta
re poteris. Parū post satir⁹ eā ex
plorare voluit si obediens extiterit
z ait. O coniūx dic mihi nomē parē
tum tuoz. Qui illa. nūqz genitores
habui ego. Et satirus: cito dolens
documenta mea fregisti. At illa p
pter parentum audaciā satirū blas
phemare cepit: propter qd ipse eā
repudiavit z a thoro suo separavit.
Non post multum hec immunda
scortari se fecit a quodā azino. Sa
tirus autem h̄ sciens cū omnib⁹ su
is eam mortū iudicauit tradendam

Ipsa vero moriens ait
Optimū est obedire viris suis ac
seruire.
Inobedientes plerumqz sunt mu
lieres. An non eis competit princi
patus. Ait enim eccl̄as. xxv. Mul
lier si principatum habeat contraria
est viro suo. Idem xxi. Meli⁹ est
habitare in terra deserta qz cū mu
liere rixosa z iracūda. Quidā autē
castigauit malam vxorē z inobedi
entē. Dissimulauit enim ire ad nū
dinas z dixit vxori. nullo modo di
gitū tuū ponas in foramine isto: se
qz abscondit in vicina domo. Vxor
autem cogitare cepit. quare ihibu
it mihi hoc: non obediam ei in hoc
sz magno impetu manū in foramen
misit. In foramine vero erant acu
tissimi clauī: in quib⁹ digiti sui infi
xi sunt. vñ p̄ āgustia clamare cepit
ita qz maritus accurrit dicens. qua
re non obedisti p̄ceptis meis. z sic
eam correxit donec obediuit. Cū
in quadam naui tempestate immi
nente clamarū essz a nautis vt gra
uiora p̄icerent in mare: quidā ha
bens vxorē propter linguam into
lerabilem exhibuit eam dicens qd
in tota naui nō erat grauior lingua
eius. An seneca. Sicut nihil supi⁹
benigna iunge: ita nihil crudeli⁹ in
festa muliere. Et phūs. Vxor inqt
aut est perpetuale refugium aut phē
netormentum. Si est mala: tormē
tum est. perpetuale refugium si bo
na est. quia bone vxores obediētes

sunt viris ipsosq; sup̄ ōnia diligūt:
Iheronimus in libro contra iou-
 nianū ad hoc exēplū de tribus ma-
 tronis romanis ponit q̄ post amī-
 sum virū alterū accipere noluerūt.
 Sed harū prima dicebat martia
 cathonis que interrogata quare se-
 cundū non acciperet virū: respon-
 dit se nō inuenire virū qui velit eā
 ppter se sed propter sua quia for-
 tasse turpis erat licet diues. Secū-
 da dicebat valeria que cū interro-
 gare cur secūdū virū nō acciperet
 respondit se facere hoc nō posse q̄

vir suus nō erat mortuus sed viu-
 q̄d in ip̄a viueret. Tercia dicebat
 anna q̄ a parentibz vrgebat vt secū-
 dum acciperet virū eo q̄d iuuenis
 z diues erat. Respondit se hoc nō
 posse facere. quia bonū habuerat
 virum et ideo si secūdū acciperet
 aut ille esset bonus aut malus. Si
 bonus: semp esset ī timore ne ipm
 pderet. Si malus: sp̄et in dolore
 eo q̄d p virū bonū malū inuenisset.

**De dromedario et ei⁹ cur
 su Dialogus. xci.**

Dromedarius ē animal
 vt dicit **I**heronim⁹: q̄d
 tñ vno die pgit quantū
 equus in tribus. **M**unc
 clamitauit leo dicens **I**nter ōnes
 tu mihi laudatus es q̄ scis currere
 atq; salire. vñ volo q̄ pgas festinā-
 ter in orientē. et interrogare debe-
 as de psona. qualitate et societate
 gr̄is: qm̄ vult mecū bellare. sed vt
 me pparare possim ad certamen:

hoc citius denuncia mihi. vt post a
 me mercedē recipias et honorem.
Dromedarius autē se exaltare ce-
 pit cum audiuit se laudari. **O**b hoc
 iter suū ichoauit z vltra vires suas
 vt magis esset laudatus currere ce-
 pit. **I**dcirco tantū cucurrit et sali-
 uit q̄ se totū demolitus est. p quo
 cecidit et expirauit dicens.
Id quod scimus sic patremus q̄
 nunq̄ nos vastemus.

Ita et nos ea que facimus et scimus
 sic agere discrete debemus quod cor-
 pora nostra et membra non destru-
 amus. **Alit** enim **Aug⁹** in regula. quod
 carnem suam supra modum affligit. ci-
 uem suum occidit. Tunc enim homo
 occidit ciuem suum. id est corpus: cum ipsum
 aggravat et fatigat ultra quam ferre po-
 test. **Alit** **ysidorus**: in omni opere mo-
 dum et temperamentum oportet ha-
 bere: nam quicquid cum modo et tem-
 peramento fit salutare est. quicquid
 autem nimis aut ultra modum pericio-
 sum est. **Sabula** est quod quidam phi-
 losophus cum filio suo positus est in
 quadam turri existenti sola in mari.
Alit filius habens tedium rogavit pa-
 trem ut faceret eum exire de illa cap-

tiuitate. **Alit** ille inuenit multas plu-
 mas auium: et cum pice et bitumine eas
 copulauit et precepit sibi et filio alas
 ut volarent et inde exirent. **Inter**
 hec pater docuit filium suum dicens. ca-
 ue tibi ne voles nimis alte ne descen-
 das multum bassum. sed tene medium si
 vis esse beatus. nam medium tenere
 beati. **Pater** sic fecit et recto itine-
 re exiuit de carcere. **Filius** autem senti-
 ens se volare letus: effectus semper
 ascendebat. **Et** factum est quod calor so-
 lis accedit plumas et consumpsit et sic
 cadens mortuus est. **Primo** **bernard⁹**
 Tene medium si non vis perdere modum.
De leone qui edificauit ce-
nobium **Dialogus. xcij.**

Leo pro redemptione anime
 sue suorumque parentum ex-
 cellentissimum edificauit
 cenobium in quo regula-
 uit multa animalia dantes ei formam
 et regulam viuendi. **Et** elegit in prio-
 rem huiusmodi qui est ut dicit **Pa-**

pias filius cervorum et est varij colo-
 ris. credens cum esse religiosum ce-
 nobium. **Hinnulus** autem ut varius
 erat in colore sic et in fide. **Lepus** e-
 nim fratres diuidere ac in partes
 trahere: instituens officiales quos
 paulo post cassabat et alios institue-

bat Lassati vero murmurabāt cōtra ipsum. instituti autē eum fulciebant. Hoc autē sepe maliciose agebat ita vt cōspirationē contra ipm facerent: et concorditer contra eū starent. Ad extremū fratres se armarunt volentes se pro partibz lacerare. Sed quidā palefred⁹ sapiens et antiquus dixit. Cessate fratres: nō est bonū hoc agere. melius est hunc malignū priorē cassare: et alium pacificū locare. Placuit sermo inter fratres et unanimiter eum destituerunt dicentes.

Est concordia tenenda inter fratres et habenda.

In hoc apparet qd cōcordia est virtus acceptabilis inter fratres. Dicitur enim ecclesiastici. xxv. In tribus beneplacitū est spiritui meo q sunt pbata coram deo et hominibus: concordia fratrum: amor proximorum: et vir et mulier bene sibi cōsentientes. Et vt dicit Augustin⁹

Non potest habere concordia cū christo vel in seipso qui discordiam vult habere cum xpiano. Sed sunt aliqui qui dū in pace sunt nesciunt viuere. ¶ Unde piscator quidam turbans aquam increpatus a quibusdam: respondit se increpantibus de turbatione aque. si hec aqua nō turbatur viuere nō possum. Concordia nihil vtilius ciuitati vt quidam ait. Ideo ad amicitiam et cōcordiam habendā anhelare bonū est. Unde de concordia narrat valerius libro. iij. qd cū obsideret hannibal quandā ciuitatē: tantam inopiam ciues perpessi sunt: vt inuidētes sibi necessaria non venderent. In qua quidam panes vendidit et mortuus est fame. Alter qui emit cibatus est et superuixit. Hoc eū scī est vt nō discordarent inuicē.

De onocentauro qui fecit palaciū. Dialogus. xcij.

Onocentaurus id est azi-
nus immixtus homini
sic dicitur quia media ho-
minis specie media azi-
ni esse dicitur ut ait hugutio. **D**ic pro se
palacium pulcherrimum edificari fa-
ciebat: sed confidens in suo sensu
omnia terminare ac ordinare vole-
bat: non attendens consilium archite-
ctoris. **D**um enim architector consul-
talia ut parte discernebat: hic elat-
us aiebat. Sapiens ac ingeniosus
sum ego. non licet vobis me docere
sed volo ut voluntate mea cuncta
impleantur. **E**t dum esset palacium ex-
pletum quia non erat bene fundatum
nec bene compositum ruinam petiit. et
ad solum decidit. **I**deo onocentaurus
confusus et bonis suis spoliatus aie-
bat.

Ille cito se dissolvit qui per doctos
se non movit.

Sic enim multi nolunt credere con-
silio sapientium sed suo sensu cuncta ter-
minare volunt. **T**u autem spiritus non credas
proprie scientie: nec perfidas proprio sen-
tui: nec spiritus voluntati proprie acquiescas.
Sed omnia cum consilio et prudentioribus
sapientioribus et discretioribus facias
et eorum monitis acquiescas: ne a via
veritatis possis vllatenus deviare.
Est ei scriptum sapientie. xxxii. **S**ine
consilio nihil facias. et post factum non
penitebis. **Q**uia ut dicitur proverbiorum
xiiij. Astutus omnia agit cum consilio
qui autem omnia agunt cum consilio reguntur
a sapientia. **I**sta est differentia iusti

sapientem consiliarium et fatuum. quia
fatuus nihil respicit nisi principium
facti. sapiens autem respicit finem et ea que
sunt ad finem. **L**egitur de quodam phi-
losopho quod in foro in loco eminentio-
ri residens. dixit se velle videre sapi-
entiam. **E**t cum aliqui ab eo emerent:
scripsit in cedula dicens. **I**n omnibus
que acturus es spiritus cogita quod tibi inde
possit accidere. **Q**uod cum multi deri-
derent et cedulam vellet percipere. ait
portate secure ad domum vestram: quia bene
valet precium. **Q**uod cum princeps ac-
cepisset: litteris aureis in ostio sui
palacii scribi fecit. **P**ost multum ve-
ro tempus quidam eius inimici cum
tonsores suos ordinaverunt ut princi-
pem iugularerent. **Q**ui cum postium
intraret et scripturam illam legeret eo-
que legere sciebat: cepit tremere et
pallere. **Q**uo viso princeps eum ca-
pi fecit et miris et tormentis veri-
tatem extorqueus sibi pepercit. **S**ed
actores scelerum interfecit. per quod pa-
tet quod sit utile finem pensare. **U**nde
quidam philosophus. **Q**uicquid agas
prudenter agas et respice finem.

De rinoceronte qui despi-
ciebat senem. **D**ialogus. xcviij

Rhinoceron ut in Brito-
ne habet latine interpre-
tatur in nare cornu. idē
et rhinoceros idest unicon-
nis eo qd unū cornu in media fronte
habeat pedū quatuor ita acutū et
validū ut quicquid impetierit aut
ventilet aut pfozet. nam et cum ele-
phantis certamen habet. et in ven-
tre vulneratos psternit Tante at
fortitudinis est ut nulla venantiū
virtute capiat Sed sicut asserunt
qui naturas animalū scripserunt.
virgo puella pponit que venienti
sinū aperit in quo ille ōni feritate
deposita caput ponit. sicq; sopora-
tus velut inermis capitur. ut dicit
ysidorus. xij. ethimol. Rhinoceron
etiā ut dicit papias: est animal cor-
nu in nare hñs Rhinoceron etiā ut
dicit idē. est fera indomite nature
ita ut si capta fuerit teneri nullate-
nus possit Nec ppter fortitudinē
et invencutē senem videre non po-
terat Quaudocūq; senes intueba-

tur: post ipsos sibilabat: videns ip-
sos curvatos et eis digitos derisive
demonstrabat. Dū at tempus
ptransiret et ipse senex effectus eēt
ipm iuvenes despiciēbāt Ipse ve-
ro patienter sustinebat dicens.

Qui desiderat senescere senes nō
debet despiciere.

In hoc appz qd senes a iuuenibz nō
sunt despiciēdi. ymmo magi sūt ve-
nerādi. De hoc pceptū hēmus in
leniū. xix. Corazcano capite surge.
et honora psonā senis Vñ pma
petri. v. Adolescētes sbditi estote
senioribz Catho quoq; ait. da lo-
cū maiori. Prout narrat Valeri⁹
libro. v. ca. ii. de alexandro qui preci-
piū honorē et amorē a militibz suis
meruit clementia Vñ ait de eo qd
cū in niuali tēpestate oppressus se-
nio iam psectū macedonē militē ni-
mio frigore obstupēfactū respexit
ipse sedēs in sede sblimi: statim de
sede descendit. et manibz suis ipm
militē iuxta ignē in sede sua impos-

fuit ¶ Item refert Valerius qd qñ ci
 conie ienescunt filij parētes suos in
 mīdo ponūt. z iuxta pectus suū eos
 collocāt fouēt nutriūt et calefaciūt
 Qd etiā agere deēt hoīes rōnem
 hūtes circa seniores et parentes.
 ¶ Vñ Valerius li. v. dic qd dū mulier
 quedā nobilis ob quoddā flagitiū
 fuisset carceri mācipata vt ibi tamen
 deficeret: filia sua nupta de licētia
 iudicis ipam qñdie visitabat. pus

tñ diligenter pscrutabatur ne quid si
 bi comestibile deferret Illa vero
 extracto vbere singul diebz de lac
 te proprio matrē alebat Tandē ve
 ro iudex pietate p̄motus matrem
 filie p̄donauit Simile p̄ ōnia refer
 tur de quodā patre sene et grande
 uo taliter a filia sustentato Soli vul
 tures parētes suos mori p̄mittūt.

De orice vel orige qui nū
 quā infirmatur Dyalo. xcv.

Orix vt in britone dicitur vt
 quiddā dicunt: est animal
 quoddā in heremo silecia
 pre cuius pili sunt reflexi
 versus anteriora. cōtra naturā om
 nium animalium. Alij dicunt qd est
 mus aquaticus qd cū captus sit pij
 citur in vijs vel in cōpitis Alij di
 cunt qd ē animal simile mure quod
 nos dicim⁹ glirem: vt dicit ysidor⁹
 z est animal mundū quantū ad esū
 sed immundū quantū ad sacrificiū
 Sic orix sanissime degebat ita qd

nūq̄ infirmabatur Eapropter infir
 mos deridebat cū egrotabāt dicēs
 Isti simulāt dolores vt a laboribz
 vacare possint et dēscere Sicqz di
 cens nūq̄ infirmis huiusmodi
 rea febricitare cepit z egrotare: vñ
 inchoauit gemere ac plorare dicēs
 Deu miser nūqz lāguis huiusmodi: si
 p̄ posse meo ipos diffamari Nūc
 at promitto dō celi z terre qd si me
 liberauerit sp̄ suū egrotis et imbe
 cillibus Cū at cōualuisset correct⁹
 libētissime seruiebat egrotis dicēs

Deus dat infirmitatē hic prop̃
utilitatem.

Hic possumus euidenter cognos-
cere q̃ infirmitas nobis datur a dō
prop̃ utilitatē et fortitudinē anime
sc̃da ad corint̃. xij. Cū infirmor sc̃z
fm̃ corpus tūc fortior sum et potēs
sc̃z fm̃ aiām. nam virtus infirmita-
te pficit. Gregorius quoqz dicit.
Custos virtutū infirmitas corporis
est ¶ Legitur in vitas patrū q̃ cum
quidā peteret a iohanne heremita
vt a terciaria sanaret̃ Respondit.

rem tibi necessariā cupis abijcere.
vt em̃ corpa medicinis curant̃. ita
anime lāguores purificāt infirmis-
tatibz et castigationibz ¶ Itē cum
quidā miles rogaret quendā virū
sanctū vt a morbo liberaret eū p̃ci-
bus suis. audito ab eodē q̃ melior
et deuotior esset in egritudine q̃ in
sanitate dixit. oro deū vt seruet te
in statu quo magis humilieris.
De saginario publico
Dyalogus. xcvi.

Saginari⁹ quidā publi-
cus arabat prū vt semi-
naret S; boues vt sole-
bāt nō arabāt. imo pro-
posse recalcitrabāt. prop̃ qd ara-
tor ip̃os aculeabat Boues at vo-
ciferati s̃t d̃ eū dicētes ¶ Maldicte
q̃ de cā pcutis nos qz sp̃ seruim⁹ t̃
Quibus saginarius Lupio arare
pratū hoc vt mihi et vobis cibū tri-
buar Et boues. pratū hoc nolum⁹
arare. qm̃ cibū delicatū nobis tri-

buit. et ideo inquantū possumus
resistemus. Sed quia stabant sub
iugo binati et bubulcus eos verbe-
ribus aculeabat: nō valentes effu-
gere obedientes facti sunt dicētes
Melius est per amorem facere q̃
p̃ timorem.

Sicet nos homines cum seruire
debemus seruiamus caritative ac
voluntarie non coacte: quia coacta
seruicia deo non placent Unde di-
cit Augustinus. Nemo inuitus

bñ facit. etiā si bonū ē qđ facit. Cri
sosti. Volūtas facit op⁹ remunera
bile. nō opus remunerabile. Et ysi
dorus Tale erit opus tuū q̄lis fue
rit intētio tua ¶ Vñ de quodā iocu
latoze legitur qui sciebat tombare

qđ postea visus est tombare in cella
sua ad honorē dei. et visi sunt circa
eum quatuor angelicū singulis ce
reis assistentes ei.

¶ De symia que scribebat libros
Dyalogus. xcviij.

Symia pulcherrime li
bros scribebat. s̄ tamen
nūq̄ cor dabat ad id qđ
scribebat. ymmo magis
cum aliis loq̄batur v̄l auscultabat
que ab alijs dicebāt. Qua de cau
sa sepissime libros falsificabat: scri
bens in eis q̄ loquebat̄ vel que au
diebat ab aliis loqui. Cū autē nol
let se corrigere nullus ei lucrū por
rigebat: q̄ in paup̄tate collisa dixit
Nihil scriptoz operat̄ corde si nō
meditatur.

Sic et cū pfallere et orare volum⁹
debemus corde meditari: quia ni
hil est sola voce cātate sine cordis
intentione. Sed sicut ait apostol⁹
ad ephes. v. Cantate in cordibus
vestris dñō. id est non solū voce. s̄

corde. vt possimus dicere cū eodē
prima corintheos. xiiii. Psallam
spiritu et mente. ¶ In Seneca No
tovhicūq̄ sum. Ita faciebant phi
losophi qui intenti erāt ad inuesti
gandū et inueniendū prudentiam.
¶ In studiū illoz ad illam habedā
supuacū ē scribere: cū eoz studia
pateant per sapientia documenta.
De quozū studio narrat Valer⁹.
libro. viii. ibi ait qđ carneades labo
riosus et diuturnus sapientie mi
les siquidē nonaginta expletis an
nis ita se mirificū doctrine tēpori
bus addixerat: vt cū cibi capiendū
causa recubisset cogitationibus
inherens manū ad mensam porri
gere obliuisceret. ¶ Eodē modo
narrat ibidē de archimede philo

sopho q̄ cū capra sua ciuitate. s. sy-
racusana: marcellus edictū dedistz
ne ille occideret. Ip̄e vero oculis
in terra defixis formas vel figuras
sen circulos describebat. supueniē
ti vero militi et sup caput stricturn
gladiū tenenti z inquirenti quisnā
esset: propter nimia cupiditatē ve-
ri inuestigandi: quod querebat in

figuris: nomen suū iudicare nō po-
tuit Sed protracto puluere mani-
bus noli inquit obsecro istū circu-
lum disturbare Et sic quasi negli-
gens et p̄tempor imperij victoris
militis gladio est obruncatus.

De cameleoperdo
Dyalogus. xcviij.

Cameleoperdus est aīal
ethiopū vt dicit ysidor⁹
li. xij. et Plinius li. viij.
ca. xix. caput hñs cameli
et collū equi et crura et pedes bu-
bali z maculas perdi Est at bestia
maculis albis rutilū colorē distin-
guentibus supasperfa Et ē bestia
magis aspectu q̄ feritate cōspicua
intantū mansueta q̄ etiā onis fere
nomen accepit vt dicit idem. Hic
pictor magnificus effectus sp̄ xpm
monstruosum effingebat vt se vin-
dicaret. p̄pter qd̄ multi xpm dep̄-
ciabantur dicentes Quō hic iura

re nos debet qui nec formā habet
nec decorē Quadam autē vice hic
cameleoperd⁹ alte xpm colorabat
et pro posse suo ipm monstruosum
et despectū ondebat Tñ xpe per-
turbatus ei apparuit dicēs Qua-
re me sic deturpas ostendēs me eē
monstruosum cū sim pulcher p̄re fā-
lijs hominū In me angeli intueri
desiderant: et tu honorē et decorē
meū vis rapere. Qui cameleoper-
tus. En nō credis me memorari
q̄ me monstruosum plasmasti: nō
decorasti Nunc de te me vindica-
bo: nec vñq̄ tibi parcam Xps aut

pturbatus cum alte pingeret: precipitauit eū dicens.

Malam ppetrauit vindictā qui p ipam pdit vitam.

Sic em̄ multi sunt ita acerbi et duri q̄ nunq̄ iniuriā volunt dimittere: s̄ semp̄ volunt vindicare: ppter qd̄ dicit̄ *Eccli. xxviiij.* Qui vindicari vult a deo inueniet vindictam.

Ideo ait *Sen.* Iniurie obliuisci debemus quia iniuriarū remediū est obliuio. Antiqui principes fuerunt clementes et benigni in dādo dignis et in remittendo hostibz suis. *Uñ* refert *Valerius li. vi. de camillo* p̄sule q̄ cū faliscos obsideret: magister ludi nobilissimos oēs pueros illoz in castra romanorū pduxit. p quibus non erat dubiū quin illi essent seipos ipi impatori tradituri. *Camillus* at̄ nō solū hāc sp̄sui p̄fidiā: s̄ precepit vt pueri vincum ingrm̄ virgis cesum ad parentes suos reducerent. Quo bñficio victi animi eoz portas romanis aperuerūt. **¶** Recitat *ambrosius* in summa de officio in cronicis romanorū cum venisset ad *fabriciū* obsidentem *tharentū* *pirrhī* *epirotarū* regis medicus quidā asserens q̄ medicinā toxicatā *pirrho* datur⁹ esset: et sic rege mortuo victoriā *fabricius* obrineret: iussit eū *fabrici⁹* ligari. et ad dominū suū remitti. **¶** Et subdit *Ambrosius.* reuera p̄clarū vt qui virtutis certamē susceperat: nollet fraude vincere. **Tunc**

pirrhū dixisse fertur. **I**ste ē *fabricius* qui difficilius a legalitate q̄ sola suo cursu auerti possit: et sic cū eo ad libitū pacē cōposuit. **¶** Narrat *Valerius libro. v. ca. p̄mo.* q̄ cū *carthaginensiu* legati ad captiuos redimendos in vrbe venissent. *ptinus* hīs nulla pecunia accepta redūtur iuuenes numero. **¶** *Ad. d. dccxi.* Tantum hostiū exercitū dimissum: tantā pecuniā contemptā tot iniurijs veniā datam mirandū est vltra modū. **¶** Item narrat *Valerius libro. vi. ca. v.* q̄ cū *priuernatium* princeps quidā captus esset a romanis: aliquibus de suo populo interfectis: aliquibz captis: et cū nullum auxiliū nisi in precibus restaret ijs qui capti erant: princeps eoz interrogatus quam mereret penam ipse et sui. Respondit: illā quam merent̄ illi qui se dignos libertate iudicant. Et cū iterū quereretur ab eo qualem cum eis pacē romani habituri essent impunitate donata: cōstanter rñdit. Si bonam dederitis pacē perpetuā habebitis: si malā: n̄ diuturnā. Qua voce factū est vt dictis non solū venia sed ius et beneficiū romane ciuitatis daretur: facti em̄ erāt ciues romani.

De lauro nauta:
Dyalogus. xcix.

Laureus est animal tam in terra q̃
in aqua habitans: volat em̃ et nat.
vt dicit glo. Deutro. xiiij. volat vt
aqla: natat vt piscis: auis ē parua:
et nigra et pinguis sp̃ habitas iux-
ta aquas: nec p̃t longe volare Vñ z
agiles hoies frequēter eā capiunt
currēdo Vñ in aurore Laureus flu-
minis est habitator et incola terre
Dic maxim⁹ nauta exiit h̃ classe
suā vltra quā debebat sp̃ p̃ponde-
rabat de se p̃fides Amici sui de h̃
cum redarguebāt: nec ip̃e tñ se cor-
rigebat p̃pter cupiditatem lucri.
Quadā aut vice naue onerabat q̃
de fluctibz mergebat non valens
eam gubernare p̃pter onus z vn-
das Idcirco ad solū pp̃ulsata nau-
fragium ptulit dicens.

Hoc intendant negociatores ne
p̃pter cupiditatē lucri festinent di-
tari cū periculo: s̃ cū securitate pau-
latim proficiāt Alit em̃ Bern. No-
lo rep̃te fieri sūm⁹: s̃ paulatim p̃fi-
cere volo ¶ Quidā rustic⁹ hēbat
gallinā vnā q̃ quotidie ei faciebat

ouū: et multa lucrabat oua p̃gregā-
do et vendendo ¶ Dic cogitas q̃ m̃t-
ta oua possent inueniri in ea: volēs
totū lucrū simul h̃re: scidit eā: et n̄
inueniēs oua p̃didit totū vt vulga-
riter d̃r: oua z gallinā Caueāt etiā
negociatores ne aliqd̃ iniuste acq̃-
rant sibi: q̃ diuitie iniustoz cito di-
labunt Vñ ph̃s Diuitie cito acq̃-
site diu durare nō p̃nt Itē puer.
xx. Hereditas ad quā testinat in
p̃ncipio: in fine b̃ndictione carebit
¶ Cū qdā mercator vinū mediū
aque toridē denarijs ac si purū eēt
vendidisset: cū in nauī apuisset sac-
culū vbi aureos susceptos de p̃cio
vini resuabat: sumia quedā in nauī
erat hec vidēs Que clam venit z
accepit sacculū cū aureis. fugitq̃ su-
per anchorā: incipiensq̃ aperire sac-
culum vnum aureū p̃iciebat i ma-
ri: alium autē in nauī: vt mercator
ex fraude nihil appozaret.

De leone venatore
Dialogus Centesimus

Eo quidā maximus ve
nator fuit. hic semp sic a
gebat cum venabat. ani
malia intuebatur et con
spicabatur vñ de melioribz: ipm
qz persequēbat. Animal at illō cū
esset in distantia bona ab ipō qz ci
tius fugiebat. pro quo leo cōtrista
tus nō habens qd oprabat: volēs
etiam de flicis capere minime va
lebat. propterea qd ōnia alia iam la
tirabant. Leo vero amaricatus ma
nebat et nunqz venabatur dicens.
Nunqz dimittamus certū nec re
laxemus propter incertū.

Sic et nōnulli cū possint ea q sibi
cōpetunt capere nesciunt cupien
tes meliora: idcirco sepe decipiun
tur: et ea que antea habere poterāt
non inveniūt. Volunt etiā capere
q non pñt: et recuperare perditaz
irrecuperabilia sed non valent: vñ
amarissime dolēt. Cōtra quos di
cit david. ij. regū. xij. Nūc qz mor
tuis est quare ieiuno: nunquid po

tero reuocare eū. Ego vadā magi
ad eum ille vero nō reuertet ad me
¶ Un fabulant de philomena q
docuit iuuenē quieam cepit de re
perdita z irrecuperabili nunq do
leas vt legitur in ba'aam. Est em
dementia z periculū relinquere rē
securam et certā pro alia incerta et
vana. Prout refert esop⁹ ¶ Qui
dam canis ferebat petiā carnis p
pontē z videns ymbzā in aquis: re
liquit carnē quam habebat in ore:
vt acciperet eam q apparebat in a
quis: ideo eam pdidit. Sic em fa
ciunt multi q propter cupiditatē
acquirendi relinquunt securā que
habent: vt acquirant ea que nō ha
bent. Vnde esopus. Non debent p
vanis certa relinqui. Et sicut de
mentia est securare. sic est farniras
de vanis sperare: quia vane sūt co
gitatōes hominū: vt psalmo. xciiij
¶ Unde cum quedā dñā dedissz an
cille sue lac vt vderet et lac porta
ret ad vbē: in xtra fossatū cogitare.

cepit q̄ de precio lactis emeret gal
linam que faceret pullos quos auc
tos in gallinas venderet et porcel
los emeret. eosq; pmutaret i oues
et ipsas in boues. sicq; ditata con
traheret cū aliquo nobili z sic glo
riabatur Et cū sic gloriaret z cogi
taret cum quāta gloria duceret ad
illum virū supequum dicendo gio

gio. cepit pede pcutere terrā qua
si pungeret equū calcaribus Sed
tunc lubricus est pes eius et ceci
dit in fossatū effundendo lac Sic
non habuit qd se adepturā spera
bat.

De tragelapho architecto
re fallace Dialog⁹. L. i.

Tragelaphus idest hyrcocercus
dicitur brito nomē est cōpositū a tra
gos qd est hyrcus: et laphos qd ē
cercus: qui licz sit eiusdē speciei cū
cerno. villosos tñ habet armos vt
hirci. et mentū barbarū cornibus
ramosis ¶ Dic architector optimus
effectus est: sed maxim⁹ deceptor
Dum cōsulebat edificiū fabricari
tale fundamentū pstruebat: qd edifi
ciū ruinā cito pariebat: dicens in
tra se denuo lucrabor ego cū reedi
ficabo illō Sic hoies spoliabat cū
consiliabat. inter hec quidā tyran
nus volens sibi palacium mirabile
edificari vel fabricari. misit p hoc

architectore. eiq; pecuniā innume
rabilem dedit propter edificiū cō
struendū Architector autē vt sole
bat fundamentū debile fundauit:
ita qd expleto opere palaciū se scin
dere cepit: et ruinā minari Tyrā
nus autē hoc vidēs amaricatus ar
chitectore citauit eiq; dixit Qua
re me decepisti maligne? Qui ille.
¶ De decepi cum palaciū fundau
sed oportet prosternere ipsum vt
melius fundetur Tyrānus autem
ipsum cepit z iuxta murū collocari
fecit. et ipm de palacio precipitari
fecit dicens.

Per consiliū nephandū sepe por

rant multi damnum.

Ergo caueas dare falsum consiliū
et nequissimū. Sepe enim contin-
git q̄ illi qui dant consilia mala ip̄a
super eos deuoluūt. Ecclesiastici
xxvii. Facienti nequissimū consiliū
super ip̄m deuoluet. ⁊ non cognos-
cet vnde veniat illi: put̄ fert. Oro
suis: q̄ dum quidā tyrannus mul-
tos innocentes dānaret: pilus ar-
gentarius volens sibi placere: tau-
rum ereum fecit: cuius in latere ia-
nuam cōposuit: p̄ quam damnati

possent includi: deditq; eum tiran-
no: vt quos exosos haberet ignibz
suppositis intus includeret: et vt
gemitus bouis vel pecudis viderē-
tur rescuare in penis. Sed tyran-
nus factū abhorruit: et dixit ei vt
primus intraret: vt qualiter per os
tauri mugitū emitteret scire posset
et sic eū inclusit et puniuit.

De bubalo caligario Dialogus. L. ij.

Bubalus est animal simi-
le bobus ira indomitū:
q̄ pre feritate iugū non
recipit i cervice. Buba-
los africa pcreat. In germania at̄
sunt boues agrestes habentes cor-
nua iugantū p̄tensa vt in regis mē-
sa propter insignem eorū capacita-
tem ex eis pocula fiant vt dicit ysi-
dorus. Est autē animal magne for-
titudinis: vnde domari nō potest

nisi circulo ferreo naribus eius in-
fixo quo circūducit. nigri autē co-
loris vel fului: paucos et raros ha-
bens pilos. corneam habet fronte
cornibus validissimis circumseptā.
Laro eius non solū vtilis est ad ef-
cam: verumetiam ad medicinam.
vt dicit Plinius libro. xxviij. cap.
decimo. Hic caligari⁹ nominatissi-
mus extitit: qui per artem splendi-
de cū magna familia degebat. Sz

cum diues esset factus: arti dero-
gare cepit dicens: ars hec est viru-
peranda. manus semp nigras gesto
sedeo in turpitudine lingēs coreū
et pedes. Volo me sublimare et a-
pothecarius fieri: quia postmodū
redolebo. Cum at esset specarius
effectus: oēs ipm deridebant. ppter
hoc q artem nesciebat nec videri
nec coparare cognoscebat. idcirco
breuiter sua dissipauit et i egestatē
decidens ait.

Melius est bene in paruis stare:
q se male cōmutare.

Cauēat ergo quilibet et cōsideret
statum suū: nec cito se mutet. Ait
enim Apostolus pma ad corinth.
vij. In qua vocatione vocari estis
in eadē pmanete. Quia dicit Se-
neca non cōualescit planta que se-
pe transiit. Perseuerantia enim
est in rōne bene cōstituta stabilis et
ppetua mansio. Ait enim tullius p
mō rhetorice. in hac pseuerantia sit
hōim mobilis: et nō frangat adūsi-
tatibz nec extollat prosperitatibz.
Trem nō terreat cōminationibus
nec flectatur promissionibz. Ait ei
Seneca de naturalibz questionibz
li. iij. vt ait expositor sup boe-
tium de cōsolatione. posuerūt phi-
losophi duo dolia in limine domi-
onis. Scdm ipm est domus mun-
dus iste. duo dolia pspēritas et ad-
uersitas. de quibus oportet gusta-
re mundū intrantes. Alexandr em
non potuit constantiā et pseueran-

tiam diogenis vincere. Ad quem
in sole sedentē cum accessisset et ipi
diceret vt si qua sibi donari vellet
indicaret: vir robuste constantie ei
rēdit. Vellem pre ceteris vt a sole
mihī nō obstes: id est vt non stes in-
ter me et solē. Ex hoc exiit prouer-
bium. Alexander diogenē gradu
suo pellere tentauit. Sed celerius
armis dariū potuit pellere gradu
suo regali. Ideoqz ait Seneca li.
v. de beneficijs. q diogenes multo
potentior et locupletior fuit alexā-
dro omnia possidente. Plus enim
erat id qd nollet accipere: qz qd il-
le posset dare. Et illo die victus fu-
it alexāder. quia vidit hominē cui
nec dare posset quicqz nec auferre.
Nec enim temporalia vilia reputa-
bant philosophi. An quidā phs
flevit quia vidit homines circa vi-
neas et campos et edificia diligen-
ter laborare tanq in ipis esset ppe-
tua beatitudo. Alter qsi homines
deludendo pro carnis voluptate et
cura seculi semp risit. Hieremie li.
Stultus factus est omis hō a sciē-
tia sua. confusus est omis homo a
sculptri suo. Sculptrile dicit quic-
quid homo in hoc mundo delecta-
bile constituit.

De iuuenico coquo
Dialogus. L. iij.

Iuencus bos est nouel-
lus cū a vitulo discedit:
et icipit iuuare hominū
vltus terrā colendo. hic
optimus erat cocus facere em scie-
bat fercula diuersa et delicata. sed
ip̄a vastabat p̄pterea q̄ ea nimis
salsabat. Unde dñs eius vocauit
eum ad se dicens Quare destruis
fercula sic delicata p̄pter nimiū sa-
lem? Qui ei semp̄ respōdebat p̄p-
terea q̄ melius mihi sapit. Unde
dñs q̄ se nō corrigebar: p̄pter gu-
lositatē suam eū verberauit et spo-
liatū eiecit Sicq̄ accidit ei cū mul-
tis Sed propter ingluuiē et sapo-
ris appetitū mactatus fuit. qui mi-
serabiliter corruit dicens.
Plures p̄ gulā moriunt̄ q̄ in bel-
lo perimunt̄.

Sic multi gulosi nolūt nisi ea que
sibi sapiunt et que ipsi appetūt. qui
vero sequūtur appetitū sue gule s̄
velut animalia immūda. Un̄ Se-
neca. Vtrenti obediētes animalū

immundorū non hominū similiter
dinem habent Sed sicut dicit glo-
sa Non cibus sed appetitus in cri-
mine est Ignominiosum valde est
xp̄iano ventrē p̄ deo colere: et per
concupiscentiā et appetitū gule a-
nime virtutes expellere Dicit em̄
galienus. ciborū cōcupiscentie ani-
me sunt detrimenta. Quanto em̄
magis ventre quis implet: tātō a-
nime virtutibz minorat̄. Et hyp-
pocrates Non pura corpora quā-
to plus nutries: tanto plus ledes.

In francia fuit quidā abbas q̄
quotidie epulabat̄ splendide et di-
uicijs effluens erat languidus nec
medicinis poterat reparari. q̄ des-
perans de vita ordinē cisterciensū
intrauit in quo prop̄t parcimoniā
ieiunij cōualuit et factus est robu-
stus Un̄ galienus Abstinentia sū-
ma ē medicina Eccli. xxxvi. Qui
abstinens est adiiciet sibi vitam.

Legitur q̄ bragmane scripserūt
ad alexandrū Illicita ē apud nos

ventris extēſio. p̄inde ſum⁹ abſq̃
egritudine et diu viuimus: ſani ſu
mus nec nobis aliquā medicinam
facimus Iſti ſolam immortalitatē
qua carebant ab alexandro quere
bant. ¶ Fuit noſtris temporibus
quidam antiquus ſenex qui vixit
multis annis Quq̃ interrogatus
eſſet quare tantū et tam diu ſanus

viuebat: reſpondit Nunq̃ ſurrexi
a menſa ita ſatur q̃ grauatus eſſet
venter meus. nec etiam ſlenbo tho
mia vſus ſum. mulierē deniq̃ nun
q̃ cognoui. His tribus de cauſis
diu et ſanus p̄manſi.

De capreolo ioculatore.
Dialogus: L. iij.

Capreolus quidam erat
excellentiſſimus iocula
tor qui egregie cātabat
tripudiabat et ſermoci
nabatur. tamen deuitatus habeba
tur p̄pterea q̃ nimīū ioculabatur.
Ideoq̃ paup̄ime degebat Quā
dam autē vice ad regē p̄pauit di
cens Dñe velut ſcis optime iocula
ri ſcio vltra ceteros ſi nō libenter ī
tuo regno auditus ſum. Adulteri em̄
non ita ioculari ſciūt ⁊ āplifice mu
nerant: ſac mihi rōnem. Cui rex.
ſicut dicis vrbane ioculari ſcis. ſi
ī te viciū eſt q̃ nimis ōnia facis et

dicis. ita q̃ audiētes faſtidiūt. Si
vis q̃ libēter eſſe auditus: ſtude rē
perate loqui et ioculari Capreol⁹
āt h̄ facies q̃ citius ſe ditauit dicēs
Dulcia ſunt agitata ſi ſunt ſemp
temperata.

Ira et nos agere debemus ea q̃ ſci
mus ⁊ agimus ita rēperate agam⁹
q̃ faſtidio nō appareamus. Dicit
em̄ yſid. Qd̄ eſt nimīū cōuertit
ī faſtidiū. Vñ quidā verſificator
Non bñ ducunt nimīū qui v̄ba lo
quunt. Decipiunt aues p̄ cantus
ſepe ſuaues ¶ Quidā puulus īt
rogauit ſenē quendā dicēs Bonū

est loq̄ an tacere pater. Cui senex
Si sunt verba inutilia dimitte ea:
si aut bona sunt: nō diu p̄trahas: s̄
cito incide quod loqueris. Quia
dicitur eccli. xxxii. Adolescens lo
quere in tua causa vix Si bis inter
rogatus fueris habeat caput respō
sum tuū Ubi sunt senes nō multū
loq̄ris: et in medio seniorū ne adij
cias loqui. ¶ In vitis patrū quidā
interrogauit senē dicēs Usq̄quo
seruandū est silentiū? Cui respon
dit: vsq̄ ad interrogatiōē In o
ni loco si taciturnus fueris requiē

habebis: vnū serua silentiū vsq̄ ad
tempus ¶ Temistides phūs rusti
co tacenti in cōuiuio dixit: es doc
tus: et hoc si solum habes q̄ taces.
Eapropter ysiō. Tēpore cōgruo
loquere. tempore congruo tace: nō
loquaris nisi interrogatus fueris.
Non dicas anteq̄ audias Inter
rogatio os tuū aperiat:

De lepore iurista. Dialogus L.v.

Ep̄us inquit parisijs ad
studendū et factus ē sū
nus iurista: ob hoc ve
nit ad leonē dicēs Dñe
res meas expendi in studijs lrārū
peto q̄ sim bñ salariatus vt hono
rifice sub vmbra alay tuay possim
vivere Cui leo Indagare pri⁹ te
volo anteq̄ salariū tribuere. pge
mecū ad diuersa videndū Qui cū
pagrarēt simul p siluā: ecce quidā

venator appuit hñs arcū et phare
tram: et post vsūm ⁊ post vulpem
sagittabat Vulpis at ingeniosa cū
intuebat sagittā deuītabat ictū et
saltabat Christus at arrogans et de
fortitudine sua p̄fidēs impetuose
versus hominē tēdere cepit volēs
ip̄s discerpere Venator at emittēs
sagittā accepit vsi vitā Qd̄ vidēs
leo ait lepori Ex hoc fac puerbiū
vt agnoscat scientia tua ex quo vis

fieri salariatus Lepus at exaravit
in libro dicens.

Valer contra ictu mortis esse sa-
piens q̄ fortis.

Leo quoq; p̄biu laudavit. et ip̄z
secu in vrbē duxit: vbi inuenit que-
dam dñm depōpantē. i. vituperan-
tem suos suos Unus illoz patien-
ter auscultabat: alitero p̄ dñm ver-
bosari cepit: et nō cessabat p̄ quo
dñs iratus ip̄m ḡuissime vberavit
et expoliātū ip̄m reiecit: patietē at
retinuit et exaltauit Ex hoc vō le-
pus leoni scripsit **A**dultū meli⁹ ra-
cere est q̄ male respōdere Et hoc
proverbiū magnificauit leo: et lepo-
rem in villā duxit in q̄ inuenerit bu-
bulcū quendā qui cōiungebat bo-
ues et ad mansum. i. terrā. xij. iuge-
rum arandū mandabat: dans ei p̄
quolibet fasciculū feni Vñ at sine
rumore fasciculū baiulabat: alit vō
propt̄ audaciā v̄bosari cepit dicens.
Quid ē fenū secū deferre: non em̄
sic saturabit nos Et hoc dicens no-
luit fenū secū portare Cūq; ad la-
borē venissent: et vsq; ad vesperā
ararent: ille q̄ habebat fasciculū fe-
ni se reparauit: alius fatigatus nō
hñs de q̄ se refocillare posset: fame-
licus interiit: p̄ quo dictauit lep⁹
leoni dicens. **M**elius ē possidere
paruū q̄ d̄ q̄z nil habere. Nec ōnia
vidēs leo inq̄t Recte fili studuisti
nec tps tuū pdidisti: qm̄ rōnabilit̄
ad interrogata scis rñdere: vñ ei sa-
lariū prebuit dicens.

Qui vult esse sublimatus prudēs
fiat et sensatus.

Hoc em̄ attendant studētes et fre-
quenter addiscant vt sublimati ex-
istant **A**dens em̄ hōis alitur et le-
tat discēdo: idcirco finē hrē nō dēt
Dicit em̄ Seneca Discēdo ne de-
feceris **I**dē debet esse finis discē-
di qui et viuēdi **A**lius quidā dicit
Si pedē in sepulchro habere ad-
huc addiscere vellē **P**rudētia em̄
ppter se est desiderabilis et etiam
propt̄ alios: quia vtilis ad mltā: vt
ait p̄mentator sup̄ primū ethicorū.
Vere est beatus q̄ inuenit sapiām
et qui affluit prudentia. **P**rouer-
bioz. iij. **I**deo antiq̄ principes ha-
bebant m̄grōs suos: sicut traianus
habuit plutarchū **H**ero senecā: et
alexand̄ aristotilē **N**ato em̄ alexā-
dro philippus pater eius scripsit
vnam eplam aristotili. **P**hilipp⁹
aristotili salutē. **F**iliū m̄hi genitū
scito: quo equidē dijs habeo grām
non tam proinde quia natus est: q̄z
q̄ eum nasci cōtingit tēporibz vite
tue **S**pero em̄ fore vt sit educatus
eruditusq; a te: vt dign⁹ existat et
nobis et rebz nostri regni **N**ota
q̄ princeps non solū sapiens eē dēt
in humanis dispensandis et legibz
eorum: sed etiam in diuinis legibz
prout ait dominus. **D**eutro. xvij.
Postq̄ enim sederit rex in solio
regni sui describet sibi deutrono-
mum legis huius in volumine acci-
piens exēplar a sacerdotib⁹ leuiti-

et tribus et habebit secū: legetq; il-
lum omnib; dieb; vite sue. vt discat
timere dñm deū suū ⁊ custodire ce-
rimonias eius q; in lege p̄cepta sūt.
q; si forte illitteratus ē princeps cō-
silijs litteratorū vti regi necesse est
vñ a sacerdotib; iubet accipere ex-
emplar legis. i. a catholicis et eccle-
siasticis sicut exponit helinandus.
Hic em̄ Tullius de tusculanis q̄sti-
onibus li. v. philosophia ē cultura
animi q; extrahit vicia radicibus et

ea mundat et preparat animos vt
fructus ferāt. **U**t enim ait **P**api-
as. Academia fuit villa frequenti
terre motu concussa distans milia-
rio ab athenis: hāc philosophi ele-
gerunt scilicet plato et sui. vt timo-
re a libidine se cōtinerēt: et ab alijs
vicijs cessarent et studio vacarent
Et inde dicti sunt academici.

De cane et lupis Dialogus L. vi.

Canis quidā magnus la-
trator et p̄liator fuit cō-
tra lupos. ita q; nullo mo-
do permittebat eos ī ci-
uitate ingredi. Lupi vero q̄ pluri-
mum canē abhorrebant cupientes
ipsum extinguere. idcirco simul in
campestribus cōuenerunt: ⁊ duos
de senioribus ad canem miserūt di-
centes. Magnus es et formosus
potens et virtuosus. ideoq; in cā-
ppo oēs cōgregati sumus: vt te regē
nr̄m paremus. Veni g; nobiscū secu-

re vt te honorifice coronemus. Ca-
nis demens se sublimare cepit cū
se audire laudari. ac de curtino in
quo tutus degebat exiliens: cū eis
ire cepit. Lupi autē caute ad cete-
ros eum p̄duxerunt: qui cū ip̄i in-
tuitu sunt se fortificauerūt: et ip̄m
totum lacerauerunt dicentes.

Oste qui cupit astutus maneat v-
bi stat tutus.

Sic et homo cum in loco tuto ma-
net non inde exire debet propter
promissiones et laudes adulatorū.

quia multi reperiunt deceptores qui
incantatos seducunt verbis mellitis
propter quod dicit albertanus: non
acerba verba sed verbera timebis
Et phis Qui bene dissimulat cito
inimico nocet. Prout esopus vo-
lens ostendere quod homo debet conside-
rare quare sibi aliquid permittitur
vel datur: ideo introducit hanc fa-
bulam quod quidam latro de nocte ve-
nit ad domum cuiusdam: et canis do-

mus incepit latrare At ille extraxit
panem de sinu et cepit ei blandiri dās
ei panem Lui canis. tua dona labo-
rant ut sileam et facias furtum Si tol-
lo tuum panem tu auferes omnia de do-
mo mea. et iste cibus priuabit me
omni cibo Nolo enim semper egens esse
propter modicam saturitatem. et ideo
nisi sponte recedas latro: tua furta
pandam Dumque canis siluit latro
stetit. post quod latrauit ipse fugit Hinc

dicat autor Cum ti-
bi quid dat cur des
respice: si das Lui
des ipsa dona.

De lupo et azi- no Dialo. l. vii

Dupus cum
azello sit
sarrabat:
sed azin-
simpliciter desup
laborabat. lupo at
maliciose inferi-
trahat: cupiens occa-
sionem inuenire ut azi-
num deuoraret. p-
querimonias fecit v-
sus asinum. quare inq-
mittis sarraturam in
oculis meis? Azin-
respondit. Ego hec
tibi non facio sed pu-
re sarram guberno.
Si vis tu desup sar-

rare gaudeo: quia inferius opera
bori ideliter Qui lupus Nescio si
dirigis sarraturam in oculis meis
tuoservam Sarrantibz autē illis
lupus fortiter insufflare cepit sup
sarraturā: vt sarraturam in oculis
socio mandaret. sed ppter cōmissu
ram ligni sarratura cecidit in oculo
lupi Lupus at pre dolore se res
tor sit z iuravit vt vehiculū precipi
taret. sed iudicio dei penetral cecidit
et lupum mactavit. Azinus at
saluens se incolumē seruauit dicēs.
Multi gladio necantur quo neca
re meditantur.

Sic faciunt maliciosi qui expan
dunt rethe ante oculos sociozū vt
eo fraudulenter capiant. Sed si
cut dicitur Ecclesiastici. xxvij.

Qui parat foveam proximo suo
incidit in eam: put Elopis volēs
ostendere qd qui vult decipere ali
os deus eum decipit et damnat: in

trahit exemplū qd quidam fur
cus venit ad flumen et non aude
bat ultra natare. Hunc videns ra
na volens eum decipere dixit. Be
ne venisti frater et amice. Dicitur
enim frater in angustijs cōprobat
vnde veni mecum quia valde bñ na
tare scio. Credens hoc furicus p
misit se ligari cum filo ad pedē ra
ne. Cumqz natassent in fluctibus
rana submergebat se: et furicū ne
cabat. Interea miluus desup vo
labat z videns furicū rapuit: et si
mul cum eo traxit ranam et vtrūqz
comedit Unde esopus Sic pere
ant qui se prodesse fatentur et ob
sunt Discat in auctore pena redire
suum.

De urso et lupo
Dialogus L. viij.

Ursus clamitavit lupū
ad se et ait Sumus nos
inter feras nominati. si
si simul pnoctemus eri-
mus magis sblimati. Placuit hic
sermo lupo: et cōiurationes et soci-
etatem statuerūt. Ursus aut infor-
mauit lupū dicens: volo tecū in esta-
te manere: tu vero de quo venatus
eris me satiabis ego at i cella te re-
focillabo: q̄a optime pparatus sū
in hyeme. Volo q̄ pmaneas i pui-
na cum algoze: si in caverna mecū
epulaturus eris. Credidit lupo
et pro viribz venabat vt se et vrsū
saturaret: vrsus at vacabat: et sine
labore splendide epulabat. Cū ad
cellam adveniret: vrsus ad foueaz
lupū duxit: si in fouea lupo nihil
inuenit: de quo mirabiliter trista-
batur et famelicus efficiebat. Ur-
sus at lungebat se et p hoc clare vi-
uebat: de lupo nō curabat. Cui lu-
pus Quid hic gustare debeo: q̄re
me taliter decepisti. Et vrsus Se
de mecū et linge te si vis: alioquin
recede. Lupo at delusus ad siluā
revertit dicens.

Semper sociū probemus anteq̄
nos sociemus.

Ita et nos probare amicos debe-
anteq̄ eis fidē demus. Nullus se-
creta sua amico pmittere dēt nisi p-
us cū temptet et probet. Eccli. xi.
non oēm hominē inducas in domū
tuam. id ē in cor tuū: multe em̄ in si-
die sunt dolosi. Vñ idem Si possi-

des amicū in tēptatione posside-
lum: et nō facile credas ei. Vñ pba-
tionē em̄ nō dēt de facili hō amico
credere: si postq̄ ipm tēptauerit. i:
probauerit et fidelē inuenerit: dēt
secrete sibi cōmittere. Vñ Vale-
rius li. iij. ca. viij. scribit de alexan-
dro rege macedonū q̄ cū philipp⁹
medicus et probat⁹ sibi amicus me-
dicinā ei dare dēret: supuenerit līe
ab emulis misse: cōrmentes q̄ phi-
lippus corruptus pecunia a vario
in medicinam posuisset venenum.
Quas cū alexand⁹ legisset: medici-
nam prius hausit: et postea lras le-
gendas philippo dedit ob magnā
fiduciā quā de ipso habebat: malū
de ipso suspicari nō poterat. Nulli
em̄ amicitie et societati an̄ pbatio-
nē pstringere nos dēm⁹. Dicit em̄
marcialcoqu⁹ euīdā amico suo. Vñ
q̄z ames crissipe pba. Quia dicit
phūs propi amicos n̄ probatos p-
uide tibi. Vñ Sen. Tu oia cū ami-
co delibera: si cū teipso prius. Non
em̄ ōnis socius ē bonus nec fidelis
ymmo discernēdus ē socius a socio.
Dicit em̄ q̄ duo socij p viā ince-
debant q̄bus occurrens vrsus im-
perū fecit i eos. Pre timore at vn⁹
ipoz ascendit in arbore: ali⁹ vero se
finxit ē mortuū iacēs in terra. Ur-
sus at venit ad eū qui iacebat qua-
si mortuus: et ptrans illū mortuū
abiit. Tunc socius descendit de ar-
bore et quesivit a socio dicens.
Quid consuluit tibi vrsus in auri-

cula: Qui ille. dixit mihi ne curem
de tali socio q̄ dimisit me in tali pe
riculo ¶ Nota q̄ inimici qui graui
ter inter se offenderunt nunq̄ p̄nt
rectam pacē adinuicē habere ¶ Ali
p̄ similitudinē habemus q̄ quidā
rusticus habens filiū viciū permi
sit vt iret ad locū z luderet. quē ser
pens momordit et occidit. et sepul
tus est appposito signo sup̄ tumulo.
¶ Rusticus at̄ explorans et confide
rans si posset occidere serpentē in

uenit eum. et dū vellet occidere ser
pentem fugit. z intrans foramē ab
scidit caudam eius. z facte sunt ini
micie inter rusticū et serpentem.
¶ Rusticus autē loquebatur de pa
ce: cui serpens inquit. nō potest fie
ri quod dicis. q̄dū videbis tumu
lū filij tui: et ego q̄dū videro cau
dam meā nō potest esse firma pax.

De damula et lupo Dialogus L. ix.

Damula vt dicit pap̄. est
capra agrestis. hec cum
p̄noctaret cū quodā ru
stico et de pascuis qua
dā vice rediret: lupo cucurrit ad
eam dicens. Et Dodo de te ventrē
implebo cū euadere nō potes Da
mula at̄ coram se geniculauit dices
Rogo te p̄ deū q̄ p̄mittas me p̄us
redire ad ouile ¶ Medus meus ho
die non lactauit. propter qd̄ fame
interire poterit. p̄mitto enim tibi
q̄ postmodū ad te remeabo Lup⁹

vero cogitauit habere vtrūq̄ z ait
Vade ad ouile. et capretū tecū ap
portabis. cupio enim videre eum.
et eius et tui miserebor: sed sine te
euadere nō poterit ¶ Nec omnia da
mula inrauit: s̄ cū ad domū reuer
sa fuisset: fetū suū enutriuit: et ad
lupum nō redijt: et lupo lamenta
batur dicens.

Qui securus est ex auro nō amit
tat pro thesauro.

Sic enim multi cum habeant suf
ficientiā propter concupiscentiā et

auariciā cuncta volūt deglutire tā
q̄ lupi qui nunq̄ saturāt. propter
quod sepe vacui existunt **L**upio
et auarus est sicut vas sine fundo
qđ nunq̄ impletur. iuxta illud **E**c
clesiastes. v. **A**uarus nō implebit
pecunia **E**t ideo antiqui principes
cupiditatē et auariciā respuebant.
non enim ambiebant dñari ppter
pecuniā acquirendā: sed ppter glo
riam et reipublice custodiā **¶** **L**u
narrat **V**alerius lib: o. iij. cū **S**ci
pio accusaretur apud senatū de pe
cunia respondit. **C**um totā africā
potestati vestre subiecerim: nil ex
ea quod meū dicereſ preter cogno
men retuli. **S**uit em̄ dictus scipio
africanus: quia africanam deuicit.
¶ **N**arrat **v**alerius de mārenſi cu
rione q̄ fuit norma romane frugali
tatis et spectaculū fortitudinis **L**u
enim legati samnitū venissent ad
eum: ingressiq̄ viderent eū scāno
sedentē iuxta focū atq̄ ligneo cati
no cenantē. ei magnū pondus auri
attulerūt: et benignis verbis inui
tauerunt eū auro vti **A**t ille vultū
risu soluit dicens. **I**n vacuū aurū
attulistis. sed dicite samnitibz mā
tensem curionē malle locupletibz
imperare q̄z ipm fieri locupletē. et
referte eis nec acie inimici nec pe
cunia me corrūpi posse **I**bidē nar
ratur qđ dū legati missi a samnitibz
romā venissent: inuenerunt sabi
nū principem romanorū sedentē
et canentē **L**ui cū pro sua libertate

multa auri pondera obtulissent: il
le nō ad ppriā sed ad cōmunē vtili
tatem respiciens: ait **A**bire et au
rum vestrū asportate: quia romani
magis volūt dñari habentibz auz
q̄z auro. **¶** **R**efert **A**ug^o. de ciui
tate dei. qđ **l**ucius valerius qui de
functus est in suo consulatu adeo
paup fuit vt nūmis apud eum mi
nime inuentis: a populo sepultura
sibi daretur **I**psi em̄ principes cū
republicā haberent opulentissi
mam: in domibus suis erant pau
peres. **¶** **U**nde ait **A**ugustinus ibi
dem qđ quidā eorū fuerat bis cōsul
qui senatu pulsus est eo qđ decē pō
dera argenti in suis domibus hñe
compertus est **¶** **I**tem **V**alerius
Patrie rem vnus quisq̄ augere nō
suam procurabat. paupq̄z in diuite
imperio q̄z diues in paupere versa
ri volebat **E**t ponit exēplū de con
sulibz qui adeo pauperes erāt dū
moriebant qđ non habebant vnde
filias suas traderent nuptijs. illu
strium tamē viroz inopia a senatu
succurrebat. et eorū filias consue
nit senatus honorabiliter nuptijs
tradere. vt ait **A**ug^o. epistola. v. qđ
qui prudentius attendūt plus do
lendū esse dicūt paupertatē qđ opu
lentiam perisse romanā **I**n paup
tate enim morum integritas serua
batur. opulentia at mētes hominū
omni peior hoste corrūpit. **¶** **U**n le
gitur qđ exercitus alexādri denicto
dario spolijs vltra modū ditat^o eēt

paulo post cū hostibz itez agressus
denictus est Qd videns alexand
spolia ōnia q̄ serui acquisierant: iu
ssit cōburi dicens. q̄diu sine pecu
nia fuerunt nō erat qui eis resiste
ret. sed auro et argento onusti desi
des et pigri effecti sunt. Quibus
amissis fortiter pugnauerunt sicut
antea. Ita legit de romanis q̄ o

lim pugnabatur pro gloria acquirē
da p libertate sequenda ⁊ pro re
publica conseruanda: et tunc semp
vincebant Sed postq̄ se ad auari
ciam cōuerterunt: semp victi fuerūt

De vario et squillato Dialogus. L.r.

Varius est bestia parua paulo a
prior q̄ mustela. a re nomē habet.
In ventre em candidus in dorso
habet colorē cinereū ita elegantem
vt mireris bestia sua creatione spe
crabilem. de genere pioli est. in ar
boribus habitat ⁊ fetus facit Max
bestia pellibus in ornatu vestiū ⁊
maxime in pallijs gloriari solēt ho
mines. ipa tñ bestia in pelle ppria
minime gloriat Varius licet sit par
uus prop̄ nobilitatē pellis sue ani
mal excellentissimū est. similiter et
squillatus Hii duo societate statu
erunt dicentes Sumus nos subli
mati et apud oēs appreciari prop̄

valorē pellū nostray ex quo sum⁹
ita nobiles plequamur viles ⁊ des
pectos Un simul inuenerūt bufo
nem et molestare eū ceperūt Qui
bus bufo Deus fecit nos ⁊ nō ipsi
nos: si estis vos venustiores: crea
torem vestrū laudate Ipi vero p
turbati oculos eius erueit dicētes
Audes loqui ptra nos deturpate
Post inuenerūt bubonē nidū in ar
bore faciēte: qui post ipm sibilātes
effugauerūt: et oua eius et nidum
dissipauerūt Bubo at tristis an
lavit dicens Adale fecistis frēs q̄
sum dei creatura sicut vos: si alius
de vobis me vindicabit Demū in

invenit simiā sup arborē iocari. q̄
dixerunt Quare nō verecūdaris
ōnibus deterior q̄ sine cauda es:
et posteriora nobis ōndis. Simia
āt de arboze dñdit. et ipsos euiscē
rauit dicens.

Sunt curiales nobiles et deriso
res ignobiles.

Argo nobiles et potētes p̄p̄ suā
magnificentia molestare nequaq̄
debent humiles et paupes. q̄ nobi
litas nō est in dignitate parentū: s̄
in mox p̄positione. Un̄ dicit ph̄s
Nobilitas sola est q̄ animū ornat
moribz et vulgariter dī Villanus
est ille q̄ facit villania: nō qui in vil
la nascit̄. Legit̄ q̄ quidā leo in iu
uentute multa mala fecerat: impla

gauerat eū vngulis suis aprū than
rum et azellū. Accidit āt q̄ ip̄e de
venit ad senectutē: et tpe hyemis
infrigidatus cecidit in nivē nō va
lēs p̄ se exire: hoc vidēs aper recoz
datus ē suoz vulnerū: p̄cussitq̄ eū
graniter dētibz. similiter thaurus
p̄foravit ventrē eius cornibz. aze
lus vero graniter calcibz p̄cussit eū
in fronte. Leo āt satisfaciēs suo do
lori inquit Omnia q̄ vici me vincūt
nunc meus dormit honor: et opus
honoris r̄cessit. Ecce enī nocui: no
cet. que alijs feci sup me descēdūt.

De equo et apro Dyalogus: C:xi.

Equus cū apro diu q̄stionabatur
s̄ p̄p̄ longitudinē questionis equ⁹
bona sua dissipavit: vñ ad mulum
accessit rogans eū vt sibi marchas
decē auri mutaret. Equus vō cū
hīs marchis se recuperavit: et vñ cēs
questionē multa lucratus ē. Ad

āt p̄ modū marchas suas petebat
velut ille soluere pollicit⁹ fuerat. s̄
equ⁹ p̄slicitatē suā mulū dēf pa
bat dicens O mule n̄ recūdaris clia pe
tere a me. P: o q̄ mul⁹ p̄turbatus
ip̄m añ iudicē citavit. Equ⁹ vō istā
mat⁹ clamitauit ad se camelū et asinū

q̄ mulū fortiter p̄cussēit: et cū hīs
ad iudiciū p̄pauit Iudex quidē b̄
sciens fināz talem p̄nūciauit: q̄ pe
cunia illa p̄ cito restituēda esset. et
hij p̄: opter violentiā et p̄cussione
centū marchas solueret. Camelus
āt non hīs vñ redderet: exiuit de
ciuitate et bānitus ē. Azinus q̄qz
in cippo et carcere positus vitā mi
serabiliter finiuit. Equus āt dānū
et debita soluit ⁊ spoliatus reman
sit dicens.

Si quis debet ⁊ non reddit: iustū
ē: si malum prendit.

Sic et multi ingrati repiunt q̄ nō
p̄gnoscut b̄nficia: nec grates referūt
b̄nfactoribz. Contra q̄s ait cartho.
Bnficii accepti memor esto. Exi
guū munus cū dat ē paup̄ amicus.
Accipito placide pleneqz laudare
memento. S; multi hodie nō mō
nō laudāt: ymmo p̄ b̄nfactores fal
sa dicūt. ¶ Vñ legi q̄ cū quidā rex
quendā amicū suū sup̄ oēs solima
ret: ip̄e cogitare cepit intra se. Rex
hic me tñ hōrauit q̄ nunqz ero lib.
qua p̄pter de morte regis cepit eē
sollicitus. Rex āt b̄ sciēs citauit eū
veritate p̄pta iudicauit eū trahi p̄
ciuitatē. Qui dū traheret oēs p̄ij
ciebant immūda sup̄ eū. Ip̄e vero
patienter ōnia sustinuit. p̄ eo q̄ in
sua prosperitate nunqz fuerat alicui
placidus. imo ōnibz sup̄bus ⁊ infe
stus. S; cū qdā ei⁹ amicus quē t̄p̄
se dilexerat: iactaret sup̄ eū lapidē
et parū ip̄m t̄geret sup̄ digitū pe

dis vociferat⁹ ēz q̄ plurimū p̄rista
tus. Dū vō sic tract⁹ an̄ regē p̄nta
tus ēet: ait rex ministris. Qualiter
habuit miser iste se i passione. Qui
r̄ndert. satis patiēter. s; de tali ictu
nimū lamētatus est. Rex āt intro
gauit ip̄m q̄liter sic doluit. Qui ille
Qm̄ ip̄m vltra ceteros amauerāz
ab eo auxiliū sperabā nō tormētū.
Qui rex. De ore tuo te iudico vne
neqz. Sic fecisti p̄ me. Vñ ait mini
stris ⁊ in patibulo ip̄m suspēditē sī
cut dign⁹ ē. Adix ē ei q̄ hōies rōes
h̄ntes sunt ita ingrati cū irēnabi
lia aiālia p̄gnoscat b̄nficia sibi colla
ta. ¶ Legit q̄ cū quidā leo capt⁹ ēet
in rethibz venatorū ei qdā pastor p̄
patiens eū a vinculo abfoluit. Grex
dicit⁹ leo capt⁹ a venatoribz i cauea
impatoris cū alijs bestiis inclusus
ē. et i eadē cauea p̄pter scelus pastor
piectus ē: a beluis deuorāndus. Et
r̄cognoscēs eū leo n̄ solū ei n̄ nocuit
sed ip̄m ab alijs bestiis illesum h̄ua
uit. Gre legi q̄ dux taxonū iuenit
leonē pugnante cū maximo serpen
te. qui iam collū ei⁹ circūligauerat:
et eum veneno nitebatur occidere.
Adiles āt cogitans nobilitatē leo
ninam ⁊ maliciā serpentinā: ampu
tauit caput serpentinū. Quem leo
sequēs quasi domesticum animal
nunq̄ reliquit. Et pro eo vt dicūt
multa prelia gellit contra hostes e
ius. Et ip̄o mortuo et sepulto etiā
leo supra sepulchrū manens ibidē
mortuus est.

De azino et boue Dyalo⁹. L. xij.

Dos et azinus cū quodā rustico morabantur simul q̄ eos splendide saturabat: s̄ q̄nq̄ eos laboribz fatigabat et aculeabat. Quadā at vice rusticus vberauit azinū: q̄ prur batu sinit ad bonū dicens. Quid faciem⁹. Iste bubulcus cedit nos et fatigat. fugi⁹ ab ipso et sine iugo maneamus. inuenies em̄ sum⁹ adhuc: et q̄ plurimū gaudere possumus. Dū at de domo recederet et p̄ pascua saltarent: nīmū letabatur. Interea nox caliginosa aduenit et isti querēbantur simul dicentes. Qualiter dormiemus: bouile non habemus vt soliti eram⁹. Alde lius certe erat sustinere labores q̄ recedere. Cū at sup̄ humū iaceret cupientes obdormire: ecce lup⁹ cepit rugire et hos infestare: ita q̄ p̄ totam noctē non dormierunt dicētes. Non est bonū sic p̄manere sed

cū pecudibz nos sociemus. qm̄ p̄tecti erimus a pastoribz et canibz. Cūq̄ ad gregē appropinquarent: cupientes cū eis esse ac p̄noctare pastores ip̄os expulerūt ac fustigauerunt. ip̄i vero plorātes cū quodam rustico cōcordauerūt. qui eos q̄ plurimū aggrauabat et male pascebat. vnde cōpuncti reuersi sunt ad priorem statum dicentes.

Melius est domi manere q̄ p̄mū dum sic vagari.

In hoc possumus notare q̄ periculum est pegrinari ac de loco suo recedere et in alieno hospitari. Dicitur em̄ eccl̄i. xxix. Vltima nequā est hospitari de domo in domū. Est etiā melius et vtilius pati aliquod grauamen parū q̄ sustinere mai⁹. Et cum homo aliquid facit semper debet cōsiderare quid sibi inde potest euenire. Vñ sapiens. Quicquid agas prudēter agas et respice finē. Ferre minora volo ne graviora feram. Vñ dicit q̄ quidā miluus

grauit̃er molestabat colūbas rapi-
 ens earū pullos Colūbe vero ali-
 quando se defendebant: et pcutiē-
 tes eum alis suis abigebant eum.
 Tandē fecerunt consiliū et accepe-
 runt sibi in regē accipitrē pullurū
 bella milui Rex at cepit magis no-
 cere q̃ hostis: accipiebat em̃ quori-
 die viam de pinguioribz et come-
 debat Colūbe vero ceperūt conq̃ri
 de rege: ac dicere q̃ sanius est bel-
 la milui pari q̃z mori crudeliter ac
 sine defensione Uideri etiā in hoc
 potest q̃ melius est amax consiliū
 cum quiete et securitate q̃ delecta-
 bile cum periculo ac sollicitudine.
 Prout refert esopus q̃ mus urba-
 nus venit ad villā et bñ receptus ē

a mure rustico: urbanus vō landa-
 uit expēsas ciuitatē et secū deduxit
 eum ad cellariū epatus. et delicati-
 ores cibos cū eo participauit In-
 terea clauēs murmurāt: et clauari⁹
 intrauit. Adus urbanus fugit ad
 solitū foramē: rusticus vō impegit
 in muro et vix viuus euasit Tandē
 cōuenerūt in vnū: dixitqz mus de
 villa Ego malo rodere fabā q̃z ro-
 di repētina cura: habe hec bona so-
 lus q̃ sūt gaudia tibi soli: mihi pax
 opulenta in pauperie vitā quietā
 dat et preciū meis dapibus.

De hyrco et veruece
 Dialogus L. xij.

Agnus grex simul accu-
mulatus edebat in pas-
cuis: veruex at. i. aries l'
muto clamitauit hyrcū
de capris dicens Extra gregē pce-
damus: q̄re cū ouibus tā turpiter
manemus? Lūq; extra gregē exi-
rent z societate suā spernerēt: lup⁹
rapax qui ī siluis latitabat in illos
exiliens ip̄os momordit z se paut
dicens.

Melius est esse sociatus q̄ mane-
re sequestratus.

In hoc apparet q̄ qui spernit soci-
etate spernit securitate Quia di-

citur ecclesiastes. iiii: Ne soli quia
si ceciderit nō habebit subleuantē
se. Quedā omix hēbat pullos
multos quos auide fulciebat Ad-
ueniente at miluo omix pullos ad
se pgregauit vt ip̄os protegeret ab
aue rapace Dēs vero q̄ ad eā p̄su-
gerunt protecti sunt et defensi: vn⁹
tñ illoz p se solū picare voluit: nec
de societate curauit: vnde miluus
ip̄m rapuit et asportauit.

De panthera et porco Dialogus Lxiiij

Panthera ē aiāl varij co-
loris pulchrū et odorife-
rum. Dicit at solinus q̄
est animal colore variū
speciosum nimis minutis orbicul'
supductū: ita vt oculi ex fuluo cir-
culis reluceat: z in ceruleū vel albū
colore varietas distinguat Est at
hoc aiāl admodū mansuetū In-
micum autē solum habet draconē.

Dum comederit satiātūq; fuerit
diuersis cibis vt dicit phisiologus
recondit se z dormit in spelūca sua
Inde post triduū exurgēs a som-
no rugitum emittit. Ceterē vero
bestie cum vocem eius audiunt cō-
gregantur z sequūtur odoriseius
suauitatem que egreditur de ore e-
ius. Solus autē draco cum vocem
ei⁹ audierit: cōtrahit timore: z ab-

scondit se in cavernis terre Sz sel
 panthera temprata e esse de porco
 Et qz delicatū cupiebat et abhor
 rebat immūdū: vñ p se nutriebat
 stratū mundissimū faciens illi: z se
 pissime porcū extricabat: nec pmit
 tebat in luto ipm agitari Sus aut
 in hoc molestabat z magis cupie
 bat in luto cum alijs se volvere ac
 fedare Quadā em vice sus de do
 mo exiliens cū alijs se totū fedauit
 ppter qd panthera porcū immū
 dū abhorruit et repudiavit dices.
 Mutare aliquem de natura est pe
 na dura.

Sic faciūt peccatores et immūdi
 qz ppter malā psuetudinē nō valēt
 exire de luto pcupiscētie z luxurie
 Quia vt dicit phūs. Cōsuetudo

ē altera natura Et iō hncipijs ob
 sta. Tēptatio em in ortu suo ē qsi v
 gula q cito pt enelli anteqz pantiq
 tatem crescat in arborē Sz vt dicit
 glo. pctm psuetudinis est velut lan
 guoz inueteratus q difficile curat.
 Vñ hiere. xiiij. Si mutare pt ethi
 ops pellē suā et pardus varietatē
 suam. et vos poteritis bñ facere cū
 malū didiceritis ¶ Legit de vespā
 siano impatore q cū esset avarus: z
 i hac psuetudine iā senex psisteret:
 et quidā vituperādo diceret ei vul
 pē pellē posse mutare n aiñ: rñdit.
 huiusmōi hōihz debemus risum.
 nob criminosi correctionē plenā.

De onagro et apro
 Dialogus Lxv

Quager dicit papias est
 azinus siluaticus: z aper
 est porcus siluester. Vñ
 duo inuenerūt dñz in sil
 ua errantē Qui dixerūt Adinua
 nos dñe: et rectū iudiciū iudica de

nobis Quibus dominus. Quid
 vultis vt faciam vobis? Qui azin?
 Dominus meus me decepit: ha
 bet enim canem paruulum qui de
 cibo domini vescit: et in cubili suo
 dormit. Ipseqz enim dominus

blandit ei: cū ipsoq; iocatur. me nū
q; terigit nec mihi blādit qui quo
tidie sarcinā gesto: et i negocijs su
is me affligo. Cui dñs Vnager si
vis esse libēter tactus et visus esto
immaculatus et n̄ stercoratus La
nis em̄ propterea q; stat mūd⁹ ma
net apud dñm suū letabūdu. Ap
quoq; dixit Dñs meus tenet philo
menā penes se i cauea deaurata
et cū ipa pangit q̄ plurimū et letat
me autē non gratiose audit cū bala
tum traho. similiter nec cū socius
meus cātat. An̄ perimus pone mo
dum in hijs. Ad hec dñs respon
dit. Nescitis quid petatis. Si aui
de cupitis esse audiri et intellecti:
deberis habere verba delicata nō
feda: non vocē turbidā. Philome
na propterea q; placide loquit et
cantat: gratāter auditur. vos autē
non sic. Ipi vero obmutuerūt dice
tes.

Quod non licet non petamus. qd
nescimus nō dicamus.

¶ Ergo et nos si cupimus libenter
vili esse et tacti: studeamus esse im
maculati: nō polluti non fedati: p^o
si volumus esse audiri et intellecti
loquamur vba placida: nō turpia
non vilia. Sunt em̄ quidā quorum
guttur est quasi sepulchrū qd feret
cum aperit. De quibus psalmo. v.
Sepulchrū patens est guttur eorū
scz malorū hominū: quia semp di
cunt ferida. De quib; dicit idem
psalmista. Disperdat dñs vniuer

sa labia dolosa et linguā magnilo
quam. scz aduersus deum et proxi
mum. Talibus em̄ verbis iniurio
sis et cōtumeliosis loquentes non
sunt audiendi. iuxta illud Seneca.
Claudēde sunt aures malis vocibus.
Diogenes philosoph⁹ cui a
referēti quoddā malū ab amico te
ipso prolat. i ait. Dubiū est an ami
cus hoc dixerit. certum est autē n̄ i
hi q; tu male dicis. Antisthenes
cuidā dicenti ille de te malū hoc di
xit: ait. Non de me hoc dixit: s; de
illo qui hoc in se habere recognos
cit. Xenocrates respōdit cuidam
maledicēti sibi: vt tu lingue tue do
minus es: sic et ego aurium mearum.
Sic ego possum ponere auribus
meis claustrā. Respondit cuidam
dicēti sibi maledixit tibi ille. Qui
dam de te maledixit: nō cure quia
auditus eē debet rebus: si lingua
cum singulis hominib; sint. singu
le lingue: aures vō binc. Et sic de
bet homo plus sustinere duab; au
rib; q; possit aliquis loqui vna lin
gua. ¶ Narrat in libro de nugis phi
losophorū cuidā maledicenti sibi
respondit quidā: facile in me male
dicere potes. nec sum respōditurus.
In eodē libro narrat q; zeno phi
losophus cuidam maledicenti sibi
dixit. si meis aurib; te audires: ta
ceres. ¶ Nota q; sustinentia contu
meliarū in verbis impropiorū fuit
in antiquis. Regitur de alexandro
put dicit in libro. iij. de nugis phi

Isophorū. q̄ cum antigonusei dix-
isset: erat tūc iam regere conuenit
quasi dicat. non pudet in corpore
regis voluptatem dominari luxu-
rie. quasi dicat Indignus es reg-
no ratione et atq̄ et voluptatis. et
tamen patientissime tulit. Eodem
libro narratur de patientia iulij ce-
saris: cum enim caluiciū grauer
ferret: et capillū defluente a cerui-
ce ad frontē cōuocaret milite ei di-
cente. facilius est tibi o cesar caluū
non esse. q̄ me in romano exercitu
timendū quicq̄ egisse vel acturum
esse. qd̄ tamen patienter sustinuit.
vnde cum de eo essent famosi libel-
li et iocularia carmina publice di-
uulgata: et hec ad improperiū suū
patientissime sustulit. Cū quedā
matrona eius originē despiciēs pa-
nificum vocaret: ludendo pertulit
¶ Ibidē narratur de augusto ce-
sare: cum quidā diceret ei: o tyran-
ne: respondit. si essem inquit nō di-
ceres. Ibidē narratur de scipione
africano q̄ cum quidā eum p̄ vim
vūgnātem vocaret et ex hoc argue-
ret: respondit. imperatorē peperit
me mater mea: non bellatorē ¶ Le-
gitur etiā de augusto cesare libro.
iij. de nugis philosophorū: q̄ cū ty-
berius ei p̄queretur q̄ multi de eo
male loquerent̄: respondit Satis
est si hoc habemus ne quis nobis
male facere possit: idcirco noli in-
dignari si aliquis de nobis male lo-
quitur ¶ De patiētia antgoni re-

gis narrat Seneca libro. iij. de ira
cum audisset aliquos de se male ex-
timare et loqui: vt ipsi putabant in-
scio rege. omnia tamē cum ip̄e au-
diret eō q̄ inter se et dicentes tenu-
is modo paries interiectus esset: so-
lam manū leuiter cōmouit dicens
quasi in persona alterius. hinc dis-
cedite ne rex vos audiat. ¶ Item
refert Seneca libro. iij. de ira de
dicto rege antgono. q̄ cum quadā
vice audisset quosdā ex militibus
ōnia mala imprecātes sibi: accessit
ad eos maxime qui laborabant. et
cum eos audiuiſset et ignorarent a
quo audirentur: admonuit eos di-
cens Nunc maledixistis antgono
sed nunc bene oprate ei q̄ vos dili-
git. ¶ Dira humilitas regis qui nō
dedignatus est condescendere la-
borantibus. et mira patientia qui
non est indignatus sibi maledicen-
tibus.

De salamandra et hydro. Dialogus. L. xvi.

Salamandra ē genus la-
certuli siue stellionis a-
nimal pestiferū et sum-
me venenosum. nā vt di-
cit plinius libro. xxix. c. iiii. fructus
arborū inficit: aquas corrūpit: ex q̄
bus si quis comederit vel biberit:
mox necatur. s̄ si salina eius pedē
hominis tetigerit: totū hominē in-
ficit et corrūpit: et quāuis tanta sit
in salamādra vis veneni: a quibus-
dam tñ animalibz mādiū loco cibi
inter medios ignes viuit sola ani-
malū vt dicit idē. ymmo incendiū
et ignē extinguit. Et est genus sa-
lamandre cui⁹ pellis est villosa ⁊ pi-
losa sicut pellis vituli marini ex q̄
fiunt aliqn cinguli ad vsus regū q̄
post longā verustatē in ignē p̄iecti
non exurunt: s̄ post diurnā inflā-
mationē illesi ⁊ purgati q̄ si renoua-
ti ab ignibz extrahuntur Et ex illa
pelle fiunt lichni in lāpadibz et lu-
cernis qui nullo incendio corrūpu-
tur Hydros at serpens est toxico-

sus q̄ viuit in aquis hñs quinqz ca-
pira. Dij duo pl̄iabant simul: s̄ cū
salamādra vincebat ab hydro: p̄ij-
ciebat se in ignē vt euaderet Cū at
hydros vincebat a salamādra: iac-
tabat se in aquā Sicqz se conserva-
bant nec corruebant dicentes.

Ad domū qui reuertitur non sur-
git nec conterit.

Ita ⁊ nos protegere debemus: cū
impugnāmur ab inimicis inferna-
libz de igne cōcupiscētie et luxurie
dēmus nos p̄ijcere in aquas casti-
tatis ⁊ mūdicie Cū at ipugnāmur
de aqua cupiditatis ⁊ auaricie: de-
bemus nos iactare in ignē caritatē
et largitatis: exemplo columbe Le-
gitur quidē de pprietatibz auin⁹
q̄ sunt quidā accipitres q̄ aues nō
rapiunt nisi in aere. ⁊ quidā sunt q̄
non rapiunt eas nisi in terra Co-
lumba vero naturaliter s̄ agnoscit
⁊ ideo si fugat ab accipitre rapiēte
i aere statim ad terrā se deicit Si
vō ab accipitre rapiēte in terra: iac-

re se tenet: et sic euadit. Ita et nos
ingeniū habere debemus cōtra ac
cipitrē infernalē qui h̄z mille artes
nocendi. **U**ī paulinus. Hostis n̄r
cui sunt mille artes nocēdi tam va
rijs expugnādo us ē telis q̄ impug
nat insidijs: et ideo cum hostis me
us qui p̄sequit me mille habeat ar
tes nocendi: mille mihi modis re
pugnandū est. Dicit q̄ quidā de
moniacus ad virū sc̄m est: qui cum
precepit demoni vt exiret: et nomē
suum diceret: ille respondit. Nos
sumus tres qui in isto homine ha

bitamus. Ego vocor claudens cor
alius frater meus vocatur claudēs
os: et tercius vocatur claudēs mar
supiū. Officiū enim meū est pecca
toris cor indurare ne possit contri
tionem habere. Et si forte conteri
tur: laborat frater meus vt a con
fessione impediatur. Et si forte cō
fiteret: tercius prohibet satisficere.
et iste tercius vocat claudēs mar
supiū: et p̄ hūc modū fere oēs lucra m̄

De symia et taro.
Dialogus. L. xvij.

Tarus est animal ad quantitatē
vulpis cuius pellis est valde h̄spi
da et villosa. De hoc dicit plinius
libro. viij. c. xxxix. quādo eum ca
nis insequit: anhelitum et flatum
retinet: retinendo cutem extendit
et sic morsus canū et ictus hominū
arceat. Nec bestia vulpem odit: et cū
eo dimicare consuevit: sed videns
vulpes q̄ p̄pter duram eius et vil
losam pellem ledere eū non pote

rat: se victram simulās fugam petit.
Et dum taxus predā q̄rit: vulpes
latibulū eius subintrans: vrina et
alijs immūdijs taxi cubiculū infi
cere consuevit. cuius fetorē abhor
rens: melius idest taxus defecaturū
domiciliū derelinquit: et aliā man
siunculā sibi necessario querit. Et
si quando in hyeme ei defecerit ci
bus pro cibarijs erit somnus. Est
enim animal multū dormiens. Ad

hunc accessit symia dicens **G**rater
accommoda mihi centum marchas. quia
cupio in partibus ultramarinis ne
gociari: et lucrum fideliter tecum diui
dere. **L**ui taxus. hoc libenter tibi
annuam quoniam quiescere populo
si mihi fideiussores dabis: et instru
mentum per manum notarii mihi facias
Symia autem bubalum et thaurum fi
deiussores instituit. et cyrographum
per manus sonipedis relinquens: ad
partes suas migravit. et nunquam re
dijt. **T**axus autem videns quod illusum esset
a symia: a fideiussoribus petijt accom
modata. **I**psi vero sibilabant post
ipsum: et quasi plurimum spernebant eum.
Taxus autem hoc iudici indicavit:
ostendens ei cyrographum **I**udex
itaque fideiussores citari fecit: et sen
tentiam perpalavit quod restituerent quod
per cartam obligata fuerat: ipsi ve
ro indignati taxum semper persecuti sunt
et ad extremum graviter percusserunt.
Taxus autem vulneratus ait.

Qui non cupit mutuari nunquam cu
pit litigare.

Multoties enim accidit quod homo
perdit amicos cum reperit fenerata.
Tamen dicit propheta psalmo. cxi
Iocundus homo qui misereatur et com
modat. **S**ed scribit catho **L**ui des
videt ut sit discretio in accommoda
tore. **I** fabulant enim quod quedam
capreola pregnans venit ad aliam
habentem domunculam. et verbis dul
cibus ac precibus lamentans de par
tu petiit domum: promittens se post

partum reddituram sibi domuncu
lam **D**ec abiit. illa manens. sed post
partum per plures dies redijt petens
sua iura **A**t illa obseravit aures et
edem. et nolens reddere quod promise
rat: ait. **N**on timeo tuos dentes:
quia dentes filiorum meorum te lania
bunt. **Q**uare docetur homo quod non
semper credere debet verbis mel
litis: quia multi decipiuntur causa pi
etatis. vii. **N**on satis est tutum mel
litis credere verbis **E**x hoc melle
solet pestis amara sequi. **P**ro ut
refert esopus volens ostendere quod
nil potest prodesse malis quam mens
prava malorum non verecundatur esse
immemor beneficii accepti. vii. ait
quod lupo agnum voranti in gutture he
sit os transuersum. **Q**ua de causa
misit ad gruem ut suo rostro ipsum
extraheret **B**rus osse reuoluto et
euulso de faucibus lupi: petijt pro
missa que multa promiserat lupo.
Lui lupo. **A**n non infelix vinis
munere meo: nonne potui precide
re collum tuum morsu meo? **E**rgo tua
vita sit tibi munus meum.

De mure et murilego.
Dialogus L. xvij.

Mus iuit ad murilegū et se q̄ plurimū exinaniū dicens O excellentissimē me semp intendo seruire tibi: et nunq̄ a te recedere: tantū modo p̄tege me a furore mustele. Murilegus autē in p̄tectionē eū recepit: et ubiq̄ ipsum secū portabat: non p̄mittens eum a mustela decipi. Mustela ideo fuit amaricata de eo quod faciebat cattus: et eū q̄ plurimū emulabatur. Quadā āt vice mus sefellit et murilegus ipm̄ correxī. pro quo irat⁹ mus ad mustelam accessit: eamq̄ humiliter salutauit dicens Adagna sunt peccata mea: vere dignus sū puniri: quoniam tibi sub p̄tectione cat̄i aduersatus fui. Sicq̄ inter murilegū et mustelam discordiā seminabat: cum ab ip̄is corrigebat. Ad postremū sic eas simul copulauit: q̄ om̄ino cupiebant se dilaniare. Dum āt ad certamen promptē gradiebantur: ait mustela. O soror quid agi-

mus. quare per hunc falsum murē volumus nos dilaniare? Adelius est vt ipsum mactemus q̄ de seculo nos delere. Placuit sermo cattulo: et ita fecerūt dicentes.

Qui discordia vtuntur iustum est si puniuntur.

Ita faciūt multi aduatores et maligni inter principes pacem habentes. p̄pter quod odibiles sunt deo. Dicitur p̄verbior. vi. sex sunt que odit deus: et septimū detestat anima eius: oculos sublimes: linguas mendacē: manus effundentes innoxiiū sanguinē: cor ymaginans cogitationes pessimas: pedes veloces ad currendū in malū. et p̄ferentem mēdacia: testem fallacē. et qui seminat inter fratres discordiā. Unde eccli. xxviii. Susurro et bilis linguis maledictus est. multos enī turbauit pacem habentes. Antiqui enim tales susurriones et aduatores non diligebant: sed erāt in eis magnificentia et fortitudo ad p̄fici-

tendum verū in sermonibus. **U**t enim narrat valerius. li. vi. q. omibz siracusanis expectantibus exitum dionisij tyranni propter nimia morum acerbitate quedam mulier ultime senectutis orabat deos vt incolumis et superstes esset. **Q**uod vt agnouit ille indebita admirans beniuolentia: vocauit eam inquires quo merito suo id faceret. respondit. illa certa est mei proposita ratio. **L**u essem puella et habere grauem tyrannū eo carere cupiebam. **Q**uo interfecto deterior arcem occupauit: cuius dominationem finire magis expectabam. **T**e aut nō preciosiorē habere cupimus rectore. **T**imeo itaqz ne si fueris assumptus deteri

or in locū tuum succedat. ergo oraui pro te. **U**aluerunt etiam antiqz philosophi veritate dicendo mori qz tacita veritate viuere. **U**nde de diogene dicitur qz erat vsqzquaqz proficiens verū. de quo ait **V**alerius. li. iij. c. iij. qz cum eidem lauati olera aristipus dixisset. si dionisio tyranno adulari velles ista nō esses ymmo inquit ille si ista esse velles dionisio adulari necesse non haberet: maluit enim oleribus viuere z verum dicere: qz epulis regijs saginari et eidem adulari.

De quinque agnis z lupo Dialogus L. xix.

Sni quinque relictī a parentibus velut pupilliet orphani a sanguineis z a tutoribz regēbāt. **Q**uam at vice lupus vnū ex hīs clam ad se vocauit dices **L**upio tibi cō

dolere vt pupillo: vnde volo tibi literas insinuare vt proficere possis verum tamen pge prius ad fratres tuos et dic vt tecū veniant ad me mecū acta cōfirmaturi. **A**gnus innocēs gaudius ē gaudio mēno valē

de: et prexit ad fratres suos et hec omnia intimauit. Qui dixerunt. hoc plurimum nobis placet. sed eamus ad tutores nostros ut consulat nobis. Quibus dixerunt tutores. Laete vobis a tali magistro quia si ad ipsum reuersi fueritis iugulabit vos. Illi autem non attendentes ad consilium seniorum ad lupum accesserunt. Lupus autem videns eos letabundus effectus est: et in ipsos saliens eos iugulauit: et se cum filiis suis pauidicens.

Male pergit et offendit qui maioribus non credit.

Argo credere debemus ad seniorum consilium. Quia dicitur Job xxv. In antiquis est sapientia: et in longo tempore prudentia. Debemus etiam custodire consilium nobis datum maxime ab amicis. Dicitur enim Proverbiorum. iij. Custodi legem atque consilium et erit vita anime tue: et gratia faucibus tuis.

Diciturque quidam agricola coluit terram seminans in ea semen lini. Hoc videns hyrundo docta et antiqua: congregauit omnes aues simul dicens: hic ager et hoc semen nobis mala vincula minant: unde disperdamus ea antequam crescant.

Voluerunt autem relique adhuc immo reprehendebant eam imppetrantes vanos timores. Interea herba exiit de humo: et hyrundo iterum monet instare pericula. Aues vero rursus deridebant dicentes

hyrundo placat homines sibi et bla ditur cantu suo. Interim linum metitur et fiunt rethia que aues capiebant. Tunc omnes aues cognouerunt errorem suum et penituerunt tarde. Unde ille qui spernit utile consilium sumit inutile: et ille qui nimis est tutus iure subit rethia. Et nota quod quandoque consilium vilis persone utilissimum est et quod ingenium plus valet virtute. unde versus. Ingenium superat vires et summa prudentia est prudenti. Scribitur quidem quod aquila volans per aerem et videns mouere se restudine id est galandam deponit se super ipsam: accipitque in pedibus. Et illa retraxit pedes et collum in concham. ita quod nullo modo poterat de ipsa comedere quod volebat sed quedam cornix hoc videns ait: licet sis potens et rex avium: nescis tamen omnia: audi secure consilium meum: quod geritur in concha valde bonus cibus est. frange concham deferendo in altum. Sic fecit et comedit cum dulcedine.

De reptilibus multis Dialogus Lxx.

Reptilia multa sup hu-
mū simul solatiabāt ad
solem: s̄ basiliscus. i. ser-
pens venenosus vt sup
dictum est in dyalogo q̄dragesimo
primo in mediū exiliuit clamans.
quis in duello mecū salire pop̄tat:
veniat et pugniabo cū eo Testudo
autē in medio p̄cessit cū ip̄o pugna-
tura Dum āt simul pugnarent ba-
siliscus cupiebat eā mordere ⁊ tox-
icare: s̄ testudo trahebat et caput
⁊ pedes in concham: q̄ nō poterat
eam tangere Postea vero extra-
hebat et basiliscū cū dentibus ⁊ vn-
gulis aculeabat: sic victus anguis
erubuit Paululum post denuo se

fortificauit: et volēs se excusare q̄
erat turpiter vict⁹ ait: volo me vin-
dicare: si est inter vos aliquis p̄eli-
ator veniat ad me et ip̄m fugabo.
Ericius autē spinosus hoc audiēs
armatus ad bellū p̄cessit. Cū autē
serpens eū videret: cū furore maxi-
me aggrediť sup eū Ericius vero
se corroborans acuit pennas suas
et in ip̄o fixit: ⁊ vsq̄ ad sanguinem
vulnerauit Basiliscus quidē con-
fusus merore quasi deficiebat In-
terea rana hoc videns cupiens se
vindicare de serpēte: sup ip̄m ascē-
dit: volēs ip̄m extinguere Anguis
itaq̄ intuens ranam dū fatigat⁹ et
famelicus existeret: se q̄ plurimū

corroborauit: et eam cepit et deglu-
tuit dicens.

Male pugnat qui paratus non est
nec bene armatus.

In hoc notatur quod cum cernimus ini-
micos nostros fortiores aliquantu-
lum suppeditatos: non debemus ag-
gredi super eos: sed supersedere ac vi-
dere finem rei. **A**it enim Seneca. In-
micum quamuis humilem doctum me-
tuere. **E**rgo enim letari non debemus
de inimici interitu: ne forte super nos
veniant similia. **U**bi puerb. xxij.
Lum ceciderit inimicus tuus no-
li gratulari: nec letaris super inimici
interitu ne superueniant in te similia.
Qui enim gaudet de inimici casu ca-
dit in illum. **L**egitur quod quidam impe-
rator habebat duos artifices: unum
sartorem: et alium barbitonso-
rem. **I**ncisor pannorum odiebat barbiton-
so-rem quia imperator plus eum ho-
norabat. **U**nde accusauit eum apud
imperatorem quod diffamabat ipsum di-

cens quod non poterat feto: et ferretur
ipsius radendo ei barbam. **E**x hoc
indignatus imperator precepit eum
pisci in mare cum sacco ad collum. **H**oc
autem inueniens nautis imperator amisit
anulum suum qui cadebat in mari. **B**ar-
bitonisor autem corrupit nautas pecu-
nia: et cum eis transiit ad alias natio-
nes longinquas in quibus prosperatus
est. **E**t emens piscem quandam inuenit
in visceribus eius anulum imperatoris
cum quo venit ad eum et donauit ipsum
imperator: excusans se de crimine
sibi imposito. **T**andem pro munere pe-
cijt ut incisor pannorum qui de eius gau-
debat interitu: mitteretur modo ubi
ipse missus fuerat: et sic euasit. **E**t
inimicus qui putabat se victoriosum
interijt. **U**nde Seneca. **A**b alio
expecta alteri quod feceris.

De homine et muliere.
Dialogus Lxxi.

Homo est sūm phūm mēs
incarnata: fantasma tē-
poris: speculator vite.
mancipiū mortis. tran-
sicens viator. loci hospes. anima la-
boriosa. parui tēporis habitaculū.
Mulier est sūm phūm hominis cō-
fusio: insatiabilis bestia. p̄tinua sol-
licitudo. indeficiens pugna: huma-
nū mancipiū: et viro cōtinenti nau-
fragiū: put quidā vir castus et im-
maculatus qñz habere voluit collo-
quiū mulieris et familiaritatē in q̄
illectus et illaq̄atus sigillū castitat̄
q̄cito amisit. Attendēs at ad dul-
cedinē vbi illius et intuens pulchri-
tudinē faciei ei⁹: dissipatus ē dicēs
Propt̄ mulieres fracti multi sunt
et vulnerati.

Uñ ait quidā Peccati forma fe-
mina ē et mortis cōditio. Ihero⁹.
Janua dyaboli. via iniquitatis. scor-
pionis pcussio: nocivūq; genus est
femina. Idē Bladus igne⁹ ē spēs
mulieris. Ademto q̄ thamar a frē
suo sit corrupta. Ademto semp q̄
dei colonū de possessione sua eiecit
mulier. Quid forti⁹ sampsonē: qd
sapiētius salomone: quid sanctius
david. Dēs hij p̄ feminas subuersi
sunt. Eccli. xxv. A muliere iniciū
factū est peccati: et p̄ illā hoiēs mo-
riunt̄. Uñ antiqui ab ip̄is se conti-
nuerūt prout narrat vegecius li. ij.
de cōtinentia alexandri. q̄ cū eēt ei
virgo eximie pulchritudinis tradi-
ta cuidā principi desponsata: summa

abstinentia pepcit ei. vt nec eā aspi-
ceret sed ad spōsum remisit. Qua
remissa mulieris ac principis men-
tes sibi reconciliauit. Cui simile
narrat Valerius libro. iij. cap. iij.
de scipione dicens q̄ cū intellexiss̄
q̄ virgo eximie forme cuidā nobili
desponsata esset inter obsides qui
erant apud carthaginē. postq̄ car-
thago fuit ab ip̄o capta vocatis pa-
rentibz virginis: et sponso immacu-
latam virginē eis tradidit: et aurū
qd̄ pro redemptione puelle oblatū
erat virgini in dotē siue marito in
munus nuptiale dedit p̄ quā conti-
nentiā et munificentiā animos illo-
rum sibi applicuit. De mira etiam
p̄tinentia xenocrati philosophi nar-
rat valerius eodē. c. dicēs q̄ apud
athenas quidā iuvenes promiserūt
cuidā mulieri impudice pecuniā si
bi dare si animū philosophi posset
ad luxuriā inflectere. Que nocte
venies iuxta eū accubuit. nec in ali-
quo eius cōtinentiā labefecit. Et
deridentibus adolescentibz q̄ ani-
mū illi⁹ flectere nō potuisset: rridit
q̄ nō ad hoiēm sed ad statuā prex-
isset: vocauit em̄ philosophū statuā
propter immobile eius p̄tinentiā.

De vita et morte
Dialogus L. xxiij.

Dorsū philosophū ē
 eternus somnus: diuitū
 paupor. pauperū deside
 rium: incurabilis euētus
 larro hōis: fuga vite: r̄olutio hōis
 Vita vero est bonorū leticia: mise
 rozū mesticia. Et hō qdā iuuenis
 formosus diues fortis et sanus: ad
 mortem p̄gredit̄ et ait O fors im
 mutabilis miserere mei et exaudi
 me. suppliciū qd a te expecto noli
 emittere ad me. aurū et argentū la
 pides preciosos mancipia equos
 fundos predia palacia possessiōes
 ⁊ quicquid vis tibi dabo. tūmodo
 noli me tangere. Cui mors. Im
 possibilia petis o frater: nō sunt pe
 tenda a deo nisi honesta et possibi
 lia: ideoq; nō sapienter locutus es
 Quia dicitur hominū: mors vbiq;
 te expectat. et tu si sapiens fueris
 vbiq; eā expectabis. Dicit̄ em̄ ps
 lxxxviij. Quis ē homo qui viuit ⁊
 nō videbit mortē: q̄si dicat nullus.

vñ versus Per nullā sortē poteris
 euadē mortē Adors resecat mors
 omne necat quod carne creat Er
 go patienter recipe me quia tibi ni
 hil noui veni facere Ait em̄ seneca
 Nemo tam imperitus ē vt nesciat
 se aliquñ moriturū. tamen mors cū
 propere accesserit tremīt plorat.
 Quid fles quid ploras quia mori
 eris ad hāc legē natus. Quid tibi
 noui est? Ad hanc legem natus es
 hoc patri tuo accidit: hoc et matri
 ⁊ maioribus tuis. hoc omnibus an
 tere: hoc omnibus post te: vita e
 nim cum exceptione mortis data
 non est. Lex vniuersalis est que iū
 bet nasci et mori. hoc autem intelli
 gas vitam gerendo. Ait idē. debe
 mus nos portare qd nō possumus
 vitare Exemplū de dauid de filio
 mortuo: quia mortuus ē quare ieiū
 no? Nunq̄d potero reuocare eū?
 Ego vadā magis ad eū: ip̄e nō re
 ūtet ad me. vñ nūciata cuidā p̄ho

mozte filij ait. qñ eum genui inquit
moriturū sciui. **N**arrat valerius li.
v.c.x. dices q anaxagoras audita
mozte filij rñdit: nihil quidē in ex-
pectatā aut nouū nuncias: ego eū
natum ex me sciebam esse mortale.
a lege nature accipiedi spūs ⁊ red-
dendi legē didici atq; neminē mo-
ri qui non vixerit: ita nec quidē vi-
uere aliquem qui nō sit moriturus
naturalit. **I**bide q xenophon au-
dita mozte filij sui maioris natu q
in bello occiderat: coronā tñ depo-
nere contentus fuit. Agebat enim
solemne sacrificiū: deinde pcorat⁹
quō occubuilset: vt audiuit fortissi-
me pugnantē interisse: capiti repo-
suit coronā: et p. numina quibus sa-
cificabat testatus est: maiore se ex
virtute filij voluptate: q; ex mozte
amaritudine sentire. **N**arrat ihe-
ronimus: q sancta quedā et nobi-
lissima mulier cū corpusculū mariti
sui defuncti quē amabat quē plora-
bat adhuc nō esset humatū: in ipo-
sepulture eius die duos simul poi-
dit filios. Rem sum dicturus incre-
dibilem: sed xpo teste non falsam.
Quis illam nō putaret passis cri-
mibus veste conscissa lacerantē pec-
tus incedere. Lacrimę quidē gutta
nō fluxit: sterit immobilis: et aduo-
luta ad pedes xpi quasi ipm tene-
ret: ait. **E**xpedita inquit seruitura
sum dñe tibi quia me a tanto onē-
re liberaasti. **L**egitur in cronicis
imperatorū q vxor octauiani tumu-

lauit quendā filiū suū nomine dru-
sum: et licet esset pagana: tamen p
magnum sensum naturalem existe-
tem in se: deposuit. ōnia signa me-
roris dicens. **Q**uid pdest timere
quod non potest evitari: ⁊ flere qd
dum venerit non potest reuocari.
Unde seneca. **N**ō affligit sapiēs
liberorū amissione nec amicorum.
eodem mō ferre pōt illoz mortem
quo suam expectat. **E**t quidē me-
morā mortis est quoddā frenū re-
frenans hominē ne nimis ei fluat ⁊
discurrat p latitudines cupiditatū
et libidinis: mortis meditatio sum-
ma est philosophia: vt dicit plato.
Unde dicitur in vita iohannis
elemosinarij q antiquitus postq;
imperator coronatus erat statim in-
grediebant ad eū edificatores mo-
numentorū dicētes eidem: de quo
vel de quali metallo iubes impera-
tor fieri monumentū tuum. **I**nsi-
nuātes hoc ei vt sciret q homo cor-
ruptibilis et trāsitorius esset: vt cu-
ram haberet anime sue ⁊ rēgnū pie
disponeret et gubernaret. **I**uxta
illud eccli. vij. **N**emozare nouissi-
ma tua et in eternū non peccabis.
Recitat alfonso i tractatu suo
de prudentia: q mortuo alexādo
cum fieret ei sepulchrū aureū: con-
uenerūt ad eū plurimi philosophi.
Ex quibus vnus dixit. **A**lexand
ex auro fecit thesaurū: nunc con-
trario auru de eo fecit thesaurum
Alius quoq; dixit. **A**lexand heri

populis imperabat: hodie populi
imperāt illi. Alius vero dixit. **De**
ri alexāder multos potuisset a mor
te liberare. hodie ipius mortis ia
cula in se missa non potuit evitare.
Alius dixit. **Alexander** heri duce
bat exercitū: hodie ab illis ducitur
ad sepulturā. Alius dixit. **Alexan**
der heri terrā premebat: et hodie
ab eadē premitur ipse. Alius dixit.
Meri alexandri gentes timebant
hodie eum vilem reputant. Alius
dixit. **Alexander** heri amicos ha
buit: hodie equales omnes habet.
Alius dixit. **Ei heri** nō sufficiebat.
totus mūdus. hodie sepultura qn
qz pedū est cōtentus. Si quis ista
consideraret dictis modis se refre
naret. Dicitur de viuento homine
qz quasi sterquiliniū in fine pōdetur.
Job. xx. Ideo precipitur ecclesi
astici. vij. **Memento finis.** **Del**
est ad domū luctus ire qz ad domū
conuiuij. **Ibi enim** finis cunctorū
ammonetur hominū: et viuens co
gitat quid futurū sit ei. qz scilicet si
mili fine claudendus sit. Idcirco
attendite et considerate qz in mor
te cuiuscūqz nāsus frigescit: dētes
nigrescunt: facies pallescit. vene et
nerui corporis rūpuntur: cor vt di
citur pre nimio dolore diuidit. om
nia membra tanqz ligna et lapides
arescūt. Nihil in mūdo tam abho
minabile et tediosum sicut cadauer
mortui. **In aquis** nō proieitur ne
aque inficiant. **In aere** non suspē

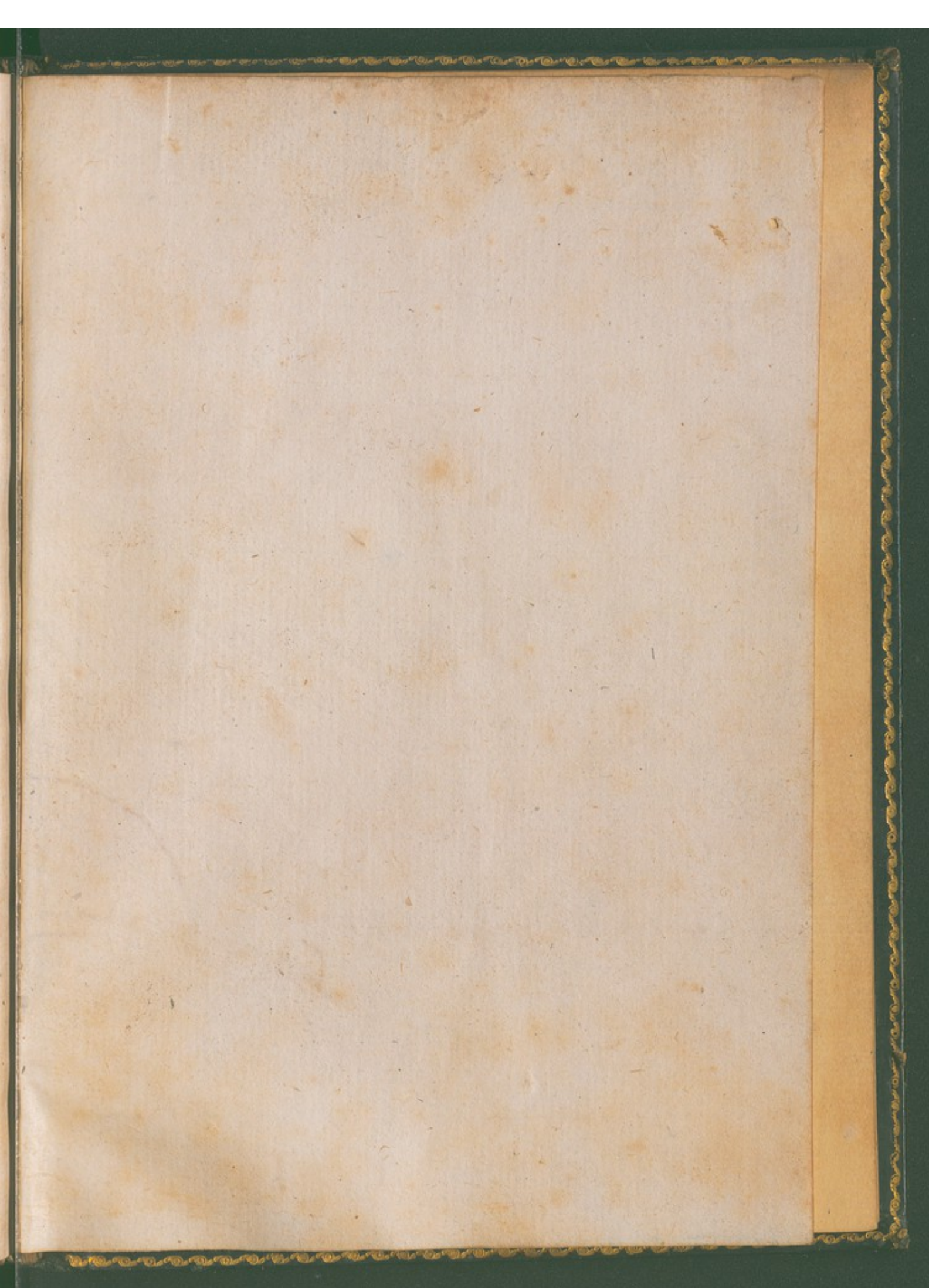
ditur ne aer corrūpat. **Sz** sicut ve
nenū pessimū in foueam proicitur
et ne amplius videatur: terra sup
ipm velociter tumulatur. **Ecce** glo
ria mūdi qualiter clauditur. **Clau**
ditur in fouea fetidissima vbi eius
cor marcessit. emarcescunt oculi in
sua fortitudine. aures cadūt de ca
pite. nāsus extirpatur de facie: lin
gua putrescit i ore. cor eius crepat
in corpore. **Sed** heu heu mihi dñe
quid oculi delectabūt videre pul
chra: aures audire vana: nāsus o
dorare suauia: lingua loqui turpia
et inutilia: os degustare dulcia: cor
cogitare vana et vilia. **Un Bern.**
Quid supbis puluis et cinis: cui
conceptus culpa. nasci miseria. vi
uere pena. et mori angustia. **Pre**
cipue enim cū miser homo ad mor
tem vel ad senectutē declinat: core
ius concutitur: caput affligitur: lā
guet spūs: fetet āhelitus. facies ru
gatur: statura curuat: caligant oclu
li. vacillant articuli. nares defluūt.
crines deficiunt: dentes putrescūt
vires amittit: modo letus: mō tri
stis: modo infirmus efficit. **O** con
ditio misera: quare nō aduertis qz
miserabilis sit hec vita. **Cōsidera**
ergo genitores et paternos et āte
cessores cum nō eos inuenies. **Et**
vt **Bern.** inquit. Dic mihi vbi sūt
amatores mūdi qui ante pauca tē
pora nobiscū erant: nihil ex eis re
mansit nisi cineres. **Et** ideo dic mi
hi queso vbi sunt barones: vbi pri

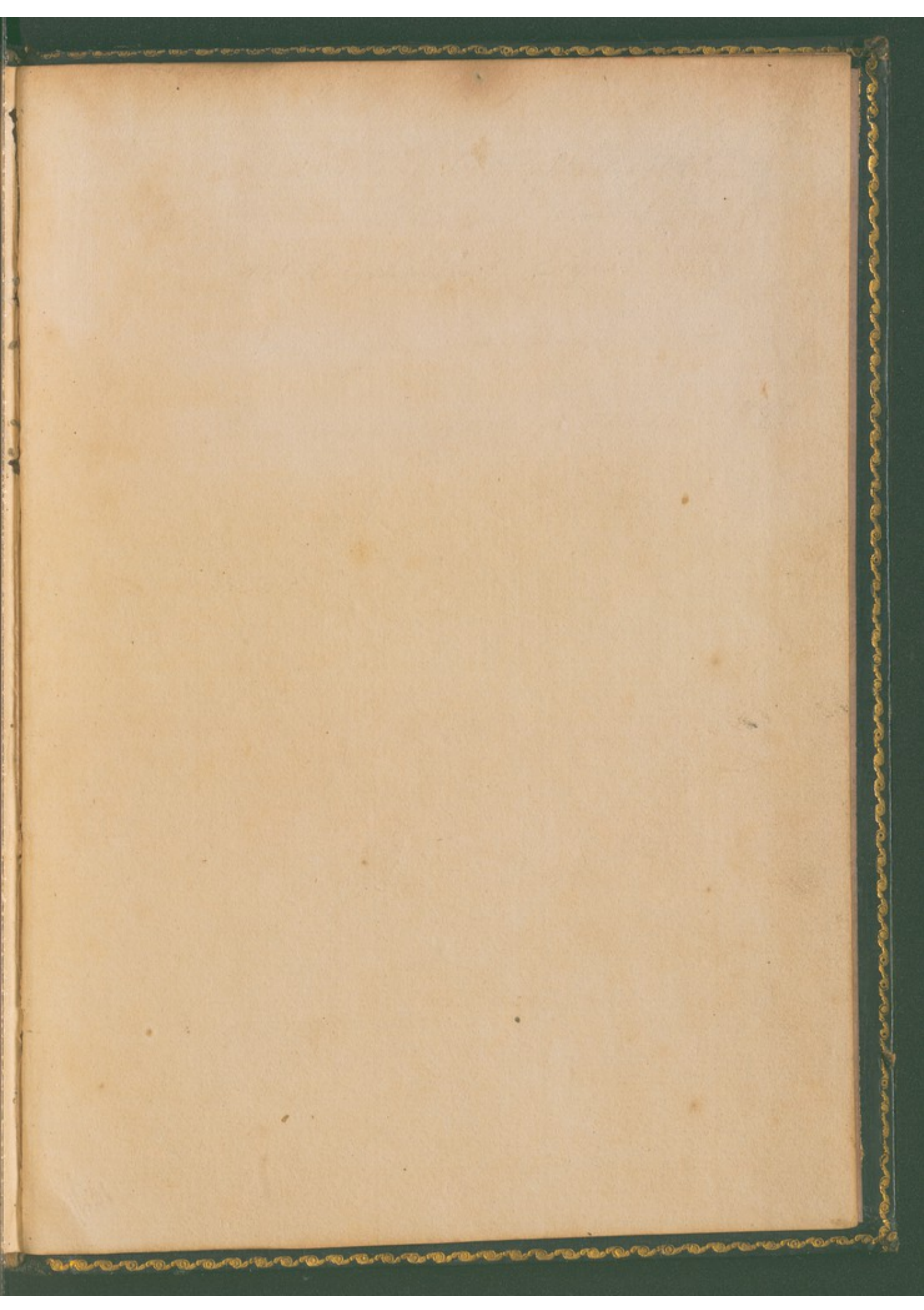
cipes: vbi p̄mates: certe quasi v̄m
bra p̄transierunt: ⁊ in nihilū redac
ti sunt. Item Augustinus Ad
ad sepulturā accipe ossa ⁊ discerne
si potes quis dñs: quis seruus: q̄s
pulcher: quis deformis: quis nobi
lis. quis ignobilis: quis sapiēs: q̄s
p̄deota: et de hoc nō poteris recog
noscere. Unde cogita vnde vene
ris et erubescere. vbi es et ingemisce
quo vadis et p̄timeſce. vt superius

venire valeas vnde expulsus es.
Quod nobis prestare dignetur il
le qui sine fine vivit et regnat per ō
nia secula seculorū Amen.

Cū presens liber Dialoꝝus crea
turarū appellatus: iocūdis fabulis
plenus Per Berardū leen in opi
do antwerpiēsi inceptus: munere
dei finitus est Anno dñi M. cccc
xcj. xj die Aprilis.

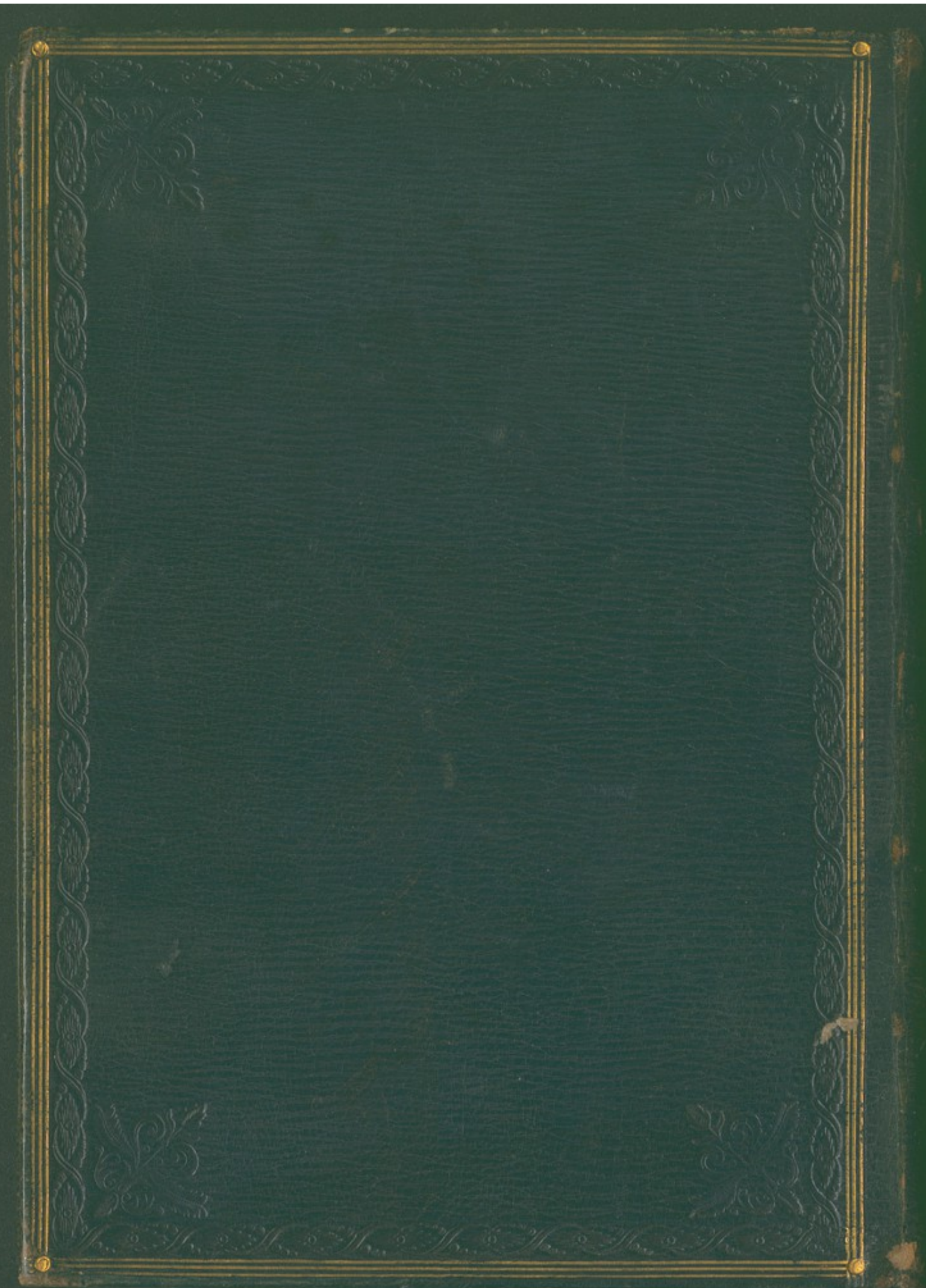

Baer

519

DIALOG.
CREATU-
RARUM

1491

